

Sententie vel assertiones Hugo ms lucidissime in quibusdam verbis diuinis s. et rex naturis.

De quatuor voluntatibus in Christo.

Vero, de voluntate dei et de voluntate hominis similiter. Christus deus fuit, et ideo voluntas divina in illo fuit, et quia homo fuit, similiter voluntas humana in illo fuit. Non dico, humanam, quam culpa et vicium hominis facit, sed quam natura hominis requirit. Ergo in Christo, diuina voluntas fuit, in quantum Christus deus fuit, et similiter humana voluntas in Christo fuit, in quantum ipse homo fuit. Humana autem voluntas tripliciter consideratur. Secundum rationem, secundum pietatem, secundum carnem. Ergo in Christo voluntas fuit diuinitatis, et voluntas rationis, et voluntas pietatis, et voluntas carnis. Voluntas diuinitatis per iusticiam suam dictabat, voluntas rationis per obedientiam veritatem approbat, voluntas pietatis per passionem in malo alieno suspirabat, voluntas carnis per passionem in malo proprio murmurabat. Vide si non omnia hec in Christo inuenias. Ille leprosus, qui sanitatem precebat, et maiestatem osticebat, per potentiam voluntatis domini confessus est, dicens: domine si vis potes me mundare. Et dominus, ut eiusdem voluntatis dominus, et sanctus, et potentia ostenderet, propter sanctos ait: volo, propter potentiam subiicit mundare. Hoc est exemplum voluntatis domini in Christo. Propter voluntatem rationis, que voluntati domini per obedientiam subiciebatur, dixit: Spus promptus est. Propter voluntatem carnis, que penitus horrendo per infirmitatem passionis remitebatur, dixit: Caro infirma est. Spus promptus erat, per voluntatem rationis, dispositonem domini voluntatis in passione carnis sub sequendo, caro autem infirma, per naturalem prudenteriam, qua malum suum odire accepere, passionem remitendo. Secundum voluntatem itaque deitatis, in dispositioe procedente, et secundum voluntatem rationis, diuinam dispositioe approbante

et subsequenter Christus pati voluit. Sed cum voluntate autem carnis, secundum quam naturaliter in quantum homo fuit, eandem carnem suam odio non habuit, pati noluit. Neque in hoc tempore diuina voluntati contrarius fuit: quia et hoc ipsum quod nolunt, eum nolle, diuina voluntas fuit. Erat adhuc alia voluntas in Christo, voluntas pietatis sive humanitatis. Nam et ipsa pietas humanitas vocatur, et dicuntur humam, qui pri sunt, et facile alienis miseriis operari volentur. Proprium est enim humanitatis operari, et moueri pietate in miseria aliena. Bestia pati potest, operari autem humanitatis est proprium. Idecirco voluntas pietatis, voluntas humanitatis vocatur, quia homis est pietate mouetur. Et hec similiter secundum naturam humanitatis, in Christo iumentur: Cum appropinquaret Ihesus Iherusalem, videns civitatem fleuit super eam. Quare flebat, si non dolebat? Ergo noluit quod doluit. Quid doluit sed perditonem. Si doluit de perditione illo, noluit perditonem illo. Quomodo noluit sed voluntate; utque diuina, quod iustum futurum erat volunt, secundum voluntatem rationis iusticie operari, et iusticiam approbavit. Secundum voluntatem autem pietatis, sive odio iusticie condoluit miseriis: quemadmodum secundum voluntatem carnis, iusticiam non accusabat, sed peccatum recusabat, et unaque quod voluntas quod suum erat operabatur, et quod ad se pertinuit. Sequebatur. Voluntas diuina iusticiam, voluntas rationalis obedientiam, voluntas humanitatis misericordiam, voluntas carnis naturam. Neque altera alteri contraria erat, sed unaque quod ita quod suum erat appetit, ut quis ad aliud esset, alteri tamen contraria non esset. Hoc est, ut licet ad aliud velle haberet, ad aliam tamen nolle non haberet. Sicut enim diuinitati natura erat iusticiam non deserere, sic carni iustum erat naturam servare, et pietati alienam misericordiam non amare. Sic itaque in Christo, voluntas diuina fuit, iusticiam dictam, voluntas rationis, iusticiam approbans, voluntas humanitatis, per quam nulli malum voluit, voluntas carnis,

p quā sibi pena noluit. **I**ustū itaq; carm erat, q; passionez suā noluit, qr hoc erat scdm naturā. **E**t iustum deo erat, q; passionē istius voluit, qr hoc erat scdm iusticiā. **N**eq; em idcirco caro noluit, qr deus voluit: sicut et deus idcirco non voluit, qr caro noluit. **S**imiliter et pietas, q; scdm affectū dpassiomis, m pena vel pditōe miserorū misericordit noluit, nequaq; dtra deū, id iuste volentē noluit, sed qd suū erat, amavit miscdiaz, et tñ, qd suū nō erat, nō improbavit iusticiā. **S**ane sciendū, qr id q; caro mortalis timore passioms vritur, et pietas amore dpassiōis, passibiliter mouetur. pñti tm vītē debitū est, m qua et malis dpassio debet qdū corrigi pñt, et bonis passio nō tollit, qdū meliores esse pñt. **C**ū aut mortale hoc induerit immortalitatem, et corruptibile hoc induerit incorruptōe, tūc vtiqz sicut carnem neq; passio nec timor passioms ullus affliget, sic mēs nullā ex dpassione alienm doloris pena suscipiet. **I**llic quippe et caro hēbit dtra passionē securitatē, et āia hēbit i pietate puritatē. **S**ecuritas carnis erit ex impossibilitate, puritas mentis ex veritate. **I**ntellige que dico. Pati et dpati, vtrūq; pena est. **P**ati datū est hōi pro iniquitate, dpati aut pceptū est, pro bonitate. **J**ustū est em et equū coram deo nrō, ut qui patitur dpatiat, ut p passione deleat iniquitas, p dpassionē exerceat bonitas. **H**oc siquidē ad bonitatē p̄tinet vītē mortalīs, ut se in alijs dditōi sue acomodet, et alienq; passiōis p dpassiōz princeps efficiat, ut sicut id qd patif nctatis ē, ita id qd dpatif opus sit bonitatis. **V**bi aut pati n̄ erit, dpati nō erit. **N**ō tñ, qr crudelitas nō erit in pena aliena, sed qr cruciat nō merit ex aliena miseria: hic dpati vrtutis ē, illic nō dpati felicitatis. **D**ic dpatris volūtate, moueris pietate, ddoles bonitate. **I**llic non dpatris felicitate, nō moueris ḡmitate, nō ddoles impasibilitate. **S**ic itaq; dpati esse n̄ potest, nisi illic tātum vbi pati esse potest, quomā et ipm dpati / pati ē. **S**ane q; illic

pati nō exiunt, dpati nō deponit, qz sicut pro sua imq̄itate corruptibiliter patiūtur, ita pro aliena infelicitate, s̄ vīte mortalis affectū carnalit̄ dpatiūtur. **H**ic ē, qz diues ille in tormentis posit⁹, pro fr̄ib⁹ sollicitat⁹, vt hoc ei ad miserię cumulū accederet, qz eū i sua pena etiā aliena miseria cruciaret. **A**brahā aut̄ cruciatū vidit, et sū dpassiōis dolore in gaudio felicitatis pl̄st̄s, eū p iusticiā repulit, dices: **F**ili recepisti bona in vita tua, et Lazar⁹ similit̄ mala. **H**uc ē etiā, qd̄ psalmista p̄uid̄s, quēadmod̄ i illo ēmitatis gaudio corda iustorum diuīe iusticie p̄ imq̄tatis amorē imutabilit̄ inberētia, nō aliud appetere vel appbare poterūt, nisi hoc solū qd̄ s̄m illā eē dgnoscēt, ait: **I**ntrōibo in potētiā dñi, dñe memorabor iusticie tue soli⁹. In hac aut̄ vita, vbi ei⁹de⁹ diuīne iusticiḡ s̄mā pfecte nec scire/nec p̄scire possim⁹, qdaz etiā, q̄ s̄m ip̄am iusta nō sūt, sū iusticia velle possim⁹, qz hoc solū ad nos p̄tinet, vt vbi nescim⁹ qd̄ poti⁹ dō placeat, hoc potissimū eligam⁹ qd̄ pietati dcor dat. **V**bi aut̄ diuīne iusticie, s̄mā imutabilit̄ p̄fixa oñditur, d̄t eā deinceps pietati loc⁹ nō debet. **R**uia, si qd̄ nos illic ex dpassiōe tetigerit, vel ex vicio ē affectui dñante, vel ex iſirmitate corruplicabilis nature, passioni resistere non valente.

De tripli compassione.

Triplex em̄ dpassiōis mod⁹. **E**st q̄ppe dpassio alia ex vicio, alia ex natura, alia ex virtute. **C**ōpassio ex vicio ē, qn̄ affect⁹ aliquo reprehēibili dolore tagit, vbi illicito p̄z amore tenebat. **C**ōpassio ex natura est, qn̄ ex insito sibi pietatis affectu, aimus alienis erūms addelet, quoties d̄t pietatis vel hūanitatis mēsurā, naturā opprimi siue affligi videt. **C**ōpassio ex virtute ē, qn̄ ppter deū alienis dolorib⁹ dpatimur, cū scz, vel iusticiā p̄mi, vel iocētiaz affligi videm⁹. **C**ōpassio ex vicio, ē culpabilis: dpassio ex natura, ē irreprehēbilis: cōpassio ex virtute laudabilis. **P**rima reprehendit, tercia laudat, sed a aut̄ nec culpā bz, qz ex nata

est, nec premiū quia ex virtute non est. In hac ergo vita/
 qđ diu caro mortalis ledi potest, passionem, tamdiu etiam
 animus mutabilis tangi potest dpassione. **V**bi autem vtrq;
 veraciter impossibile erit, tūc profecto neq; passio car-
 mī neq; passio menti vlla messe poterit. **N**unc ergo muta-
 bilitate sua bene vtrūq; vtitur, si et caro in passionē pati-
 entiam non deserit, et animus in dpassione iusticię mensu-
 ram non transcendit. **S**i igitur tempus dpassionis queris,
 quamdiu pati possumus/compati debemus. **S**i locū que-
 ris, illic compassionis misericordia exhibenda est, vbi ad-
 hic passionis miseria desperanda nō est. **D**auid/egrotans
 te filio/lacrimas fudit, mortuo faciem lauit, ut ostenderet/
 quia tamdiu compassionis miseria portanda est, quādiu
 passionis misericordia desperāda nō est. **E**st tamen quidā
 compassionis affectus, qui naturam etiam perditam mis-
 ratōe prosequitur, secūdum quem in nostri generis simili-
 tudine, sicut culpe non corrigendę irascimur, ita naturę nō
 extinguentę miseremur. **N**ūc autem vita mortalis et mu-
 tabilitati subdita, nūc interim pro parte miserię sustinet,
 sed postea ad incorruptōem trāslata, deponet. **N**ūc inte-
 rim in vtroq; egrotat, et passionē videlicet in carne, et cō-
 passionē in mente, tunc in vtroq; sanabitur, ut et per im-
 mortalitatem carnis, contra passionem, per immutabilita-
 tem mentis, contra passionem confirmetur. **S**icut enim egru-
 tudo carnis est pati, ita egritudō mentis est compati. **P**ro-
 pterea deus homo, qui vtrūq; tollere vemit, vtrūq; tolera-
 uit. **S**uscepit passionem in carne, suscepit compassionem
 in mente. **I**n vtroq; egrotare voluit propter nos, ut in vtroq;
 nos egrotantes sanaret. **I**nfirmatus est passionē i pē-
 na, infirmatus est compassionē i miseria aliena. **E**ousq; pas-
 sionem sustinuit, ut pro morituris moreretur, eousq; com-
 passionē suscepit, ut pro perituris lacrimaretur. **P**ropter
 miseriā, carnem suam tradidit ad passiōz, ppter misericordiam,

animam suam turbavit ad compassioem. In carne sua doluit pro nobis patiendo, In mente sua condoluit nobis compatiendo. Et quemadmodum carnis infirmitas in ipso, secundum affectum naturae noluit penam suam, sic mentis pietas, secundum affectum misericordie, noluit miseriam alienam. Sicut enim calicem passionis, secundum carnis voluntatem, a se transferri postulabat, quem non transferendum esse presciebat, sic sententiam condemnacionis, secundum pietatem, alius mitigari exorabat, quam immutabiliter preuidebat. Pietas enim, quod suum erat, operabatur miserando, et ratio, quod suum erat, sequebatur diuina dispositio in obediendo. Propterea nihil contrarietatis erat, si christus homo, secundum affectum pietatis, quam in humilitate sua assumpsit, aliquid volebat, quod tamen secundum voluntatem diuinam, in qua cum patre omnia disponebat, futurum non esse presciebat: quia hoc ad veram humanitatem pertinebat, ut pietate moueretur: quia et hoc ad veram diuinitatem pertinebat, ut a sua dispositioe non moueretur. Itaque secundum utrumque fecit quod debuit. Neque ideo sibi contrarius fuit, si secundum pietatem humanitati congruam voluit, quod secundum iusticiam diuinitati debitam noluit: quia et hoc velle, et illud nolle, utrumque voluit. Scriptum est. Ihesus autem infremuit spiritu, et turbavit semetipsum. Hic intendite, Turbavit semetipsum. Quomodo turbavit? Hoc fuit ista turbatio, qua semetipsum turbavit Ihesus: pietas ipsa, misericordia ipsa, fuit turbatio. Hona turbatio. Bene turbabatur, qui pietate mouebatur. Turbavit semetipsum. Misericordia turbavit eum, et ipse semetipsum turbavit / qui miserationem sponte suscepit. Sicut tradidit semetipsum, quando judas tradidit ipsum, sic turbavit semetipsum, quando misericordia turbavit eum. Notum est hoc, et frequenti usu probatum. Dicitur homini, quando aliquid patitur: Tu temetipsum turbasti, tu tibi

De tribus generibus
meditationum.

fecisti malum hoc. Sic turbauit Ihesus semetipsum, quan-
 do miseratio turbauit eum, quam sponte suscepserat. Et se-
 metipm̄ c̄didiit/qñ ille c̄didiit, cui ad tradēdū p̄tātem ocesse-
 rat. Sic itaq; Ihesus in humānitate assumpta, quādū
 eam passibilem portare voluit, secundum proprietatem hu-
 manitatis/et passionem in carne/et compassionem in men-
 te portauit. In qua tamen modo, ad immutabilitatem trā-
 lata/nec pati potest ad corruptōnem, nec compati ad tur-
 batōnem. Quando christum secundum hominem noui-
 mus, et patientem et compatientem nouimus. Defecerūt,
 inquit, sicut fumus dies mei, et ossa mea mea sicut cremi-
 um aruerunt, percussus sum ut fenum, et aruit cor meum,
 tanquam liquefēns in medio ventris mei r̄c. Dies defece-
 runt, propter passionem, ossa aruerunt, propter compassio-
 nem: propter passionem mortua est caro, propter compas-
 sionem arefacta est anima. Dolor compassionis, quasi fru-
 xura quedam anime fuit, qua vrebatur miseratione, pre-
 mebatur compassionē, siccabatur desperatōne. Despera-
 tōne dico / non propter se / sed propter illos / qui nec in
 malo corrīgendi/neq; a malo erant liberandi. In his omnī-
 bus christum secundum carnem nouimus, quando veram
 humānitatem, et in vera humānitate veram portauit mor-
 talitatem. Nunc autem iam secundum carnem non noui-
 mus, postquam resurgens a mortuis iam non moritur,
 mors illi ultra non dominabitur. Quod enim vivit, vi-
 uit deo.

 **De tribus generibus
meditationum.**

Seditatō est, frequēs cogitatio, modum, et cām et rōe; vñ2c2qz rei iuestigās. Modū/qd sit, Causaz quare sit, Ratiōne quō sit. Tria sunt genera meditatōnū, Vnū in creaturis, vñū in scripturis, vñū in moribus. Prīmū surgit ex āmiratōne, secūdū ex lectōe, terciū ex circū- spectione. In primo āmiratōne uestigatōne generat, uestigatōne āmiratōne, uestigatōne inuentōe. Ammiratō est, dispositōis/uestigatōe cāg/uestigatōe rōis. Dispositō ē in celo cūc- ta equalia, in terra alta et deppsa. Pro hac āmiratio. Cau- sa/pter vitā ērenā terra, ppter vitā celestē celū. Pro hac uestigatō. Ratiō, qualis terra/talis vita terrena, quale celū/ talis vita celestis. Pro hac īvestigatō. In lectōe aut sic ōsiderādū. Prīmū, lectō ad cognoscēdā veritatē materiam ministrat, et meditatō coaptat, oratio subleuat, opatō cō- pomit, atēplatō in ipa exultat. In scripturis meditatō est, quō scire oporteat. Exemplum. Scriptū est: Declina a ma- lo, et fac bonū. Accedit meditatō lectōm: quare dixit prīz/ declina, et postea fac bonū. Causa: qz nīsi prius mala rece- dant, non adueniūt bona. Ratiō: sicut prius mala germīa eradicant, postea plātātur bona. Itē/quare dixit, declina a malo. Quia in itinere occurrit. Itē declina: qz vbi fortu- tudine resistere non possumus, ū silio et ratōe declinando euadimus. Itē declinamus mala, vitando materiā pēti, ut pro supbia diuitias/pro inōtimētia habudantiā/pro de- pīscētia speciē carnis/pro īuidia et ītentōe vitāda/amo- rem possessionis, hoc est declinare. Item. si quēadmodū omne malum declinandū p̄cipitur, sic omne bonum faciē dum iubetur, et sicut qui omne malum nō declinat, sic qui non omne bonum facit, reus est. Sed si sic est, quis non est reus? Ergo ab omni malo declinare iubemur, et facere ēē bonum. Bona autem quedam sunt necessitatis, quedam vo- luntatis. Necessitatis sunt, que sunt in precepto et voto. De ceteris, si quid superogat/reddit, si nichil/nō īputat.

5

Itē meditatio ē in lectōne, quō sīnt q̄ sciūtur, q̄r sūt, et quō
faciēda sūt, q̄ secūtur / q̄r faciēda sūt. **E**st em̄ meditatō, exco-
gitatio dīlij, quō ipleātur q̄ sciūtur, q̄r iūtilit sciūtur, mīsi
ipleanē. Itē meditatio in lectōne ē trīpliсis dīsideratiōnīs,
sīm historiā, allegoriā, tropologiā. **S**cđm historiā ē, quā:
do eoz q̄ facta sūt rōnē vel q̄rim? / vel amīramur suis tēpo:
ribus et locis, et mō dīgruo, pfectā. In hac dīsideratō iudī:
cīoꝝ diuīnoꝝ meditātē exerces, q̄ nullis t̄pibꝝ recta fuerūt
et iusta; q̄bus factū ē qđ oportuit, et redditū qđ iustū fuit.
Scđm allegoriā, meditatio opatur, in dispositōe pcedētiū,
futuroꝝ significatoꝝ attēdens, mira rōe et prouīdētia coap:
-tata mīscēdā. In tropologia, meditatio opat, quē fructū dicta af:
ferat erq̄rens, qđ faciendū mīsinuent, vel, qđ doceant ēē vi:
tandum. Quid ad eruditōꝝ, qđ ad exhortationē, qđ ad cō:
solationē, qđ ad terrorē scripture lectio pponat, qđ ad intel:
ligentiā virtutis illuminet, qđ nutriat affectōnem, qđ for:
mam viūendi ad iter virtutis edoceat. Meditatio in mori:
bus, scđm affectus, et cogitationes, et opera. In affectibꝝ
dīsiderādū est, vt sint recti, sinceri, hoc ē ad id qđ ēē debent,
et quō ēē debēt. Diligere em̄ qđ non oportet, malū est, et
sīl quod diligere oportet, diligere quomodo nō oportet,
malum est. Itaq; bonus affectus est, qui est ad id ad quod
debet esse, et quomodo debet. Amōn soroꝝ em̄ dilexit, et erat
affectus ad qđ debuit, sed quia male dilexit, non erat quo:
modo debuit. Igitur, affectus esse potest, ad id ad qđ de:
bet, et non quomodo debet. Nunq̄ autem esse potest quo:
modo debet, mīsi ad id ad quod debet. In eo ad quod de:
bet rectus, et quomodo debet sincerus. In cogitatiōnibꝝ
considerandum, vt sint mundē et ordinate. Mundē sunt,
quando neq; de malis affectionibꝝ generantur, neq; ma:
las affectiones generant. Ordinate sunt, quando rationa:
biliter, hoc est, suo tempore adueniunt. **T**pe em̄ nō suꝝ, etiā

bona cogitare sine vicio nō ē, ut in lcoē de orōe, et in orōe
de lcoē. In opibus considerādū est, primū, ut bona intētōe fi-
ant. Bona intētōe ē, q̄ simplex est et recta. Siplex sine mali-
cia, recta sine ignorātia. Qui enī sine malicia est, zelum dei
habet: s; q̄ in ignorātia ē, scđm scīaz nō habet. Itaqz in in-
tentōe oportet ēē et rectā p̄ discrecōez, et simplicē p̄ bem-
gmitatē. Scđo in opibus considerādum ē, ut ex recta intētōe
inchoata, cum p̄seuerāti feruore, ad fīmē p̄ducant, ut nec
p̄seuerātia torpeat, nec amor tepeſcat. Itē meditatō mor̄
duplici consideratōe diſcurrīt, intus, et foris. Foris, ad famā,
intus ad scīaz. Foris, quid expeditat et qđ deceat, Dece-
at ad exēplū, expeditat ad meritū. Nobis ad meritū, pro-
ximis ad exēplū. Intus ad scīaz, ut sit munda scīaz, nec
accusatōez pariaſ, vel pro torpore bom̄, vel pro p̄sumptōe
mali. Nūda aut̄ scīaz ē, q̄ nec de p̄terito iuste accusat̄, nec
de p̄nu iuste delectat̄. Itē in morib⁹ meditatō considera-
tōez suā exerceſt, ut oēs mot̄, qui crūt̄ in corde dēphēdat̄,
vñ remāt̄, aut quo tēdāt̄. Vñ remāt̄, s̄m origīez, quo tēdant̄,
scđm fīmē. Ois enī mot̄, de aliquo est, & ad aliqđ. Mot̄ i-
gitur cordis, aliquādo manifestam habent originem, aliquā
occultam. Et que manifesta est, aliquando manifeste bona
est, aliquando manifeste mala. Quę manifeste bona est, a
deo est. Quę autem manifeste mala est, siue a dyabolo, si-
ue a carne est. Iſti enim tres, actores sunt oīum suggestio-
num, et omnes aspiratōes que inuisibiliter cordi adueni-
unt, ab ipsis procedunt. Item, que occulta sunt, aliquando
bona sunt et occulta, aliquando mala et dubia. Et que bo-
na sunt, a deo sunt, que autem mala sunt, uel a dyabolo uel
a carne sunt. Quę igit̄ manifesta sunt, siue bona siue mala, a
prima sua origīe iudicat̄: q̄ autē dubia sūt i origīe, probat̄ a
fīme. Exitus enim manifestat̄, quod a principio celabatur:
et p̄terea, qui motus suos a principio iudicare nō potest,
finem iuestiget et cōſūmatōnem. Quę enim dubia sūt, vel

incerta bona sunt, vel mala occulta. Et quod mala sunt, ut dictum est, vel a dyabolo, vel a carne sunt: et sunt mala verae, nec differunt in eo quod mala sunt, sed differunt: quoniam que a carne sunt, frequenter surgunt propter necessitatem, quae vero a dyabolo sunt, sepius oriuntur propter rationem. Quod enim a dyabolo suggestur, sicut alienum est ab homine, ita frequenter alienum est ab humana ratione. Ut verbi gratia, non saturatus famem patiatur, paulo ante imberatus sit, estuet, post longam dormitionem surges somno praeservetur. In hoc ergo opera dyaboli discernuntur, quoniam extranea sunt ab homine, et aliena ab humana ratione. Opera autem carnis et suggestiones eius sepius habent precedentem causam/necessitatem, sed quod modum et mensuram transeunt, ex crescunt in superfluitate. Ut verbi gratia, post famem cibus sumendus immoderate appetitur, et post abstinentiam, in sumendo edulio, mensura non tenet. Item meditatio morum triplici iudicio exercetur. Primo, quod iudicat inter diem et noctem. Secundo, quod iudicat inter diem et diem. Tercio, quod iudicat omnem diem. Inter noctem et diem iudicare, est mala a bonis dividere. Inter diem et diem iudicare, est in bonis et melius discretos habere. Oeconomie iudicare, est singula bona pro merito suo estimare. Item meditatione morum, finem et directionem in omni diversatione considerat. Finis est ad quod tenditur. Directio, qua facilius pervenitur. Omnis enim, qui ad aliquid tendit, secundum aliquid cursu suu dirigit. Et qui directus pergit, citius pervenit. Sunt enim quodammodo, quibus etiam multum est moueri, parum est promoueri. Alia operatio labore fructu magnu adducunt. Et hec ergo discernenda sunt et eligenda magis quam prosunt. Augumentumque enim magis prosunt, meliora sunt, et oeconomie opus secundum fructu suu iudicari oportet. Quia hanc discretos non habentes, plurimum laborauerint, et parum profecerint, quoniam oculu hunc foris tamen ad speciem opis, et non in modis ad fructu virtutis. Gaudebat enim magna se facere, magis quam utilia exercere, et dilexerint potius illa, in quibus videri possent, quam emendari.

Item meditato in moribus primū considerat quæ debiti sunt,
sive ex pcepto, sive ex voto: et ea primū agenda iudicat, quia sic facta habet meritū, ut nō facta generet reatum. **E**rgo prīmū facienda sunt, quæ sine culpa dimitti nō possunt.
Post hoc si quid voluntaria exercitatio supadditur, sic facienda est, ut debitū nō impeditur. **A**lij volunt, quod nō debet, qui non valēt id quod debet. **A**lij, et si valēt quod debet, voluntaria impedimenta adducunt, volendo quod nō debet. **I**tem, meditato in morib⁹, duo mala in bona actōne p̄cipue cauenda considerat, hoc est, afflictionē et occupatōnem. **A**fflictio est ad amaritudinē, occupatio ad dissipatōnem. Per afflictionem dulcedo mentis amaricatur, p̄ occupatōnē tranquilitas dissipatur. **A**fflictio est, quia pro his, quia non valet, agendis, p̄ impatiētiā vritur. **O**ccupatō est, quia in his quæ valet, agendis, p̄ intempantiā agitatur. **N**e igitur male amaricetur animus, suam impossibilitatē patiēter sustineat. **N**e autem male occupetur, possibilatē suam extra mensuram non extendat. **I**tem, meditato in morib⁹, alia consideratōe formā viuendi dijudicat, probans nec bonū esse ea, quæ non fuit impatiēter appetere, nec bonū esse, ea quæ sunt insipient fastidire. **Q**ui enim semper quod non facit appetit, et quod facit fastidit, nec pronib⁹ fructur, nec futuris satiatur. **I**nchoata enim ante summationem deserit, et inchoanda ante tempus apprehendit. **P**ropterea bonū est, bono suo esse cōtentum, et presentia bona superemētibus bonis augere, nō pro futuris abicere. **L**euitatis enim est, bonorum commutatio, exercitatio autē virtutis, multūque diversa currūt via, qui prouis vetera abiciunt, et qui ab inferiorib⁹ ad superiora ascēdunt. **Q**ui enim mutationē querit, fastidiosus est, sicut qui profectū appetit, studiosus. **F**rectissime ergo incedit, qui sic est feruēs ad melius, ut in bono fastidiosus nō sit, sed sustineat prius, donec posterius tpe suo apprehendat.

De quibusdā vñsculis psalmiste.

1000
tibi tibi psalmiste v
quod illa modica
fatu, qui nō abiit i
sta, et in ca. p. nō se.
ad abegret, manet
et transitoria in
timi punitate abit, d
sed sicut sedet, p opus
mali opatur/catbed
vuln puerat. Instr
autem. Materia est illi
solitans. Modus
impudic, officium c
se punit ad oculum,
epenitentia ad olefa
propter se action
sunt gula et luxuria
non placet, sed per i
homo consuequi cupida
vuln et furtum. N
on occidere, sed dele
non subfoderet, sed pec
menta non opantur in or
uprata, ubi omnia sumu
luna. Cum enim primum
quis mente conceperit
concurat, per oculos n
igiam que magis placere
super lumen prodit, op
erit, ad sensum pu
citas, qua usque obsequi
confimat. Adaptata
etiam habitu, ad a

7

Quodā tibi psalmiste versiculos plibauſ de profū-
da abīſſo ſtillā modicā hauriēſ. **D**e primo
Eatus vir, qui nō abiit in d. i. et i vi. p. **I**psalmo
nō ſte. et in ca. p. nō ſe. **R**uādiu p atemplatōne
aīa deo adh̄eret, manet in patria: qñ cogitatōne
ſuā ad terrena et transitoria inflectit/a patria in exilium
vadit. Primū p vanitatē abit, deinde p delectatōne stat,
deinde p ſenſum ſedet, p opus edificat, p despatōne ha-
bitat. **R**ui malū opatur/cathedrā fabricat. In cathedra ſe-
det, qui in malo pleuerat. **I**nſtrumēta opis mali, ſunt qui-
q; ſenſus corporis. Materia eſt, illud in quo explet quisq; pro-
pofitū praege volūtatis. Modus fabricādi talis eſt. Viſus
eligit, ſermo p̄cidit, officium coaptat, experientia compo-
nit. Viſus pertinet ad oculum, ſermo ad auditū, officium
ad manū, experientia ad olefactum et gustum. **R**uem in
prauo opere, ipa propter ſe actio delectat, iſte in agēdo gu-
ſtat, quales ſunt gula et luxuria. Cum aut̄ ip̄e actus pec-
candi per ſe non placet, ſed per id quod agitur, aliud qđ
deſiderat homo conſequi cupiditatem de longe olefactum, qua-
lia ſunt latrociniū et furtum. Neq; enim delectat latros
nem hominem occidere, ſed delectat ſpolia poſſidere: ne-
q; ſurem limen ſubfodere, ſed pecuniam obtinere. **I**ſta qui-
q; instrumenta non opantur in omni peccato, queſdam ta-
men ſunt peccata, vbi omnia ſimul inueniuntur: ut eſt, verbi
gratia, luxuria. Cum enim primum ardorem libidinis per co-
gitatōne quis mente conceperit, ad implendam deinde
prauam voluntatem, per oculos materiam eligit, qñ cōſortē
tur pitidis, eam que magis placere poſſit, inquirit. Deinde
materiam per ſermonez p̄cidit, qz inuētā noxijs pſuasiōibz
a ſtatu rectitudinis ad ſenſum pueritatis trahit. Deinde
officio coaptat, quia iugis obsequio, quaſi palpando, in pra-
uo conſensu conſirmat. Adaptata materia/fabricam oſtru-
it, qz conſensu omuni habito, ad actū turpitudinis veſit.

Quatuor ergo ista, hoc est, eligere, præcidere, coaptare, o-
struere, quatuor sunt pistilia cathedræ. Quæ. videlicet. cathe-
dra, tūc cathedra pestilē fit, quando prauum opus in a-
pertum venit, plures corumpit. **T** Sed i lege dñi v.e. r̄c
Multi habent legem in corde, qui non habent cor in lege.
Legem in corde habent, qui cognoscunt veritatem: cor in
lege habent, qui diligunt veritatem. Qui vero legē in cor-
de habent / non cor in lege, hi portant legem, non portan-
tur a lege. Onerati sunt, non adiuti, qz scientia, ubi nō est
caritas, grauat, non allemit. **T** Ideo non resurgut im-
pij in iudicio, nec peccatores i r̄c. Quatuor sunt manerie
homīnū, iudicati et damnati, iudicandi et damnandi, iu-
dicati et saluati, iudicandi et saluandi. Judicati et dam-
nati, sunt quorum damnatō iam certa est. Judicandi et dā-
nandi, quorum dāmnatō adhuc certa non est. Judicati
et saluati sunt, quoꝝ saluatio iam certa est. Judicādi et
saluandi sunt, quoꝝ saluatō adhuc certa non est.

De secundo psalmo.

Omīnus dixit ad me, f. m. e. t. e. b. g. t. Quādo pa-
ter verbū cogētū sibi genuit, tūc dixit. f. i. m. e. t
e. b. g. t. e. In verbo dixit. In genui filius m. e. t. Et quia
hodie, nō transit gemitura. **D**e quarto psalmo.

Agnatū est sup n. l. v. t. d. d. l. i. c. m. Signatū ē
s. n. l. v. t. d. Hec est ratō. D. l. i. n. c. m. Hec ē as-
piratō. Sig. ē lu. p. naturā. d. l. p. grāz. Ideo, ait, sup nos,
nō sup me, qz omīnis ē natura. Et postea, i corde meo, nō nō,
qm̄ singularis est gratia. **D**e quinto psalmo.

Derdes o. q. l. m. Duob2 modis pdit de2 hōīnez.
Primū, qn̄ hōī peccādo a dō recedit, scđo qn̄ deus
iudicādo hōīez abicit. **S**cđm m. i. n. e. e. e. Intus ē pec-
cator, quamdiu iniquitatē suam abscondit, quando au-
tez dītēt iniquitatē suā, foras venit. Hūc ergo vocat de2
lazarū, et p̄cipit vt foras veniat, qz monet peccatorem, ut

peccatū suū reuelare n̄ erubescat. Sed quisquis i hac vita
sponte exire noluerit, in futuro expelletur inimicus: qz qui
hic peccatū suū reuelare neglererit ad salutē eius pecca-
tum ibi velit nolit reuelabit̄ ad diffusionē, sicut dicit̄ in alio
psalmo, arguā te, et statuā otra faciē tuā.

De.ix. psalmo.

Quoniam fecisti iudicium meum, et causam meaz. Tres
in causam veniunt, dyabolus, homo, et deus. Dyab-
olus deo iniuriam fecisse dicuntur: quia seruum eius hoc
est hominem/et fraudulenter abduxit, et violenter tenuit.
Homo iniuriā deo fecisse dicuntur: quia et pceptum eius
contempnit, et se sub manu aliena ponens, suę seruitutis dā-
num illi intulit. Item dyabolus homini iniuriam fecisse co-
unxitur: quia illum, et prius bona premitendo decepit, et
post mala inferendo nocuit. In iuste ergo dyabolus tenet
hominem, sed homo iuste tenetur: quia dyabolus nunquam
meruit, ut hominem sibi subiectum premeret, sed homo p-
culpam suam meruit, ut ab eo premi pmitteretur. Licet enim
ignoraret falsum esse quod promittebatur, non tamen ig-
norauit, qz illud (etiam si verum esset) contra voluntatem
creatoris, concupiscere non debuit. Iuste ergo subiectus ē
homo dyabolo, quantum pertinet ad culpam suam, iuste
autem, quantum pertinet ad dyaboli fraudulentiam. Si i-
gitur homo talem patronum haberet, cuius potentia dyab-
olus in causam compelli posset, iuste domino euis cōtra-
diceret: quia nullam dyabolus iustum causam habuit, qua-
re sibi ius in homine vendicare debuisset. Patronus autem
alis nullus inueniri poterat, nisi deus. Sed deus causam
hominis suscipere noluit: quia homini adhuc pro culpa
sua irat̄ fuit. Oportuit ergo, ut homo prius deū placaret,
et sic deīde fiducialiter deo p̄ficiāte, cū dyabolo cāz iūret,

Sed deum ratōnabiliter placare non poterat, nisi et dānum quod intulerat restitueret, et de contemptu satissimū ceret. **H**omo vero nihil habuit, quod digne deo pro illato dāmno recompensaret: qz si quid de irrōnali creatura redderet, pro ratōnali sublata minus esset. **S**ed nec hominem pro homine reddere potuit, qz iustū et innocentē abs tulerat, et nemīne nisi peccatorē muemīt. **N**ichil ergo hō muemīt, vnde deum sibi placare posset: qz siue suā siue seipsum daret, digna recōpensatio non esset. **V**idens ergo deus hominē sua virtute iugum dānatōnis euadere non posse, misertus est eius, et primum gratuīto p̄uenit eum, p̄ solam miscdiam, ut deinde liberaret per iusticiā. **H**oc est, qz ex se homo iusticiā euadendi non habuit, deus homī per miscdiam iusticiā dedit. **N**e qz em̄ erēptō homīs pfecte ratōnabilis esset, nisi ex vtra qz pte iusta fieret. **H**oc est, sicut deus iusticiā habuit hominē requirendi, ita et homo iusticiam haberet euadendi. **S**ed hanc iusticiā homo nunquam habere potuisse, nisi deus ei p̄ miscdiam suā illam tribueret. **V**t ergo deus ab hominē placari posset, dedit deus gratis hominī, quod homo ex debito deo redderet. **D**edit hominī hominē, quem homo pro hōi redderet: qui, ut digna recōpensatio fieret, priori nō solū equalis, sed et maior esset. **V**t igitur, pro hōi redderet homo maior hōi, factus est deus homo pro hominē, et dedit se homo hominī, ut se accipet ab hominē. **I**ncarnatus est deus dei filius, et datus est hominibus deus homo xp̄s, sicut Isaias dicit: **P**uer natus est nobis, et filius datus est nobis, et vocabitur nōmē eius ammirabilis, osiliarius, deus fortis rc̄. **A**rgo hōi datus est xp̄s/dei fuit miscdiam: qz ab hōi redditus est xp̄s/hōis fuit miscdiam. **I**n nativitate em̄ xp̄i/iuste placatus est deus homini: qz talis homo muētus est pro hominē, qui non solū (ut dictū est) par, sed et maior esset hominē. **I**deo in nativitate xp̄i/angeli mūto pacē nūciant/dicentes: **Gloria in**

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

excelsis deo. et in t. p. b. b. v. Sed adhuc superat homini,
ut sicut restaurando damnū placauerat iram, ita quoq; pro
contēptu satis faciendo, dignus fieret euadere penam. Sed
hoc duemētus fieri non poterat, nisi ut pena, quam non de-
bebat, sponte et obedienter suscipet, ut de pena, quam per
inobedientiā meruerat, eripi dignus fieret. Hanc autē pe-
nam, homo peccator soluere non poterat, qui quācūq; pe-
nam suscipet, non nisi digne et iuste, ppter primi dtemptus
reatum, sustineret. Ut ergo homo iuste debitā penam euad-
eret, necesse fuit, ut talis pro homine penam suscipet, qui
nichil penę debuisset. Sed talis nullū inueniri poterat, nisi
xps. Christus ergo, et nascendo homini, debitū homī patri
soluit, et moriendo reatū homī expiauit: ut cū ipē mortē
pro homī (quā non debuit) sustineret, iuste homo pro ipō
mortē quā debebat, euaderet, et iam locū calūmāndi dy-
abolus non inueniret: qz et ipē homī dñi non debuit, et
homo liberari dignus fuit. Idem itaq; et iudicium nr̄m / et
rām nr̄z fecit. Causam, qz nascendo debitū pro nobis p̄i
soluit, et moriendo reatū expiauit. Iudicium vero, qz descen-
dens ad inferos / et portas mortis frangens, capiuitatē, q
ibi tenebatur, liberā eduxit.

V De psalmo. x.

Oculi eius in pauprem respiciunt. p. e. 2c. Deus ocu-
los habere dicitur, qz bonorū et malorū vias iugit
dtemplatur. Et quasi simistrū oculū habet, qū ma-
los ad damnationem puidet, dextero autē aspicit/qn in p̄scis
entia sua bonos ad salutē disponit. Isti oculi palpebras
habent/qua aliquā claudūtur / aliquā apīūtur. Quando in
hac vita deus homīs prosp̄a / et malis aduersa tribuit/qua-
si palpebras leuat: qz se videre opa homī bona et mala etiā
p̄nti retributōne manifestat. Quando vero homīs aduersa,
et malis prospera euemīre p̄mittit, quasi palpebras claudit,
qz dū meritis singulorū qdāmodo dissimiliter recompensat,

quasi quid factū sit se vidisse dissimulat. Iste palpebre ī terrogant filios hominū, qz inde deus cor humanū cēptat, vnde aliquā similia, aliquā dissimilia, semp tam iusta, meritis homī recompensat.

De. xij. psalmo.

Dūna locuti sunt vnu squalisqz ad proximū suū. Locutio non mōgrue intelligi potest, non solū ī voce, sed etiā ī opatōne: qz iudicū cordis, non solum vox est, sed etia exhibitō opis. Scimus aut̄, qz vanū est oē quod transit. Ille vanitatē ī corde habet, qui transitoria diligit. Vanitatē loquitur, qui pro hac vita transitoria immoderate laborans, ipo suo studio et ope eam se diligere ostendit. Vanitatē aut̄ ad proximū suū loquitur, qui exēplo suo eum ad appetenda transitoria coartatur.

De. xiiij.

Diam pacis non cognouerūt, n̄ est t. d. a. o. e. Quia timorē dei ante oculos habere nolūt, viā pacis agnoscere n̄ pñt. Sed si timorē dei ante oculos haberēt, procul dubio viā pacis agnoscerēt, sicut ipē dñs iudicis ī euāgelio loqui, dices: Si crederetis, m̄qt. mōysi, crederetis forsitan et michi. Quid enim ī moyse m̄si legē, et quid ī lege/m̄si timorē dei, intelligere debemus? Et quid ī xpō/m̄si gratiā et veritatē accipimus? Quid est ergo, mōysi crederē, m̄si accepte legis mādata fideliter obseruare? Obseruare aut̄ mādatū, hoc est, vere timere deū, sicut scriptū est. Qui timet deū, nihil negligit. Et sicut ī psalmo dī: Beatus vir qui timet d. in . m. e. v. m. Quid est aut̄ xpō crederē, m̄si confiteri et agnoscere gratiā et vītātē dei, hoc ē redemptōnem humām generis, et salutē oīm p xpō cōpleri, et ī xpō distere, eamqz cū amore et deuotōne suscipere. In qua, videlicet, gratia, via pacis agnoscitur: quia homī aditus ad deum recōciliat om̄is apitūr. Dicatur ergo consumacibus et transgressoribz legis, qui timorē dei an̄ oculos nō habant, et ideo viā pacis, hoc ē xpō nō agnoscēbat.

Dicatur. Si crederitis moysi, forsitan et michi crederetis, quasi diceretur: Si seruassetis legem, intelligeretis veritatem. Si audiissetis pceptorem, cognosceretis saluatorem. Scio quidē qđ me cognoscere deū nō potest, qui a me illuminatus nō est, et ideo vos nō creditis, qđ illūtati a me non estis. Ego aut̄ idcirco vos ad me agnoscendū nō illumino, qđ v̄tam cōtumatiā et puaricationē scio, et dignum ē, vt me p̄sentem iam nō cognoscatis, cui⁹ p̄cepta prius ad vos p̄ moysen missa, seruare nolueritis. Audiant hoc illi qui p̄cep̄ta dei nō custodiunt, et tū secreta dei se comprehendere posse presumunt: audiant qđ dicitur: Si crederetis moysi, crederetis forsitan et michi. Hoc est em̄ aperte dicere: Habetote experimentū virtutis, si habere vultis agnitionē veritatis. Neq; em̄ pfecte potest cognoscere bonum, qui bonū adhuc non attingit experimentū. Idem est quod alibi dicitur: Scrutamini scripturas: quasi vnicuiq; diceret: Experire et disce, fac et intellige. Faciendo melius, qđ loquendo inuestigas. Cum expertus fueris, tunc fidenter dijudicas. Necesse est ergo, vt si nondum agnita cognoscere cūpimus, in his que iam cognouim̄ corpentes non simus: qđ quisquis timorem dei non custodit, vt bonum quod potest faciat, ille non solum maiora dona p̄cipere dignus non est, sed eo ipso etiam priuari/qđ iam p̄ceperat. Si igitur iudici idcirco viam pacis, hoc est xp̄m, cognoscere non potuerunt, quia timorem dei, in custodiendo mandata ei⁹, ante oculos habere noluerunt: patenter nobis ostenditur, qđ p̄perimentum boni operis aptissime p̄reuemit ad cognitionem veritatis. Sed adhuc testimonium psalmist⁹, quod supra possum est, ad moralem intelligentiam adaptare volumus: vt in eo, non solum doctrine, sed et discipline ordinem esse ostendamus. Viam inquit pacis/non cognouerunt, non est timor dei ante oculos eorum. Animā duas vias habet, vna bonam, alteram malam, p̄ quas ambulat, non passib⁹ pedū,

sed desideriorum. **V**na via est caritas, altera cupiditas. **C**upiditas est amor huius mundi, caritas est amor dei. **A**nima, qua deum diligit, quibusdam amoris passibus per charitatem ad deum currit. **A**nima, que mundum hunc diligit, illam affectus carnis, ad ea que amat, per cupiditatem adducit. **C**aritas autem via pacis est, quia in amore conditoris currens animus, nil quod ledat inuenit. **C**upiditas autem, via pacis non est: quia mentem per multos labores et dolores distrahit. **H**uius viae portae sunt, sensus corporis, quia per eos, animam/concupiscentia educit. **S**ed inter has portas prima est visus: quia oculi aliorum sensuum duces sunt, et eos fere in omni actione ad concupiscentiam precedunt. **D**um enim gustare desideras, prius manum porrigit ut accipias, sed prius quam accipis visum dirigis, ut eligas. **H**oc oratione et primum peccatum perpetratum est. **V**idit mulier lignum, quod esset pulchrum visu, et ad vescendum suave, et tulit de fructu eius et comedit. **P**rimum vidit, deinde tulit, deinde gustauit. **S**i non vidisset, non tetigisset, nec gustasset. **E**cce quomodo visus alios sensus in concupiscentia processit, vel potius alios sensuum concupiscentia, etiam in ipso visu fuit. **C**um enim dicitur, vidit, quod esset pulchrum visu, ecce in visu concupiscentia videndi. **C**um dicitur, et suave, ecce in visu concupiscentia tangendi. **C**um dicitur, ad vescendum, ecce in visu concupiscentia gustandi. **N**on solum igitur, visus, in concupiscentia precedit sensus alios, veretiam omnes alii sensus, in concupiscentia videndi, procedunt semetipsos: et totum quodammodo in visu prius per delectationem agitur, quicquid postmodum a ceteris sensibus in operatione perpetratur. **I**deo dicit dominus: **C**ui viderit mulierem ad concupiscendum, iam mechatus est in corde suo: quia profecto animus vidento totum delectabiliter cogitat, quicquid eum postmodum in agendo delectat. **S**i igitur porta oculorum bene munita fuerit,

De ro. psalmo.

tota illa interior cuitas cordis nostri, ab assultu viciorum
 quieta erit. Sed huic portae nullus custos esse potest me-
 lior, q̄ timor domini: ut ille videlicet carnalem mentem, q̄
 lubrica est, ne ad antiquas delectationes redeat, semper in
 proposito disciplinæ configat atque coerceat. Hanc custo-
 diam psalmista desiderabat cum diceret: Confige timore
 tuo carnes meas, a iudicis enim tuis timui. Et sapientia,
 hanc custodiā nos habere monuit, quando virtutis stu-
 dum aggrediendi, formam discipline prescribit, dicens: Fi-
 li accedens ad servitatem deusta in timore, et prepara a-
 nimam tuam ad temptationes. Sta in timore, ne te blandi-
 menta carnis seducant. Prepara cor tuum ad temptationes,
 ne aduersa superuenientia frangat. Lasciviam carnis per
 timorem comprime, pressuram tribulacionis per patientiam
 vince. Duo quippe ista sunt, que precipue inchoantium pro-
 positum labefactare consueuerunt: incombentium. scilicet,
 temptationum molestia, et preteritarum delectationum
 memoria. Ille namque, dum solito grauiores superueniunt,
 sepe pusillanimes per impatientiam deiciunt, iste dum so-
 lito male dulces redeunt, per incontinentiam incautos se-
 ducunt. Nonamus igitur custodem optimum timorem do-
 mini, ante oculos nostros, ut dum. scilicet. ipse reliquorum
 sensuum duces custodit, omne sequentium actionum cor-
 pus, sanum et integrum esse possit. Hanc custodiā Isba-
 leth, q̄ domui sue preficere noluit, in ignine vulnus mortis
 acceptit: quia quisquis sensus suos timore domini mire
 negligit, huic subito irrepens delectatio carnis/vitam ani-
 me extinguit. Recte igitur dicitur: viam pacis non con-
 gauerunt, non est timor dei ante oculos eorum: quia quisquis
 foris sensus suos, per timorem dei, a delectatione carnis
 non restrinquit, que sit intermē boni dulcedo / gustare non
 poterit.

¶ De. xv. psalmo.

Domine bani dominum in conspectu meo semper.
Omnium prouidet, qui in tribulatōe positus spem
in domino habet. Quasi enim, prouidere est, de pre-
senti tribulatōe faturum auxilium expectare. Sed si quā-
do diuturna expectatōe fatigatus ammus, spem ceptam
deserit, quasi conspectum a domino auertit. Semper au-
tem in conspectu suo dominum prouidet, qui in pressura
constitutus, et diuum auxilium quandoq; sibi affuturum
confidit, et spem ceptam vi que in finem non deserit. **V**
Quoniam a dextris factus est michi, ne commouear. Do-
minus a sinistris est, quando exterius salutem corporalez
tribuit. Dominus a dextris est, quando interius virtutes
animę custodit. Dyabolus a sinistris est, quando foris per
aduersa impugnat. Dyabolus a dextris est, quando intus
per via temptat. Hinc est, qd de reprobo scriptura loqu-
tur, dicens: Dyabolus stet a dextris eius. Dyabolus quip-
pe interpretatur deorsum fluens, quia de illa prime condi-
tionis sue gloria, per superbiam cecidit. Tunc ergo dyab-
olus nobis a dextris stat, quando ille, qui de celo cecidit,
nos sibi per consensum peccati subiciens, in nobis ascendit.
Quando enim nos cadimur / dyabolus erigitur. Quando
nos surgimus / dyabolus prostermitur. Hinc propheta Je-
remias deplangit, dicens: Vide domine afflictionem me-
am, quoniam erectus est inimicus meus. De hac enim su-
mistra, de qua iam dictum est, dicitur in euangelio: Si quis
te percussit in sinistram maxillam, prebe ei et alteram.
Sinistra in quippe maxillam percutit, qui exterius nocet.
Cui nos dexteram maxillam prebere debemus, si contra
exteriora damna nostrę virtutes opponimus, ut scilicet
tanto minus foris periculum timeamus, quanto certius
us presidium intus est, in quo confidimus. **V**nde dimplebis
me leticia cum vultu tuo r̄c. In hac vita aliquando letari
possimus, sed impleri leticia non possumus: qd et si qd am-

pliunt, multa sunt, que co-
gent tua si que in finem. Si
la Detera dei bona eterni
specificationes quedam
int̄ quā in hac vita semper
vita delectano amaro fun-
nū delectationes usque i-
nū gaudia in merorem / ni-
mpollunt.

De. xv. psalm

hōs percep̄ domine crat̄
in dolos. Ide et audi-
labis / sed corde orat.
In quō solis labis, Alij, quā
corde ouant. Hui solis la-
bent in corde, quod ore p-
araveras hunc, quia sic
laborare orant / deuoti
in eum audiri volunt. G-
nōfamus. Si autem dum
quocunq; in corde
sunt, quia tamen ord̄ matu-
ritatis sumus: ita tamen si
sumus. Si quis autem ne-
proferat, et si non intellige-
re in meā dicit, sine fr-
uana cogitamus / etiam si
in meā vā efficiuntur.
Capit / in corde turpiud
et abominabiles in-
veniēt, quando homo

sunt que letificant, multa sunt que contristant. Delectatōnes in dextera tua usque in finem. Simstra dei bona sunt temporalia. Dextera dei bona eterna. In temporalibus autem bonis delectatōnes quedam sunt, sed usque in finem non sunt: quia in hac vita semper gaudium dolor sequitur, et omnis delectatio amaro fine terminat. In dextera autem dei delectatōnes usque in finem sunt: quia in vita eterna nec gaudia in merorem nec delectatōes in dolorum mutari possunt.

De. xvij. psalmo.

Habib[us] percipe domine orationem meam, non in labijs dolosis. Ideo exaudi postulat, quia non solum labijs sed corde orat. Tria sunt genera orationum. Alij, qui solis labijs, Alij, qui solo corde, Alij, qui et labijs et corde orant. Qui solis labijs orant/dolosi sunt, quia non habent in corde quod ore proferunt. Qui corde et labijs orant veraces sunt, quia sicut loquuntur / ita sentiunt. Qui solo corde orant / deuoti sunt, quia orationem suam a deo tantum audiri volunt. Quando ergo in oratione verba proferimus, si cogitamus quid loquimur, facinus quod debemus. Si autem dum verba orationis fundimus / aliud quodcumque in corde versamus, etiam si illud bonum sit, quia tamen ordinatum non est / prossus a culpa liberi non sumus: ita tamen si id quod dicimus, intelligere valemus. Si quis autem non intelligens / verba orationis proferat, et si non intelligere valet quod dicit, si tamen bona intentione dicit, sine fructu non erit. Si autem orantes, vana cogitamus / etiam si veritatem loquimur, cogitando vanitatem vani efficimur. Si autem dum os veritatem loquitur / in corde turpitudō versatur / iam non solum vani / sed et abominabiles in conspectu dei reputamur. Aliud tamen est, quando homo hoc iniustus patitur,

atq; aliud, quando in eis per deliberationem delectatur.
Igne me examinasti, et non est muenta in me iniquitas.
Scam in libra, est illud de super in quo perpenditur, ad
quam partem pondas se deorsum inclinet. Igne ergo tri-
bulatio in iustus eraminatur, quia perfecta virtus in ad-
uersitate cognoscitur. Valde malam examinati sunt, qd
per iniquitatis pondus ad sinistram partem se inclinae-
runt. Valde bonam examinati sunt, quia per gravitatem
constant, et per perseverantiam virtutis, ad dexteram se
conuerterunt. Mediocres, adhuc examinati non sunt: quia
ad quam partem pertineant / humana iudicia necdum dis-
cernere possunt. Propter verba labiorum tuorum ego
custodii vias duras. In hac presenti vita in via sumus,
quia per hanc ad aliam transimus. Sed quia humana in-
firmitas diu in eodem statu persistere non potest, tot qua-
si vias ingredimur, per quod actiones variamur. Quia vero
in hac vita inibil sine labore facere possumus, quasi gradi-
entes duras vias habemus. Sed has duras vias illi non
custodiunt, qui in hac vita delectari querunt. Qui autem
hic sponte se humiliant et affligunt, isti duras vias custodi-
unt. Sed quis est, qui dicere deo potest? Propter verba
labiorum tuorum ego custodii vias duras. Hug sunt ver-
ba labiorum eius. Verba labiorum nostrorum / peccata no-
stra sunt, sicut dicitur in psalmo: Longe a salute mea / ver-
ba delictorum meorum. Verba labiorum dei precepta ei sunt.
Quisquis ergo preteritorum delictorum conscius,
sponte per penitentiam se affigit, iste propter verba la-
biorum suorum vias duras custodit. Qui autem laborat,
ne precepta dei transgrediatur, et ut voluntatem dei im-
plete, suis voluntatibus vim facit, iste propter verba labi-
orum eius vias duras custodit, ille solvit debitum, iste
impleret preceptum. Deus enim homini precipit ne cadat,
sed cum ceciderit, iam non precipit, sed monet ut resurgat.

Preceptum nā q; nō pertinet nisi ad obedientes. Sed qui
 in peccato adhuc permanet/obediens non est. Cum autem
 penitendo ad obedientiam redit, dignus efficitur, ut pre-
 ceptum accipere possit. ¶ Perfice gressus meos in semi-
 tis tuis, ut non m.v.m. Vie dei sunt precepta levia. Semi-
 te dei sunt strictiora mandata, in quibus pauci ambulare
 possunt. In via dei ambulat, qui proximo suo malum non
 facit. In semita dei ambulat, qui etiam malum inferentem
 diligit. Qui vero ambulare nescit in semita, sepe mouetur
 a via, quia sepe caritatem deserere cogitur, qui non didic-
 it adhuc diligere, nisi eum a quo amatur. ¶ A resistenti-
 bus dexterę tue custodi me, ut pupillam oculi. Dextera di-
 est xp̄us: quia per eum deus pater operatus est propiciati-
 onem nostram. Vel dextera dei, sunt potiora opera eius,
 id est eterna bona. Illi ergo dexterę dei resistunt, qui
 vel male credendo/vel male vivendo, christo contradicūt.
 Dexterę dei etiam resistunt, qui terrena amantes / eterna
 bona querere contemnunt. Ab his omnibus custodiri ius-
 tus desiderat, ne videlicet malo exemplo illorum prouo-
 catus, ad iniquitatem cadat. Sed quomodo vult custodiri
 diligenter vult custodiri iste, ut pupilla oculi. Multum
 pars corporis modica est et tenera, sed tamen precios-
 sa. Diligenter custoditur, quia multum diligitur. Oculus
 dei, est ecclesia sanctorum, pupilla oculi est, huma-
 nitas christi. Per pupillam anima aciem dirigit, ut ea que-
 fons sunt discernat: et deus pater omne iudicium filio de-
 dit, et neminem nisi per filium iudicat, quasi lucerna a te-
 nebris, sic iustos discernens ab iniustis. Quid est ergo, q;
 iustus custodiri vult, ut pupilla oculi? Christus multa ad-
 uersa in hoc mundo passus est, sed per pressuram tribula-
 tionis ad gloriam resurrectoris peruenit. Hoc igitur nos
 orare debemus, ut custodiamur sicut pupilla oculi, videl;

non ut nihil mali patiamur in hoc mundo, sed ut per mai-
 la presentia transeamus ad gaudia eterna. **V**Sub umbra
 alarum tuarum protege me. Duas alas habet deus, mis-
 ricordiam, et caritatem. Per misericordiam peccatores prote-
 git, per caritatem iustos. Ille ergo non sub umbra alegans
 sub umbra alarum, protegi se postulat, qui et in quibusdam
 misericordia se indigere agnoscit, et in quibusdam dignum se a-
 more sperat. **N**on facie impiorum, qui me affligerunt. Inimicus
 quasi faciem nobis opponit, quando currenti in desiderio
 dei, amico, prava delectatio oblistit. **N**on latere est inimicus,
 quando currentem delectatio temptationis fatigat, sed a
 cursu prava delectatio non retardat. **E**xurge domine
 et preueni eum. et s. e. Preuenire currentis est, supplanta-
 re luctantis. **N**am, qui ad finem propositi operis tendit, que-
 quis sine passibus, pedum promotione, tamen actionum cur-
 rit. Dyabolus ergo in passione Christi cucurrit: quia eum, quem
 purum hominem existimabat, per traditionem ad passio-
 nem, per passionem ad mortem, per mortem ad damnato-
 nem ducere voluit. Similiter deus cucurrit: quia eum per
 traditionem ad passionem, per passionem ad mortem, per
 mortem ad resurrectionem, promouere dispositus. **V**tricunque
 ergo cucurrerunt, et deus et dyabolus, sed dyabolus pre-
 ventus est, quia ne ad finem apud eum posset, di-
 uina virtute est impeditus. Et supplanta, inquit, eum. In pas-
 sione Christi, dyabolus cum deo luctabatur. Dyabolus fo-
 ris luctabatur, ut deiceret, deus intus luctabatur, ut susti-
 neret. Sed dyabolus supplantatus est: quia occulta qua-
 dam virtute et sapientia dei, subito et improviso est deie-
 ctus. **E**ripe armam meam ab impiis f. t. **N**ima Christi
 framea est, id est, gladius dei: quia per Christum deum, de-
 us electos suos redimit, quasi quedam membra a corpore
 dyaboli precidit. **V**nde alibi dicitur. Ego mors tua, o mors;

tua mors ergo inferne. **I**n teo descendens ad infi-
 nitum reliquit. Dica noframeam tuam. **A**c si
 ignoramus es, non custodie-
 beras poteris? **D**e r.
Sugam te domine.
Phone loquitur. **D**ile-
 ximus, post penitula-
 tionis subiungit. **C**u-
 mu num, quia refugiu-
 mbo domine narrat, vi q-
 uipente recurrens. **P**ri-
 vatus dyaboli eripuit. **I**
 ntimbus diffidentem, beni-
 cium firmamentum sta-
 gnat ut vincat. **L**ibe-
 rigentiam, firmamen-
 tum. **E**cce, quo or-
 dia veritatis, quomodo
 aqua per fidem illuminata
 terram adiuuat, sperab-
 dum inflamat, protectio-
 nes temptari non p-
 erit, et consequentem dyab-
 oli, qui ictus meus,
 non agent. **I**n cornu fortitu-
 dis superbia, cornu salutis
 dicit me dolores mortis e-
 stas et mortalitas: torre-

morsus tuus ero mferne. De eis, quasi infernum momordit,
quando descendens ad inferos, quosdam inde abstulit,
quosdam ibi reliquit. Dicat ergo: Eripe animam meā ab
impiō frameam tuam. Ac si diceret: Si prius gladium, quo
pugnaturus es, nō custodis, quō eos, qui p gladiū saluādi
sunt, liberare poteris?

De. xvij. psalmo.

Diligam te domine. Humanitas christi in resurrec-
tione loquitur. Diligam te domine. In periculis
amor, post pericula amor. Diligam te dñe. Cau-
sas dilectionis subiungit. Quia fortitudo mea, quia funda-
mentum meum, quia refugium meum, quia liberator meus.
Conuerso ordine narrat, usq; ad ipsum diuinę gratię prin-
cipium, mente recurrens. Primum, liberator, quia homines
a potestate dyaboli eripuit. Deinde, refugium, quia de pro-
prijs virib; diffidentem, benigne ad patrocinandum exci-
pit. Deinde, firmamentum, stanti ne cadat. Deinde, fortis-
tudo, pugnanti ut vincat. Liberator, per baptismum, refugi-
um, per penitentiam, firmamentum, per patientiam, fortitu-
do, per victoriam. Ecce, quo ordine euasit malum, deinde
secundus versiculus, quomodo consecutus sit bonum. De
meus, quia per fidem illuminat, adiutor meus, quia ad be-
ne operandum adiuuat, sperabo in eum, quia cor ad amo-
rem suum inflamat, protector meus, quia supra id quod
ferre possumus temptari non permittit. Cornu salutis meus,
quia etiam persequentem dyabolum, nos contemnere fa-
cit. Postremo, susceptor meus, quia finito cursu perueni-
entibus aperit. In cornu, fortitudo, signatur. Cornu confu-
sionis est superbia, cornu salutis est fiducia bona. Cir-
cūde derūt me dolores mortis et torrētes: dolores mortis,
passibilitas et mortalitas: torrētes iniquitatis, huius mundi

vanitas. Dolores inferni pena eterna, laquei mortis, origina-
lis culpa. Dolores mortis, et dolores inferni, circū dederūt:
quia illos homo ante christum cuadere non potuit. Torren-
tes iniquitatis conturbauerunt: quia huius mundi vanitas
ad actualia peccata hominem impulit. Laquei mortis preoc-
cupauerunt: quia antequam homo actualiter peccatum p-
petrare potuit, culpa originalis in eo fuit. Et dedisti michi
protectionem salutis tue. Salus humana, est sanitas car-
nis: salus diuina, integritas mentis: hanc homo diligit, il-
lam deus tribuit. Hanc homo conseruat, molestias fugien-
do, illam confirmat, molestias inferendo. Sic tamen si mens
intus custoditur, ut nec per aspera carnis ad impatientias
proruat, nec per blanda ad lasciviam emollescat. Tunc
ergo deus salutis sue protectionem nobis tribuit, quando
ammam nostram, dum caro foris patitur, intus illesas custo-
dit, ut pressura, quam caro foris tolerat, intus ad mentis
corruptionem non pertingat. Dextera tua suscepit me. Si-
nistra dei, bona sunt temporalia. Dextera dei, bona eterna.
Et sepe contingit, ut illos deus spiritualibus bonis habun-
dantius repleat, quos inopia rerum temporium exterius
coangustat. Iste ergo, qui quasi foris per egestatem cor-
ruit, et intus virtutum diuini solidati sunt: quasi sinistra
dei deseruit, et dextera suscepit. Et disciplina tua correxit
me in finem. Est quidam finis bonus, et est quidam finis ma-
lus. Finis malus, est profundum peccatorum: finis bonus,
est consummatio virtutum. Disciplina autem dei, in finem
corrigit: quia eos etiam qui in profundum peccatorum la-
psi sunt, ad consummatonem virtutum perducit. O bona,
o dulcis disciplina dei. Utinam cognoscamus eam, utinam
suscipiamus eam, utinam sustineamus eam. Quae tamen est
ut videamus, ut concupiscamus, ut apprehendamus, ut re-
neamus eam. In tribus distit, in perceptis, in temptatis, in
flagellis. In perceptis eripi debet obedientia tua, in temptatis

ostatiā, in flagellis patientiam Precepta obedienter suscipere, temptamenas ostāter resistere, flagella patiēter sustine. Hęc tamen tria, id est obedientia, constantia, patientia, sibi inicem deesse non possunt: quia in singulis omnia necessaria sunt. In preceptis quidem, ut primum ea obedienter suscipias, demde constanter perficias, postremo patiēter tempus retributōnis sustineas. In temptationis auctem obedientia esse debes, ut si forte deus viciorum incursione sollicitariet ad tempus voluerit fatigari, per elatōnem non contradicas. Constans, ne per delectatōnem ad consensum defluas. Patiens, ne importunitate vel instantia temptationis, tandem aliquando emollescas. Hoc autem precipue dicimus, propter quosdam minus discretos, qui spiritualis studij modum ignorantes, post prima initia bona conuersatōnis, ita a temptatione viciorum liberi esse volunt, ut si se vel tenuiter delectatōne illicita pulsari pressenserint, statim tumido corde, infirmitatis sue oblitu, contra deum murinurarent, et si vel modicum faugentur, per inconstantię et impatientię vicium eneruati, ad consensum iniquitatis declinant. Sed nesciunt isti, qđ pia sit dispensatio dei, ut mala, que iam voluntate dimisimus (quamvis iniici) adhuc in temptatione sentiamus, quatenus in eis nunc expietur, cum cruciant, quod prius in eis commissum est, cū delectabāt, et nřg infirmitatis memores, dū sp̄cogimur remisi qđ fuim⁹, n̄ nos extollat qđ sum⁹. Preceā etiā, cū mala nostra cum tanta difficultate inuenimus, amplius precare timeamus. Cum itaq; tot uilicates ex temptatione prouemant, oportet quotiens temptamur, obedienter dispensationem dei excipere, et constanter prae delectatōni contrarie, et patienter molestiam temptationis sustinere, quaztin⁹/et fatigatō nřa nobis placeat, et tamen delectatō prava ad osensum non accedat. In flagello item, obedientiam seruat, qui et si causam sue percussionis ignoret, tamen

71

et contra dominum non murmurat. **C**onstans autem et patiens
est, quem nec pondus tribulacionis opprimit, nec diuturnas
frangit. **P**rimus ergo gradus discipline dei, est custo-
dia mandatorum. **S**econdus gradus, est pugna temptato-
num. **V**nde manifestum est, quod hi qui mandata dei non cus-
todiunt, adhuc in disciplina dei esse non cuperunt. **C**ui
autem sub disciplina dei non est, ad hereditatem filiorum
dei pertinere non potest. **N**emo ergo contemnat disci-
plinam dei, quia si peccator est, necessaria est illi, corriga-
tur, si iustus est / necessaria est, illi disciplina dei, ut erudit-
atur. **P**ropterea iste, qui eam iam ad correctionem acce-
perat, adhuc eam ad eruditionem necessariam sibi esse con-
firmat, ut sicut correctus expiat culpas preteritas, ita
eruditus, cautelam habeat contra culpas futuras. **D**icit
ergo: **D**isciplina tua correxit me in funem, disciplina tua
ipsa me decebit. **D**ilatasti gressus meos subtus me.
Subtus nos est, quicquid transitorium est, et caducum.
Cuod autem eternum est, supra nos est. **D**icens ergo iusti,
supra se dilata tos gressus habet, quia quanto altius, per
contemplationem in amorem eternorum dirigitur, tanto
amplius desiderio gustatque dilectionis dilatatur. **C**um au-
tem in rebus transitoris subtus se, per cogitationem am-
bulat, ipsa eam quodammodo suę occupationis molestia
coangustat, et totiens intra semetipsam strigitur, quoti-
ens foris aduersis occurrentibus precepit. **S**ed sic non
nunquam, ut etiam subetus se mens, divino amore succensa,
dilata tos gressus habeat: quia dum totam se intus per de-
siderium retinet, et si foris per operationem occupata sit,
nullius tamen molestie adversitas libertatem eius coangus-
tat. **V**nde recte, cum dixisset: dilatasti gressus meos sub-
tus me, statim subiungit, dicens: **E**t non sunt infirmata
vestigia mea. **C**uando enim gressus in lubrico figitur,
et si per fortis permaneat, vestigia tamen eius infirmantur,

Ita quoque necesse est, ut qui vel ad modicum in rebus per-
 ritutis fiduciam posuerit, et si per turpia mundi desideria
 non langueat, tamquamque transitorum est quod amat, stabilis no-
 fit: et cum labi cœpit, id cui iniunctus, mox imitatus vestigia ab
 ipsa sua stabilitate infirmantur. Cum autem totum animi
 desiderium in etermis figuretur, quasi pede in soliditate co-
 stento, vestigia non infirmantur. ¶ Persequar inimicos
 meos, et comprehendam illos, et non conuertar donec de-
 ficiant. Quosdam spirituales inimicos habemus, qui nobis
 insidiantur, qui quanto magis occulti sunt, tanto magis nos-
 cere possunt. Hic sunt motus carnales, qui in corde nostro
 orinuitur, et quia de latentibus desiderijs prodeunt, incau-
 tos sepe sub specie virtutum fallunt. Quos tunc in mirum
 persequimur, quando ipsam originis eorum radicem subti-
 liter inuestigamus: quatenus, dum illos illicito motu ori-
 ente pulsare senserimus, statim de qua affectione natus sit,
 et ad quem finem ei appetitus redat, perspicere studeamus.
 Hoc fortassis qualiter fieri possit ciuius agnoscitur, si eius
 aliquod exemplum in medium proponatur. Verbi gratia.
 Est aliquis, qui de seipso plus quam oportet sentiens, occulta
 superbia laborat. Hic ergo, si forte inter ceteros / vel ad
 colloquendum / sive ad consulendum considererit, quia se
 singulariter sapientem existimat, se singulariter debere au-
 diri putat. Si vero alios ad verbum suum minus intentos
 fortassis viderit, suumque consilium repudiari aliquando ex-
 spererit, statim per impatientię vicium tumens, totum quod
 contra voluntatem suam agitur, ad iniuriam suam fieri ar-
 bitratur. Et quia eos, non ratione, sed odio potius / aut ini-
 uidia ad contemptum suum excitatos credit, iam omnino,
 utpote a maluolis, suum colloquium subtrahere dispo-
 nit. Cumque se immoderate lingua a locutione stringit, a
 caritate ammus refrigerescit. Oportet ergo, ut dum nos
 vel loquentes que conceperimus / vel consulentes, minime audi-
 mus

et exinde eorum nostrum aliquo fortassis subito dolore tangi senserimus, impetum animi nostri refragemus, et hunc dolorum quasi mimicum a latere de insidiis profilientem, instanter prosequamur, et latebram eius occultam, de qua prodit (id est superbiam) et occursum eius ad quem tendit (id est odium fraternum) perscrutantes, dum laqueos conspicimus, periculum caueamus. Comprehensus est inimicus, quia cum finem prae desiderij prouidemus, a minimum a consensu retrahimus. Sicut enim vicia inuestigando persequimur, sic comprehendimus inueniendo, et donec deficiant non reuertimur, si ab instantia boni opis/ ante subiugationem vicioꝝ nō relaxamur.

De. xxiiiij. psalmo.
Olas et rectus dominus, propter hoc legem dabit delinquentibus in via. Non est seruus timor, ubi constitutio legis / sit in electione voluntatis. Primum timemus, deinde viam eligimus, deinde lex nobis propomitur, qua in via ambulemus. Legem custodientes, premium accipimus, in presenti anime iocunditatem, in futuro / anime pariter et corporis beatitudinem. Hoc est quod sequitur. Anima eius in bonis demorabitur, hoc est de presenti. Et semen eius hereditabit terram, hoc est de futuro. Et satis eleganter speciales delectationes exprimitur / cum dicit: Anima eius in bonis demorabitur. Quicquid enim carnaliter dulce est, sic quidem delectationis experientiam fruentibus prestat, sed diu cum us morari non potest: Quia, dum gustu appetitum provocat, transiit desiderium fraudat. Spirituales autem delicias / nec gustatio transirent, nec reficientes decrescent, nec satiantes tedium significunt, diu cum fruentibus permanere possunt. Sequitur. Semen eius hereditabit terram. Terram viventium / in futuro in hereditatem accipiet pro bonis

operibus suis, que per se men significantur. **V**el p terram,
 caro accipi potest, quam in futuro immortalem et impassibilem accipiet, quisquis eam in presenti in opere virtutum exerceat. **S**ed quomodo illuc perueniet? **F**irmamentum est dominus timentibus eum, et testamentum ipsius, ut manifestetur illis. **R**um vīcentibus promittit p̄mūm, pugnātibus p̄st̄t adiutorium. **P**remūm tale est, quia ipsius. scilicet dei testamentum, id est contestata promissio est, ut ipse manifestetur illi, videlicet videnti se. **A**diutorium tale est, quia firmamentum est dominus, id est, protectio timētibus se. **I**deo securus de promissio/fiducialiter curro. **O**culi mei semper ad dominum, quoniam ipse euellat de laqueo pedes meos. **O**culus actionum intentio est. **O**culos ad dominum semper habet, qui per intentōm ad amorem dei dirigit omne quod agit. **C**uius nimirum pedes a laqueo euelluntur, quia mala actio esse non potest, cuius amor dei origo est. **S**ine periculo nanque via actionum curritur, cum intentio animi caritate duce gubernatur. **S**ed quis potest semper respicere deum, nisi quem semper deus respicit? **R**um nimirum, dilectionem hominis semper dilectio dei, sicut p̄quemendo excitat, sic subsequendo conservat. **H**oc est enim quod sequitur: **R**espice in me: ac si diceret. **V**t te diligere possim, tu dilige me, ut et amore tuo dignus, tuus sim, miserere mei relaxando peccata mea, **R**um vīnicus et pauper sum ego. **I**deo respice, quia vīnicus, **I**deo miserere, quia pauper. **V**īnicus enim plus diligitur, pauper plus doletur. **T**ribulacōnes cordis mei multiplicate sunt, de necessitatibus meis erue me. **R**um est paupertas tua? **T**ribulacōnes cordis mei multiplicate sunt. **N**on est periculosa afflictio carnis, qua non frangitur constantia mentis. **C**um autem dolor cordis intima tangit, manus piculū ē, etiā si foris tribulatio desit. **D**e necessitatibꝫ meis erue me. **O**valte sūt nēcitates bonorum, i qbꝫ piclitanc

Cuos fortassis melius cognoscimus, si eas distinguendo
apponamus. **S**emper siquidem est necessitas sanctorum. **A**lter-
ra, quam intus, altera quā foris sustinet. **A**ltera, a proximis,
altera a semetipis. **C**uamdiu ēm in hac corruptibili carne
vivunt, molestias et temptationes, quae ex carne corruptibili
orūntur, om̄no declinare non possunt. **I**n quibus tū cum
labore piculū est, ut eas quotidianē sentire necesse sit, et tū
consentire eis nemo vñquā, sine gravi detrimēto possit. **A**l-
tera necessitas est bonorum, qz cū inter malos, quos declinare
non possunt, conuersantur, ex illorum prava conuersatō-
ne, quotidiana quadam persecutōne vita eorum affligitur.
Cuos ita tolerare necesse est, ut nec ppter iniquitatē eorum/
odio habeamus homines, nec ppter amorem hominum
iniquitatis efficiamur consortes. **S**ed hoc sine humilitate
et labore, nemo facere potest. **H**umilitate videlicet, ne se
per superbiam a consortio vanitatis diuidat, et dum malo-
rum societatem habere contemnit, quasi de singulari iusti-
cia pnciosius intumescat. **L**abore aut̄ opus est, ut quoru-
societatem non deserit, semp̄ fugere quantū potest stude-
at conuersatōnem. **H**oc est quod sequitur: **V**ide humilita-
tem meam et laborem meū.

De:xxv.psالمو.
Quoniam misericordia tua ante oculos meos est, et cō-
placui in veritate tua. **M**isericordia dei est qua patit, ve-
ritas qua corrigit. Per misericordiā p̄mitētes ab indulgē-
tia non repellit, per veritatem peccata puniēs/ causam/nō
personam respicit. **Q**uis quis ergo ad salutem peruenire
desiderat, hęc duo necesse est medicinae dei remedia non
temnat. **S**ine misericordia em̄ veniam non consequitur, sine ve-
ritate non emendatur. **S**unt vero nō nulli, qui dum culpas
suas p̄ misericordias, temeraria quadam p̄sumptōne a deo re-
laxari expertunt, sine correptōis flagella patiēt sustinere
nolūt. **E**t si fortassis aliqua se pro p̄cis suis aduersa p̄culisse

enī, statim typō superbi
que necessaria est p̄stman
ūt et amē, plene purgat
peccata audiamus; **M**isericordia
hęc s.u.t. sc̄ si diceret
dūmelle video, et tam
peccata mea distracte
engaudens suscipio, im-
melle cognisco. **C**omp-
petit dicim, lauda bilita-
tē, complacuit in ver-
itate tua veritate con-
spicit, hoc ipse enā re-
placeat: quia, dum in
sufficiat me amore co-
munitate non placeam, quia
complacebam? **C**ur salu-
tē, ad salutē, non dil-
atum perficerā, ad egr-
itudo tua ante oculos
est.

De:xxvi.psالمو.
videtur voluntate dei
veritatem domini, est ver-
itatem templum domini, est ve-
ritatem me in tabernaculo
la tabulica, in qua fidele
videtur spiritualis militis,
qui erubant. **J**u hoc au-
to, quibus amorem qu-
a mō, secretum expeter-
tē, sc̄lūlū p̄techū non sunt
sc̄lūlū.

cognouerunt, statim typo superbie eriguntur, eoq; minus
 miscđiam dei necessariā existimant, quo sua se satisfactōe
 apud diuinū examen, plene purgatos putant. Quo contra
 quid iste dicat audiamus: **Misericordia**, inquit, tua ante oculos
 meos est. et c. i. u.t. Ac si diceret: **Misericordiam** tuā ubiqz mi-
 chi necessariam esse video, et tamen correctionis tuę ver-
 bera, quibus peccata mea districte punis, non solum non re-
 pello, sed et gaudens suscipio, imo etiam, in iphis misericordiam
 tuam non deesse cognosco. **Complacui**, inquit, in veritate
 tua. Eleganter dictum, lauda biliter dictum, dictum imita-
 bōne dignissimū, complacui in veritate tua. Quasi dicat:
Non michi, nisi in tua veritate complaceo: quia quod tibi
 in me displicet, hoc ipse etiam reprehendo. In tua verita-
 te michi complaceo: quia, dum mea peccata persequeris
 flagellando, letificas me amore correctōis. Cur enim mi-
 chi mutua veritate non placeam, qui in mea prius falsitate
 male michi complacebam? Cur salubrem medicamenti tu
 amaritudinem, ad sanitatem non diligam, qui male delecta-
 tōis dulcedinem pestiferā, ad egrotatōem diligebam?
Quoniam misericordia tua ante oculos meos est, et complacui
 in veritate tua.

De. xxv. psalmo.

Tvideam voluntatem domini. et u.t.e. **Videre**
 voluntatem domini, est veritatem agnoscere. **Visi-**
 care templum domini, est veritatē diligere. Quo-
 mā abscondit me in tabernaculo suo **Tabernaculum** dei,
 est ecclesia catholica, in qua fideles laborant, et in pro-
 cīctū cuiusdam spiritualis militi, contra aereas potesta-
 tes pugnaturi excubant. In hoc autem tabernaculo illos
 deus abscondit, quibus amorem quietis inspirando, a stre-
 pitu huius mundi, secretum expetere facit. Sed in abscon-
 dito tabernaculi protecti non sunt, qui in loco quietis /
 quiete vivere nolunt.

De. xxx. psalmo.

Quoniam fortitudo mea, et refugium meum es tu: contra loqui videtur. Si enim timet, quoniam fortitudinem se habere dicit. Et si non timet, quare refugium queritur? Sed mens humana, inter spem et timorem constituta, dum fortitudinem adiutoris sui considerat, de Victoria presumens, sponte prouocat inimicum: cum vero propriam infirmitatem ad memoriā reuocat, superari metuēs, querit refugium. O disti observantes va. su. va. Vox iusti est, presentē felicitate despiciens. Supius, omnia medauerat spem suum deo, et quasi nunc quereres, quid de carne fieri vellet, respondit se carnis curā non habere, quia vanitas est omnis caro: quia hi etiam, qui eam illicite et superflue amando, omni studio et diligentia custodiunt, a corruptione seruare non possunt. Quos nimis nimis odit deus: quod dum nimis rem corruptibilem diligunt, ad amorem dei incorruptibilem non assurgunt. O disti, inquit, vanitates observantes superuacue. Bene superuacue: quod, et si transitoria ad necessitatem appetimus, nunquam tamē ad superfluitatem diligere debemus, carnēque morturam, non in deliciis souere, sed ab incomodis, his precipue, quod ad salutem anime minus conducere videntur, defendere. **D**e. xxxiiij.

Omīnus dissipat consilia gentium. r. a. c. p. et re. o. p. Gentes intelliguntur peccatores, populi stulti, principes superbi. Consilium gentium, est concupiscētia carnis. Cogitationes, est concupiscētia oculorum. Consilium principum, est superbia vite. Quae omnia ideo deus reprobat: quod mūdus transit, et concupiscētia eius. Bene tamen populi cogitationes habent, non consilium, quia stulti in populis significantur.

De. xxxvij.

Iudica dñe no. m. e. i. m. Nocentes sunt, qui voto malignitatis misidentur; expugnates sunt, qui aperte psequuntur. Justus ergo, occultos nimices suos iudicari tantum, id est

ad futurū iudicium seruari, manifestos expugnari, id est, in
 hac vita etiam puniri postulat, ut eorum pena manifesta, alii
 os ab iniunctate retrabat, quos prius eorum malicia per ex-
 emplū ad iniunctatem animabat. Ideo deus omnipotens/
 manifestas iniurias seruorum suorum, sepius etiam in hac vita
 vlciscit, ut quanti meriti apud eum sit iustitia, aperte demon-
 stretur, quatenus hoc alios ad amorem iusticie accendat,
 quod igitur auctor iusticie se eam tamen diligere manifestat. Appre-
 hende arma et scutum, et exurge in adiutorium michi: ar-
 mis pugnamus, scuto tegimur. Unde enim contra electos,
 duobus modis pugnat, verbo et gladio. Verbū falsitatis,
 expugnamus per sapientiam: gladio aduersitatis resistimus
 per patientiam. In sapientia igitur accipimus arma, et scutum
 in patientia. Sed cur deo dicitur: apprehende arma et scutum
 nisi quis ille in nobis dimicans / aduersarios superat, qui
 nos pugnacros contra aduersarios armatis. Huius, sicut ab
 ipso dona eius accepimus, ita sine ipso domus eius uti ad
 salutem non valemus. **E**t Iripiens in opere de manu fortiorum
 eius, e. et. p. a. d. e. Quosdam dyabolus apta temptatione
 opprimit, quosdam occultis insidijs seducit. Unde in scrip-
 tura sacra, dyabolus, aliqui pro leonem, aliqui pro draconem ex-
 primitur. Pro leonem apta eius sequicia, pro draconem vero oc-
 culta eius versutia significatur. Unde psalmista, hec duo
 temptationū genera exprimens, dicit: Iripiens in opere de
 manu fortium eius, e. et. p. a. d. eum. Quis est enim in opere, mihi
 qui virtutum diuitias non habet? Et quis est pauper,
 nisi qui iam aliqua virtutum dona accipe meruit, sed tamen
 adhuc ad perfectionem virtutis non pervenit? In opere ergo ma-
 nus fortiorum opprimit, paupem vero manus diripientum affli-
 git: quod mirum antiquis hostis eos qui nulla virtute robos-
 rati sunt, violenter sibi per consensum iniunctatis subicit.
 Ab his vero, qui iam aliqua spūalis lucri bona colligere
 cipiunt, occulta direptōe dona vultū tollit. Ois ergo, quos

apta sequia pimit latro est, fur vero illis, quos occulte fraude seducit. Unde et his fortudo necessaria est, ut possint apte impugnante vincere illis vero circumspectorum possint occulte misericordie cauere. Cum igitur domina pietas, quosdam alia apta sequitam inimici corroborando quosdam aut alia cecutas eius misericordias per circumspectorum illuminando custodit, quod aliud facit, quod in opere de manu fortior, et a diripiensibus pauperem eripit, ut et illi euadat dominum, et isti caueant dominum.

Surgentes testes i. q. i. m. Omnes iniqui, qui tempalia bona et omnis preferunt, cum in hac vita prospant, quasi in testimonium altera electos surgunt: quod dum ipsa sua felicitate visibili bus, non loquendo sed prospando testimonium prohibet, ut in omnibus honorum (quod de omniis et misericordibus bonis dant) dominice studet. Unde recte, quod ignorabam, interrogabant me. Magli enim bonos, de propria felicitate interrogant, quod cum eis dulcis sit mirans, quod illi se ad appetitum eius non inclinant. Sed quod hec non dulcissimum amara bona est, quicquid de eius laude in medium proferunt, hoc bonum per experientiam non cognoscunt.

Expecta dominum, et ora eum. Perfecta hic nobis forma vivendi prescribitur. Nudi ergo homo, quod dicitur ubi. Subditus esto domino, et ora eum. Primum, subditus esto, ne male agendo precepta eius despicias. Deinde, subditus esto, ut ad bona agenda, de viribus tuis non presumas. Nam et ille quoque deo subiectus esse renuit, qui aliquid se sua virtute posse presumit. Sed inquis michi. Si hoc ad obedientiam pertinet, ut michil ex me esse intelligatur, quid ergo frustra conors? Vivescam potius, et expectabo dominum, ut faciat quod suum est. Optime diristi. Expecta dominum. Sed vide, quoniam expectes. Non et montes expectant, et hoies expectant. Sed montes atri, atri hoies. Montes expectant durando, homines expectare debent desiderando. Montes pluuiam, homines graz, montes ne arescant, homines ne pereant; sicut in psalmo legitur.

Expectas expectavi dñm, et intendit michi. Qui em̄ durando expectat, sed desiderando nō expectat, expectas nō expectat: q̄ vo pseuerat et desiderat, hic expectans expectat. **E**xpecta ergo, et n̄ solū expecta, s̄ expectas expecta. i. p seueras desidera, et desideras pseuera, et n̄ fraudaberis desiderio tuo: sicut et ille fraudatq̄ fuit, q̄ dñm expectas/expectas expectauit. **V**ide ergo, quō iste expectauit. Cum p̄ cibus expectauit, cū desiderio expectauit, et qd̄ ip̄e tūc fecit, hoc tibi nūc p̄cipit. **N**am, cū dixisset, subditus esto dño statim adūrit, et ora eū: ut et subditus deo sis, de te nō p̄sumēdo, et ores eū/eius auriliū expetēdo. **N**am, quid est aliud, deū orare, nisi mente humili atq; deuota ad eius misericordiā sp̄ respiceres? **P**rop̄ea em̄ nō dixit tibi, ora eū hoc siue illud, sed tūm ora eū: q̄ m̄l aliud a te, q̄ affectū bonum erigit, qui tuā necessitatē, etiā te nō loquere cognoscit. Cū ergo oras, quē petas poti⁹, q̄ quid petas, cogitar⁹ tibi dulce sit: et ip̄e quē petis, quicquid tibi petendū fuerat proudebit. **S**icut in alio loco psalmista idē testat̄, dices: **O**culi mei sp̄ ad do. q̄r i.e. de l. p.m. **E**ducet quasi lumē iusticiā. t. et. i. t. t. m. **J**usticia bonor̄, nūc oculta est, q̄ ibi se iustificari satagit, ubi ab hōibus videri nō p̄nt. **E**t q̄uis iam in eis luceat exēplū boni opis, sed in abscondito est virtus intentōnis. In futuro aut̄, quasi lumē iusticia eorū educit: q̄ qui mō bona opa sua ab hūana laude abscondūt, vēmēte iudice/iam secure pro eis in gēna claritate ḡhabūtur. **V**nde et in alio psalmo dicit̄: **V**anū est vobis ante lucem surgere. i. ante futuri iudicij claritatē exaltari: sed surge te postq̄ sedentis, q̄ tūc fructuosa ibi erit vīa exultatō. **S**p̄ prius vos in hui⁹ vite exilio sponte ppter deū humiliatis. **S**equit̄. Et iudiciū tuū tanq̄ meridiē. **J**usticia bonor̄/est opus virtutis qd̄ faciūt, iudiciū eorū est p̄miū vītutis qd̄ eligit̄. **D**eus ergo educet iusticiā scōr̄, qn̄ manifestabit opa vītutūq̄ fecer̄t. **E**ducet iudiciū/qn̄ manifestabit quale boni

opis pmiū elegerūt, et ideo iusticia tanq̄ lamen⁹ iudicium
vero tanq̄ mendies, id est clarum lumen educitur: qz mi-
nor ē oīmis claritas boni opis/claritate eterne retribuōis.

De. xxvii. psalmo.

Putruerunt et corrupte sunt cicatrices me⁹ a facie
insipienti⁹ me⁹. Consideranti michi huius versicu-
li virtutē, non potest iam legenti esse mcognitum,
qd totiēs est patienti exptum. Sed vtimā michi, vel expiē-
tia cognitōe non dederit, vel si aliter cognoscere non de-
bueram, ipa potius cognitio data nō sit. R̄ si sic necesse
fuit, et sine manu valida erudiri nō poterā, vtimā iam nūc
vel ipa mea cognitio michi sic sapet, quatin⁹ p̄teritor⁹ do-
lon⁹ expientia, a futura me iniquitate coerceret. Sed quia
totiēs, post expientiā malon⁹ desipuisse me video, iſos ad
huc amaritudinēs gustus p̄timesco. Dicam tamē/et nō sine
dolore dicam. Putruerūt et corrupte sūt cicatrices me⁹ a
facie insipienti⁹ me⁹. Et licet hor⁹ verbor⁹ expositio, michi
non sit necessaria, qz tamē multi felicius eam nō nouerunt,
pter eoz instructionē non est oīmō tacea. Putruerunt
mquit et c.s.c.m. Diligētius siderati, quatuor hic gene-
ra homin⁹ occurrūt. Primū est eoz, qui nunq̄ vulnerati sūt.
Secūdū est eoz, qui post vulnera pfecte sūt sanati. Terci-
um est eoz, qnibus obducta quid sūt vulnera, et tñ adhuc
pmanserūt cicatrices. i. vulnerū signa. Quartū est eoz, in
qnibus ipa adhuc vulnera hiantia sūt, et necdū obducta ce-
perūt. Singlē p vulnera pcta intelligim⁹, qui in pcta desi-
derio pmanēt, quasi vulnera apta hnt. Qui vō pcta dese-
rūt, et tñ adhuc a reatu pcta p satisfactionē plene purgati
nō sūt, i bis quasi qdaz signa vulnerū pmanserūt. Qui aut̄
post ppetrata scelera/et peccādi affectū deserūt, et rea-
tū pcta plena satisfactiōe obducūt, ab hijs etiā ipa vulnerū
re stigia discesserūt. Sic sanatus erat paulus, qm post tā-
ta mala dicebat, michil michi oscius sū, qz manu⁹ p̄teritor⁹

vulnerum in se, nec signa quidem inuenire poterat, quem de anteacta prauitate conscientia non accusabat. **H**os sequuntur hi, qui et si vitam sine peto ducere nequeunt, nunquam tamen culpe criminalis vulneris preceperunt. **P**rimus genus est peccatum, secundum est penitentium, tertium est eorum qui per penitentiam sunt correcti, quartum est eorum qui per iniuriam non sunt corrupti. **P**rimi sunt egredi, secundi sunt ad sanitatem duersi, tercii sunt sanati, quarti sunt sanati. **E**x his satis colligi potest, de quo genere hominum iste sit, qui cicatrices suas ad corruptiorem reversas plangit. **P**enitente enim iam ceperat, et petram iam voluntate deseruerat, sed reatus peccati nondum adhuc in eo plene sanatus fuerat, et prius quam puerisset ad integram sanitatem vulneris, corruptus est per iteracionem iniurias. **V**nde recte prius dicitur: putruerunt, ac demde adiungit, corrupte sunt cicatrices meae. **P**rius enim prava desideria ad mentem redirent, et sic quodammodo cicatrices obducte interius protraherunt. **D**emde vero, cum voluntas mala usque ad operationem irre permittitur, iam igitur cicatrices, quasi ex suphabundanti sanguine corrumpuntur. **C**ausa quoque corruptonis explanatur cum dicit: **N**on facie insipientem meam. **S**apiens a sapientia dicit, non ille qui sapores palato oris recipit, sed ille qui veritatem iudicio mentis comprehendit. **V**nde etiam, cor quod veritatis expertus est, non absurde insipientem dici potest. **N**otandum vero est, quod non quilibet virtutis cognitio a priori sapientia dicitur nisi illa que non solo auditu sed per ipsam experientiam rex operatur. **F**amiliarius enim quodammodo ait quod perfectus excepta quod non audita cognoscimus, et cognitionem veritatis, quam in nobis doctrina inschoae/experiencia consumat. **I**pso eterno rex natura docete, didicimus, quod cuiuslibet rei qualitate perfectus, per sui doctrinam experientiam iudicamus: quod et bona quilibet tunc iocundius et delectabilior amplectimur, cum post longam miseriariam fatigati respiramus. **H**oc quoque est, quod dei misericordiam tanto amplius in nostra liberatore diligimus, quanto nobis e vicino sapit ipsis miseria

de qua erexitur sumus. Et derelicti aliqui melius per tribulatōnem cognoscimus, quod stricte tenēda fuerat grā, quā tpe qui etis minus fortassis amabam⁹. Propterea in quodā loco scriptura nos ammonēs, dicit: **Fili⁹**, in tpe malor⁹ ne īmemor sis bonor⁹, et in tpe bonor⁹ ne īmemor sis malor⁹. Necna nā qz bonor⁹ in tpe tribulatōis, aīm p spem erigit: et mēoria malor⁹ in tpe prospitatis, ad custodiā sui cautionē reddit. Cūqz altno sapore se vtrūqz attempat, nec aduersitas p desperatōne deicit, nec prospitas p manē leticiā mentē dissoluit. Hinc populo Israhel a mōys p increpatōr⁹ dicit. Gens absqz dñlio est et sine prudētia: vtiā sapent et intelligerēt, ac nouissima prouiderēt. Quia em̄ nec p̄sentia dei bñficia cognoscere, nec sua picula futura p̄uidere poterāt, quasi prudētia sapore in metis palato nō habebat. Duo igit̄ sūt q nobis sp̄ sape debet, et mala videlz nr̄a q euasimus, et grāz dei quā desecuti sum⁹. Gens etem̄ stulta, cum malor⁹ delectatiōnū labore nō memit, eas dē tēptatōnes si qn̄ pulsata fuerit tēptatōe/iterare nō p̄umescit: et quēadmodū mulier, cū angustia pariēdi p̄mit̄/occupiscētiē carnis delcatōez abhoīnat: sed cū memoria doloris a mēte recesserit, itez carnis illecebras occupiscit, totaqz auditate ad eaz xp̄ientiā rapit, qz eis quātus admixtus sit dolor/ nō recordat. Nam, si bene memorie sapet, dolor ip̄e q̄ mālā delectatōez sequit̄, nequaqz ita infregis mēs/ad ei⁹ appetitū theret. Ipa quoqz grā accepta, si aīm⁹ ab eius recordatōe nō desipet, ab iuris ditoris vel solo pudore nos coercere potuisse. Quia igit̄ cicatrices p̄ctōr⁹ nr̄or⁹ nequaqz apirent ad actū, nisi prius putrefacte essent p desideriū: neqz ullo mō p prava desideria mēs intus putresceret, si nō pri⁹ a memoria p̄teritaz miseriaz suaz / et p̄ntis bñficij/dei consideratōne desipisset: plangat iste insipilientiā suā, et dicat: Putruerūt et corrupte sūt circa. m. a fa. m. m. Sed libet at huc desiderare, quare nō sim pliū dixit.

De tēpī, Cum fac michi domine
Ius meus est, mala es
dic deo: Rotum fac
vobis est: dic deo: E
ius mala est: dic d
omini: vobis est: vniuersa pa
tria, qz in rebus istis
vobis, qz in nobis iniurias
superioris p̄tē in corruptōz
magis imputatē defluit, mag
is amittit. Vniuersa is

ab insipientia mea, vel propter insipientiam meam, sed a facie insipientie meae. Verum ne aliquid nobis ista adiectione signare voluerit. Primum ipe modus loquendi considerandus est: quia sepe in diuino eloquio similis positio inuenitur: cum dicitur, a facie domini, vel a facie inimici: siue etiam quod magis obscurum est, cum de rebus humana figuraione parentibus corporeis, nonnunquam etiam incorporeis agitur, facies memoratur: quod in usu loquendi nunc minime esse agnoscitur, tunc tamen fuisse dubium non est, quod satis ex tam frequenti scripturarum positione colligi potest. Quia enim ubique occurrit, faciem declinare non possumus, congrue in scriptura, per faciem presentiam, siue instantiam, atque importunitatem significamus. Quid est ergo, quod cicatrices, non solum ab insipientia, sed a facie insipientie persuasissime et corrupte esse dicuntur, nisi quia dei gratia nequaquam nos usque ad lapsum peccati desereret, si non prius nostra insipientia deo in nobis habitanti dum importuna fuisse. Quia cum per longam negligentiam nostram, a nobis recedere inuitus cogitur, statim cicatrices vulnerum nostrorum, non solum per prava desideria putrefiunt, sed usque ad operationem prauam corrumpuntur.

¶ De. xxxviii.

Notum fac michi domine. finem meum. Via ista pressens brevis est, mala est, incerta est: quia incerta est / dic deo: Notum fac michi domine finem meum. Quia brevis est / dic deo: Ecce mensurabiles posuisti dies meos. Quia mala est / dic deo: substantia mea tanquam nichil ante te est. Uniuersa vanitas omnis homo viuens. Alia est vanitas, quam in rebus istis visibilibus cernimus: alia est vanitas, quam in nobis inuisibiliter sentimus. Ista exteriora vanitas sunt: quia cum in corruptis labitur, spem suam perdunt. Quia autem per iniquitatem defluit, magis miserabilis vanitate iusticia decorum amittit. Uniuersa igitur vanitas, omnis homo viuens:

qret foris p mortalitatem pterit, et intus p inquietatem,
qui si saltē in altero p̄sisteret, v̄muersa v̄amitas nō fuisset.

De. xxxix. psalmo.

Dulta fecisti tu dñe deus meus. m.t. et. c.t. v.e. q
s.l.t. Omnia que sūt deus fecit: et tamen specialiter
illa deus fecisse dicitur, p que homo ad deum reuocatur.
Illa igitur mirabilia deus, quasi non sua, fecit, quoniam
ratio humanam mentem ab amore ipius auertit. Illa autē
mirabilia, que hominem ad amorem dei reuocant, quia nos
suos faciunt, quodam singulari privilegeio, sua dici possūt.
Quia igitur supius, psalmista beatum dixerat, qui ad hu-
ius mundi vāntatem non respicit. Vbi fructuosa possit esse
ammiratio, consequenter adiungit, dicens. Dulta fecisti tu
dñe, mirabilia opa tua, scz opa restauratōis nr̄e, que(n)e
eis fastidū metuas) multa sunt numero, et ne facilitate cō-
temnas, profunda in sacramento. Hoc est em, quod cū dixi-
sset, multa fecisti, tu dñe deus, mirabilia tua: statim ipsam
eorum profunditatem demonstrare volens adiunxit: et co-
gitacionibus tuis non est quis similis sit tibi: ut et multitudo
mirabilium varietate delectationem afferat, et profunditas
exercitacionem.

De. xl. psalmo.

Si ingrediebatur ut videret v.a. l.c. e.c. i. sibi.
Magnū malum est curiositas, seqz a vicio alienū
non esse indicat, quis quis animū suū ad suspitionem facile
metimat. Neqz em alieni peccati suspectus, cor eius viceret,
si non prius eiusdem peccati affectus, in eo radicasset. Ju-
sto ergo iudicio, dum ex sui cordis prauitate, fallam, de a-
lio existimationem colligit, per eandem se existimationem
in affectum prauitatis amplius accedit, et inde veracit
mens sua corrumperit, unde fallaciter aliena actio insimul-
latur. Propter quod, psalmista contra eiusmodi loquens/
dicit: Et si ingrediebat ut videret, vana loqbat. Curios?

etem quisquis, tūc quasi ad videndū ingreditur, qñ alienū
secretū sagaci studio pscrutat. **V**ana loquit̄, qr ut minus
suspectus esse possit, eos a quibus caueri nō vulg, sed diligē
gere fingit. **D**einde iiquitatē congregat; qr cū libere admis-
sus fuerit, quicquid reprehensibile inuenire potest, fraudus
lenter in corda suo coaceruat. **C**ōgregat aut̄ paulatim mi-
mīma, vt post longū silentiū, cūcta simul obiecta plus noce-
ant, q̄ minus opinonē ledērēt, si p se singula prolatā fuis-
sent. **S**ed qr hoc nō correctōis, sed lēsiōis affectu iinquus
opatur, sibi potius nocitura colligit: qr sicut dictū est, vnde
aliena actio fallacit p infamia obfuscatur, inde vaciter
mēs ei2 p nequiciā stabescit.

EDe. xlj. psalmo.

Quemadmodū desi. c. ad f. a. i. d. a. m. ad te d. **N**q,
sūt dona dei, fons aquar̄, auctor est donor̄. **F**onte
aque desiderat, cui2 desideriū nō impletuit, donec
ad deū pueniat. **R**ui dona dei, ppter deū nō amāt, hi quasi
aquas, et nō fontē desiderat. **S**uminū aut̄ bonū, ideo p̄ alii
noīe, fontiū, exprimē, qr lic̄ in se vnu sit, oīm tñ origo bos-
nor̄ in ipo dñinet. **V**iuus fons, qr viuiscat. **V**iuus fons, qr
indeficiēs p̄seuerat. **I**deo, sicut ceruus desiderat, qr vetu-
statis defectū repare exoptat, sed differt desideriū, vt cre-
scat. **S**ed qr oīs mora desiderati lōga est, exclamat, qñ ve-
mās qñ puenīas qñ appebo ante faciē dñi, ut nō videri, sed
videre incipiā, q̄; prius visus, nō videbās. **S**ed hoc nūc desi-
derari potest, haberī nō potest. **R**uid ergo interims. **S**uerūt
michi la. m. p. d. ac nocte. **P**ascat doloribus, requirā fleti-
bus, vocabo suspirijs, lacrimę nutriēt desideriū, donec p̄:
sentia satier affectuū. **F**lebo, qr abest qd̄ desidero. **F**lebo,
qr adest qd̄ nō amo. **N**ō amo p̄ntem infelicitatē, desidero
futurā b̄fitudinē. **I**rriguū supius, qr desiderat aīā mea ad
deū fontē viuū, irriguū īferius, qr d̄r m. c. v. est d. t. **H**oc
ad p̄ntē miseriā p̄nnet, q̄ oppria malor̄ sustineo, qr ērenā
felicitatē nō amo. **E**t quia me in p̄nti felicitate derelictum

22

aspiciunt, me deum non habere insultantes dicunt. **H**is igitur insultationibus fractus, sed ad se metipsum reuersus, et qualis sit presentis vite conditio considerans, a tali se misero castigat, dicens: **H**ec recordatus sum, quoniam transibo per tabernaculum ad domum, id est per laborem/ad requiem: quasi dicat. **C**um de presentis vite/molestia contristatus sum, qualis sit presentis vite conditio, recordatus non sum. **N**unc autem recordatus sum, quia nemo potest puenire ad requiem, qui prius noluerit immiter sustinere laborem. **R**uia transibo per tabernaculum ad domum. **T**abernaculum est presens ecclesia, dominus est celestis patria. **I**n tabernaculo locus tutus est, quod extra fidem tutam mansio esse non potest. **N**ec solum transibo per locum tabernaculi, sed in locum tabernaculi, id est, de infidelitate ad fidem, de fide ad beatitudinem. **I**deo in locum, ut fidem rectam, non solum tenere incipiam, sed usque in finem in ea permaneam. **N**ec terzere debet labor certaminis: quia mirabile est tabernaculum, et multa iam in eo fulgent exempla virtutis. **E**t quia pro tabernaculum ad dominum, id est, per laborem ad requiem transitum esse agnoui, ideo animam meam iam amplius extra me non effudi. **S**icut angustia animi constringit, sic leticia diffundit. **R**uis quis ergo in rebus trahit ovis letari appetit, extra se ammaz suam effudit. **S**upra se autem anima effunditur, quoniam pro contemplationis gaudium in amore conditoris dilatatur. **S**ed cum anima intra se effunditur, statim animalitas, que exteriores delectationem amat, contristatur: quia unusquisque fidelis nutrit rationis corrigere debet, dicens: **R**uare tristis es anima mea! **R**uare doles te perdere, quod non potes retinere? **R**uare conturbas me? **R**uia tibi per naturalem affectum coniunctus sum, in tua turbatione ego inturbatus esse non possum. **S**pera in deo: quia si nunc pro eo transitorias delectationes sponte respuis, permansuras postmodum ipso

tribuente, consequeris. **R**uoniam adhuc, confitebor illi.
Cum adeptus fuero quod spero, tunc laudabo illum, et cō-
 fitebor illi: de quo dubitandum non est, quia ip̄e est saluta-
 re vultus mei, id est, similitudinis meę idem homo, et est
 deus meus. **N**on est dubitandum, quin mortalibus promis-
 sam hereditatem tribuat, quem pro salute mortalium as-
 sumpsisse mortalia constat: et qui pro nobis nostram mor-
 tem pati voluit, multomagis nobis vitam suam donabit,
 quod potest facere, quia deus est. **V**t nec de voluntate eius
 dubites, qui pro nobis homo factus est, nec de potestate,
 quia deus est. **N**ō meipsum anima mea conturbata est, ad
 me solum referendum est: quia nisi prius peccatum meum
 p̄cessisset, caro foris corrupta non esset: et ideo eius cor-
 ruptio ad meam conturbationem iuste reducitur, quia ex
 mea culpa primum eius corruptio oriebatur. **V**el ad meip-
 sum, id est, in meipso: quia et si foris conturbationem non
 inueniat, ipsa eam suę conditionis corruptio conturbat.
Id est, hinc extēnora incitamenta peccati desinant, ipsa
 tamen vicia ex naturali me corruptione orta conturbant.
Ruq ergo adhibenda sunt remēdia, contra recidua pecca-
 ta? **B**aptizari iterum non possumus, et tamen vice baptisma-
 tis contra quotidiana peccata/quotidianum fontem lachry-
 marum habemus: et si sepius baptizari prohibemur per
 aquam, nunquam prohibemur per p̄mittētiā. **S**equitur
 ergo nos gratia primi baptismatis in p̄mittētiā, sicut po-
 pulum Israhel per desertum gradientem, aqua de petra:
 vt quotiens in huius vītē deserto, per peccatum arescimus,
 p̄ p̄māz reficiamur: q̄r ergo quotidie āīā n̄ā ad nos metīpos
 turbat, mēores dei simū de ēra jordanis, vt sc̄ illā adhuc
 remissionē q̄ramus ī p̄mittētiā, q̄j olim accepimus ī aqua:
 et tāto fiduciali, q̄to nos ī p̄i sacramēto sigtos ēē dgo-
 scimū. **R**uid ei p̄ jordanē recti accipiē, q̄j baptismū: et q̄d
 p̄ ērā jordanis, nisi hūana nāta abluta fonte baptismatis.

45

De terra ergo jordanis memores dei sumus, quando eadem ablutionem quimus in penitentia, quam olim memini nos ab eo accepisse in aqua. **S**equitur. **E**t hermoni a monte modico, subaudit, memor ero tui. **H**ermomum interpretat anathematisatō. In baptismo autem dyabolū cū oībus opibus et pōpis suis anathematisauim, et xpo deformes facti, a membris dyaboli separati sumus. **O**omo igit, p baptismū a dyabolo separatus, fit hermo mōs p virtutē, modicū p humiliatē. **A**uādo itaq; p penitentiā, a deo virtutū dona h̄p factū amissa/requim, quasi de modico mōte Bermoni, ei⁹ memores sum⁹, qz sic oīt a dyabolo separatos, et p virtutē exaltatos, et p humilitatē deformatis xpi cōfatos memini⁹. **D**e fra jordanis, ei⁹ memores sum⁹, qn ei eādez naturā, quā pri⁹ p aquā baptismi a petō abluit, p pmāz nūc abluendā offerim⁹. **D**e mōte modico Bermoni ei⁹ memores sum⁹, quādo peccamur, dona virtutū cū humilitate nobis restitui, qui prius nos ab ipo accepisse memini⁹: qd vtrūq; memoria dī, qz hoc itato petum⁹, qd pri⁹ nos accepisse recordamur. **E**t necesse ē penitere: qz abissus abissū inuocat, id est iudicium damnatōis ad affirmatōez suā adducit iudicium mortalitatis, si videmus verum, qd primo hōi peccati minat⁹ es mortem, credamus eūiam vex esse qd peccatibus, et in petō pseueratibus, minans damnationem. **A**bissus igit, id est iudicium damnatōis, abissum, id est iudicium mortalitatis inuocat, qz hoc illud affirmat. **V**el iudicium ignis futūm, iudicium aque pteritum. **V**el nouum testamentum, qd pmāz p̄cipit, ad hoc confirmādum vetus testamentum adducit. **V**el abissus diuīng sapiētig, inuocat abissum conscientię humānę: quia deus, qui p sapientiam suam occulta nostra subtiliter penetrat, eadez ipsa conscientia nostra accusante condemnat. **A**c per hoc valde nobis necessarium est, ei⁹ nunc mīam penitēdo querere. In cui⁹ iudicio, testis non quiritur, qz sua quisq; consciā accusante condemnatur. **H**oc autem totum ubi cognouim⁹:

In voce catharactarum tuarum, id est, in sermone predicatorum tuorum. Qui predicatores ideo catharacte dicuntur, quia eis pluviam doctrinæ stillatibus cordis humam terra infunditur. In voce ergo catharactarum audiimus, quod sicut olí cassa non fuit peccatis dominatio mortis, ita nunc quoque cassa non erit in peccato perseverantibus, communio damnationis. Quomodo autem scimus, quod antiqua dominatio causa non fuit? Omnes iam experimento didicimus, quam nimis verum fuerit, quod peccanti homini olim dominatus est deus. Quomodo didicimus? Omnia excelsa tua, et fluctus tui, super me transierunt. Sicut volumina vndarum, super naufragum alia post alia transierunt et obruerunt, donec aquassat et cōfractum deorsum demergat: sic penitentiae et passiones vite huius, super hominem mortalem, aliquæ atque aliquæ aquassantes et astringentes pertransierunt, et tandem deficiente in profundum mortis demergunt. Fluctus sunt domunes et quotidianæ penalitates. Excelsa sunt excrescentes et singulares aduersitates, que nec eodem omnibus, nec eisdem semper euemunt: omnes tandem aliquibus, aliquæ omnibus. Quia ergo presens iudicium tam graue sentio, merito futurum iudicium pretimesco. Et ideo, ut possim illud evadere, dum adhuc tempore superest, necesse est penitere. Quo scis, si recipiat prima tuas? Scio, quod in die mandauit dominus misericordiam suam. Misericordia dei est, quod per misericordiam suam in proprio hominibus in primis in peccatis suis iudicium aperiuntur. Unde etiam in singularibus humanis quibus tra subtiliter posse, ante condemnationem nunc misericordiam, quod per misericordiam ipsam misericordiam. Quod enim in die, id est in prosperitate, de utilitate huius communis misericordie verbo docuit, hoc in nocte, id est in aduersitate, per singulares quodammodo tribulaciones, ex exemplo declaravit.

Ruales enim in futuro patientie fructus sit, satis innotuit, cum in presenti etiam vita nonnunquam, quā necessarie sunt tribulationes, ostendit. Quod ergo in die mandat, in nocte declarat: quia quod verbo dicitur, experimento comprobatur. Vel sicut alia translatio habet. In die mandauit dominus misericordiam suam, et nocte canticum eius. Quod sic intelligi potest. Mandauit hoc est, per nuntios suos precones/scilicet veritatis, promisit misericordiam suam, id est, quod nos de miseria huius vite liberaret. In die, id est, cū claritas vite eterne, pulsis tenebris mortalitatis, illucesceret, et ideo interim in nocte vite huius mandauit canticum eius, id est laudem suam: ut si in futuro die, eius misericordiam percipere volumus, in presenti aduersitate, ab eis laude non recedamus. Dignum est enim, vt si in gloria sua propitium eum habere volumus, in nostra hunc miseria iustum predicemus. Quia igitur peccatumus, quia flagellum sustinemus, quia erexitonem expectamus, in peccato confiteamur nostram culpam, in flagello laudemus eius iusticiam, in erexitione speremus eius misericordiam. Apud me oratio, pro iniquitate, deo vite meā in correptione, dicam deo sceptor meus es in miseratione. Apud me oratio, in secreto, in abscondito, quia per eam non hominibus, sed deo soli placere concupisco. Deo vite meā, quia dum me foris flagellando mortificat, intus vivificando aspirat. Dicam deo. In futuro, cum suscepimus ad gloriam fuerō, securus dicam, sceptor meus es, quod in dubio constitutus adhuc dicere non presumo. Vel in presenti dicam, presumens de promissione quam habeo iam in spe, quia iam quasi factum teneo, quod faciendum sine dubitate exspecto. Quare oblitus es mei? in amātis et paucis ad diuersa rapit, nūc de promissione ghet, nūc dī dilatōe dīquit. Nūc se derelictū, pōodus tribulatiōis, nūc se suscepit, pōti fiduciā repromissiōis, q̄re oblitus es mei. Parvulus de pī amāti, irascitur,

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et q̄ nō ad om̄ia vota respondet, de obliuione causatur.
Ennumerat etiā mala, que patit. **Q**uare tristis incedo? **E**t
ne videatur supflua tristitia, dū affligit, inquit, me inimic⁹.
Et q̄ sepe plus gaudendū, q̄j tristandū est, in afflictōe cor-
poris, exaggerat cāz, adiūgens etiā, detrimēta virtutis, dū
ofringūtur ossa mea, id est, virtutes destruūtur. **P**ostremo,
sūmam mali, irrisiōē inimicor̄. **E**xprobauerunt michi, qui
tribulāt me inimici mei. **I**n quo, non unus leditur, sed tota
societas p̄ infamiā obfuscatur. **H**ec omnia patior̄, dū ince-
do, id est dū in via recta gradiendo, proficio. **O**bi occulte
meritum innuit, dum se et bona agentem / et mala patien-
tem dicit.

De. xliij. psalmo.

Vidica me deus, et discerne causam meā, de gente nō sancta.
Aliud est iudiciū, scđm causam, et aliud scđm retributōe.
Som ergo, qui in pñt inter malos sūt, et tñ in causa eis v-
miti non sūt: orant, vt eis primū eoz causaz discernat, et sic
iudicet: q̄r tūc nos salubriter in retributōe iudicat, si pri⁹
causam nr̄am, hic a gente nō sancta discernat. **Q**uia tu es
de⁹ fortī. mea. **I**deo p te ab eis separi peto, q̄r cū eorum
maliciam graunter portem, non tamē ab eoz societate, me
per suppbiā et fiduciā virium mear̄, disiungo. **S**ed dif-
fertur qđ petitur. **I**deo clamat. **Q**uare me repulisti?
Emitte lucem tuam, et veritatē tuam. Per fidem illumina,
per veritatem fidem remunera. **I**lluminādo misericors, re-
munerando verar̄. **I**psa deduxerunt me, a malis meis, et
adduxerunt ad bona tua. **Q**ue bona tuas? **I**n montem, in ta-
bernacula tua. **I**n montem, ductus sum per fidem, in ta-
bernacula tua, ductus sum per operationem. **I**ntroibo ad
altare tuum domīng, per dilectionem⁹. **I**n montem, ut alta
crederem. **I**n tabernacula, ut fortia facerem. **N**ō altare,
ut meipsum immolem. **M**ons et tabernacula de presenti,
altare de futuro, ubi plena caritas. **E**t ideo ait. **I**ntroibo,

ut immoler et otempler, ad altare, id est, ad deū qui letifi-
cat iuuentutē meā. Et bene iuuentutē letificat, vetustatez
em̄ letificat, sed otristat. Qd deū, qui letificat iuuentutē me-
am Sed exterior homo noster vetus corrūpit, sed interior
homo noster de die in diē renouat. Caro em̄ nr̄a, que per
mortē dissoluit, in p̄ni vita nō renouat. Spūs aūgauuen-
tutē suā, etiā in hac vita renouare incipit, qn̄ p̄ grām dei/v-
tutib⁹ renouatis, desideria vetusta depomit. Deus ergo n̄
vetustatē nr̄am, sed iuuentutē letificat: qz quā to magis ca-
ro foris atterit, tātoma ḡis mens interius spāli gaudio oso-
lat. Ideo, inquit, oſitebor tibi in cithara. Quia tu leticiaz
nō vetustatis, sed iuuentutis, id est, nō gaudiū carnis, s; spūs
diligis: ideo et ego carnē affligā, et laudabo te in macera-
tōne carnis. Contra qd qz aīalitas murmurat, ip̄e eā incre-
pando castigat: Quare tristis es aīa mea?

De.xliij. psalmo.

Declinasti semitas nr̄as a via tua. Tu venies in ho-
mie, viam nobis p̄ exemplū stravisti, et ab illa via
quicquid boni in nobis est, p̄ imitatōne deduxisti. Vel semi-
tas nr̄as, id est pplexas et laboriosas vias nr̄as, in quibus
prius scđm carnē ambulauimus, a via tua bona declinasti,
id est remouisti, qz amplius p̄ illas nō currimus, postq̄ in
via tua directi sumus. **H**umiliata est in puluere aīa nr̄a
c. ē. i. t. u. n. Puluis sūt cogitatōnes vanę, terra aut̄ pra-
ua desideria. Bene aut̄ prius aīma in puluere humiliat̄, ac
deinde venter oglutinat̄ in terra. qz nisi prius aīma va-
nis se cogitatōibus subderet, nequaq̄ carnē desideria im-
mūda obligarēt. Sed qz prius aīa a vanitate vincit, post-
modū caro ad immūdicā glutinatur.

De.xlv. psalmo.

Deus in medio eius non commouebitur, atiuuabit
eam deus mane diluculo. Beata cuntas, que regez
babz deū: qz cū foris bella patif, pax eius n̄c̄ nō turbat,

Felix ille qui talē habet animā, ita in amore; dei solidatā,
 ut quęcūq; foris molestię p̄strepāt, tamē v̄sq; ad silentiū
 interne quietis nō irrumpāt: q̄ de⁹, qui pacis amator est,
 cor debatūz inhibitare n̄ p̄t, s̄ q̄ tā pacificā h̄itatō; deus n̄
 mīteiret, nisi eam faceret, adiuabit eā deus mane diluculo.
Dane tēpestue, diluculo in luce. Dane, q̄ adiutor i opos-
 tumatibus, diluculo/q̄ in tenebris opari nescit. **A**diuu-
 bit voleatē, q̄ nemo iuitus bonū facit. **A**diuuat ciuitatē,
 iētificat ciuitatē, requiescit in ciuitate, et protegit ciuita-
 tē. **E**venite et videte opa dñi. Primū, venite, postea vi-
 dete. Vos eīn in tenebris estis, et ibi opa dñi videre n̄ po-
 testis. Venite igit̄ ad lucē, et videte p̄ lucē, q̄ lux fecit in
 luce. Videte opa dñi. Quę opa dñi? Nū quid celū et terrā?
Non. Sed q̄ desup celū posita sūt sup terrā. Primū eīn ce-
 lū deus et terrā fecit, deinde, qdā in celo, et in terra, de ce-
 lo, et terra produxit. Sed hec, q̄ terrena sunt, vbiq; trān-
 videri p̄nt, nec ut ista videant̄ aliūde alio hōies iuitātur.
Sūt quedā alia, q̄ nō de celo vel de terra produxit, sed de-
 sup celū secū afferēs/sup terrā posuit, nō deiciēs ea, sed i-
 climās, nec terrā p̄ ea p̄mēs, sed releuās. Quę sūt ista opera
 dñi? Dñe au. au.t. et t̄, considerai opa tua et expau, i me-
 dio duū aialū cognosceris. Quō posita sup terrās Verbū
 caro factū est, et habitavit i nobis. Quō prodigia? Paruu-
 lus natus est nobis, fili⁹ dat⁹ est nobis. et vo.no.e.ad.o.
 d.p.f.s.p.p. Sup terrā posita sūt, q̄ trena ad pacē opos-
 nūt. Prodigia sunt, q̄ venturi seculi gaudia protendunt.
 Prodigia sunt, q̄ p̄ futuri seculi. Sup terrā posita sunt,
 q̄ princeps pacis. **N**uferens bella, pacificās hōiez intus et
 extra, et terrā carīs/dño aīg v̄l quequaq; subiciēs. **E**r-
 cū dteret et dfriget arma, v̄sutias et machiatōes dyaboli
 admihilās. Scuta p̄buret ignī/dura corda mollet igne spūs-
 sci. **R**ub⁹ pāctis, et plena pace reddita, exhortatoria vor-
 seq̄t: q̄ cēs volūtarij ad vēx bonū iuitātē. Vacate et videte

qm ego sum deus.

De quinquagesimo psalmo.

Sererem deus secundum m. m. t. Audite petores os
rantem pectora, et discite qualiter vos pro factis vni
orare debetis. Audite quid dicit: Misericordia mei deus. Re
bus enim in causam ducti considerat quod iudex suus, nec falli potest,
quod sapiens est, nec corrumpi potest, quod iustus est, nec vinciri po
test, quod omnipotens est, nec declinari potest, quod ubique est. Videt
ergo, quod nullum omnino excusat deo suae defensionis locum esse.
et idcirco ad solam misericordiam flagitandam se auertit, dicens:
miserere. O quanta est virtus huius verbi, miserere. Ac si
diceret: O dominus agnosco culpam meam, intelligo reatum me
um, scio quid feci, scio quid merui, non ignoror cum quo mi
chi causa agitur, non ignoror quid pro culpa michi debet.
Volo peccatum meum abscondere, sed tu nosti omnia, vo
lo resistere, sed tu potes omnia, volo effugere, sed tu com
plicaris omnia. Quod ergo solum restat, de te fugio ad
te. Fugio iram, fugio ad misericordiam, miserere. Nolo ut
intres in iudicium cum seruo tuo, quia non iustificabitur
in conspectu tuo omnis viuens: quantum magis ego pecca
tor et criminis reus? Non ergo peto, ut iudiceris tecum,
sed ut miserearis mei, miserere mei. Tu quis es? Edicito
quis sis. Citius fortassis ad misericordiam flectar / si per
sonam agnouero. Non, inquit, domine non. Sed volo inter
im latere, quem tamen latere non possum. Volo, ut interi
me nescias, licet non ignorem quod omnia scis. Timeo enim, si
mulque erubesco nomen edere, personam designare, et quan
to tibi familiarior ante culpam extitit, tanto magis nunc co
fundor post culpam agnoscere. Non ergo dico tibi, domine,
miserere dauid, quemadmodum alibi dixi, memento domi
ne dauid / et omnis mansuetudinis eius, nec sicut aliquan
do blandies dicere obsequeram, pueru tuo, non saltare seruo tuo/
aut filio ancille tuę. quod hec omnia nomina familiaritatis sunt,

et ideo quanto manifestius prolata, prioris gratiae beneficium ad memoriam reducerent; tanto grauius sequentis culpe reatum accusarent. Taceo igitur hec omnia, si leo, dissimulo, ne forte aliquid eorum amemorabis, et te magis iratum redderem, et me magis reum demonstrarem. Volo interim ego non agnoscere, ut citius possis tu placari. Ne ergo quas dominus quis sim ego, tamen miserere officeti peccatum suum, damnanti culpam suam, querenti misericordia tuam. Misericordia m. d. Non emin audeo dicere, deus meus. Deum solummodo agnoscere, meum non presumo. Ego enim peccando te perdidimus, inimicum sequendo a te recessi. malum amando, a bono elogauimus propter te quasi electi, quasi leprosus, quasi separati, quasi imundus, quasi alienus, a proximare non audeo, accedere non presumo, sed tamen de loge stans, et ad te vocem levans, cum magna deuotioe, cum magna cordis oratione clamo et dico, miserere m. d. Dicant qui boni sunt, dicant qui mundi sunt, dicant qui puri sunt, dicant qui familiares sunt, dicant qui filii sunt, qui heredes sunt, deus meus dicant. Ego qui immundus sum, qui pollutus sum, qui abiectus sum, qui loge sum, qui patrem deserui, qui inimico me vendidi, qui in regione longinquam abiui, qui hereditatem meam perdidi, qui substantiam meam luxuriose vivendo dissipavi: ego non dicam deus meus, non dicatur prius meus, sed tantummodo, miserere mei deus: fac me sicut unum de mercenariis tuis, quod non sum dignus vocari filius tuus. Misericordia ergo mei deus, s. m. m. t: non dico secundum magnam misericordiam meam, sed secundum magnam misericordiam tuam: quod magna sit mea miseria, maior tamen est tua misericordia. Misericordia m. d. s. m. m. t. Nolo prouam misericordias querere, quod nec te decet prouam misericordias dare. Nam enim exauditio dignus non essem, si a magno paupertate quererem: miserere ergo m. d. s. m. m. t. Nequaquam domine, magis postulabis de meis meritis fidem, sed tuam magnificetiam honoro, mihi ergo m. d. s. m. m. t. propter magnam misericordiam tuam, et secundum m. m. t. miserere mei deus.

E De. lxxvij. psalmo.

H Ut continebit in ira sua misericordias suas. Tria sunt mala, in quibus homo affligitur, et quatuor bona in quibus consolatur. Unum malum est exterius sub homine, aliud malum est exterius in homine, aliud malum est interius in homine. Malum exterius sub homine est, cum in his que foris possidet dana paritur. Malum exterius in homine est, cum caro eius infirmatur. Malum interius in homine est vermis conscientie. Tribus his malis quatuor bona opponuntur, ut misericordia ira non contineat, sed beneficia propicii/iraci flagella transcendat. Est namque bonum exterius sub homine, in tranquillitate rex temporum, et est bonum exterius in homine, in sanitate corporis. Et est bonum interius in homine securitas conscientiarum: et est bonum interius supra hominem dulcedo celestium gaudiorum. Pro ergo confert propicius, quod abstulit iratus: quia prius peccavimus in nostra peccatum, sed postmodum etiam in his que super nostra sunt consolamur.

De. lxxxij. psalmo.
O Domina loquitur pacem in plebe suā, et. s. s. s. Quatuor sunt paces, duas dat mundus, et duas dat deus. Mundus dat pacem in tranquillitate rex temporum, et dat pacem in sanitatem corporum. Deus dat pacem in tranquillitate mentis, et pacem in gaudio contemplationis. Sed ea pars quae est in tranquillitate mentis in homine est, ea quae est in gaudio contemplationis supra hominem est. Illam deus in plebe loquitur, quia eam imperfectioribus tribuit, hanc super scōs, quam perfectioribus eam concedit.

De. cxvij. psalmo.
O Confitebor tibi in directōne cordis. Cor hominis dīgitur, quoniam humana voluntas diuīne voluntati conformatur, id est, ut homo id quod deus odit odiat, et quod diligit diligit. Ad hoc autem per legem dei instruimur, in qua nobis voluntas dei demonstratur, quae videlicet voluntas/nostre voluntatis regula est. Ideo prius me homini, id est opera

ad custodiendas iustificationes dei diriguntur, postea ho-
 mo deo in directione cordis confitetur. **R**uis est, qui deo
 confitetur: cui placet quod facit deus, hic deo confitetur.
 Ille autem est, cui voluntas et cor directum est, ut a volun-
 tate dei non discrepet, vel appetendo vel improbadō, vel obe-
 diendo, vel amando: nec infra subsistens, nec ultra trans-
 grediens. In toto corde meo exquisiri te, ne repellas me
 a mandatis tuis. **P**agani et infideles, deum non exquirunt,
 qui dominū honorem creaturem tribuunt. Similiter falsi fide-
 les, qui aliud plusquam deum diligunt, deum non exquirunt. **D**e-
 um exquirere est, extra omnia querere, **F**ide, ut aliud esse cre-
 datur, **D**ilectione, ut plus diligatur. **T**oto corde querit, quod
 hanc solum inuenire occupiscit. Ne repellas me a mandatis
 tuis. **S**eppe homo accedens ad deum, a seipso repellitur, se-
 pe a mundo, sepe a diabolo, aliquando a deo. **N**a seipso re-
 pellitur, vel per voluntatem propriam, vel per carnis concupiscentiam.
Per voluntatem propriam repellitur, quod in hoc aliquan-
 do graue fit illi, quod deus vult: quia cum eo quod deus vult,
 propria voluntate aliud vult, quod simul fieri non potest, cum
 eo quod deus vult. **P**er carnis concupiscentiam repellitur,
 quia dum aliud caro appetit, voluntas spiritus non sine difficul-
 tate ad effectum procedit. **N**on mundo repellitur, dum vel ad-
 uersis permittitur, vel prosperis irretitur. **N**on diabolo repellitur,
 quando suggestionum illius importunitate sine cessatione ver-
 atur. **N**on deo repellitur, quando ad illius maiestatem contem-
 plandam surgens, incomprehensibilis lucis radijs reuerbera-
 tur. **N**on tamē repulsiō, ira non est, sed exercitatio: quo-
 mā idcirco homo ad tempus a summis repellitur, ut per hu-
 militatem melius in inferno ererceatur. **V**nde dictum est. **N**e
 declimes in ira a seruo tuo, hoc est, si declinas, declina ut re-
 deas. **M**emento ergo scale jacob. **A**scendunt angeli et de-
 scendunt. **C**undam ascendere sciunt, descendere nesciunt.
 Aliud est enim descendere, aliud precipitari. **N**on est hominis

semper sursum ire. Si ascendere nos tu p deuotione mentis,
scias et descendere p exercitium boni operis. Si nescis de-
scendere / nescis concordare, et incipias tandem post in-
discretam et immoderatam vehementiam / ascendendi ca-
dere. Cum descendis videtur elongari deus, qui sursum e
Sed scriptum est. Excessus dominus et humilia respicit.
Melius ergo tibi est, ut humilis sis et videaris, q̄ sublimis
et ignoraris. Ques volando lassices cunct, et descendunt sup
terram ut requiescant. Sed alie loca munda diligunt, alie
lutos a et polluta exquirunt. Si ergo descendis, munda sit
requies tua. Quid est contemplatio, nisi celum? Quid ope-
ratio, nisi terra? In contemplatione volas, in operatione
sedes. Sed elige loca munda, opera bona, vita et fuge lu-
tosa, ubi conquinatio e contingentis. Hęc sunt opera imū-
dicie, inquinantia pīmquitatē. Non ergo repelleris cum
reparis, q̄ si bene resides, validior consurges. In corde
meo abscondi eloqua tua, ut non peccē tibi. In corde elo-
quium dei abscondit, qui illud p dilectione suscipit, p me-
moriam retinet, p humilitatem tegit. Si nunq̄ tegeretur,
non foueretur, si nunq̄ manifestaretur, nō multiplicaretur.
Cor midus est, verbū oūum, op̄ pullus, foue et nutri. Non
vniificatur, nisi nutriatur. Peccas, si non recipis: peccas, si
receptum reicis: peccas, si retentum ante tempus expomis.
Primo duritia, secundo negligentia, tertio superbia. Ideo
absconde, ne pecces. Benedictus es domine, doce me iustifi-
cationes tuas. Non auditores legis iusti sunt apud deum,
sed factores. Igitur, p bonum opus iustificat deus. Justi-
ficationes dei nouit, qui intelligit iustum esse, ut qui mala
cum delectatione ppetrauit, bonum sine dolore et labore
facere non possit: nec murmurat in pena, qui humiliat pro
culpa. In labijs meis pronuntiaui omnia iudicia oris tuu.
Honus odor. Pūnum humilitas silentij. Deinde studiu bo-
ni operis, postremo fiducia pronuntiandi verbi. In corde

meo silentium. Doce me iustificationes, opus. **I**n labiis
 meis pronuntiaui/verbum. Duo sunt que homin̄ labia tol-
 lunt, ut loqui non possit. Ignorantia, quando nescit, con-
 scientia mala, quando erubescit. Propterea, contra ignoran-
 tiā, in corde meo abscondi eloquia tua, contra consciē-
 tiā malam, doce me iustificationes tuas. Pronuntiaui, fi-
 duciam loquendi significat. Omnia iudicia oris tui. Nichil
 abscondi, hoc est, totum dixi. Huc dixisti michi, ego pronū-
 tiaui, nichil ex meo adieci. Nichil de tuo abscondi, ne vel
 falsitatem predicarem, vel veritatem negarem. **J**udicia cor-
 dis, que sunt abscondita. **J**udicia oris, que sunt manifesta.
Judicia oris, que proposuisti, iudicia cordis, que absconde-
 sti. **J**udicia cordis, ubi sententia est dictata: iudicia oris, ubi
 sententia est prolata. Huc ergo manifesta sunt, pronuntian-
 tur, que abscondita sunt, sciri nō possunt. **I**sta tacere, tor-
 por esset, in illis presumere, elatio esset. Quatuor autem sūt,
 quibus iudicia fiunt. **A**liquando, reddit deus mala pro ma-
 lo/ad bonum, ut saulo penam pro culpa, ad correctionem.
Aliquando, bona pro bono/ad malum, ut diuini habundan-
 tiā pro iusticia/ad retributionem. **A**liquando, malum pro
 malo/ad malum, ut herodi, et antiocho, et iudee pena; pro
 culpa/ad damnationē. **A**liquando, bona pro bono ad bonū,
 ut abrah̄ et job habundantiā, pro iusticia, ad salvationē.
In mandatis tuis exercebor. Exercetur qui presenti studio
 ad meliora et futura bona eruditus. **I**n mandatis ergo dei
 exercetur, qui sic semper bona que agit considerat, ut se n̄
 quasi consummatum existimet, sed semp quasi incipientem
 attendat. Considerabo vias tuas. via dei est, per quam ad
 nos venit, interna aspiratio: via dei, p̄ quam ad illum innus,
 bona operatio. Vias ergo dei considerat, qui studio boni
 operis exercendi inuigilat. Vias etiam dei considerat, qui
 aduentum eius internum ad se diligēter obseruat, quando
 veniat, et ad quæles veniat, ut cognoscat tps visitatiois sue.

P **I** De centesimo decimo septimo psalmo.
Fallite domino in cithara. In cithara duo ligna sunt,
vnum inferius, alterum superius. Inferius lignum
cauum est, superius solidum est. Inter utraqz ligna tenduntur
cordes clavis quibusdam deorsum tendentibus, sursum
trahentibz. Superiores clavos plectrum torquet, ad inferiores
aut clavos cordes digitis percussione resonat. Duo ligna, duæ
sunt crucis, inferius lignum/crus carnis, superius lignum/crus
mentis. Crux carnis, est afflictio in corpore, crux mentis,
est compassio in corde. Inferius lignum solidum non est,
quia omne quod in carne dolet, si conscientie bone gau-
dium non tollitur, foris spem doloris habet, intus veritate
non habet. Superius lignum solidum est, quia dolor mentis
ad intima penetrans, monstrari potest, fingi non potest. Cor-
da est corporeo quod tendit et maceratur, inter penam carnis
et dolorem cordis. Inferior clavis, est timor: superior, est
amor: quia timore caro configitur, amore animi vulnera-
tur. Illa ne ad mala moveatur: iste, ut ad bona sensifice.
Plectrum est gratia, que affectum cordis apprehendens
ad se trahit, et ad superiora ire facit. Corda siccatur, et
tenditur, ut somnum reddat: et caro hominis paucus a malo mu-
datur, postea in bono excitatur, ibi siccata, hic tensa. Sicca-
ta per abstinentiam, tensa per patientiam. Inferiores clavi
rotundi sunt, superiores solidi: quia timor circumspectus
esse debet, amor perfectus.

M **I** De. lx. viii. psalmo.
Mirabilis deus in sanctis suis. Quid mirans foris?
Intus est mirabilis deus. Si enim mirabile est, quod
ad seruitutem factum est, quod ad imaginem factum est, quo-
modo mirabile non est? Mirabilis deus in sanctis suis. Ne
ergo illos foris respicias. Nam quod foris est/miserabile est,
quod intus est/mirabile est. Intus ergo vide, et non mirabe-
ris quid foris appetet.

Ecce q̄d bonum et q̄d iocundū habitare fratres ī vnu,

In hoc mundo, quędam bona sunt, sed iocunda nō sunt: et iterum quędam iocunda sunt, sed bona non sunt. Bonum et iocundum est habitare fratres ī vnum, hoc est charitas. In vno animo, non ī vno loco. Nam loco vnum' esse, et animo nō esse, p̄gna est: animo, non loco, bomitas: loco et animo/felicitas. Prima, vmitas est, ut membra capiti coherent. Secunda, ut a seminice non recedant. Ex prima viuunt, ex secunda vnum sunt. Bonum est confiteri domino, et psallere nomine tuo, altissime. Duplex est confessio, alia criminis, alia laudis. Confessio criminis, est cōuersio peccatoris, confessio laudis, glorificatio creatoris. Confessio criminis est, ī detestationem mali, confessio laudis ī exultatione boni. Confessionem criminis parit timor, confessionem laudis parit amor. Propterea bonum ē confiteri dño, quoniam mitis est, psallere nomini eius bonum, quoniam suavis. Exemplum mansuetudinis eius fuit, quod peccatores ad se venientes non repulit, exemplum suavitatis eius, qđ qui eum gustauerunt fastidire nō potuerunt. Exemplū mansuetudinis fuit, qđ infirmantibꝫ compatiebatur, exemplū suavitatis, quod imperfectis conformabatur. Infirmitibus compatiebatur, confitentibus dans veniam, et p̄mittētibus non indicens p̄gnam, imperfectis conformabatur, spiritualia semimans, et metens carnalia. Semimans verbum cibum mentis, et metens victum, cibum carnis. Venit ad illum peccatrix, et fudit lacrymas ad pedes eius confessio nem criminis: ipse, ut ostenderet mansuetudinem suam, et pericordibus daret fiduciam appropinquandi, cito veniam indulxit. p̄gnam nullam indixit, sed ait: Vade/et amplius noli peccare. Dicitur et ī alio loco, quia habebat ihesus loculos, et ea quę dabantur suscipiebat, conformans se imperfectis, ut qui euangelium p̄dicant de euagelio viuant.

Paulus autem noluit sumptus accipere de euangelio, sed gratis factus est minister verbi, et inuenitur paulus magis aliquid fecisse quod Christus: Christus autem in numero imperfectorum inueniri voluit, ne presumerent non accipientes, et confundetur accipientes, et estimaretur non esse Christianus faciens, quod noluit facere Christus. Propterea cum fiducia accedamus ad mitem, et non derelinquamus suauem.

Sx. **D**e centesimo. xii. psalmo.
Exortum est in tenebris lumen rectis corde. m. et. m. et iustus dominus. Hec est fides. Iocundus homo qui miseretur. et c. d. s. s. i. i. qz. i. et. no. co. Hec est operatio. In memoria eterna erit iustus, ab a. m. non timebo. Hec est retributio.

Lucerna pedibus meis. u. t. Lucerna lumen in testa, lumen in vase, diuinitas in humanitate. Nas humitas, lumen diuinitas, vita via, tenebre ignorantia. Precessit Christus ferens lucernam, sequitur Christianus, tenet exemplum semitam. Proposuit humanitatem lucentem ex diuinitate, exculit lucernam, ut videamus fide, ambulemus operatione, dirigamur imitatione, precedentem unum, multi sequentes amen.

Dum medium silentium tenerent omnia et cetera. **D**e eo quod scriptum est: dum medium silentium tenerent omnia. Tria sunt silentia. Primum silentium est ignorantia / languoris. Secundum silentium est desperatio curationis. Tercium silentium est, adeptio sanitatis. Primum silentium fuit ante legem. Secundum inter legem et gratiam. Tercium, erit post hanc vitam. Primum silentium fuit, quando homo non agnouit morbum suum, et idcirco siluit, nec querebat remedium. Sed postquam lex subintravit, et ostendit languidis vulnera sua, statim ruptum est silentium, et ceperunt morte egri salutem querere,

sed q̄ p opera legis ybi sap̄lus nō est, sanari volebant, qđ
 quarebāt nō potuerūt muemire. Tandē igit̄ considerās homo,
 p legē nemīnē iustificari posse, q̄i post diuīnos clamores
 fatigat̄, et iam desperās, rursum loqui cessavit; et subsecu-
 tum ē scđm silentiū. Tunc ergo omnipotens verbū dei p̄is in
 carnē veniens rupit silentiū, locutū est pacē, dedit grām,
 p̄posuit misericordiam, promisit remā, et coperunt egri currere
 ad medicū, et q̄i magnis clamoribꝫ, sic pura fide cordis, et
 vera confessione oris, flagitare remediū. Hoc itaq; nūc in p̄:
 senti vita hac agit, ut hō p̄ grām dei sanitatē recipiat: sed
 cū plenā sanitatē recepit, et ad illā felicitatē vēture īmor-
 talitatis p̄duet̄ fuerit, nō erit amplī qđ petat, et tūc seq-
 tur tertiu illud beatū silentium, qđ nunq̄ finē habebit. In
 primū et medium silentiū, multa verba sonuerunt: inter me-
 dium et ultimū silentiū, sonat vnum verbum. Multa verba,
 fuerunt multiplicia legis mādata, q̄ p̄ moysen data ē. Unū
 verbum ē, vna dei grā/ q̄ p̄ ih̄m xp̄m facta ē, vel potī ih̄us
 xp̄us est. Moyses famul̄ dei multa verba, multos sermones
 protulit, deus p̄ vnū verbū, vnum sermonē misit. Sed ser-
 mones moysi omnipotentes nō fuerunt: qz qđ dicebāt, facere/
 nō potuerunt, et ideo tandem qñz i promissione deficiēdo si-
 luerunt: et tūc omnipotēs sermo vemit̄, q̄ nō solū dixit, s̄z que-
 cunq; dixit, imo quęcūq; voluit fecit. Iste sermo, illud ver-
 bum adhuc loquitur, qđ dū fidelibꝫ suis promissiones suas
 opatur. Sz cum promissa ip̄leuerit, tunc quasi loq̄ cessabit.
 Cum aut̄ promissa ip̄leta fuerint: qz amplī qđ petatur m̄:
 achil deerit, felix ī sempitēnum silentiū erit. Dū ergo mediū
 silentiū tenerēt om̄ia. Bene om̄ia, hoc ē nō solum illi, q̄ ī pe-
 titōe desperabāt, s̄z et illi, q̄i promissiōe defecerāt. Et nor
 ī suo cursu mediū iter h̄ret. Nor ī sacra scriptura, aliqui
 pro diabolo, vel aliqui pro mēbris eiꝫ, id est, p̄ctōribꝫ et īm-
 q̄s, aliqui pro p̄ctō, aliqui pro p̄nti vita accipitur. Per noctē
 ergo i hoc loco, mortalis huiꝫ vite fluxus signatur! sicut p̄

33

diem, alibi claritas vite ppetue. Presens ergo vita/nox est,
vita vero futura/dies. Nox ista hz vespam, dies ille hz auto-
ram. Vespa pntis noctis, fuit inclinatio vni2 diei, aurora il-
lius diei, inclinatio pntis seculi. Vespa hui2 noctis, fuit ex
quo adā peccauit, donet accepta smia mortis, a padiso pul-
sus, i tenebras hui2 mudi exiit. Aurora sequētis diei est, a
resurrectōe xpī usq; in finē seculi, ergo vita ista nox est, sed
q̄s est cursus hui2 vite, videam2 quo currat. Per mortalita-
tē currat i mortē, p mortē currat i damnatōz. Igī vita morta-
lis deorsū currat, sicut vita imortalis sursū. Iter sursū ē in
cgis, iter deorsū est i inferis, iter mediū ē stadiū vite pntis,
q̄n nascēdo intram2, viuēdo pcurrim2, moriēdo erim2. Qn̄
ergo nox i suo cursu mediū iter hui2 msi qn̄ mors vnuersos
quos i stadio vite pntis repit, secū ad iferos traxit, et nemo
adhuc mortaliū ad vitā imortale ascendere potuit. Vt p no-
ctē accipe possum2 pctm, q̄ videlicz nox ab originali pctō cg-
pit, et p actualia cucurrit. Qn̄ ergo post originalem puar-
icationē, primū puaricatōe naturalis legis, ac deinde scrip-
tē legis puaricatōe succedēte, pctm ad summū incrementū
venerat, quasi nox i suo cursu mediū iter habebat. Sz ista
nox, vera luce apparente, mor deorsum vergere cepit, et nūc
quasi quadam alterna mutuatōe paulatim decrescens, elō-
gat, quo usq; lux crescendo ad plenam diem pueniat. Vide
ergo ordinatissimum diuinę dispensatiōis cōsilium. Quā-
do omnis recuperandę salutis spes perierat, et mors om-
nia secum deorsum rapiebat, peccatum ad summū venerat,
tunc omnipotens sermo liberandis mittitur, ut amplius di-
uinę gratię munus commendetur. Vem̄, inquit, quis, vnde
quo. Sermo altissimi, verbum dei, vnicus patris, rex fili-
us regis. De confessu patris, ad tolerantiam passionis, de
equalitate maiestatis, ad patibulum crucis. De sede rega-
li, ad officinam peccati. De lumine celi, usq; ad tenebras i-
ferni. Sed nunqđ ideo regnum pdidit. Imo eos, qui seru-

erant liberans, p̄ q̄
hunc fratello a regal-
iū manentes multe
q̄d acceperunt reg-
ū. Vincus enim regu-
lū contegndū sit
conregili, sed a sedi
q̄m p̄d vocan-
gredi, amen.

De duabus
viam sc̄le, et duo
non querunt, alijs v-
spētū, neutri con-
sensu uentatis, nec
missa. Sunt aut̄ qui
ventate et p̄ ventu-
tū uentate brie volu-
tū in ventate. Alij
innotamus, et bi nō
uritate qui dicunt, si
namē nō eruditur
omnis ē. Beati imacu-
lata qn̄ scrū. t.e.i.
u.i.o. i.e.i.u.p.n̄
ta. Sed in lege dñi, v-
tione, trobiq; en stu-
diant, pauci autē face-
rūt, autē facias, postea
studian. i.u. postea, bī
in iacuum bī, s; nō o-
mnia te bīus esto imac-
lata, pel ablutus, fctus

erant peccati liberans, usq; ad conregnandum sibi sublimauit. Et ideo fortassis a regalibus sedib; vemit, qz in domo patris mei mansiones multe sunt, et regnabunt cum illo in eternum, cum acceperunt regnum, quod paratum est ab initio seculi. Unicus enim regis erat, solus regnum habuit: sed quia ad conregnandum sibi fratres adoptare vemit, non iam a sede regali, sed a sedibus regalibus venire debuit: quia regnum, ad quod vocantur electi dei, preparatum est ab initio seculi, amen.

De duabus scolis.

Ue sunt scolae, et duo sunt genera discentium. Alij virtutem querunt, alijs veritatem. Qui tamē alterū in veritate appetunt/neutrū contemnunt: qz nec virtus odibilis est, amatoribus ueritatis, nec veritas contemptibilis amatoribus virtutis. Sunt autē qui veritatē querere vident. qz tū, qz nō in veritate/et pro veritate, s; pro vanitate eam querēt, veritatē sine virtute h̄c volunt, s; veritas nō ē sine virtute, nec virtus nō ē in veritate. Alij dicunt. Boni esse volum, s; sapientēs ēē nolumus, et hi nō iustificātur: qz virtus sapientia ducitur: sicut qui dicunt, sapientēs esse volum/ sed boni esse nolumus nō erudiūtur, qz sapientia p virtutē firmat.

Scola virtutis ē: Beati īmaculati ī via/qui am. i. l. d. Schola sapientiē: Beati qui scr. t. e. i. t. c. e. e. sic et in ps. i. Btūs virtus qui nō a. i. o. i. et. i. u. p. nō. s. et. i. c. p. nō. s. hec est schola virtutis: Sed in lege dñi. vo. e. et. i. l. e. m. d. a. n. hec ē scola sapientiē. Utrobiq; ī studiū virtutis pmittit: qz multi scire volunt, pauci autē facere/ ut prius p studiū boni operis mundet oscia, postea autē corde mundo queraſ sapientia. Primū disce qd facias, postea quere qd scias. Ideo prius, beati īmaculati. i. u. postea, bti qui scrutatur. bti īmaculati om̄s libent audiunt bti, s; nō om̄s libent audiūt īmaculati. Tu autē si vis ēē bti/ esto īmaculat, qz ē īmaculat s; Nū qz pollutus/ vel ablutus/ sc̄tūs īmaculat, et sanctificatus

immaculatus. Primo, qui non est aduersus, secundo, qui est reuersus. Ille, qui non est purificatus, iste, qui est reconciliatus.

Drecepta dei multis nominibus significentur. **R**ecepta dei multis nominibus significantur, via, lex, testimonia, mādata, iustificationes, iudicia, sermones, eloquia, mirabilia, equitas, verba, veritas, iusticia. **V**ia dicuntur, quia ea faciendo puenimus ad vitam. **L**ex dicuntur, quia obseruationū ritu pposito ligant. **T**estimonia dicuntur, quia evidenter ammonet pēnis, vel promissis, vel premis, vel otestantes. **M**adata dicuntur, qui facienda indicunt. **I**ustificationes dicuntur, qui ipleta a reatu liberat. **J**udicia dñr, qui vincunt pro merito debitā retributōz pronuntiant. **S**ermones dñr, qui narrādo instruunt. **E**loquia dñr, qui apte significantur. **M**irabilia dñr, qui insolita p̄cipiunt, et icognita promittunt. **E**quitas dñr, qui scđm iusticiam facta sunt. **V**erba dñr, qui significatiōes dei sunt ad homines. **V**eritas dicuntur, qui ita est ut dicunt. **J**usticia dñr, qui nichil inordiatū atinēt.

H De his qui in lege ambulat vel stāt. vel declinat.
Alii sunt in lege ambulantes, alii sunt in lege stantes, alii sunt a lege declinantes. In lege ambulant, qui in bono proficiunt. In lege stāt, qui a bono nō recedunt: a lege declinat, qui nō faciēda p̄sumunt.

Tres sū vias, via dei, via hōis, via diaboli. **V**ia dei, ē vitas, via hōis iniquitas, via diaboli iniq̄tas. **V**ia dei, et via diaboli, nunq̄ flectit p̄nt, ut ad aliud tendat: qui nec via dei mala, nec via diaboli bona, aliquā esse p̄nt. **V**ia hōis mutabilis ē, et ad diuersa inflectitur. **N**oc est, vel ad viā dei, vel ad viam diaboli. **S**i em̄ necessitas intorquetur ad cupiditatem, et cupiditas ad iniquitatē, via hōis flectit ad viam diaboli. **S**i autem necessitas dirigitur ad mensurā, mensura ad iusticiam, via hōis directa est ad viā dei: ppterēa ait: Utinā dirigantur vias meæ.

Debitores sumus nō carni ut scđm. c. vi. 2c.

De eo qui scriptū est:

Fratres, debitores sumus non carni, ut secundum carnem visuamus. Spūs hominis in medio quodā loco constitutus, supra se creatorē suū habet, cui subiectus esse debet, sub se carnem suam, cui debet esse platus. Aliud ergo debet creatori propter subiectos, aliud carni propter platos. Creatori propter subiectos debet, ut nunquam p̄ter eis voluntatē sanguineat: carni propter platos debet, ut eā secundum arbitriū rōis diuitiā illūtā disponat. Justicia enim voluntatis hūang est, diuinę voluntati, p̄ omnia aformari, et q̄ illa statim habet, motu et appetitu bōni desiderij adipisci, ut nec ext illā effluat, p̄sumens ea q̄ nō debet, nec infra illā subsistat, corpore ab his q̄ debet. Hoc ē ergo debitus spūs ad creatorē, ut p̄ omnia secundum illūtā voluntatē moueatur: debitus aut ad carnem, ut illūtā appetitū, nec extra suū iudicium effluere, nec infra subsistere patiatur: qz enim spūs sessor ē, et caro iumentū, et frenū ei debet, ut p̄cipitem a malo cohibeat: et calcaria, ut pigrā exercitādo exerceat, et pabulum, ut eis infirmitatē sustētēt, ne deficiat. In stabulo pabulum, in via calcaria et frenū. hoc ē in quæte nutrimentū, in exercitatioē cohibitorū et iicitamentū. Frenū ē timor, calcaria amor, cū ei ad delectatorū p̄cipite ipellit desideriū culpe, cohibus a delectatōe timideitia p̄gnē. In hoc ē qd̄ cōrmit, qz p̄ culpā pena, sequitur siue in correctōe, siue in dānatōe refrēnat a culpa, siue in ope, siue in delectatōe. Timor ergo frenū ē, et ipse timor cohabet et strigit effluētē animi, et sīstit eū ad toleratiā, ondēs faciliter ē malā occupatōe vīncere, q̄ malā conscientia tolerare: et elegit durū, ut duriā euadat. Dein venit amor, et stimulat exercitādo pigrā ad exercitū opis boi, et demonstrās alacrit̄ tolerād laborē opis pro recipēsatōe tātē retributōis: nā q̄ faciūt transitorū est et finem habet. Quod autem expectamus eternum est, et finem non habet. Merces est vita sine morte, gaudium sine mōre, iocunditas. sine dolore. Si ergo hec vita, q̄ morte finit, tūm diligēt ut pro eis amore q̄cqd̄ pro ipa desiderari

potest libenter despiciatur, ne sola ipsa amittatur: quo deliderio illuc festinare debemus, ubi nec vita morte terminatur, nec gaudium vel merore corruptitur, nec iocunditas dolore afficitur. Hec itaque consideratio, amimum per desiderium amoris, alacriter currere facit ad tolerantiam passionis, ut grauia non sint quecunqz finiri possunt in tempore, cum post ipsa secutura sint que plena consistent et perfecta bona in eternitate. Hoc est ergo quod dicitur, fratres debitores sumus non carnis. Debitores enim sumus carnis, ut ea cohibeamus ab iniquitate, et exerceamus in virtute, et sustinemus in infirmitate, sed debitores non sumus ei, ut secundum illam vivamus: hoc est enim secundum illam vivere, videlicet secundum concupiscentias et desideria illius, ut quod illa horret fugiamus, et quod illa diligit appetamus. Quod si faceremus, nec a malo declinaremus, nec bonum faceremus.

De duplice vel triplice contemplatione dei.

Dens pia iugi contemplatione creatoris sui reficitur, et quantum agis eius beatitudinem cogitat. tanto amplius eius amore inflammatur. Miratur pietatem, que tantam maiestatem ad nostram compassionem inflectit. Miratur maiestatem, que tantam pietatem nostra compassione, et prouidentia affici et perturbari non sinit. Si enim tanta beatitas esset, et tanta maiestas non esset, mala nostra ad deum redundarent. Si autem tanta maiestas esset, et tanta beatitas non esset, bona eius ad nos non descendenderent. Congratulamur ergo beatitudini, de tanta maiestate propter ipsum, ne pro nobis afficiatur, congratulamur universitati de tanta beatitudine propter nos, ut nobis compatiatur. Et in his omnibus admiratio maxima est, et stupor mentis, quomodo non de dignatur deus humilia et infirma nostra, et quia illi pietas facit non indignum, quod nobis miseria necessarum reddit. Quemadmodum materna pietas sordentes pueri non abhorret, sed quodammodo delectat, et rectas, et de-

osculans, nec ignominiosū putat indigna sustinere: quia dilectō pulch̄r facit, q̄cqd̄ dilecti necessitas exposcit. Si ergo pia mēs dēū suū otemplatē, et ip̄a sua otemplatōe suauiter reficit, et dulce illi ē semp ad oſiderandum, q̄j ad laudandō et amandū semp est suave. Tripliciter aut̄ anim2 dēū contemplatur in ſeip̄o / in opibus ſuis / et in iudicijs ſuis. In ſeip̄o bonum, in opibus ſuis magnū, in iudicijs ſuis iustum. In ſeip̄o amabilem, in opib2 ſuis mirabile, in iudicijs ſuis metuendum.

Huod om̄ia hominē et cruciat, et exercent.
Homo in miseria, et ad miseriā nat2 ē, q̄j nō eēt, si hō nō peccass̄. Primū em̄ in magna iocunditate fuit, et ab illa ad summā fellicitatem puenire debuit. Sz qz obedientiā nō tenuit, nec retinere potuit qd̄ habuit, nec ad ipsi sc̄i qd̄ habitur2 fuit. Qd̄ miseriā igī deiect2, et ad misericordiā reseruat2, c̄p̄it i eodē cruciari et exerceri. Cruciani, vt culpā agnosceret, exercerit, ut ad misericordiam repari poss̄, vt in dolore sentiret bonum qd̄ pdidit, si exercitatione proficeret ad bonum qd̄ habiturus fuit. Totum ergo ad cruciatum verum est, qd̄ creatū fuerat ad iocunditatē, vt i omnib2 labore et dolore iueniat, vt in ſua afflictione, et presentem miseriā, et amissam felicitatem agnoscat.

Ex duab2 ſubſtatijs oſtat hō, aīa ſc̄z et corpe, et v̄eq̄z bonū ſuū h̄z. Bonū carnis ē mūd2cū habudantia iocunditatis ſug: bonū aīḡ de2 ē cū affluētia dulcedēs ſug. Si ergo bona carnis tanta ſūt, bona aīḡ q̄nta ēē putāda ſunt. Quāto ei aīa carne melior ē, tāto bonū aīḡ bono carnis meli2 ēē nc̄tē ē. Oīa aut̄ q̄ visibilē bona ſūt, bona tm̄lyt dictū ē carnis ſūt, et ad bonū aīḡ nullaten2 attingere p̄nt. Quicq̄d̄ dulce ē ad gustū, q̄cqd̄ redolēs ad olfactū, q̄cqd̄ suave ad auditū, q̄cqd̄ lene ad tactū, q̄cqd̄ pulcrū ad viſuz carni blādit̄, et iocundū ē ad carnē, et n̄ē aīḡ bonū in his oīnib2.

Primū ostiderat, ipm̄ visibile lumen, qd̄ visibilibus omnibus
 iocundius est, sine quo nichil visibile. Ip̄m ergo magnum
 bonū est, et m̄t cetera bona visibilia maiorē bonū, et iocundiorē
 bonū est, et tñ bona aīm̄ esse nō potest. Illūiat em̄ lumen
 istud, sed oculos carnis tñ: qz si oculos aīm̄ illūiat, in
 hoc lumine positz̄ oīs, verū agnoscet. Nūc aut̄ sine isto lu-
 mine vītas videt, ac p̄ hoc illō lumē nō illūiat oculos p̄ quos
 vītas videt. Sicut ergo visibile lumē/oculos metis illūiare
 nō p̄t, sic cibz̄ carnis/mēus famē satiare non p̄t, s̄ sunt ex
 om̄ia hęc et foris adhęretia, q̄i paleq; cibus iumentoz. Illa
 aut̄ q̄ ab m̄t̄ sūt bona, q̄i ex adipe frumenti panis cibz̄ hoīm.
 Propterea filii ih̄sū paleas nō manducāt̄, s̄ adipe frumen-
 ti satiant̄: qz om̄s q̄ internā dulcedime gustare cepunt, q̄c-
 quid extrinsecz̄ tñsitorie delectat, et scđm carnē dulce vi-
 detur despiciunt. Habz̄ ergo caro suū cibū/quo reficit, ha-
 bet et aīa cibū suū/quo saginatur. Ip̄e aut̄ cibus aīm̄ ver-
 bum dei est, et ip̄m verbum, idem lumen est/ quo illuminatur,
 et cibus/quo reficitur. Lumen/quo clarescit ad cognitionē
 veritatis, cibz̄, quo pinguiscat, et bilarescit ad amorē boni-
 tatis. Ip̄z ergo verbū dei primū/effudit, deū se infūdit. Ef-
 fudit ut videat̄, ifundit ut p̄cipiat̄. Si em̄ se nō effuderet,
 nō agnoscet̄, si se nō ifunderet, nō gustaret̄. Primū, ergo
 se effudit, et p̄ceptibile fecit p̄ creaturā. Scđo, p̄ carnē as-
 sumptā. Tercio, adhuc quotidie se effudit, p̄ voce huānā. P̄d̄
 primā effusionē, ifusū ē, et acceptum p̄ rōz. Post scđaz effu-
 sionē, ifusū ē et acceptū p̄ fidē, post tciā effusionē, ifundit̄
 et accipit p̄ agmitōz, et pascit ubiqz̄ et reficit. Primo ad ma-
 nifestatōz, scđo/ad salutē, tciō/ad istructōz. Primo ne mali
 excusent̄, scđo/ut p̄destinati saluēt̄, tciō/ut erudit̄ informēt̄.
Or̄t sc̄ia et cura duplicit deo attribuitur.
 cognitio vel scientia deyalia dicitur scđm deēplatio-
 nem, alia secundum insinuationem. Similiter cura
 dei, alia secundum prouidentiam, alia scđm p̄ceptionem.

contemplatione
 manonem nec
 similiter secundu
 secundum scriptu
 geras.
 De duabus p
 resipientia mudi
 eritatem. Quę
 uer, quia vicissim
 ad alterum in
 ip̄sum, quia laud
 ing, propter hui
 inanem, velice
 culpa extinguit
 De tribus grad
 magis est abi
 tio in his tempa
 De munabilitate
 ita interrogavit joh
 in pionio, fecit e
 si multa tñsitorio fe
 niq; s; ead mētu
 tens posito nō p̄s
 ibans, s; nō exspecta
 De duplice humi
 tū genera būilitate
 vīlē qđ de se me
 vīla e, q̄ bona alioz h
 tūnam humilitate p
 min. Humilitas fac
 spes fact, ut alien

Secundū contemplatione nescit numerum omnī rerum, Secundum insinuationem nescire dicitur, qui a scientiam non tribuit. Similiter secundum prouidentiam est ei cura de omnibus: secundum scripturam et preceptionem, non est ei cura de bubus.

De duabus p̄tibus ōcupiscentiā hūang.
Ocupiscentia mūdi duas partes habet, honestatē et utilitatem. Quæ duo cum pariter insunt, magis moderata sunt, quia vicissim se temperant, et qui ab altero se restringunt, ad alterum immoderatus se effundūt. Alij honesta appetunt, quia despicabiles videri erubescunt. Alij honesta appetunt, quia laudabiles apparere voluerūt. Alij honesta fugiunt, propter humilitatem, alij honesta fugiunt, propter simulationem, utilitas ita appetenda est, ut natura foueat, et culpa extingatur.

De tribus gradibus abstinentie.
Primus gradus est abstinenz, detentū ēē his q̄ exerceantur: sed s̄ se in his tempore tñxer bis aliquid dimittere.

De mutabilitate p̄lati.
Platus interrogavit ih̄m, qd ē veritas, et statī egredens ē ī p̄torū. Fecit ergo qōnē, et nō expectauit solutōz. Sic multi īnsitorio feroore ad deū auersi vā bona desiderare īcipiūt, s; eadē mētis mutabilitate itez ad īnsitoria effusi, i mētis p̄posito nō p̄sistunt. Rurūt ergo auersi p̄ desideriū vītatis, s; nō expectāt rñsionē, auersi p̄ appetitū

De dupli humilitate.
Posuit genera hūilitatis, primū ad se, scđm ad alios, Hūilitas ad se ē q̄ q̄sq̄ de semetip̄o p̄ua existimat. Hūilitas ad alios ē, q̄ bona alioz hō sine iuidia et luōe omendat. per primam humilitatē p̄esse nō cupit, p̄ sedām subē non contemnit. Humilitas facit, vt sua occulta homo non abscondat: pietas facit, vt aliena occulta iudicare n̄ p̄sumat,

Vamatis

Humilitas facit, ut mala sua homo nō excusat, pietas facit, ut mala aliena non agrauet. Itēz humilitas facit, ut que in se latent, secundum veritatem iudicet, pietas facit, ut que in alijs nō patent, ad meliorem/ partem inclinet. Hinc est, quod viri sancti semeū pos tam districte iudicant, ut cunctos sibi merito anteponendos putent. Vident em̄ et que manifesta sunt sua, et que occulta: aliorum autem manifesta tantum. Cum ita qz de aliis occultis iudicare non presumant, nisi quantum pietate monente, bona esse existimant. plura sunt que in se mala vident, nisi et manifesta et occulta vident, q̄ que in alijs, rbi manifesta tantum vidēt. Nam et si quando quedā occulta aliena ex manifestis dep̄ bendunt, sua tamen districte per veritatem iudicant, illa autem per pietatem excusando, iudicare non presumunt. Hinc ergo fit, ut inferiores cunctis se existiment, et hoc illis sentire dulce sit, qd̄ sua mala aggruare, et alioz alleuiare possit.

De duplīci superbia.

Duo sūt genera elatōis: aliud int̄ p̄ supbia mētis: aliud foris p̄ typū elatōis. Supbia em̄ int̄ ē, iactātia foris. Supbia alia ē, q̄ i sui desiderat q̄e aim̄ intumescit: alia q̄ in sui opatōe cētos despicit. Si r̄ iactātia foris alia ē, q̄ i sui ostētātē hō blādū se simulat: alia q̄ se crudelē et metuēd̄ demonstrat. In p̄tā placere nūc, i scđa placere de dignat. Ex p̄tō igit̄ genere supbigi quo hō sibi placz, primū nascit̄ genus iactātig, i quo cētis placere desidat. Et ex sedo genere supbigi quo alios despicit, scđm gen̄ nascit̄ iactātē, quo se nō amabile, sed metuēd̄ monstrare laborat.

Sed Quid vere sit homo.

Sūnū est i hoīe, cui soli iudiciū ē cū deo. Hoc autē solū si bonū ē, nō ē ad malū q̄cqd̄ i hoīe ē, siue sit bonū siue dēsērē rōis, et hoc v̄ e ipē ē hō, cēta hoīs st̄, et i hoīe. Hoc sit malū. Et hoc solū si malū ē, n̄ ē ad bonū q̄cqd̄ i hoīe ē, siue sit malū siue bonū. Sc̄iēd̄ etiā, q̄ sic i boīs p̄. p̄positū bonū,

pr̄fices maloꝝ sūc, n̄
iūnes calpēc et m̄ ma
n̄ p̄pam bonoz, nō a
de pentē.

De tribus spiritibus

n̄n sp̄s. Sp̄s da,
s̄i da et sp̄s diabolū
in malo. Sp̄s? bonū
n̄ktonatq̄i est ser
iācēm vos estis q̄ to
ur robis. Et de altere
n̄lara muta pour duc
n̄t jāq̄i trahit, vt e
hōs et dilectore anim
q̄i dūgit aīa mea. S
iūdilectus carnis, et
n̄tū dilector: mundū i
q̄i dūgit, dilect̄ q̄d̄
iūdāz iūq̄i oculis ei? i
sp̄bū pūcīa ē. Dilect
iūdilectaf. Tale ete
iū natura, nō potest. S
iū oculus carnis hoc
n̄mat, et illa que specie
lōs op̄scriptū ē. Veni
n̄t me oīs, q̄ laboratis e
lōboe fangat, onere ū
iūs ad dīc. Claudi ad ol
p̄tū. No oīu lūis/ ad m
iūfūtū egūlī bītātē vīde
iū oualeans/ ad portū/
vīc, p̄ luī vītāns iplear
iūtūmī. Laboratē, pt d

quedam affectiones malorum sunt, non ad culpas, et tamen aliquando occasiones culpis: sic et in malis, cum proposito malo, sunt affectiones quedam bonorum, non ad meritum, que tam sepe sunt occasio peccentie.

De tribus spiritibus.

Stres sunt spiritus. Spiritus dei, spiritus hominis, spiritus diaboli. **S**pitus dei et spiritus diaboli, immobiles sunt, alter in bono, alter in malo. **S**piritus hominis nunc hic / nunc illuc fluctuat, et cui se sociat aliquis est seruus, aliquis est socius. **S**pectrum est enim: Non enim vos estis qui loquimini, sed spiritus prius nostri qui loquitur in vobis. **E**t de altero: **S**icutis, quod cum gentes esetis, ad simulacra muta prout ducebamini euntes, **S**ic spiritus aliquis ducit, aliquis trahit, ut erat spiritus ipse illuc gravatus.

De dilecto et dilectore anime Diebatur

Indica michi quem diligit anima mea. **N**il est dilectus anima, et dilector anima, alius dilectus carnis, et dilector carnis: Christus dilectus anima est, et dilector mundus dilectus carnis, et dilector. **D**ilector qui diligit, dilectus qui diligit. In hoc probatur. quod Christus dilector anima est: quod in oculis eius manifestum est, quod sit species carnis, ubi anima pulchra est. **D**ilectus autem anima iste est: quod in profundo ipso anima delectatur. **T**ale enim bonum est sapientia, quo profici, nisi rationalis natura, non potest. **S**icut caro mundo proficit et delectatur, et oculus carnis hoc diligit quod capit, et qui amat speciem amat, et illa quem speciem commendat.

De eo quod scriptum est: Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos. Labore fatigati, onere gravati, media macerati, venite ad me, quies ad quietem. **C**lausiti ad ostium, egroti ad medicum, naufragi ad portum. **A**d ostium luitis / ad medicum salutis / ad portum queritis. **A**d ostium / ut eggissi quietem videatis / ad medicum / ut curari ad sanitatem dualescatis / ad portum / ut collecti post laborem recessatis. vacui, ut quietem impieam: onerati, ut pondere peccatorum alleuiem. **L**aborates, ut quiete adepta osclemi.

De duabus portis mortis.

Qui cupiditate peccant, sumant dauid exemplum, ut resurgent. Qui timore peccant, sumant petrum exemplum, ut resurgent. Vterq; cecidit, et vterq; resurrexit, quia xp̄us vtrunq; resperxit. Alterum per se, alterum p prophetam suum. Iste sunt due portae mortis, cupiditas, et timor. Huc si clauduntur, non erit quo mundus ingrediatur.

Somnis rei exemplum sub celo. Sunt mali, qui nunquam boni sunt: sunt boni, qui semper in bono consistunt. Illi nunquam surgunt, isti nunquam cadunt. Alij qui cum ceciderit non resurgent: alij cadunt et resurgent. Qui nunquam surgunt, vel nunquam resurgent, mali sunt: qui nunquam cadunt, vel cum ceciderint resurgent, boni sunt. Sic duo genera malorum, et duo bonorum, et ubiq; malorum bono vivit. Qui nunquam boni sunt, exemplum sunt homines, ut intelligant, non esse ex se quod boni sunt: quia si bonum esse ex homine esset, omnis homo bonus esset. Iterum, qui a bono cadunt, et non resurgent, exemplum sunt homines, ut sciant gratiam esse, non solum q; bonum acceperunt, sed etiam quod in bono perseverauerunt. Si enim perseverare hominis esset, nullus caderet.

De duplice fine, et medio.

Ita mortal, medio loco constituta est, et h; ad dextram suam vitam eternam, ad sinistram autem suam mortem perpetuam. Et ex vita quodam eterna h;, q; vita est, et ex morte eterna, q; mortal is est. Via autem q; ad dextram itur, est iustitia, via vero q; itur ad sinistram, culpa. Et slectis ista vita mortalibus, siue mors vitalis, aliqui per culpam ad mortem, aliqui per iusticiam ad vitam: et q; ad vitam pervenit, apli; non cadit, sic q; ad mortem pervenit, amplius non resurgit, finis enim utq; immobil est, medium mobile, et fluctuat, donec stabiliat. In quamcumque enim partem cederit lignum, ibi manebit, siue ad austrum, siue ad aquilonem.

De nubibus et montibus.

E montibus surgunt nubes, qz corda tumida a lumen veritatis caligant. Rursum fulmina montes feriunt, quia potentes manus iudicium sument.

Hoc est vnum de magnis malis.

quod dividuntur ab inuidem, et simul esse non possunt, qui et vnum habent ortum et animum In hoc ergo tanto minus laudabilis inuenitur in coniunctione societas, quanto magis leditur in separatione caritas.

O De laude compassionis.

beata anima, que compassionem habere potest. Omnes patiuntur, pauci compatiuntur. Quanto autem laudabilius est compati, qj pati. Pati autem possunt impi, compati autem non possunt nisi pi.

PQuare bestie crucientur, que culpam non habent.

I pena culpe debet, q non peccauerunt/quare patiuntur. Pena hominis iusta est, q peccauit. Cetera/ quare punitur, que non peccauerunt, sed que propter hominem facta sunt, propter hominem punitur: quia in iporum persona homo punitur. Amplius adhuc, quia si non peccasset homo, laboraret propter homines, q propter homines facta sunt, vt sciat homo, qnti est a deo satullus eius, pro quo oia laborat, ne solus ipse laboreat: et vt discat penam timergenam videlicet laboratum in pena.

Huomodo homo a deo recessit, et quomodo redit.

Homo primum per superbiam recessit a deo, postea per concupiscentiam recessit a semetipso. Per superbiam factus est diabolus, per concupiscentiam factus est sicut equus et mulus, quibus non est intellectus. Nunc per humilitatem reuertitur ad deum, per mundiciam revertitur ad seipsum. Per humilitatem meretur gloriam, per mundiciam meretur incorruptionem. Gloriam deitatis, incorruptionem immortalitatis.

Equomodo male se et sua diligit.
Et quidam amor homi ad se/et ad sua, ad vitam suam, et concupiscentiam suam. Ad vitam suam, qua vult hic esse: ad concupiscentiam suam, qua diligit ea que sunt in mundo. Ad vitam suam, qua negligit deum, ad concupiscentiam suam, qua oblitus est deum: ad vitam suam, qua refugit aduersari: ad concupiscentiam suam, qua appetit prospera. Refugit timore, appetit cupiditate, et vivunt membra hominis que non sunt mortificata super terram, vivunt et sentiunt. Vivunt distinctione, sentiunt dilectione. Dilectionem in bono et malo, dilectionem in solo bono. Dilectionem in his que odiunt et diligunt, dilectionem in his que diligunt, et blandiuntur oculi ad species illecebrosas, ut aperiatur ad videndum. Blandiuntur aures, ad cantica sonora, ad verba ociosa, ut aperiantur, ad audiendum. Blandiuntur nares, ad odorem suauem, ut aperiantur ad olfacentium. Blandiuntur fauces, ad sapores dulces, ut aperiatur ad gustandum. Blandiuntur manus, ad molles tactus, ut porriganter ad tangendum. Et luxuriat tota massa naturae fermento malicie et nequicie. Malicie in manifesto, nequicie in abscondito. Malicie in opere, nequicie in cogitatione. Malicie carentis sinceritate, nequicie carentis veritate. Et amat homo puerse se et sua, et nutrit germina mala, et exhibet membra sua arma iniquitatis, abiiciens disciplinam, et bomitatem odient, ne contristet membra sua, laxat frena oculis et auribus, ut intrent et exeat ad delectationes suas, et omnis sensus, ut gaudet et fruatur gaudiis suis, futuros dolores non prospiciens, primum per negligientiam, postea per contemptum.

De itinere trium dierum.
Isumus itinere trium dierum in deserto, ut sacrificemus domino deo nostro. Est qui datus accessus et recessus aitque ad deum sive a deo. Accessus ad deum, recessus a deo, abeundi iter est per noctem, redeundi iter est per diem. Quot noctibus recedit,

tot dīebus redit. **N**beuntē primē noctis iter, est p superbiā, qua deum deserit, secundē noctis iter, est p concupiscentiā, qua alia. p̄ter deum appetit, tertie noctis iter, est p obstinatiā, qua in aliem extra deum requiescit. **I**n superbia est vanitas, in concupiscentia delectatio, in obstinatia consensus. Per vanitatem igitur abiit, p delectationē stat, p consensum sedet. Per superbiam, a deo recedens, vadit ad se, vt requiescat in se. Per concupiscentiā, descendit sub se, vt requiescat in carne. Per obstinatiā, trahitur extra se, vt requiescat in rerum visibilium specie, et permaneat in delectatione. Primum vadit de virtute sua gloriari, secundo vadit in vitijs suis delectari, tertio vadit in transitorijs consolari. Primo, maledictus homo qui confidit in homine. secundo qui ponit carnem brachium suum. tertio/ qui speravit in multitūdine dūtiarum suarū, et preualuit in vanitate sua. Reuerenti autē, primē diei iter est, quando intentio nem suam ab eo conuertit quod extra ipam est, ad id quod ipa est. Secundē diei iter est, quando ab eo quod est/ amō ducitur/ad id quod esse debet. Tercie diei iter est, qn a perceptione illuminationis, rapitur ad fontem lumenis. Prima reuersio est, ab alienis ad propria, secunda est a malis ad bona, tercia est a studio virtutis, ad perceptionē interne et eterne dulcedimis.

Deuomodo deus cibus et potus dicitur. **C**ibus, quando per cognitionem sumitur: potus, quando sumitur p dilectionem. Duplici hoc sensu beata anima deo fruatur, scilicet cognitione, et dilectione: quia cognoscendo vivit et diligendo. **I**n cognitione aliquid laboris esse videatur, in qua, quasi cibus nisi prius mastificatus fuerit nō sumitur. **S**ic, em sculptatiōnis labore peruenit ad gustū cognitionis. **D**ilectionis post difficultatē nō habet, et faciliter intrat in animā, boni dilectio, quaz occulti cognitionis. **T**rina

refectione deus fidelem animam pascit, per verbum, per sacramentum, per spiritum. Quando nos per verba sua et sacramenta reficit, fauum nobis edendum propomit. Quando vero intus per spiritum suum nos reficit, mel nobis gustandum effundit.

Divina que dei sunt, iincorporalia sunt.
Divina natura excellentia, ita omnifariam incomprehensibilis probatur/ quod nec eius eternitatem/ equare potest tempus, nec immensitatem locus, nec potestates opus, nec sapientiam sensus.

Divina disposicio in omnibus operationis sue virtutem ostendit. In bonis quidem dupliciter, in quibus verunq; facit, ut et sint, et ut ordinate sint. In malis autem simpliciter, in quibus non facit quidem ut sint, sed tantum ut ordinata sint.

De maria, et christo, et patre.
Maria porta, christus ostium, pater occultum. Maria homo, christus homo/ et deus, et pater deus. Per mariam ad christum, per christum ad deum. In maria pietas, in patre maiestas, in christo pietas et maiestas. Pietas, ex compassione generis, maiestas, pro excellentia deitatis. Maria stella, christus sol. Ideo peccatores, quasi in nocte a maria consolantur, iusti quasi in die a christo illuminantur. Idcirco si primescis supplicatus ad deum accedere, respice ad mariam, Non illic inuenis quod tumeas, genus tuum vides. Hec est prima pietas, qua tibi adhuc trepidati, excelsior tempatur maiestas. Hac fouearis/hac nutriaris, donec consoleris et coroneris.

Septem modis suscipit deus hominem. Primo, ad spisationem, secundo, ad protectionem, tertio, ad sustentationem, quarto, ad reconciliationem, quinto, ad approbationem, sexto, ad consolationem, septimo, ad remuneracionem.

Dominum, pugnaturos contra diabolum, suscipit in causa, ut quasi spondeat pro eis, quoniam confidit in eis: quemadmodum causam beati Job, quasi cuiusdam agomiste sui, **atra diabolum defendendam suscepit.** Quosdam autem, quasi timidos et inertes, a pugna fugientes, suscipit ad protectionem, ne ledantur. Alios in pugna ruentes, suscipit ad sustentationem, ne continentur. Alios post ruinam surgentes, suscipit ad reconciliationem, ut remunerentur. Alios post bonam operationem, suscipit per remunerationem, ut glorificantur. Alios inter operandum fessos, suscipit per internam aspiracionem, ut refocilientur, et consolentur.

E De exercitationibus.

Hic sunt laborantes, et non proficietes, alii laborates et proficietes, alii non laborantes et proficientes. Laborantes et non proficietes, sunt miseradi. laborates et proficietes, sunt laudadi. proficietes et non laborates, sunt beatificandi. Qui pro mundi gloria laborat, labore habet, perfectum non habet. Qui pro vita eterna laborat, labore quidem habet, sed in labore suo etiam perfectum habent. Qui gratis dona virtutum suscipiunt, hi perfectum habent, ubi laborem non habent.

E De triplici fructu lectioinis.

Primus fructus lectioinis est, ut ad veritatem recognoscendam erudiantis. Secundus fructus lectioinis est, ut ad virtutem amandam exciteris. Tercius fructus lectioinis est, ut intentione legendi occupatus, corde non vageris.

E De duplici fructu jejunij.

Primus fructus jejunij est, mortificatio carnalis delectationis. Secundus fructus jejunij est, ut per afflictionem carnis corde compungaris.

E De fructu laboris.

Primus fructus laboris, est /occupatio . Secundus, exercitatio.

E Quare damnentur qui actualiter non peccauerunt.

Quare inquis, daminentur, qui non peccauerunt? Oste-
de iusticiaz, quare penam sustinet, qui culpam non
ppetrauit? Quis ille? Puer, ait, qui recens natus
moritur, et ideo damnari dicitur, quia renasci non potuit.
Iste, inquis, culpam non fecit, et sustinet penam. Non ergo
potuisti dicere, culpam non habet. Habet ei culpam, cuius culpam
non fecerit, quia culpam nascendo tradidit, quia faciendo non ppetrauit.
Itaque pro culpa punitur quam habet, quia et sua est, quia habet, et alies
non est, quia aliunde habet. Tamem omnino pro culpa sua punitur, quia
nascitur, renasci non abstulit. Sed anima, inquit, ipsa, quia nec per
ditum, quia munda creata est, nec per nativitate, quia ex traduce non
est: nec per opatum, quia nec dum bonum aut malum facere potens est,
culpam habet, quem rea iudicatur et pro reatu condemnatur. Sic igit
instas, ut penas probes esse sine culpa, ac per hoc ipsum penam
iusta non esse, quia sine culpa infertur. Hoc ergo dicas, quasi
nulla esse pena iusta possit, nisi pro culpa illata fuerit?
Dic ergo, hanc animam, inquit, punitur, quia non peccauerunt. Cum
solus homo peccauerit, quare cetera punitur? Omnia laborant,
ne solus ipse laboret, quoniam potius solus laborare debuit, quia
solus ipse peccavit. Si non potest creator secundum beneplacitum omnipotens
tentis voluntatis suae, servitio creature sue ut, et cum labore
et pena illius adimplendam dispensatorem suam: dic quoniam iniustum
non est, ut ista puniat quia non peccauerunt. Sed debet creatori
suo factura, labore suum etiam sine culpa, si illi placuerit, cum ra-
tio expostulat, adimplendam dispensationem ipsius. Nec iniustum
cum illi placet, cui nihil iniustum placet. Sicut enim totum
illi debet, quod est, sic etiam totum illi debet, quod potest, ut quan-
tum ipse vult, ex eo illi seruiat, et quomodo ipse vult. Secundum hoc
itaque moderam iusticie, utitur de labore creature sue, ad
seruitum hominis, ut ex eo ipso intelligat homo, quantum sibi colla-
rum est, et quantum ipse deo debeat, pro quo laborant omnia,
ne solus ipse laboret. Sed aliud est, inquis, de pena brutorum
animalium agere, aliud de pena rationalium: quibus soli, sicut

donec faciat et glorificet
sanctitatem, nisi male fecerit
aut est sine culpe. Dic i-
magine patrum nascere et
renascere neque parentes e-
stilo. Job qua culpa flan-
tagem in amaritudinem bu-
poni et iustus penam susti-
natur et sustineat, si si-
tibus qui fieri originali
imperfici arguere
stale non invenimus, n-
egram illorum, qui pre-
cepit deus ad demonis
capite quodam quicunque,
negat alios aut, qui
negat electos suis, in il-
lum inuaserunt, In
terfuerunt: quis ei dicer-
et si culpa iuste pena
quoniam inferat, iuste igno-
rare peccetur, pena esse ec-
cliam sunt, quod a glo-
riam tormentorum crucia-
les qualis sit nescio. Pen-
satio misera est, non hab-
et potest, qui sic ab illo e-
scendit. Men.
De iudicio veri et be-
neplacitum iudicat omnia. S-
ed iudicatio ipsa iudicatio,
omnia docet. Ipa una es-
timatur, qui enim

datum est, bene facere/ut glorificentur, ita iustum nullatenus est, ut puniantur, nisi male fecerunt. **R**uid ergo? **N**unq̄ homo punitus est sine culpa? **D**ic igitur. **C**ecus ille a natiuitate quid fecit, ut cecus nasceretur: de quo scriptum est: **N**eq̄ hoc peccauit/ ne q̄ parentes eius, sed ut manifestent opera dei in illo. **J**ob qua culpa flagellum meruit, qui dicit non peccauit et in amaritudinibus moratur oculus meus. **R**ui ergo aliqui et iustus pena sustinet, quā peccāto nō meruit, qui nō meruit ut sustineat, s; sustinet potius ut mereatur: quare in his, qui p̄ter originale nichil cōmiserunt, tanto studio deum iusticie arguere volumus, q̄r pena criminis, et culpam actualē nō inuenimus, maxime q̄r dictum est, misissimam esse penam illorum, qui p̄ter originale nichil cōmiserunt. **S**i ergo deus ad demonstrandā gloriā suā, misericordia vult quodā quidē, qui actualiter peccauerūt, cruciari in pena, alios aut̄, qui originalit tū rei tenent, excludi a gloria, ut electis suis, in illis quidē ostendat, quā tam misericordiam inuaserunt, **I**n istis autem, quantam gloriam consecuti sunt: quis ei dicere potest. cur ita facis? **R**ui cum vult, sine culpa iuste penam inferre potest, sicut culpanti ne penam inferat, iuste ignorare potest. **S**ed fort̄ non illa sola putetur, pena esse eorum, qui pro originalitate cum culpa damnati sunt, quod a gloria beatitudinis excluduntur, nisi etiam tormentorum cruciatibus afficiantur. **S**ed si alia est, q̄ vel qualis sit nescio. **V**num scio, quia hęc magna pena, et magna miseria est, nō habere illud bonū, sine quo nulli bene esse potest, qui sic ab illo esse cōspicit, ut in illo haberet beatum esse. **A**men.

De iudicio veri et boni.
Spiritualis dijudicat omnia. **S**piritus spiritualez facit. **I**pse spiritus, ipa vinctio, que cum mentem tetigerit, de omnibus docet. **I**pa una est, et docet de omnibus. **N**ec mirum, si omnia docet, qui omnia continet. **U**na est

sapiencia et in ipa sunt omnia, et omnia in ipa mil aliud sunt/
q̄ in ipa. Ibi vnu omnia, et omnia vnu sunt. Neq; idcirco no vnu
sunt, q̄ omnia sunt, neq; ideo no omnia sunt/quia vnum sunt.
Pariter sunt magnitudo et simplicitas, vmitas /et vniuersi-
tas. Vnum bonu est/et in illo bono omne bonu est, si videre
cupis, lumen est et species. Lumen est, qn p ipm vides, spe-
cies, qn vides, et quid est videre ipm. Quiescuit ille ut vide-
re mereretur/dicens: Si inueni gratias ante te, ostende mi-
chi teipm. Et ait: Ego ostendā tibi omne bonu. Vide te ipz.
Videre petis, et ille omne bonu se ostensurū promisit. Qua-
si aliud offerre videtur, q̄ fuerat rogat: sed non est aliud,
sed ipm idem. Omne bonu ipse ē, et ipm videre/omne bonu vi-
dere est. Qualis ergo putas, est species ista, in qua omnis
pulcritudo videtur. Vultum tibi confert hoc lumē corpo-
rale, qn p ipm vides: no tū totū dñert: quia et aliud vides,
et totum in ipo no vides, quoniam aliud vides, qd lumē non
est ipm, q̄uis et hoc vides p lumen. An aut hoc lumē vi-
des, totū p ipm vides, et totū in ipo vides, et totū qd in
ipo vides, ipm est qd vides. Tale lumē est spirituale, qd
cum se illuminātis pstat, q̄ ipz vident/totū vident. Et hoc
ipm bonu, qd spiritualibz oculis lumē est/et spēs, spūalibz
auribz canticū est. Querit oculi gaudiū suum, venit bonum
hoc, et dicit lumē: querunt aures gaudiū suum, venit bonum
hoc, et dicit canticū suum. Auditum fuit canticum qdām
nouum, vt et suauitas et nouitas iocunditatē augeret, sua-
uitas ad delectationē, nouitas ad admirationē, et ifusum ē
auribz gaudiū suum, et dicit bonum hoc, querite me, hoc
ego sum. Clamat fauces, et dicit, Sapor sum. Nares, et di-
cit odor sum. Tactus, et respondet, suauitas sum. Ego to-
tum sum, et totum qd sum, bonum sum, Et qui me habet,
totum habet. Non poterat corporeā natura spiritualem p-
fectionē emulari, vt in uno omnia cōtineret. Propterea mul-
ta corpora fieri necesse erat, vt qd no poterant p se singula,

sumul facerent vniuersa. Si albū solū factū esset, migrū non
 eēt. Nō poterat autē corp2vnū, albū sit et migrū eē : et q̄cūq;
 contraria erāt, i vno solo eē nō poterat Itaqz, si vnū qd̄cunq;
 solū factū esset, om̄e qd̄ ē p̄ter vnū nō eēt. Ratio autē dērion
 dēria nō ē, et idcirco sp̄us in eo, qd̄ rōz om̄m dñinet, oīa p rōz
 dñinet: et cū sit vn2 et siplex naīa, mltiplex tñ ē sapīa, Sic
 stabilis vītate et mobilis subtilitate. Dic ergo sp̄us, qñ se p
 grā; cordi ifūdit, sicut i ip̄o om̄m vītas dñinet, ita p ip̄z, qñ o
 vult, et q̄ctū vult, om̄m agm̄tio m̄strat. Et incipiūt quodās
 mō oīa eē i illo q̄ accipit, sicut oīa sūt i illo q̄ dedit. Qui ei
 videt oculo dēplatōis, videt deū, et ea q̄ i deo sunt. Qui
 videt oculo rōis, videt aīm/et ea q̄ i aīo sunt. Qui videt
 oculo carm̄s, videt mundū, et ea q̄ i mūdo sunt. Qui autē
 videt ea q̄ vident̄ oculo dēplatōis, videt et ea q̄ vidētur
 oculo rōis, et ea q̄ vident̄ oculo carm̄s, qr vel a sup̄iorib⁹
 īferiora dgnoscūtur. Qui autē videt oculo rōis/ea q̄ vident̄
 oculo carm̄s videt, s; nō similit̄ ea q̄ vident̄ oculo dēplatōis
 videt. Qui v̄o oculo carm̄s vidēt, ex eo nec ea videt q̄
 vident̄ oculo dēplatōis, nec ea q̄ vident̄ oculo rōis: p̄te-
 rea igit̄ sp̄ualis dijudicat oīa: qr sicut p oculū rōis dēplatōis
 ea videt q̄ i deo sunt, ita p oculū rōis dēplatōe illūiatū, ea
 videt q̄ i aīo sunt, et p ea et in eis ea quoqz q̄ i mūdo sunt.
 Qui ergo oīa videt, de oīb2 iudicare p̄t: qr m̄bil ab ei2 iu-
 dicio subtrahit, a c2 agm̄tōe m̄bil occultat̄: sic itaqz sp̄ua p̄
 dijudicat oīa, qd̄ ē oīa Om̄ez vītē sapīa, om̄ez bonitatē ex-
 p̄iectia. p sapīaz iudicat om̄ez vītē, p exp̄ientiā iudicat om̄-
 ne bonitatē. Duo sūt, vēz et bonū, et i hijs duob2 dñstat om̄ne bonū. Sicut lumen istud corpēū, duo i se hz splēdorez et
 ardore, et p splēdorē qdē illūiare, p ardorē autē accendere,
 vel calefacere hz: sic summū bonū, mētē quā replēt, ad agm̄tōz
 vītatis illūiat, et ad amorē bonitatatis inflāmat. Vtrūqz
 m̄strat sp̄us vn2, agm̄tōz scz et dilectōz. Cogm̄tio p̄stat iu-
 diciū vītatis, dilectō p̄stat iudiciū boītatis. In vtroqz erāt

homines. Quidam errant in iudicio veritatis, exceptati per
ignorantiam: quidam errant in iudicio bonitatis, exceptati per ma-
liciam. Quid est malicias? Voluntas mala, in voluntate mala, di-
lectio mala. Sicut enim bona dilectio mente illuia, sic dilec-
tio mala mente exceptat. Omnes homines bonum videtur quod diligit.
Scriptura dicit: Ve his qui dicunt bonum/malum, et malum
bonum. Malum bonum dicunt, qui malum diligunt: et rursum bonum
malum dicunt, qui bonum odiunt. Quid est diligere? Appbare, quod
apparet laudat, et bonum putat quod probat. Quid est odire?
Improbare/et malum putare. Hoc est iudicium falsum, si quo
et malum bonum/et bonum malum dicitur. Alius dicit bonum est, alius
dicit malum est, et ostendunt homines erroribus suis exceptati: quod
spem non habent, propter quem de omnibus bonis, et omni vero iudicare de-
buerunt. Cuncta fecit bona in tempore suo, et mundum tradidit dispu-
tationem eorum. Ido litigant homines, ostendentes iudicio, et non
potest recte iudicare de bono: quod neque bonum in veritate, neque verum
in bonitate agnoverunt. Et quod vere non agnoscunt quod sit bonum,
non potest recte iudicare de bono. Omnis enim qui iudicat aliquod,
scilicet aliquod iudicat. Alioquin nichil iudicat, nisi aliud certum
et notum fuerit cuius compatioe/sue collatioe ipsum quod dubium
est discernat. Et ipsum quod scilicet id quod aliud iudicat, quod regu-
la est, cui illo quod ex eius operae iudicandum est, quod amorem deferit
et coaptat. Omne autem quod scilicet rectum iudicatur, recto iudicatur
iudicatur, quoniam cum illo aut duere inuenitur, et rectum esse, aut discre-
pare ab illo, et esse distortum. Hoc autem iudicatur scilicet id quod di-
stortum est, non statim ipsum recto iudicio iudicari necesse est: quod
quod discordat a torto, non semper rectum inuenitur, sicut quod con-
cordat, tortum esse non dubitat. In sola itaque rectitudine rectum
iudicium est: quod quod invenitur cum illa, semper rectum esse necesse est, et quod
discordat ab illa, nunquam rectum esse potest. Si ergo rectitudo, regu-
la est omnis iudicium, scilicet illa virtus rectitudinem, rectissime omnia
iudicatur, a qua, et per quam, quod recta sunt omnia, et formatur ut
recta sint/et probatur si sint. Hoc est autem summa rectitudo,

misi summa veritas, et summa bonitas. Summa veritas est
 regula omnis veritatis, summa bonitas regula omnis bona-
 tis. Omne igitur bonum iudicatur sibi summum bonum, quia bonum
 ipsum est, et quantum bonum. Est autem quodam summum bonum,
 vere summus et vere bonus, et omnia quae ad ipsum bona sunt, vere
 bona sunt. Est itez quodam summum bonum, nec vere summum,
 nec vere bonum, et ideo omnia quae ad ipsum bona sunt, non vere bona
 sunt. Tria tamen bona tria bona sunt, quantum ad summum bonum
 bona sunt. Quod vere summum bonum est, universaliter summum est.
 Quod autem non vere summus bonus est, non universaliter, sed in suo genere tria
 summum bonum est. Sunt itaque duo quodam summa bona,
 aliud vere summus et vere bonus, aliud in suo genere summus, et
 in suo genere tantum bonus, sed quod dicemus. Nonne summus bo-
 num deus est? Si ergo duo summa bona sunt, duo utique deus sunt.
 Et fortasse quis ait apostolus, si quod deus deus multi sunt et dominum multos, hoc
 ipsum significare voluit: quod illic quicunque secundum aliquem modum in conuenienter
 deus deus, ubi in sui generis bono summa iumentur. Nobis autem
 ait unus deus est: quod est nobis? Tendetibus ad summus bonus.
 Quod summus bonus tendetibus unus est, ad verum bonum tendetibus
 verus est. In inferioribus positis, quibus ad verum bonum pervenire non
 dat, alia quodam summa bona sunt, quae vere summa non sunt, et ideo
 vera non sunt, summa tria in suo genere et ordine constituta. Et quod cui
 quis summus est, hoc illi deus est. Ecce inquit deus pharaonis constitui
 te. Ecce duo deus, imo tres. Moses in Egypto, homo in mundo,
 creator in celo, et hic unusquisque pharaonem suum. Quid est pha-
 raonem? Negatorem et traditorum. Pharaon interpretat negas
 eum, id est deus. Num inquit non agnoui, et israel non dimittat. In
 hoc negas eum, dicitur. Quid est negare deum, summus bonus
 negare. Deus enim summus bonus est. Qui negat inquit apostolus Christus
 in carne venisse, hoc est antichristus. hoc est adversarius et detractor est summo be-
 no, hic negat summus bonus, et est pharaon, id est negas eum.
 Quid est detrarium vero bono, nisi verum malum, et non vero bono,

24

nisi non verum malum. Ecce ergo constituam tres pharaones, alia tres deos. Mox si aduersa est tyrannus egyptius, hoc mundus, deo diabolus. Primus crudelitate, secundus aduersitate, tertius iniquitate. Primus sequitur, secundus pena, tertius malitia opponit. Interiore vita in anima extinguere conatur iniquitas, Exteriore vita in corpore extinguere conatur mortalitas. mox si vitam conatur extinguere pharaois crudelitas, in his omnibus orradictioes sunt. Sunt igitur duo summa bona, unumque in suo ordine. In spiritualibus bonis, deus summum bonum est, quoniam et ipse spirituale bonum est. In corporalibus bonis, hoc summum bonum est, in quantum ipse corpus est, et supra corporalia omnia ostendit est, et omnia corporalia quam facta sunt, propter ipsum facta sunt. Sicut ergo spiritualia bona omnia ad illud bonum referuntur, quod in suo genere sumum est, ita quoque corporalia bona omnia ad illud bonum referuntur, quod in corporealibus bonis sumum bonum collocatum est. Sed in spiritualibus bonis sumum bonum, deus est, in corporalibus bonis sumum bonum, hoc est. Itaque corporalia bona ad hocem referuntur, quia ad summum suum. Spiritualia bona, quia in omnino virtutis et amore beatitudinis existunt, ad deum referuntur, velut ad sumum suum. Corporalia vero bona ad hocem bona sunt, quia hoc bona sunt. Spiritualia bona, ad deum bona sunt, non quia dei bona sunt, sed quia ex deo bona sunt. Ista ab hocem bona non sunt, sed hoc bona sunt. Illa a deo bona sunt, deo bona non sunt. Quicquid enim est in ipso bonum est, ab ipso quod est bonum est, sed ipse bonum non est, quia solus ipse bonum suum est. Omnes tamen bonum/iocum bonum est, quia ad summum suum bonum/bonum est, et in omnibus bonum est, quantum ad ipsum bonum/bonum est. Propter summum igitur bonum reliqua omnia dijudicantur, et ipsum quia regulam iustitiae in iudicio vniuersorum constitutus est bonum, quod bonum est ad summum bonum. Quid est verum bonum? quod bonum est ad verum bonum. Quid est bonum esse ad illud, prouidisse ad illud. Quod conuertit et dicit ad illud, et si non dicit, conductat tamen. Si prouidet/ad illud dicit. Si prouidet/illi conductat. Spiritualia bona ad summum suum dicitur /quia perficiunt.

ad illud **C**orporalia bona ad summum bonum suum conducunt,
 • quia pro sunt illi. **R**uid est malum, quod malum est ad su-
 sum bonum. **R**uid est verū malum, quod malum est ad ve-
 rum bonū. **R**uid est malum esse ad bonum. **N**ocere illi, ut
 nocere ad illud. **R**uid est nocere ad illud. **F**acere, ut illud
 amittatur, vel facere, ut non obtineatur. **E**rgo corporalia
 bona omnia et mala, ideo bona sūt vel mala, quia bono qđ
 summum est ad illa, pro sunt vel nocent. **S**piritualia autem
 bona omnia, et mala, ideo bona vel mala sunt, quia ad bo-
 num/quod summum est ad illa, pro sunt vel nocēt: et tantū
 vtrūq; bona sūt vel mala, qđ pro sūt vel nocēt, siue illi, siue
 ad illud. **R**uēcūq; aut corporalē bona dñr, scđm qđ bona sūt
 homī, bona dñr. **R**uēcūq; aut corporaliter bona sunt, secun-
 dū quinque sensuum perceptionem bona sunt, per quos vis
 delicet sensus, et anima commertium est ad mundū, et mun-
 do ad animam. **O**mnes forme rerum, et figure, et colores,
 et species, secundum visum bona dicuntur: quia visum fo-
 uent, et secundum visum placent homini, et que magis visū
 delectant, magis bona dicūtur: sicut illa que cruciant ma-
 la, similiter in sonis et canticis, que auditum delectant, bo-
 na dicuntur, et que cruciant mala, et que magis cruciane
 vel delectant, magis mala vel bona. **A**d hunc modum in
 odoribus quoque, que amplius olfactum delectant, magis
 bona dicuntur: que afficiunt et cruciant, mala nommantur.
 similiter in gustu, et tactu inuenit. **S**ic ergo quecumque
 bona corporaliter dicuntur, propter corpus hominis bona
 dicuntur, propter quod facta sunt, ut illi bona essent omnia.
Si ergo corporalia bona omnia, ad corpus hominis referū-
 tur, quanta putanda est excellentia anima rationalis, que ī-
 estimabili dignitate ipso corpore superior inuenitur. **Q**ua-
 tuor igitur genera distinguuntur, vera bona, et vera mala;
 non vera bona, et non vera mala. **V**era mala homo facit,
 non vera mala patit: vera mala sūt ī culpa. n̄ vā mala ī pena,

Scriptum est: si est malum in civitate, quod dominus non fecerit. Quod ad culpam homini est homo facit, quod ad penam est homini, deus facit. Ergo homo culpam facit, deus penam. Culpa, vero malum est, pena, non vero malum. Vides disparates factores. Deus facit verum bonum, homo non vero bonum. Rursus, homo vero malum facit, deus non vero. Sicut nullus malus est in intellectu ad culpam quod homo infraicit, ita nullus malus est foris ad penam quod deus non facit: sed homo cum malus facit sibi facit, et ideo male facit. Deus, cum malus facit non sibi facit, sed homo malefacienti, et ideo non male facit. Homo in intellectu stulte loquitur peccando, deus foris stulto renderet, summa stultitia sua peccato punito. Sunt ergo. iij. vero bonum, et vero malum, non vero bonum, et non vero malum: et omnia hec patet summi boni iudicantur, si bona sunt, an mala, et si sunt, quanto sunt. Tria vero sunt genera boni. Est quod datur quod in se est bonum, et non ad aliquid. Est item quod datur quod non in se est bonum, sed ad aliquid. Est rursum aliud, quod et in se est bonum, et ad aliquid. Primum est ipsum bonum, summa medium, secundum summum. Sic enim optimus est, quod et in se est et ad aliud bonum est, sic et ipsum est, quod in se tantum bonum est, quod illo melius est hoc, quod licet in se bonum non sit, ad aliud tamen bonum est: quod enim ex eo maius bonum est, ipsum enim melius est, quod melius est quod ex ipso est. Aliquid autem ex vero bono vero bonum nascitur, sicut ex una virtute alia virtus procreatur. Aliquid ex vero bono vero malum nascitur, sicut animus ex virtute per superfluous inflatur. Rursus ex uno malo, vero malum nascitur, quoniam ex uno vno vicio alio procreatur. Item ex uno malo vero bonum oritur, sicut quoniam ex culpa huius oritur. Duo fuerint phariseus et publicanus. unius alter pector. Ex iustitia pharisei orta est elatio, ex iniustitia publicani orta est humiliatio. Illic ex vero bono verum malum, hoc ex vero malo vero bonum. Item ex non vero bono, non vero bonum nascitur, sicut quoniam ex somno corporis sanitatis corporaliter apatur. Rursus ex non vero bono non vero malum nascitur, sicut quoniam ex dulcedie cibi fauicibus irritatis per immoderata edacitatem stomachus onerat, ex non vero bono non vero malum

nascitur: sicut quando ex pena corporis, infirmitas corporalis generatur. Item, ex non vero malo, non verum bonum oritur, sicut quando ex pena corporis, sanitas corporalis generatur. Si enim pena malum est in amaritudine potioris, sanitas bonum est in adeptione curationis. Ex vero item bono, non verum bonum, et non verum malum oritur: sicut quoniam ex continentia mentis, et corpus ab edendi superfluitate cohibitum, in sua sanitatem seruatur, et caro per abstinentiam macerata, ipsa etiam bona operis executione affligit. Ex vero similiter malo, non verum bonum, et non verum malum oritur, quoniam id quod continentiam facere dicimus, idem ipsum, siue in sanitatem corporis, siue in maceratioe carnis auaricia opatur. Ex non vero bono, et verum bonum, et verum malum nascitur: sicut quoniam ex somno carnis, siue ad virtutem, siue ad vitium inflammatur. Ex non vero item malo, et verum bonum, et verum malum oritur: quoniam ex pena corporis, animus, vel exercetur ad iusticiam, vel ad iniquitatem inclinatur. Cum sic igitur, et ex bono et ex malo, bonum pariter et malum prouemiat, quod ex bono bonum, et ex malo malum oritur, ipsa quidem boni et mali natura opatur. Quod autem ex bono malum, vel ex malo bonum prouemiat, alterius vel malitia vel bonitas facit, illic abutentis bono, hic bene virtutis malo ad bonum, maxime si verum est bonum vel malum quod fit, siue verum, siue non verum sit/ex quo fit. Huius ergo, ut ex vero malo verum bonum prouemiat, non potestatis humanae, sed divinitatis bonitatis opus est: nunquam homini verum malum faciendum vel patiendum conceditur, ut inde bonum oriatur. Propterea, cum dixisset apostolus, ubi habundauit iniquitas superhabundauit gratia: et quidam ex hoc occasione sumere conarentur, quasi idcirco homini malum faciendum esset, quatinus ex eo postmodum bonum prouemiret. Subiungit: Quorum damnatio iusta est. Si enim homo male fecit, et ex eius malo postea deus bene facit, homo quem pro eo, quod male facit, iuste damnatur. Deus

autem pro eo qđ de malo bonum facit, iuste glorificatur.
Quod malum est, hominis est, qđ ex malo bonum est, dei ē.
pterea tu malū caue: qz si malū feceris, ex eo bonū facere
nō potes. Sī h̄c quis ex vō bono aliquā vēx malū oriat̄, non
iō tibi bonū vitandū ē/ ne malū inde euemāt: qz etiā cū bo-
num faciū fuerit, i tua adhuc p̄tāte ē, vt malū nō fiat: ppter
hoc nec malum facias p̄tē bonū: qz i tua p̄tāte nō ē, vt ex ma-
lo bonū fiat: nec bonum dimittas/p̄tē malū: qz etiā factō bo-
no, i tua adhuc p̄tāte ē/ ne malū fiat. Et hoc qđē de vō bono,
et vō malo, itelligen̄d̄ ē. Sane de nō vō bono, et nō vō malo,
hāc hōie; cautelā h̄re oport̄, vt, qz hoc i ei2 p̄tāte sunt, et
eis, siue ad vēx malū abuti, siue ad vēx bonū vti p̄t̄: ita i p̄a
pro tpe et cā, siue ad agent̄, siue ad patien̄ suscipiat, qua-
tinus sp̄ ea, vel ad fructū, vel ad usum ad ipsiē cēdi boni cōver-
tat. Ad fructū veri boni, cooperante grā, ad usum nō veri boni,
cooperante nat̄a. Mors carnis, qz pena ē, sp̄ malum ē, s̄z sp̄
mala nō ē. Similiter vita carnis, qz natura ē, sp̄ bonum ē, sed
semp bona nō est. Bona vita ē, in qua bonum meritum ē. Bo-
na mors ē, postq̄ bonū p̄mum est. Mala vita ē, in qua ē sen-
sus sine virtute, mala mors est, in qua pena sine retributio-
ne. Quia ergo, nec vita carnis, nec mors, neq̄ ea que in vita,
vel in morte sunt, vera bona, vel vera mala sunt, ita his om-
nibus homo vti debet, vt siue bona sint, siue mala que su-
stinet, omnia ad usum honestatis inclinet. Ad usum veri bo-
ni, non verum bonum, vel nō verum malum inflectitur, quā-
do homo, vel in vita virtutem exercet, vel in morte premiū
virtutis meretur. Ad usum nō veri boni, nō verum bonum,
uel nō verum malum inflectitur, quando ea que in vita uel
sua via, vel amara sunt, ad sanitatem corporis seruandam,
uel reparandam disponuntur: sed hec omnia, quando ad
uerum bonum homini proficiunt, perficitur, cooperante gra-
tia, quando ad nō uerum bonum, cooperante natura.

Et verbum naturā assumpsit nō psonā, et qđ vna psona
est assumens et assumptum.

Terbū caro factū est. Et verbū dei. Verbum dei,
deus est. Verbum hōis, non est homo. Sed verbū
dei de⁹ est. Sicut verbū cordis cor est, et de cor
de verbū exīt, et non est aliud verbum cordis, quā ipm cor,
sic verbū dei, aliud esse non potest, quā deus. Sapientia est
verbum cordis, qui de corde nascitur, et a corde nō sepat.
Ipsum cor sapientia est, et de corde ipso sp̄ientia est, et est
vna sapientia, cor, et sapientia sua. Sic deus sapientia est,
et de ipso deo sapientia est, et est vna sapientia, deus, et sa-
pientia sua. Sapientia dei, verbū dei est. Ipsum verbū caro
factū ē. Quid ē caros hō. Factū est verbū caro, factū ē hō.
Quomō factū est homo ē assumendo hōe⁹. Verbum quippe
homīnē assumpsit, naturā, non psonā. Nō assumpsit hōe⁹
psonam, sed assumpsit hōe⁹ ī psonam. Intellige qđ dico
firma est fides catholica. Verbum psona, assumpsit ho-
mīnem, non psonā, sed naturā. Quare nō dicim⁹ psonā as-
sumptā, sicut dicimus psonā assumentē. Ne duas psonas
predicem⁹ ī xp̄o, et ne quatermitatem inducerē videamus,
et confundatur trinitatis confessio. Propterea dicim⁹ ho-
mīnem, naturam, non psonā assumptam a verbo. Quid est
homos anima et corpus. Propterea homō assumptus est,
quia anima et corpus assumptum est. Propterea psona as-
sumpta non est, quia anima et corpus anteq̄ verbo vñren-
tur ī psonam, nō erāt inter se vñta ad psonā. Idcirco, qđ
assumpta, non sunt vñta, non sunt assumpta psona. Quia
vero ī eo qđ assumpta sunt, vñta sunt, ī psonā assumpta
sunt. Si dicis, si aīa et corp⁹ anteq̄ vñbo vñrent, ideo psona
nō erāt, qđ m̄t se vñta nō erāt, nōne tñ aīa etiā sola p se
psona erat, inquantū sp̄us rationalerat. Si aut̄ aīa etiā so-
la, psona erat, inquantū sp̄us rationalerat, quomō psona as-
sumptio nō ē, qñ aīa rationalerat assūpta ē. Si sic aīa rationalerat

et caro non ideo sunt/assumpta psona, qz ante assumptionē
non habuerunt vmonem, sed assumpta in personaz, quia ex
eo vmita sunt/quod assumpta sunt, sic et anima rationalis
ideo assumpta non est persona, quia ante vmonem verbis
cuit per se esse nō habuit/ita psona esse nō habuit. Ex quo
em̄ cepit, vni c̄cepit, et ex quo fuit, vmita fuit. Ex quo autē
vmita fuit, vna cū eo cui vmebat psona fuit. Vide qd seq̄
tur. Si ex quo fuit vmita fuit, et ex quo vmita fuit, psona fu-
it, ergo ex quo fuit/psona fuit. Si autē ex quo fuit/persona
fuit, qm̄ psona assūpta nō est, q̄ psona fuit, qn̄ assūpta ē;
dsidera, nō te pturbet sermōis iuolucrū, fides qrit, sermo
mlca p̄ebat. Inēde tibi. Ex quo fuit, psona fuit, qz ex quo
fuit vmita fuit. Quare ergo nō dicim̄ psonaz assūptā. Inēde.
Qn̄ assumebat vmebat, ex quo c̄epit, vni c̄epit, et ex quo
vni c̄epit, psona ē;c̄epit: n̄ in m̄q̄tū erat, s; in q̄tū vmita
erat. Si p se aliquā esse habuisset, ex se psona esse habuiss;. (De st
Quia autē semp vmita fuit, semp vna cū illo cui vmebat, p-
sona fuit. Ideo nō dicim̄ hoīe; psonā assūptaz ēe, s; assūp-
tū ēe hoīem i psonā: qz hūana natura in xp̄o, ex eo q̄ fuit, p-
sona nō fuit, qz p se nō fuit. Sed ex eo qd vmita fuit, vna cū
illo cui vmebat, psona fuit: psona em̄ notat discretōz: pte-
rea qd p se nō fuit, ex se psona nō fuit, idcirco nō ē assūpta
psona/ sed natā: qz qd assūptum est rōalis natē, sicut ex
assumptōz p se ēe nō habuit, ita psona esse nō habuit. sed
dicis: Quare ergo, hō assumptōz, si psona assūpta nō dis-
citur, cum illud rōalis naturę qd assūptū est, ante ipam
vmonē/nec hō/nec psona fuit: quia extra vmonē, p se nunq̄
fuit, qn̄ assūptū est ex quo fuit. Sed dsidera. qz id rōalis
natę qd assūptum est, ex eo qd fuit; homo, id ē hūana
natura/esse habuit. Quia ergo assūptū est in eo qd fuit,
ex quo homo fuit, ideo homo assūptus est, et deinde ass-
ūptū ē q̄ hō fuit, i eo, et ex eo, i quo assūptū ē. Quia autē
id qd assūptū est rōalis natę, ex eo q̄ fuit psona nō fuit,

quia per se non fuit, sed ex eo quod assumptum est initium est.
et ex eo quod initium est, una cum verbo inuenta persona est. idcirco persona assumpta non dicitur, sed natura, quia quod assumptum est ex eo quod fuit et natura/et hoc id est humana natura esse habuit, persona autem non ex eo quod fuit, quia illud per se nunquam fuit, sed ex eo quod verbum persone initium est essecepit.
Propterea hoc assumptus est, id est humana natura, non persona.

Et omnes cora pronuntiantur ad omnitudinem existimatam suam.
Abula dicit, omnes bestias fetus suos joui probando presentasse, inter quas summa deformem natura trahens, risu omnino castigari non potuit, quem suum certe anteferret. Ingemitum est omni ammantiamare quod genuit. De corde sensus nascitur, et amant corda fetus suos adeo, ut sepe animus puerus, in conspectu summae veritatis tortuosum et prauum, et risu omnium dignum, sensum suum commendare non erubescat.

Stultus ut luna mutatur. Stultus personaliter, unus est, sed instabilitate et immutabilitate, multi. Sic cut luna una est, et dicitur prima, et. iij. et. iiiij. et. v. et sunt multe varietates in uno corpore, sic stultus modo plorans, modo ridens, modo tristis, modo hilaris, quasi crescens et deficiens, et de alio ad aliud transiens, multas ostendit formas in uno homine. Quo contra, in laudem iusti dictum est. Fuit vir unus, unus quippe est iustus, non tantum persona, sed vita, quoniam dum per diuersos errores vivendi non scanditur, quasi in una veritatis facie persistens inuenitur.

Hoc in sensu, bonum hominis non est.
Homo peccando fecit, ut bestiis comparetur, tamen facere non potuit, ut in quo bestiis comparatur est, eisdem coquetur. Qui aut ratione superior est desit, sensu inferiore se muenit. Si visu osulis, superat luces, si ordinatum

interrogas, preualent canes, et quecunqz in sensu corporali
laudabilia sunt, in iphis excellentiora inuenies, ut alibi que-
ras bonum tuum, neqz in illo confidas, ubi bestijs compara-
ris, et tamen non egquareis.

Si pares sint potestas dei et voluntas.

Queritur etiam de potestate dei, si maior est voluntate eius.
Si enim plus per deus quod vult, videtur potestas eius maior,
quod voluntas eius: videtur in eo esse inaequale aliqd, et non totus
sibi conuenire deus. Quomodo ergo unum est, tam quod est, si
maius et minus ibi est. Si vero idem illi est, et posse et vel-
le, quicquid vult potest, et quicquid potest vult. Vult enim omne
quod facit, quod alia voluntate nichil facit, quod voluntarie facit, quod
quid facit. Huius autem omne quod vult facit, quod ad omnia posse ad-
est, cum velle non deest. Si ergo amplius non per deus facere quod
vult, neque amplius facere vult quod facit, quod a voluntate nichil
facit: constat procul dubio, quod amplius facere non per, quod facit.
Amplius. Si per deus plus facere quod vult, potest alia voluntate
suam facere, et facere quod in voluntate non habet, et
est potestas eius contraria voluntati eius. Unde asequens
esse videtur, quia omne quod per, vult et facit, sicut omne quod
facit potest et vult, sic omne quod potest/vult, si omne quod vult
potest. Sed si hoc recipitur, quod deus aliud vel aliter nichil
facere possit quod facit, ex necessitate operatur omnia, et ali-
igatur atque costringitur lege opum suorum, ut dominetur ei
conditio operis sui. Sed hoc nefas est confiteri. Quomo-
do ergo, inquit, idem est deo, velle et posse, si maior est po-
testas eius quod voluntas. Videte quid dicunt. Maiores inqui-
unt, secundum vos, potestas dei est. quod voluntas eius. Qua-
re. Quia dicitis deum plus posse quod velle. Intendite. Si id
circo maior dici debet potestas dei / quod voluntas eius, quia
multa facere potest quod non facit, quia facere non vult. Si
enim potest maior deus, quod voluntate inscedit, et voluntas maior di-
cat / quod potestam costringit. Sicut potestas non coartat in eo,

quod sine voluntate nichil operatur, ita et voluntas non
 superatur in eo, q; non ad omnia que in potestate sunt dilatae.
Tria sunt, affectus, et effectus, et respectus. Voluntas ergo
 et potestas in deo, et affectus, et effectus unum sunt, sed respe-
 cti ad unum non sunt. **Q**uomodo hec duo in deo affectu unum
 sunt: quia in ipso, nec voluntas sine potestate est, nec potestas
 sine voluntate. Potestas sine voluntate esset, si aliquam habe-
 ret potentiam, quam habere nolle. **R**ursus, voluntas sine po-
 testate esset, si aliquando non ex virtute, sed ex infirmitate ati-
 quid vellet. **Q**uia ergo, et potestas in ipso semper voluntaria
 est, et voluntas potestativa: quoniam quod potest omne pos-
 se vult, et quod vult omne ex potestate vult: ideo in ipso,
 nec potestas sine voluntate est, nec voluntas sine potestate. **S**icut in ef-
 fectu, nec voluntas a potestate, nec potestas a voluntate, nullatenus
 separari potest. **Q**uicquid enim deus voluntate facit, facit et potes-
 tate: et rursum, quicquid facit potestate, facit voluntate:
 quia omnia quae facit, et voluntate et potestate facit. **E**rgo, in omni
 opere suo deus, et voluntatem et potestatem exercet, nec
 se diuidunt in opere, que diuidi non possunt in operante.
Sic igitur, potestas dei, et voluntas, et affectus in ipso, et ef-
 fectus per ipsum, in diversa perseverant, respectu vero extra ipsi-
 sum, dissimiliter se demonstrant. **Q**uia enim deus veraci-
 ter non omne quod potest, velle dicitur: quia multa facere
 potest, que facere non vult: nichil autem facere vult, quod
 facere non potest, ideo ad quendam respicit potestas eius,
 ad quae non respicit voluntas eius. **A**d omnia autem, ad quae
 respicit voluntas eius, respicit potestas eius. **S**ic igitur po-
 testas diuina respectu, aliquando ad alia se habet quam voluntas,
 sed in se aliud non habet quam voluntas, quia contra vo-
 luntatem nichil habet. **S**ed dicunt. **S**i deus aliquid facie-
 re potest quod non vult, aliquid facere potest contra volun-
 tam suam. **S**i autem contra voluntatem suam aliquid fa-
 cere potest, non est omnipotens, qui cogi potest inuitus,

et duci ad id quod non vult. Sed videte quomodo coheret quod dicunt, quasi de2 aliquid facere potest, quod facere non vult. Ergo contra voluntatem suam aliquid facere potest: contra voluntatem suam quippe facere, si faceret quod facere nollet. Non autem idcirco, quia aliquid facere potest quod facere non vult, contra voluntatem suam facere potest: quia si id faceret, quod facere potest / et non vult, iam illud facere vellet quod faceret, sicut modo, quod facere non vult/nō facit, quod tamen facere posset, si vellet. Sic p̄scientia, et p̄destinatio, in deo, si secundū respectū consideratur, dissimiliter se habent, cum tamen in deo unum sint. Predestinationis em̄, et ad mala, et ad bona se habet: p̄destinatio ad bona tantum. Omnia quippe futura prescivit, electos autem predestinavit. Similiter autem predestinatio, quoniam de dispositione accipitur, in respectu tamen p̄scientie/particulari non potest: quod p̄scientia dei, et ad ea que facturus est pertinet, et quod permisurus: p̄destinatio autem, ad ea quae facturæ est tantum. Ambrosius enim dicit: Predestinavit enim deus impios gehennam, sed non predestinavit impios culpam. Quod enim facturus fuit, p̄destinavit. Quod autem facturus non fuit, sed promisurus, non predestinavit, sed prescivit.

H *Epistola eiusdem hugonis ad Iohannem quondam hispalensem archiepiscopum.* *Epistola*
Iohanni quondam hispalensi archiepiscopo, Hugo seruus crucis Christi. Quid, frater karissime, quid dicam tibi? Si ceperimus loqui tibi, forsitan moleste accipies. Vir ille fortis, erat et magnus, et omnium temptor tormentorum, et nemo illi loquebatur verbum, quod videbant dolorem esse vehementem. Quomodo nos loqui tibi poterimus, in tanti doloris vehementia. Si tamen doles, quantum dolendus es, quid tibi faciemus? Tenebimus conceptum sermonem, quem cor nostrum, et anima nostra/nō quomodo in illis impatientia loquendis, iubemus dolendi parturire iam cepit. Ergo tacere poterit

nec possunt extermiri sententiam euaderemisi solum hi q̄
 in figura thau, crucis xp̄i signaculo mununtur. Crux in pe-
 ctore fides in corde, crux in fronte, confessio in ore, Pcrū-
 q; debetur, vtrunq; exigitur, totum xp̄s vendicat sibi. Cor
 ad fidem suam, os ad confessionem suam. Sed astat tortoz,
 gladius exēptus minatur. Quid qui amat animā suam, per-
 det eam, et qui p̄diderit animaz suam in hoc mundo ppter
 me, in vitâ eterñ custodit ea. Qui p̄dit ppter me, recipit
 a me. Ego cōmendatum seruabo, ut melius restituam: m-
 chil crepides, capillus de capite tuo non pibit. Quid sol-
 licitaris de anima, qui de capillo etiam securitatem accepi-
 sti. Sed fortasse dices michi: quia multi hodie intra sūmū
 ecclesie, in fide et confessione xp̄i viuunt, qui si sic interro-
 gentur, nullatenus xp̄m confiterentur. Ad quod tibi ego vo-
 ce pphetica respondeo: quia iudicia domini abyssus multa:
 Non possumus nos scrutare profundum iudicior̄ dei, et i-
 uestigabiles vias ei penetrare. Miserebor, inquit, cui miser-
 rebor, et misericordiam prestabo, cui misericors fuero. Si
 ergo in oculis eius placitum fuerit, ut quibusdam paruu-
 lis suis, quos mater ecclesia, aut conceptos portat, aut nu-
 trit editos, parcat, et ad istas grauiores temptationum in-
 terrogationes venire non pmittat; tu quis es, qui ei dicas:
 cur ita facis? Non tuam decet excellentiam, ut te in nume-
 ro talium estimandum intelligas. Inter magnos seruos, n̄
 quasi parvulus, sed custos et promisor parvulorum, locum
 acceperas. Tibi itaq; quasi magno et forti, et ad primaz vt
 proximam consecutoz idoneo, dixit ih̄us, sequere me. Te igi-
 tur, proximum post ip̄m locum adeptum, ut eum sequaris, a-
 monuit, quatinq; tu postea tuis sequacibz, quibz ad vitâ du-
 catum p̄ebere debueras, fiducialiter dicere posses. Imita-
 tores mei estote, sicut et ego xp̄i. Si ergo dominus te tan-
 q; seruum magnum et fidelem, ad gloriam sue imitationis
 vocare voluit, vide quale sit hoc, vt tu ad pusillos eius, qui

interim fouendi sunt non premendi, respiciens dicas: **Dñe.**
hic autem qui dicit hoc ille, quod tu imitari putas, cum tamen per omnia
non debeas: non intelliges dignitatem vocatois suis, neque recte
intuens pietatem dispensatoris diuini, et idcirco iuste increpa-
tionis sententiam audiuit, ut auscultare disceret, non iudicare.
Sic, inquit, eum volo manere donec veniam, quod ad te? Tu
me sequere. **Hoc** est frater, verbum quod intetissime et diligenterissime au-
dire debes, ut regem tuum sequaris et consequaris. **Sequaris** ad
penitentiam, **desequaris** ad gloriam. **Si** patientium est pro Christo, excul-
sationem non habes. **Non** sunt dignae passiones huius temporis,
ad futuram gloriam, quae revelabitur in nobis. **Si** autem et sine pas-
sione negas, non solum dico, non excusaris, sed amplius dico:
quia accusaris. **Miser** ubi est anima tua, ut non recognites, quae
lis factus sis, quale gloriam perdidisti, et ad quantam miseri-
am et confusionem corruisti. **Aspice** temetipm, quae es. **O**bi est coro-
na tua/et gloria. **Dereliquisti** regem tuum, undequeque gens de-
os suos sequitur, et certe ipsi non sunt digni. **Tu** domini et deum tu-
um dereliquisti, et factus es vilis, opprobriu[m] pessimo[rum]. **O**
qualis pastor Christianorum! **Nu**modo tu pasces oves Christi, qui
teipm perdidisti. **Lupo** futuro oves pascendae date sunt. **O** quae
lis pastor. **E**rubesce miser, et confundere: Christianorum oculi in
te sunt. **D**e longe videris, non potes latere. **E**rror tuus te
notum fecit. **N**on potes evadere confusionem, nisi ostens-
tas conuersionem.

De vimone corporis et spiritus.

Quod natum est ex carne caro est, et quod natum est ex spiritu,
spiritus est. **S**i nichil inter spiritum et corporeum mediu[m] esset,
neque spiritus cum corpe, neque corpus cum spiritu, duemire po-
tuisset. **M**ultum enim distat inter corpus/et spiritum. **L**onge sunt a se
duo hec. **E**st ergo quoddam, quo ascedit corpus, ut appinquet
spiritui: et rursum, quiddam quo descendit spiritus, ut appinquet
corpi. **I**n quo ascedit corpus, altius est corpe, et iterum quo
descedit spiritus, inferius est spiritui. **S**ed et ipsa corpora, non omnia

eiusdem qualitatis sunt, s; facta sunt alia supiora, alia inferiora, alia supra, et corpoream natam pene transcendetia. **S**is milit, et spūs sūt, alijs supiores, alijs inferiores, alijs infimi, et pene infra spūales naturā prolapsi, ut i hunc modūma cū sumis copulent. Ascēdit mōyses ī montē, et de2 descēdit ī montē. Nisi mōyses ascēdiss, et de2 descēdiss, nō auemis-
 sent ī vnu. Magna sūt i his oīb2 sacram̄ta. Ascēdit corp2
 et descēdit spūs, ascēdit spūs, et descēdit de2. Quo ascē-
 dit corp2, supi2 ē corp2, quo descēd spūs, inferi2 ē spū. Rursū,
 quo ascēdit spūs, supi2 ē spū; et quo descēdit de2, inferi2 ē dō.
Corp2 sensu ascēdit, spūs sensualitate descēdit. Itē spūs ascē-
 dit atēplatōe, de2 descēdit reuelatōe Teophamia ē i reue-
 latōe, intelligētia i atēplatōe. Imaginatio i sensualitate,
 ī sensu īstrumētū sensualitatis, et origo imaginatōis. Vis
 de scalā Jacob: In tra stabat, et sumitas ei2 cōglos tāgebac,
 Terra corp2/celū deus. Ascendūt animi atēplatōe ab iniis
 ad summa, a corpe ad spūm, mediante sensu et sensualitate, a
 spū ad deum, mediante atēplatōe et reuelatōe. Dñs autē sca-
 le imitē, vt ad ifima supra inclinet. Ascēdamus igitē, et
 nos consideratōe q̄ntum possum2, qr et si totū nō possum2 for-
 te aliqd possum2. Si nō sum2 angeli volātes, tñ sim2 ho-
 mīes ambulātes. Angelī scala nō midigēt, q̄ volant diuīma
 atēplatōe, s; hoīes q̄ repūt, vel si ampli2 ambulāt humana
 rōe. Ego nō puto, anglos scalā q̄siuissē p̄f se, s; vt hoīes
 docerēt, qd facere debeat ip̄i. Ascensus ē, ab ifimis ad sup-
 ma. Pone ergo primū, q̄ ifima sunt, vt ab his īcipiens/ordi-
 ne ad supiora oscendas. Sunt igitē i hoc mundi corpe, qua-
 tuor elemēta, p̄prijs q̄litatib2 distincta, id ē terra, aqua, aer,
 ignis. Sed ex his primū, id ē terra sola, p̄ se īmobilis ē, qr
 moueri nō p̄t, nisi extrinsec2 ip̄ellaſ. Reliqua tria mobilia
 sūt, qr p̄ se mouent, sine impulsu extrinseco. Hoc tñ m̄test.
 qd aqua teneri p̄t, vt nō moueat, aer et ignis nō p̄t. Rurs2,
 aer ad statum teneri nō p̄t, ad p̄nitiam potest. Ignis vero

17

nec ad statum tenetur, ut non moueat, nec ad presentiam, ut
non elabat. **N**ec igitur ergo extrisectus ad punitam, siue ad
statum teneri potest, extrinsecus etiam moueri potest, vel ut mouatur,
si mobilia sunt. vel ut amplius mouantur, si minus sunt. **S**ed igitur
magis sicut teneri, sic etiam extrinsecus moueri non potest, in se omnem
motum habens, et ex se. In his. iiii. quoniam magis sensu subiacet, ma-
gis corpora dominum, quod a sensu plus longe sunt, magis a natura
corporum recedunt, et ad naturam spirituum accedunt. **H**inc est quod
ipse aer, quod per suum subtilitatem videri non potest, spiritus appellatur, cum
corpus sit, quod in ea per se, qua sensu corporis excedit, tamen spiritu natura
naturae approximat, ut in appellatio etiam nomine illius usurpet. **S**ed igitur
magis quod ipso aere longe subtilior est, et mobilior, et non sicut aer,
extrisectus tenua corpora afflato mouet, iterum vegetando vivi-
ficat, magis proprie spiritus vocatur. **S**ed hic spiritus, id est ignis, aliud
est in his corporibus quod tamen vegetat, non sensit, aliud in his, quod et
vegetat, et sensit. Vegetat enim quodammodo non sensit, et si-
cut arbores et plantas, et universa in terra germinantia: que-
dā autem vegetat et sensit, sicut bruta animalia omnia, in quibus
quedā sunt, quod sensu tamen habent, imaginatores non habent: quedā autem,
et sensum et imaginatores habent. Cum itaque sensit, magis
sit, quod vegetari tantum, dicit profecto hanc vim subtiliores
esse, ubi sensum possunt, quod illic, ubi sola vegetatio defert. **V**bi
autem magis subtilis est, quodammodo magis spiritus est, quod in eo quod magis
cooperatur naturae approximat, nomine pariter et proprietatem illius usur-
pet. **N**on tamen proprius, quod in eo ipso quod spiritus dominus corporae naturae proprie-
tatem nequaquam excedere cōprobatur. **I**nfiniū ergo et maxime
corpus est illud, quod per se omnino moueri non potest. Post hoc proximum
et minus corpus est illud, quod per se quidem moueri potest, et tamen ad sta-
tum extra se cohiberi potest. **D**einde sequitur illud, quod in natura
corpis, iam spiritus nomine sortitus, quod per se moueri potest, et ex se, quod
vix ad punitam, ad statum tamen teneri non potest, quod non videtur, et per
mouetur. **S**umum est corpus, et spiritu naturae proximum, quod per
se moueri habet, extra nunquam cohiberi habet, quodque in quantum

sensum prestat, imitatur rationale vitam, in quantum imaginacione, format vitalē sapientiam. Nichil autē ī corpore alterius, vel spūali natę vicinius ēē p̄t, q̄ id p̄bi post sensū, et sup̄ sensu, vis imaginādi dicitur. q̄dē m̄tūm sublimē ē, ut q̄cqd sup̄ illud ē, aliud nō sit q̄rō. Ita itaq; vis ignea, q̄ extinsec⁹ formata/sens⁹ dī, eadē forma v̄sq; ad int̄ma ēns̄ ducta, imaginatio vocat. Forma itaq; rei sensiblē, p̄ radios visiois foris dcep̄ta, operante natura, ad oculos v̄sq; retrahitur, atq; ab eiusdem suscep̄ta, visio, nominat, deinde p̄ septem oculorum tuncas, et tres humores transiēs, nouissime purificata et colata, ītrorsum ad cerebrū v̄sq; trāducitur, et imaginatio efficitur. Postea, eadē imaginatio, ab anteriori pte capitis ad mediā ēnsiens, ip̄am aimē rōnalis substātiā dtingit, et excitat discretōz, m̄tūm iam purificata et subtilis effecta, ut ip̄i spūi īmediate diungatur, veracit̄ tñ naturā corporis retinens et p̄prietatē, ut ostet qđ sc̄ptū ē, qđ natū ē ex carne caroē. Sicut em̄ de spū corp⁹ nō nascit, sic etiā de corpore spūs nō procreat. Huius em̄ corp⁹ v̄sq; ad spūm sublimet, et spūs v̄sq; ad corp⁹ humiliet, nec spūs tñ ī corpus, nec corpus ī spūm īns̄mutatur, sed qđ natū est ex carne caro ē, et qđ natū est ex spiritu/spirit⁹ ē. Tamē qđ summū est ī corpore, p̄m̄quū est spiritui, et ī ip̄o vis imaginādi fundatur, supra quā est ratio. Qđ em̄ imaginatio, extra substantiam aimē rōnalis fit, argumentū est, qđ bruta animalia vim imaginandi h̄re probātur, q̄ rōnem cōno nō h̄nt. Est itaq; imaginatio, similitudo sensus, ī sumo corporalis spūs, et ī imo rōnalis, corporalē īformans, et rōnalē dtingens. Sensus namq; siue p̄ visum/siue p̄ auditum/siue p̄ olfactū/siue p̄ gustum/siue p̄ tactū, extinsec⁹ corpus dtingens formatur, ip̄amq; formā ex corporis dactu dcep̄tam, ītrinsec⁹ reducēs, p̄ meat⁹ singulis sensib⁹ emitēdis et reuocādis ītrorsum, dispositos, ad cellā fantasticā colligit, eāq; illic p̄ti puriori corpori spūs imprimēs, imaginatio ī

brutis animalibus, fantasticae cellam non transcendent, in
rationalibus autem, usque ad rationalem progreditur, ubi ipsa
incorpoream animam substantiam contingit, et excitat di-
scretionem. Ergo Imaginatio nichil aliud est, quam similitudo
corpis, per sensus quidem corporis, ex corpore tractu accepta
extrinsecus, atque per eosdem sensus introsum ad pitem puri-
orem corporis spiritus reducta, eiique impressa. Hec autem
in rationalibus pura est, ubi usque ad rationalem et incor-
poream animam substantiam contingendu[m] defecatur, tamen
illuc quoque extra substantiam illius manens, quia similitu-
do corporis est, et fundatur in corpore. Rationalis autem
substantia, incorporea lux est, imaginatio vero, inquantum
corporis imago est, umbra est. Et sic circa postquam imagina-
tio usque ad rationem ascendit, quasi umbra in lucem venies,
et luci superueniens, inquantum ad eam venit, manifestatur
et circumscribitur, inquantum illi supuenit, obnubilat eam,
et obumbrat, et inuoluit, et contegit. Et si quidem ratio ipsa
sola contemplatione eam suscepit, quasi vestimentum ei
est ipsa imaginatio, extra eam, et circa eam, quo facile erui
et spoliari possit. Si vero etiam illi delectatione adheserit,
quasi pellis ei sit ipsa imaginatio, ita, ut non sine dolore erui
possit, cui cum amore inhesit. Hinc est, quod anima corporibus
erutus, corporalibus adhuc passionibus teneri potest, quod videli-
ceat a corruptione corporalium affectionum nondum mundatae
sunt. Habet namque et ipse spiritus, quadam in sua natura muta-
bilitatem, secundum quam corpori vivificando approximat, in qua ille
la spiritualis, et incorporea substantia, non nichil suę puri-
tatis depomet, et quasi quadam grossiori proprietate cor-
poris assumendo occurat. Quae quidem coaptatio, si secun-
dum solam naturam sit, mutationem habet, corruptionem non
habet. Si autem vitiosa est, in hoc ipso puriore naturam cor-
rumpit, quod eam ad consortium ignobilioris terminos natu-
re transire compellit. Et hoc vitium, quando altius animam in

corpo^re manent, in h^ogerit, tanto difficius a corpore discer-
dente deserit, et nō tollit passio, etiam cum tollitur causa
passionis. Ipa quippe anima, inquitum delectatione corpo-
ris afficitur, quasi quandam corpulentam trahens, in ea
dem fantasias imaginationum corporalium deformatur, eis
demq; alte impressis, etiam soluta a corpore, non exiuitur.
Quae vero in hac vita se ab huiusmodi feculentia mundare
studuerint, hinc exentes, quia nichil secum corporeum tra-
hunt, a corporali passione immunes persistunt. Sic itaq; ab
infimis et extremis corporibus, sursum usq; ad spiritum in-
corporeum, quodam progressio est, per sensam et imaginatio-
nem, que duo in spiritu corporeo sunt. Postea, in spiritu in-
corporeo proxima post corpus est affectio imaginaria, qua
anima ex corporis coniunctione afficit, supra quam est ratio,
in imaginationem agens: deinde ratio pura, supra imagina-
tionem, in qua ratione supremum est anime, a corpore est
sursum. Quando autem, ab anima sursum itur ad deum, prima
est intelligentia, que est ratio ab interiori formata, cui rati-
oni percurrentis diungit p^{ri}ntia divina, q; sursum informans, ratione
facit sapientiam.

Ad generalis predicationis deum deceat, parti- culares homines

Localis dicit, Sequere cursum sermonis. Quod ubi-
q; est hic est, Deus est ubiq;. Si ubiq; est, quid dicam? In-
feram, quod non decet: Ecce locus, sordidum quiddam ha-
bens, et dixit michi cogitatio mea, Si ubiq;, illic est. Item.
Si ubiq; nō est deus, et alicubi est, est ubi est, et est ubi nō
est. Si aut locus ē, ubi est deus, et locus ubi nō est: localis
est deus. Ad em nūq; sit, quis dicat? Item aliud. vult de-
us omne bonum, Ducere autem uxorem, bonum est. Localis in-
fert, ergo vult deus, uxorem ducere. Tales, inquit, sunt
nuptie stultorum, qui ad sonos vocum pendent. Item aliud,
amat deus omnem creaturam suam, Dicit hoc scriptura:

25

inbil odisti eorum que fecisti domine. Ergo amat omnem creaturam suam. Sed videte ex hoc inferri quanta possint non decentia. sic videtur his qui sonos vocum sine sensu disiudicant. Ebriosi, inquieti, amant fortia vina. et cetera huiusmodi. Multa sunt alia quod dici possent ad hunc modum. Quid ergo, aut totum negamus, aut totum confitemur. Aliud contra veritatem, aliud contra puritatem esse videtur. Si totum negatur, aliquid deo detrahitur quod suum est. Si totum asseritur, aliquid imponitur quod suum non est: sed vide te discretionem. Generalis possessio ad deum pertinet, propterea generalis predicatione ipsum decet. In omnibus autem, quibus partes datae sunt, Particularis locutiones duemuntur. Propterea hoc de creatore omnium recte dico, amat totum. De te autem, cuius dilectio ad partem trahitur, cuius possessio debetur, parti, recte dico, hoc aut illud amas, scilicet aurum amas, argentum amas, pecuniam amas. Quare hoc de deo similiter non dico? Propterea te. Ego quidem hoc recte dicere possem, si tu hoc sane intelligere posses. Tu hoc dictum de te, intelligere consueuisti. Propterea de deo hoc non dico, propter te: ne tu hoc audiens, id ipsum de illo dici putas, quod dictum est de te: propterea tibi parco, et discerno locutionem, nem rem communem existimes. Alius est amor tuus, alius suus, Idcirco, cum dixerim, tu hoc amas, caueo dicere, ille amat hoc: ne sic amare putas ipsum, sicut amas tu. Ego autem dico, non possem recte, si tu intelligere non posses praeceps. Sic dico, ubique est, et tamen dicere parco de quibusdam locis, illic est: ne sic eum illic esse putas, quemadmodum est quod secundum te est, et non decente deum modo est. Sic dico, omne bonum vult, et tamquam de quodammodo de quo modo dico bonum est, hoc dicere parco hoc vult propter te, ne existimes, eum sic velle sicut tu vis, et ad hoc velle ad quod tu vis.

Sermo de eo, quod Ihesus ascendit in templum annorum duodecim.

Sum est; ihūs annoꝝ. f. vii. 2c. Sicut mundus iste di-
 plíciter huit hōi, ad sustētatoꝝ sc̄z carnis, et ad eru-
 ditōꝝ mentis: sic verbū caro factum, reme diū p̄stat,
 et exemplū. Remediū, in eo qđ oblatū ē ad redēptōꝝ, exē-
 plū, i eo qđ opacū ē ad imitationē. Remediū, i eo qđ factū
 ē, exemplū, in eo qđ fecit. Inuocatio eiꝝ, similitudo eiꝝ: vis
 di ciuitatē sanctā ih̄l̄m, nouā descēdētē de celo. De celo
 descedit, et fabricata ē in terra. De celo forma, de terra mate-
 ria. Sic forma hōis hō, et forma xp̄i xp̄s Induim̄ dñm ih̄m
 xp̄m, formā xp̄i. Ip̄a imago, ip̄a ē imitatione. Ideo factū ē ti-
 bi exēplum, vt tu illū imitādo indueres. Fecit corporaliter, tu
 spūaliter imitare. Et si, inq̄, xp̄m sc̄dm carnē agnouim̄, iaz
 nō agnouim̄. In exēplo, sc̄dm carnē agnouim̄, imitatione
 sc̄dm carnē, iam nō agnouim̄. Sc̄dm carnē xp̄s natus est
 in mūdo, sc̄dm sp̄m, veritas nascit̄ in corde tuo: xp̄us in jus-
 dīa nascit̄ de virgine, et veritas in confessione nascit̄ de pu-
 ritate. Veritas de terra orta ē, et justicia d. c. pro. An̄ dfites
 ris peccata tua, vītas de terra oritur, qn̄ vō dfitēti ignoscitur
 deus, respicit iusticia de celo. Vis vt deꝝ tecum sit, dfitere
 qđ es. Cum verax ēē c̄pis, vītas tecū ēē incipiet. Dic. Ma-
 lus sum, breue verbū ē, sed vex. Veritas te veracē faciet.
 Si vītas tecū est, deus tecū est, qz veritas est deus. Ecce
 quomō in iudīa nascit̄ xp̄s, in confessione vītas. Mater vir-
 go puritas ē cordis, cum corde credis, qđ ore dfiteris. In
 confessione crīm̄, puritas ē sine ruga, i confessione laudis pu-
 ritas sine macula. Si bonū nō simulas, n̄ habes rugā, si ma-
 lū odis, nō habes maculā. Sic vītas, i desiderio c̄cipit, ope-
 nascit̄, studio nutritur, vt proficiat etate, in processu t̄pis,
 sapiētia, in augmēto agnitoꝝ, gratia, in incremēto virtutis.
 Apud homīes, in fama, apud deū, in conscientia: apud hōīes,
 vt cognoscatur, apud deum, vt glorificetur. Duodecim an-
 norum in iherusalem ascēdit, qz post p̄fectionem op̄is, et du-
 plicatam virtutē c̄rītatiꝝ, ad pacis contemplatōꝝ proficit.

47

Parentes ihū ab iherlm itinere vniꝝ diei redeūt, qz sensꝝ car-
nis, qꝝ p exerſitū boni opis internā vītāe nutriūt, p exteri-
orem delectatō; retracti, diu i mēna pace dīſtēre nequeūt.
Vnꝝ dies, vna claritas, vnu gaudiū, vna bñ dictio, quā esau
accepit: qz duplē stolā n̄ potuit promereri. Hoc ē ille vnꝝ
dies, i quo puer vniꝝ diei sine pctō eē nō potuit sup terraz:
qꝝ sensus carnis, qꝝ tū ad se, semp puerilia appetit. Unꝝ
em̄ vīte claritatē amās, i ea nunqꝫ sine pctī macula dīſtit.
Nō em̄ veint ad aliū diē de quo dictū ē mūtiariate diem de-
vie; et itex. dies sup dies regis adyces. Propterea vniꝝ di-
ei iter, est elongando ad iherlm: qꝝ dilectio pntū, elongare
facit aimos a dēplatōe eternorꝝ. Post triduū ihūs i tēplo
mūem̄: qꝝ post correctionē cogitatōis, locutōis, et opis,
veritas i corde mundo p̄cipitur. Inuenit aut̄ inter docto-
res et sapientes: qꝝ i lege, et p̄phetis, et euā gelistis, et apo-
stolis, et sacri verbi doctoribus, veritas dgnoscitur.

De sapientia et malitia.

Fītū est cor, fortis armat2 malicia, fortior supuē-
ens sapia, arma mēbra. Sapia primū maliciā capit,
p dgmtoꝝ eam deprehendēs Postea ligat, ab ope cohibēs,
deinde flagellat, quia prau2 affect2, quasi duris quibus dā
flagellis cedit, qn̄ p studiū disciplinę ab eo qd̄ appetit re-
frenatur. Nouissime, quasi membris i crucē extensis, et di-
uisis a se clavis configitur, quando diuisis a se vitijs, timo-
re dei animus penetratur. Quando simul sunt vitijs, forti-
ora sunt, quia alterutrum se mununt, vt gula luxuriam, p om-
pa superbiam. et cetera Deinde ergo illa et ab inicem dis-
iunge, et sic configere timore dei carnes tuas, vt mala vīte
moriātur. Nō aut̄ mireris, si sapiētia maliciā facit, qd̄ a ma-
licia prius ipa sustinuit. Prius malicia crucifixit sapientiā,
postea sapientia preualens/ crucifixit maliciā m.

De lectulo et ferculo salomonis.

Ferculum salomonis, cor exercitatū i studio v̄tutis.

Ferculū sapīe verbū, inde portat ab ore ad aurem. Lectus, mens diéplatia. Ferculū hoc primū de lignis libam ēē debz, p puritatē et icorruptō; vītatis, de argēto/i pceptis et promissis. In cādore argēti, mūda duersatio, in sonoritate dulcis promissio. Habz aurū, p sapīaz celestē, qd n̄ eru-
gīnat i ēēmitatesz rubet i caritate, hz purpurā, qn̄ p̄dīcat passionē, ascensū ad glorificatō;. In medio caritas sternē,
apt̄ filias ih̄r̄lm, q teneris et ifirmis p̄posita ē ad obtinēdā salutē. Quis tā tener/vt amare nō possit? Nā si cetera non potes, amare tamē potes, vt ad ferculū salomōis p̄tineas.

De pace et bellis p̄pianoz.

Sna ē pax, quā h̄rē debz hō ad deū, alia, quā h̄rē desbz ad proximū, aliā, ad semetip̄z. sp̄s ēi hōis hac lege int̄ deū et carnē d̄stitut̄ erat, vt si dō supiori obediētiā debitā exhiberet, nūq̄ ei2 ipio subiecta caro d̄t̄ret. H̄diu ergo hō pacē ad deū tenuit, nullā i carne molestiā d̄dictiōmis iuenit. Sz postq̄ creatori suo p̄ supbiā rebellē eē cepit, statū caro ab ei2 d̄sēlu se diuidēs, subdita eē recusavit: hic varijs occupiscētiaz suaz d̄siderijs distract̄, et aliena et q̄ icōcessa fuerāt appetēs, emios iusticię aduers̄ proximū suum t̄nsiuit, atz illic quoqz turbata pace, ex oī pte m̄q̄et̄ et turbulēt̄ eē cepit. Nūc ergo repādo p̄ponit̄ d̄ditio, vt si pacē h̄rē voluerit cū dō, h̄rē studeat pacē cū proxio suo. Cum aut̄ spū dō plene subiect̄ fuerit, tūc et illā, quā i carne sua portat d̄dictōz, grā ad pacē reformabit̄, vt pacat̄ sit tot̄ hō, et ext̄ se, cū proxio p̄ caritatē fraternā, et in se, p̄ d̄sciētiā bonā, et supra se, p̄ grāz diuimā. p̄pter hoc, dū offert̄ ho-
stia salutaris, q̄ dō nos recōciliari oport̄, pri2 proxis oscu-
lo signū pacis offerim̄, vt hac p̄missa, q̄ int̄ nos d̄stat pace,
illā q̄ ad deū est, obtinere mereamur. Nā aut̄, pro fidelibus
defunctis, hoc sacrificiū salutare immolat̄, osculū pacis ad-
muicem viuentes non accipiūt: quoniam hi pro quibus viuifi-
ca imolatio fit, ab hac vita subtracti, humānē cōuersacōis

15

pacem vel concordiam tenere amplius aut exhibere nō p̄t.
Illic ergo sola illa q̄ ad deū ē, recōciliatō q̄ri ē, ubi deīceps
p̄ntis vītē semel hinc educti dōitō nō subdūt. **V**iuētes autē
p̄ pacē proximi merētur pacē dei, et p̄ pacē dī merēt pacē
sui: nō illā, q̄ aīḡ ē ad mundō, s̄z illā, q̄ ē int̄ aīaz et sp̄m, p̄ illā
q̄ ē int̄ sp̄m et deū. **N**ā, q̄ qdā par, int̄ aīaz et mundū, suauit
vuentū et male, et ē qdā par, int̄ aīaz et sp̄m suauit vuentū
et bñ, et ē qdā par, int̄ sp̄m et deū, felicit̄ vuentū et bene.
Sicut ē bellū, int̄ aīam et mundū, nō suauit vuentū et male,
et ē bellū, iter aīaz et sp̄m, nō suauit vuentū et bñ, et ē bellū,
iter sp̄m et deū, infelicit̄ vuentū et male. **N**ā, q̄ suauit vī-
uētes et male, verā pacē, q̄ sapīa iuēm̄ in tpe oīi bonī, nō
nouerunt. **b**eatū Job testatur, de sapientia dicens, **N**on i-
uēm̄ur in terra suauiter vuentum.

Secundū **Q**uod deus, rōnalis creature bonum est.
ola rōnalis creat̄a ita cōdita ē, vt ip̄a bonū suū nō
ēet, s̄z ip̄e a quo facta ē. **M**agna ergo dignitas, vt
nullum ei bonum, p̄ter summū sufficeret: et item magna la-
bertas, vt ad bonum suum cogi non possit.

Tertī mutabilis dōitio talis ē, vt in eodē diu stare nō
possit: cui et hoc ad labore et dolorez auertit, qd̄
q̄ sitū ē ad solatōz. **F**luctuat ergo in exercitatoib⁹ suis,
et ī̄s̄it de alio ad aliud, vt nunq̄ q̄eta sit, donec ad veram
stabilitatē p̄ueniat. **E**xercitationū autē tria sūt genera. **A**liq̄
ad profectū vītūs, aliq̄ ad solatōz ifirmitatis, aliq̄ ad in-
flāmatōz imqtatis. **P**rimē ḡdificātes, scđē sustētates, ēcie
subuertētes. **D**ropter hoc de ḡdificātes indixit, sustētates
cessit, subuertētes prohibuit. **E**t diuisit tpa, et loca distin-
xit ḡdificātib⁹, et sustētātib⁹, exercitatoib⁹ quando et
vbi s̄iant: que congrue simul fieri nō possunt; quia susten-
tantibus occupati, ḡdificantes tenere non sufficiunt, et ad
ḡdificātes oneri sustētātib⁹ īplicari nō debent. **S**ex dies

sustēcantes hūt, septimū edificātes: sic sustēcantib⁹ om̄ia loca cedunt, pauca edificatib⁹ desecrānt. Exceptis his q̄ se edificatib⁹ desecrānt, et oīloco et tpe illis īseruūt. Dao em̄ genera hōim, s̄m has duas exercitatiōes licitas, edificātes ad dēplatiuos, sustēcates ad actiuos. H̄e sūt duq̄ vi- te, et duo p̄pli, et duo testam̄ta, lya et rachel, jacob/et israh̄el, spon, et jher̄el, petr⁹ et job̄es, maria et martha, sim̄stra et dextera, lana et līnū, ordeū et frumentū, aqua et vīnum etc.

Et Qd elementum duob⁹ modis dicitur.

Elementū, ē p̄ma matia corporalis dplexis, elemētu, ē materialis rep̄sentatō, iuisibilis substētig, et p̄cipiū dgnitiōis, a corporib⁹ ad icorporalia īseutib⁹. Illic elementū, ē p̄cipiū substētig, ad visiblē actū prodeutib⁹. Hic elemētu, ē p̄cipiū intelligētig/ad iuisibile veritatē ingrediētib⁹.

Rerū vīmueritatis, ēmitate vna subsistit. Est ei vñū, qđ nec ab alio ē, nec s̄m aliō, vt creat⁹ nat⁹a, ē vñū, qđ ab uno ē, et s̄m vñū, vt rōacreat⁹ a dō ē, sim̄l d̄o. Est vñū, qđ ab uno ē, et s̄m duo, hoc ē ab uno, p vñū, vt corpea natura a dō creata, s̄m sapīaz īcreatā et creatā disposita. P̄mū exēplar ē tīn, n̄ exēplū, s̄m exēplar et exēplū, t̄ciū exēplū tīn,

Tria ēē i originali p̄ctō. **Nō exēplar.**

Originali p̄ctō, tria virtua fuerūt, īobediētig due, et pec-
catū vñuz. Tria virtua fuerunt, supbia, auaritia, gula. Due
īobediētig, naſg, et disciplig. In supbia et auaritia īobediētia fuit naturalis p̄cepti. In gula, īobediētia fuit p̄cep-
ti disciplig et supadditi. Et om̄ia h̄ec, quia uno actu
completa sunt, vnum peccatum dicuntur.

Quomodo querendus est xp̄us.

Vidam xp̄m quesuerūt, et nō īuenerūt, quidā quesu-
erūt et īuenerūt, sed nō retinuerūt: qz nō quesuerūt
vt h̄er̄t, sed vt vngerent: qdaz xp̄z quesuerūt, et īuenerunt,
et retinuerūt: qz nō q̄suerunt vt vngeret, s; ut possiderent.

Primitur dicit, quo ego vado, vos non potestis venire: quoniam
me, et non iueneritis, sed in peccatis vestris morietis. Sed dicit, ego
sum, si me queritis, simus hos abire: et iuenerit manus et tenuerit
eum. Tercius dicit, auete, et accesserit et tenuerit pedes eius. Pri-
mum, quoniam iuenerit: sed dicit, viuuu iuenerit et viuere occide-
runt: tertius, mortuum quoniam iuenerit et viuuu iuenerit. Sic multi sapientia
querunt, et non iuenerunt: quod iudicant et abiciunt: alii sapientia querunt
et iuenerunt, et non diligunt, sed ad lucrum et ad laudem humanam adi-
piscendam eam exponunt, et prostituunt. Iste Christus viuuu iuene-
runt, sed occidunt: quod ex hoc in eis sapientia moritur, quo eius
dulcedie nullo amoris sensu pfruuntur, hi assumuntur, ut
quoniam iudicentur, et precipitentur: alii mortuam querunt et iuenerunt, quod
dum eam ad huius vitę vobis non appetunt, verum in eam ad illius dulce-
dinem et suavitatem perungunt: hi assumunt ut eleuent et glorificentur.

Quare et qualiter de scripturā boni foris loquuntur.
Namdiu homo in deo audire loquenter potuit, doctrina
exteriori operi non habuit, sed per quamlibet librum. Vitę oculo interiori inspicere
iam non valens, scripta foris apponit, ut ex eius saltē inspectio ad
ognitōrum virtutis renouetur. In hac autem scriptura, et prohibiti-
ones sunt malorum, ut ea fugiantur, et preceptos bonorum, ut ea appe-
tatur. Et prohibitoribus quodē apponuntur omnia, quoniam solius
mali odio homo cohiberi non possit: et preceptibus adiunguntur pro-
missiones, quoniam soli boni amore, non possunt prouocari. Et sunt. iiiij.
Ista generaliter discreta in cunctis scripturis: preceptos et prohibiti-
ones, promissiones et omnia, quoniam. iiij. prima, ad vitę in-
formatōrum pertinet: ij. subsequētia, ad fidem instructōrum: in illemerium,
in istis primis ostendat, et perfectū facit, fides recta, et opatio bo-
na. Primum autem carnalibus, cōmimationes carnales, et
promissiones, et proprie tempales et propria: deinde spiritualibus
spirituales et eterne: postremo exercitatis sufficit ad exhorta-
tionem odium mali, et amor boni. Sic gradibus suis cre-
scit salus, et virtus proficit. In omni autem scriptura, aut
cognitione veritatis, querenda est, aut fama virtutis. Primo

Studio, histona, et allegoria p̄ponit, sc̄do, tropologia. Et in
ip̄a tropologia, duplex similit̄ lectio ē. Prima, q̄ plana nar-
ratōe mores iſtruit, sc̄da, q̄ exhortatōe affectuosa ī aīo au-
ditoꝝ desideria v̄tutis accēdit. Tres sunt operationes sa-
pientiꝝ, naturalis, rationalis, artificialis.

Quot modis deꝝ cum homie ēē dicitur.

Quatuor mōis nobiscū ē deꝝ, p̄ p̄ntia; maiestatis, p̄
pticipatōz h̄umanitatis, p̄ vīc̄z cāritatis, p̄ p̄ocimū
v̄titatis. In primo agnoscit mala nr̄a, ī sc̄do expt̄ ē, ī tercio
opatiꝝ, ī q̄rto aufert, et ē emanuel nobiscū deꝝ Cū q̄busdā
ē deꝝ, p̄ fauore gr̄e, q̄ cū dō n̄ sūg p̄ meritū v̄tē. Cū q̄busdā
ē deꝝ, p̄ fauore gr̄e, et ip̄i cū dō sunt, p̄ meritū v̄tē. Cū q̄bus-
dam deus nō est, p̄ fauorem gratiꝝ, et ip̄i cum deo sunt, per
meritum v̄tē. Cum quibusdām deus nō est, p̄ fauorem gra-
tiꝝ, et ip̄i cum deo non sunt, p̄ meritum v̄tē.

De progressiōibus cognitionis.

Vīnqz sūt progressiōes agnitiōis. Prima, ē ī sensu.
sc̄da, ī imaginatōe, tercia, ī rōe. q̄rta, ī intellectu.
quīta, ī intelligētia. p̄ sensu ē ī istis / et s̄m ista, p̄ imaginatōz
nō ē ī istis / s̄ s̄m ista, p̄ rōz nō ē ī istis / neq̄ s̄m ista. s̄ ē ī il-
lis, et de ilh̄q sūt s̄m ista. p̄ intellectū nō ē ī illis, sed de illis.
Per intelligentiam nō est ī illis/nec de illis.

Quod quatuor modis animi agēda tractat.

Quatuor mōis ī nr̄o aīo agenda tractam̄, cogitādo,
volēdo, deliberādo, vōuēdo. Cogitatio ad agnitiō-
onē p̄tinet, volūtas ad desideriū, deliberatio ad p̄positum,
et ad promissionē votū. Si qđ p̄ponim̄ nō facim̄, fallaces
sum̄: si nō facim̄ qđ promittim̄, fallaces et fallētes. Ibi
mēdatiū solū accusat̄, hic et mendaciū accusat̄, et promis-
sū exigit̄, votū āt aliō occultū ad deū et corā dō, aliō mai-
festū ad deū corā hoīe. Occultū votū fractū, peccatū est.
Manifestum votum fractū, peccatum et scandalum.

Quid clament quotidie peruersi.

Non prudentiū diligentia, sed stolidorū querela est,
Sine me sita viuā, Qui ad vitā p̄destinat⁹ est, p̄ire nō p̄t,
Quare conabor, qđ futurū ē fiet. Et tū nemo vulnerat⁹ aut
eger, dicit, Sine me sic vici⁹ sū, nō moriar, Quid medic⁹
faciet, qđ futurū ē fiet. Et nō timet aīg sue legē dare, qđ cor-
pori suo p̄scribere nolūt. Clamat hoc quotidie pueri, No-
lite āmonere, nolite corrīgere, si vult de⁹, iustificabit nos;
et nemo dicit, nolite cibum p̄parare, nolite vestimentum
dare. Si vult de⁹, pascet et vestiet nos: et dicit, Nō possu-
m⁹ bonū ēē, nisi de⁹ hoc faciat Ergo bona illa, sine deo ha-
bere nō potestis: et ista potestis, imo poti⁹ in istis studiis
vrm̄ qrit, q̄ mīlī voletes h̄re, nō potestis: nō i illis, q̄it̄m̄ ar-
bitrio v̄ro nō subdunt, vt s̄epe ea habere non possitis, cum
desideratis, et habeatis, cum despiciatis.

De dissimili operatione dei.
Demonstrare volens dñs, qm̄ ab ip̄o sit, et bonum ei⁹,
et quando veritatem agnoscim⁹, et quando agni-
ta debita deuotione veneram⁹. quibusdam veritatē p̄e-
dicavit, quoꝝ corda ad dilectionē; veritatis nō emolliuit.
quorūdā vero corda, affectu bonitatis emolliuit, sed agni-
tōne veritatis non illuminauit. In illis arauit et non semī-
nauit, duritia frangens, sed verbum non spargens: in iſus
vero seminauit, sed non arauit: verbum spargens, sed duri-
tiam nō frangens, vt vtrunq; ab ip̄o esse sciamus, et vtrunq;
ab ip̄o petere discam⁹, cum neutrum sine altero ad salu-
tem sufficiens esse agnoscamus. Sic soluit, quod qui-
vam ex euangelio p̄ponere solent, cur deus in carne vni-
ens, illis verbū salutis p̄dicauit, quos ip̄m verbum nō re-
cepturos ēē p̄scuius et qbusdā alijs p̄dicatois v̄bū n̄ ip̄edit,
quos creditos, si docēt audissēt, agnouit: quoꝝdā eīm̄ du-
ritiā icrepās, qb⁹ v̄itas p̄dicata fuerat, sic ait: V̄e tibi Goro-
zaim, v̄e tibi Bethsayda, v̄e tibi Capbaraū, qz si i tyro et si-
done hec facta fuisset, iā oī i cinere et cilitio p̄māz egisset,

• **H**oc ergo mirum videtur, quare ihesus, qui futuroꝝ omnium scientiā habuit, in capbarnaū p̄dicauit, cum illoꝝ duritiam tantā eē p̄sciret, vt veritatē etiā oblatā nō recipent: et q̄re itē in tyro et sidone illa opatus nō est, q̄ opatꝫ ē i capbarnaū et Bethsayda, cū istos tales eē nō ignoraret, q̄ facile veritatē recipient, si audire illā, et agnoscere potuissent.
Sicut ei impiuꝫ videt, obediētes differere, sic stultū videt, oīno rebelles docere. **S**z illud iuditij fuit, hoc exēpli. **N**e ei hō solū affectū bonis̄ agnitōe sufficere putet, ac p̄ hoc affectū se h̄re s̄etiēs boītatis, v̄bū v̄itatis n̄ reqrat illos d̄pūrit, nō docuit, nec saluauit. **E**t ne rursū, solā v̄itatis agnitōne sufficiētez putet ad salutē, et legem audisse, non fecisse d̄summatā iusticiā, istos docuit, n̄ d̄punxit/et damnauit: **V**t dū alterꝝ sine alio vicissi h̄re agnoscēt reprobi, v̄trūq; nescessariū sibi fore itelligāt electi. **E**t q̄ alterꝝ se h̄re agnoscit, nō de viribꝫ suis p̄sumat, s̄ ab illo huīlit postulet, qđ n̄ h̄z, a quo, qbus dā alterꝝ accepisse n̄ profuit, qm̄ alterꝝ districte iudicādis n̄ ipēdit. **N**ō ei accipe meref, qđ n̄ h̄z, q̄ a se h̄re putat qđ h̄z, et aptea vicissi e duobꝫ alterꝝ a dō ēbuit, et alterꝝ subthīc, vt v̄bi s̄i v̄trūq; ē, ab ipo eē v̄trūq; demōstretur.

De iudicio hominis et dei.

Domīnꝫ iudicabit fines terze. **D**ns iudiciū suū i finē seruavit, vt d̄pleat iusticia. **N**ō em i iudicio homis iusticia consummatur, et idcirco iudicium hominis p̄cedit, vt probetur homo, deinde subsequitur iudicium dei, vt remuneretur. **S**i totum iudicaret homo, non haberet iudicium deus.

De quatuor debitoribus.

Qatuor sunt debitores. **D**eus, spūs, caro, mundus
Deus debet spiritui, vt eum, et agnitione v̄itatis illuīet, et amore virtutis inflāmet: spiritus debet dō, i om̄i bꝫ q̄ agenda sunt ab ipo erudiri, et scdm ipm opari: spūs debet carni, vt eā et a malis cohibeat, vt i bonis exerceat.

87

Caro debet spiritui, in bono agendo ministerium, et in com-
modo appetendo modum. Caro debet mundo, ex eius habu-
dantia, quod necessitatis est sumere, quod virtutis est exercere.
Mundus debet carni, in necessitate subsidiū, in exercitatio-
ne incitamentum. Sed spūs creatori debitum non psoluit,
qr vel p supbiā elatus, detenit ab eo scientiā, veritatis que-
rere, vel per pigritiam, ligatus, acceptā intelligentiā fastidit
ope exercere. Pterea et ipē creator spūi debitū iuste negat,
vt eum nec ad cognoscendū vex illuet, nec ad bonū amā-
dum inflāmet. Nam, supbum intus a cognitōne veritatis abi-
cit, pigrum aut in ope foris affligit. Rursus, qr idem spiritus
carm debitū nō psoluit, vt eam videlicet, vel a malo cohi-
beat, vel in bono exerceat: fit, ut et ipa caro iusta dei dispe-
satione nō exhibeat spūi quod debet, hoc est, vel i bono agen-
do ministerium, vel in appetendo cōmodo mod. Itē, qr caro
p negligentiam spiritus larata, mundo debitū nō exhibet, s
eius affluentū ad luxum voluptuis intorquet, et ad exer-
citatō; virtutis, eiā amimistratō; nō obtinet: ipē quoq; mū-
dus iusta cōpensatione ad miseriā spūs multiplicandā, eam
et aduersis frangit, et prosperis dissoluit. Huius autē discor-
dit, qr solus spūs actor est, necesse est, ut ipē prior ad pacē
redeat, et cetera post se subsequent ad pacem pponat. Si
enī ipē creatori debita; subiectionē, et carni iustū regimē ex-
hibere studuerit, pfecta et cōsumata iusticia subsequet, et
reformata iusticia, cōcordia quoq; et par pfecta repatur.
Sicut enī ex eiā iusticia, par et cōcordia cunctorū solvit,
ita p eius iusticiā vniuersa recōciliātur. Hanc autē iusticiā
spūs habitā pdere potuit, amissa vero p se recuperare n̄ po-
test: qr ne debitum creatori psoluat, ignorantia fallit, ne
vero debitum carni psoluat, occupiscentia ppedit. Et si for-
te ex parte illuminat̄ vex agnoscere cepit, et ex parte con-
firmatus, bonum adimplere, nō p tñ hic quod pfectū est adi-
pisci, sed, sicut scriptum est, ut degustatā pro pte iusticiam

esurire et siccire incipiat, sed non adepta plenitudine ad sanitatem pertingat.

De virtute virtutum

Sicut virtutes reliq; bonū natūrā sūt, ita caritas bonū est virtutū om̄i, q̄ h̄z, s̄ym aliqd om̄e; virtutē h̄z. H̄z em̄ s̄ym affectū etiā illas, q̄s s̄ym effectū nō h̄z. Virtutes em̄ affectu h̄rē p̄ grām, studiū et meritū h̄uanū ē, effectu aut̄ eas h̄rē mun̄ diuinū. Volūtas em̄ hoīs ē, p̄tās vō dei, ita volūtas hoīs ē, ex dō bona, mala ex hoīe. P̄tās dei ē i malo hoīy ad malu; bona; i bono hoī ad bonum bona. P̄p̄t hoc q̄ caritatē h̄z, totū h̄z, et q̄ nō h̄z, in chil h̄z / vel utilit̄ nō h̄z; iō dixit apl̄us de caritate: oīa credit/oīa sperat, oīa sustinet. Fides bona oīndit, spes arripit, sustinētia defēdit. p̄ fidem incipiūt nobis eē, p̄ spem nr̄a ēē, p̄ sustinētiā nobiscuz eē. fides dirigit, spes trahit, sustinētia p̄ducit. Et sūt i caritate om̄ia h̄ec, q̄ i eo qd̄ dilectū ē et placitū, amor suadet libet credere, multum presumere, non facile desistere.

De impedimento cogitationis.

Sicut humor subtil p̄ eralatōnes a terra, surſū rapit, sic intellect̄ cordis huām p̄ meditatōes et scrutatōes subtil effect̄, ad alta leuat. Et q̄z admodū humor ascēdes frigore p̄stringit, et relabit vñ venerat, sic m̄tu ab intellect̄ia sumoz p̄ ignorātiāz cadūt, p̄p̄t hoc, q̄ i boīs q̄ intellect̄e poterāt agēdis, p̄ desidīā torpescūt, s̄z lapsū muis/nec strepitū facit, nec lēdit. Lapsus grādinis, et strepitum facit, et pondere lēdit: quia multi torpent a bono, et nocent in malo. Alij torpentes sunt, non nocentes.

De tribus motibus in hoīe.

Mot̄es sunt mot̄ i hoīe. Mot̄ mētis, mot̄ corporis, mot̄ sensualitatis. Mot̄ mētis i volūtate ē, mot̄ corporis i ope, mot̄ sensualitatis medi i delectatōe. In motu mētis, solū liberū ē arbitriū, i motu corporis et sensualitatis, q̄ libez sequūtur arbitriū. Sic ēī prima fuit, naturē disposito.

Nam motus mentis voluntarius est appetitus, in voluntario liberū, in appetitu arbitrium. Mens igit̄ p se mouetur, et ē primus voluntatis motus. Motum voluntatis sequitur motus corporis. Mens itaq; sicut dixi, p se moueri habet, s; scđm se moueri nō debet, immo scđm voluntatē sui creatoris, q̄ forma illi est, et exemplar, et pposita regula quam sequat. Et ppter hoc, si scđm deū mouet, hoc ē iusticia: si ppter deū, v̄l d̄tra deū mouetur, hoc ē iniusticia. Ergo motus mētis, iusticia semp est, vel iniusticia: motus aut̄ corporis semp ē obediētia. Qd em̄ mēs mouetur, libertate mouetur, qz voluntarie mouetur, et p se mouetur, et suū est qd mouet, v̄l ad meritum/si bene, v̄l si male ad culpā. Qd autē corpus mouetur, necessitate mouetur: qz ab alio mouetur/hoc ē, a mēte, nec suū est qd mouetur, s; illi a quo mouetur, hoc ē, a mēte, siue ad meritū/si bene, siue ad culpā/si male. Ita motus mētis, dñatur motui corporis, lege naturę sibi subiecto. Et qn̄ abutitur illo i malo, virtū est impanus, debitum obediēas: nec culpatur q̄ ducitur/qz necessitate ducit: s; culpatur q̄ ducit, qz in subiectū libertate abutitur. Porro voluntas, si iusticiā tenuisset, h̄ret nō solū motū corporis obedientē, s; motū sensualitatis dissentientē. Nunc v̄o, qm̄ rectitudinē suā ipa nō tenuit, habet q̄deꝝ adhuc ex indulgentia creatoris, motū corporis obedientē: ex vindicta aut̄, motū sensualitatis traditentē: cuius violentiā, aliquā infirmata sequitur, aliquā corroborata, cohæret et moderatur. Si autē motus sensualitatis dñatur motui mētis, dñatur etiā motui corporis, q̄ subiectus illi est, et tunc peccatū regnare incipit i nro mortali corpe. Si autē nō dominatur, v̄tetur mens seruitio corporis sui, et exhibet mēbra sua arma iusticie, et sūt simul, motus mētis, et motus corporis, seorsum autē motus sensualitatis, et perficitur iusticia, et iniquitas cohibetur.

Sed que duo sunt in vocibus, et que duo in rebus, et que in mentibus, et humano corpore. //

Sed vocibus duo sunt, melodia et significatio. In rebus duo, forma / et essentia. In mentibus, similiter duo, affectus et cognitio. In corpore autem humano, duo sunt instrumenta, aures et oculi: per aures ingrediuntur voces, ut per melodiam generetur affectus, et per significatores agmentos. Res vero per oculos ingrediuntur, ut per formam similitatem mete generetur affectus, et per eentitatem.

De dupli sensu. Fam agmentorum.

Duo sensus in homine sunt, unus carnalis, et alter spiritualis: et uterque suum bonum habet, in quo exultat et gaudet. Gaudet carnalis sensus atque tripudiat, in aeris serenitate, et solari claritate, in ciborum et potuum dulcedie, in locorum amaritatem, in fluminis iocunditate; et hic sensus bestialis est: Namque bestias et volucribus duemur. Spiritualis vero, exultat et gaudet, lumine divino superius infuso, quod contemplatus duemur: gaudet etiam in virtutum exercitatione, in coleda iusticia. Et cum exterior sensus carnalis suo bono vtitur, tunc mentis interior sensus, quasi obdormit. Num ottingit enim qui bonorum huius iocunditate non capit, interiorum quoniam bona sensus agnoscere, nam non permit exteriora, quod dulcedine bonorum interioris sensus rapitur. Inde est, quod viri religiosissimi, stulti mundo esse videntur.

De sapientia.

Sapientia a corde procedit, et exit per os, et intrat per aurem, et in corde requiescit. Nec discedit unde exit, et accedit ubi non fuit. Estque velanda atque ornanda sapientia, cum exit ad nos. Dei sapientia, cum primum in rerum creatione, ad nos egressa fuit, non nuda exiuit, sed specie rerum creatarum induita nobis apparuit. Secundo, eadem sapientia, id est filius dei, cum se nobis manifestauit, in umentum carnis assumpsit, et sic visibilis apparuit. Tercio, sacro verbum verborum induita, eadem sapientia intellectui nostro se presentat. Oportet namque, propter nostram fragilitatem, ex visibilibus ad invisibilia descendere. Sic quoque nostra sapientia

semper egreditur velata. Habet enim legem formosę mulieris, que si in veste preciosa icedat, pulchior apparet: si vero in veste vili, quasi exterita vilescit forma. Sic etiam sapientia, pulchro scemate verbis indua, nescit, vili vero indua, vilescit. Unde dicit: Lingua prudentium ornat sapientiam. Cor est ager, sensus radix, cogitatio palmae, verbum botrus, auris torcular, sapientia vinum, memoria apotheca. Sensus est habilitas intelligendi, id est, cognoscendi, et procedit a corde, et ab ipso cogitatio, a cogitatione vero verbum, et a verbo sapientia, que intrat per aurem, que sicut torcular, separat significationem a voce, per ipsum ingressa.

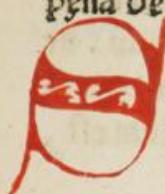
De dupli sapientia.

Duplex sapientia est, una inferior, altera superior. Inferior sapientia, in naturis rex habet, superior in invisibilibus essentijs. Philosophi autem gentilium, in inferiori sapientia illuminati fuerunt: nam verum, in rebus visibilibus secundum elementa huius mundi, efficaciter comprehendenderunt: verum autem summum apprehendere ne quieverunt. Unde est quod dicitur: Et euaneunt in cogitationibus suis. Nam, cum ex visibilibus ad diuinam essentiam concenderent, volentes quedam in ea asserere, similitudine rex cretarum, secundum humanum rationis comprehensionem, in ea assertione euauerunt: ut quando dixerunt, de theologion, et non, et anima mundi, asserentes, ea esse tria principia; et tamen in qualia: cum non in inferiorem theologion esse dixerunt, et animam mundi utrumque. Nec tamen negatur, recte eos dirisse in quibusdam, ut cum dixerunt, originales rerum causas in mente consistere diuina et talia.

De obedientia.

Oqedam sunt ita mala, ut nunquam licite fieri possint: quodam ita bona, ut nunquam possint sine culpa intermiti. In illis, nunquam obedientia exhibenda est, ut fiant, ne quis in his, ut non fiant. Sunt autem quedam in media, que pro tempore, loco, et causa, nunc bona sunt, quia bene fiunt:

nunc vero mala, quia male sunt. In his ergo preceptū obedientiē locum habet, siue ut fiant, siue ut non fiant, cum bene fieri potest, ut fiant vel nō fiant. Ex his autē quedā; ex ratione p̄cipiuntur, quedā scđm rationē, quedā; p̄ter rationē. Ex ratione p̄cipiuntur, quoꝝ causa manifesta, cur p̄cipi debeat et fieri. Sedm rationē p̄cipiūtur, que et si causam manifestam non habent, cur p̄cipi debeat, hñt tamen manifestam cām, cur bona et rōnabilia sint si fiant: p̄ter rationē p̄cipiūtur, in q̄bus nec causa apparet aliquā, cur p̄cipi debeat, nec ratio extat, cur fieri debeat: que tamē, nisi fiant, nec rō ledit, nec iusticia violatur. Preceptū ex ratione est, ut cum criminis/et publice penitētes, ab ecclesiis lūibus abstinere iubentur. Preceptū scđm rationē est, ut si quis, que in hoc mundo licite possidet, cuncta pauperibus erogare p̄cipere tur. Preceptum p̄ter rōnem, sicut quos daz sanctoz patruz legimus, multa ridicula, et a rōne humana aliena, ad expiendam obediētē virtutē subiectis p̄cepisse, ut est videlicet, siccos stipites/donec germīma producerent irrigare, dura sara aqua supfusa mollire, feroces verbi impio domare, et cetera huiusmodi. In his ergo, que ex ratione p̄cipiūtur, obedire, debitum est, non obedire, p̄gnalis culpa. In his, que scđm rationē p̄cipiuntur, obedire, meritum ē, non obedire, venialis infirmitas. In his, q̄ p̄ter rationē p̄cipiuntur, obedire, p̄fectum est: non obedire, minus laudabilis bomitas. In his, que ex ratione p̄cipiuntur, non obedire, obedientiam destruit: in his vero, que secundum rationem, et p̄ter rationem p̄cipiuntur, nō obedire, obedientiam ledit. et ibcirco in his duobus vltimis, nō obedienti meritum minuitur, in illo vero primo, non obedienti, pena debetur.

De malo, et peccato.

Solus deus est, cui⁹ bonum est idem, quod ipse est. Ideoq; solus, malus ipse esse nō potest, quia bono

suo priuari non potest. Cetera vero omnia, aliud sunt quod bona sua. Ideoque cetera omnia, vel mala sunt, vel mala esse possunt: quia bonis suis vel amissis carent, vel habitis priuari possunt, et quae priuari non possunt, gratia priuari non possunt, natura possunt. Sic ergo omnis res aliud est, quam bonum suum, et esse naturaliter potest, propter bonum suum, et cum habet bonum suum bona est, et cum non habet, mala. Sciendum item, quod summum bonum, unum quidem est, sed omne bonum in ipso est, et omne bonum ipsum est. Ideoque nec augeri potest, quia perfectum est: nec minui, quoniam eternum est, ideoque semper est, quod est. Cetera autem bona omnia, quia ex parte sunt, augeri possunt: et quae mutabilia sunt, minui possunt: quia vero aliud sunt abeo cuius sunt, possunt amitti. Quia vero in universitate rerum, duæ enim sunt nature, corporea scilicet, et incorporea naturae que sic ad invicem ipsæ diuersæ sunt, sic et bona earum, cino eadez esse non possunt. Aliud est igitur, bonum incorporeæ naturæ, atque aliud bonum corporeæ naturæ. Et utraque, cum bonum suum habet, bona est, cum vero bonum suum non habet, hoc malum eius est, et in ipsa mala est. Bonum incorporeæ naturæ est cognitio veritatis, et amor virtutis. Bonum vero corporeæ naturæ est, decer pulchritudinis, et integritas sanitatis: et est similitudo hinc inde inter bona ipsa, et quae a se alia sunt, inter se dissimilia non sunt. Est enim quasi pulchritudo quedam spiritualis naturæ ipsa cognitio veritatis, et quasi sanitas quedam est amor virtutis, et est pulchritudo foris, et pulchritudo intus: et sanitas foris, et sanitas intus. Et cum pulchritudo tollitur, succedit fœditas et turpitudo, et malum est hoc, sed non dum dolor facit, nec impigerit cruciatum. Cum vero sanitas tollitur, succedit corruptio et dolor, et fit malum magnum: ut maius constet malum, non amare bonum, quam non cognoscere verum. Privatio bonorum corporalium, malum est,

et tantum malum: priuatio vero spiritualium bonorum, ma-
 lum est, nec solum malum, sed etiam peccatum. **I**sta igit
 culpa est, et illa pigna. Priuationem cognitionis veri, igno-
 rantia consequitur. Priuationem vero amoris boni, conve-
 nientia mali: et sunt duo mala ista, a quibus omnia ma-
 la oriuntur. Ignorantia facit, ut facienda non faciamus:
 concupiscentia vero facit, ut non facienda faciamus. Non
 facere facienda, delictum est: facere non facienda, pecca-
 tum. **S**ciendum autem est, quod malum substantiae dictu,
 ipsam tantum boni priuationem significat: denominatiue
 vero acceptum, actum mali siue effectum siue explicatio-
 nem eius demonstrat. **N**am, et malitia malum dicitur, et
 actio mali malum vocatur: sed aliud substantiae, aliud de-
 nominatiue. **O**mne peccatum, penes voluntatem, et in sola
 voluntate, peccatum est: et tamen actio peccati peccatum
 vocatur, quia in ea peccatum perficitur, et expletur, et ex-
 plicatur. **N**ec duo peccata sunt, peccatum, et actio pecca-
 ti, sed unum peccatum, quod motu mentis inchoatur, ac de-
 inde motu corporis perficitur. **O**mne enim peccatum, a mo-
 tu mentis, initium sumit, et inde excrescit in consummati-
 onem, dum vel actione corporali expletur: vel si effectum
 corporalem habere non potest, pleno consensu confirma-
 tur. Consensus autem duplex est, alius non resistendi ma-
 li, alius faciendi malum. **O**mnis quippe motus mentis vel
 ad deum, est per conuersationem, cum bonus est. vel cum ma-
 lis est, per auersionem a deo: ipsa auersio malū est, et pec-
 catum. **E**t quia multis modis mens a deo auertitur, multa
 genera mali, et multa peccati genera esse dicuntur. Semper
 tamen, principium auersionis/principium peccati est, et
 ipsa auersio peccatum. **E**t crescit ille prauus auersionis mo-
 tus, et exundat in peius, et venit primum in delectationem,

Deinde in consensum non resistendi malo, quod pro passionem
facit, deinde in consensum faciendi malum, quod plena; ge-
nerat passionem: et tunc peccatum in se consummatum est.
Exit tamen aliquando usq; ad expletionem corporalis acti-
onis, que videlicet actio cum in se essentialiter peccatum
non sit, tantum tamen peccato adicit, quantum ipsum qui
in mente est peccati motum, accedit. **N**eque enim motus cor-
poris motui mentis additur, ut in ipso crescat. sed ex ipso
motu corporali illi mentis spirituali motui causa sumitur, ut
in se argumentum accipiat: sicut follis cuius accedit ignem
auget, non ignem ignorando, sed ex igne ignem, ut am-
plius ferueat et calefaciat, cum unus et idem sit ignis / exci-
tando. Itaque etiam prava volentibus, motus mentis pecca-
tum est, motus vero corporis / explicatio peccati. **A**via in
eo, q; mens motu suo a deo auertitur, culpam agnoscimus.
In eo autem, q; motus corporis motum mentis sequitur, na-
turam solam inuenimus. Motus voluntatis per se, est pri-
mum in cogitatione, deinde exit per motum corporis in ope-
ratione. **M**alus motus per se deorsum fluit, sicut massa plu-
bi liquefacta, qua via aperitur illi, per se precipitatur. Mo-
tus bonus, quia sursum est, per se ire non potest.

Duo denarij, qui in procuratione vulnerati expendū-
tur, sunt debitum preceptum quo doctrina, et debi-
tum rotu, in quo exemplum: vel duo testamēta, vel duo gla-
di, vel duo iudicia. **V**etus testamentum, quasi vīndex, iu-
dicat crimina, et corporali gladio percutit ad pūmentum:
nouum testamentum, quasi medicus, iudicat morbos, et spi-
rituali gladio percutit ad sanandum. **S**i quid rigore vel levi-
tate supererogatur redditur, si nihil, non erigitur.

De eo, qui malum, vel bonum facit.

O vi malum facit, et male facit, postea p̄mitenti vtrūq; dimittitur, et quod facit malum, et quod sic facit male. Qui bonum facit, et male facit, postea p̄mitenti quod male facit dimittitur, quod bonum facit, reseruatur, et adiuncta intentio bona, nominat opus bonum.

De nature hominis comprobatione.
Homo nudus nascitur, pecus vestitum. Plus ergo illis confert natura, quibz non ē prouidentia. Homo sibi dimittitur, vt naturę eius dignitas comprobetur, et ratio exercitetur.

De egressu et regressu sapientie.
Exiit a patre, et venit in mundū, iterum relinquo mundum, et vado ad patrem. Primus exitus sapientię est a sinu patris/ad cor hominis. Secundo, induita voce per os egreditur, et venit ad aurem, ibi qz se expolians, per auditum cordi illabitur, vt iterum mundum relinquentis, per cordis contemplationem/ad patrem reuertatur. In corde radicat, in ore pullulat, in aure torculatur, et iterum a cordis apotecea recipit. Vox vestimentum est sapientię, sicut scriptum est: Lingua sapientium vel prudentium ornat sapientiam. Et sapientia non egreditur/misi induita, nec regreditur/misi exuta. Similiter species creature, vestimentum est sapientię, quo opera, egreditur et videatur, sicut scriptum est: Confessionem et decorum induit, amictus lumine sicut vestimento. e.c.s.p. et cetera.

Doqua dei lumina sunt, et ipse auctor donorum, pater est lumen. Npud quē, nō est transmutatio/ne visus in similitudinis obumbratio: quia nec illuminans transmutatur, neq; non illuminans obscuratur. Generans enim nō degenerat, et non generans nō caligat: quia nec inferior est exiens, nec obscurior latens: lumina eius, quādo ad nos veniunt, ab ipso non recedunt, et quando a nobis redeunt,

apud ipsum clarescunt, quando ad nos descendunt, in nobis non deficiunt, et quando a nobis recedunt, memorationem pro nobis non recipiunt: itaque non transmutatur in nos, quoniam participanda remunt ad nos, nec obumbrantur in se, quando ab illuminatis et obumbratis redeunt, et remanent in se.

Secundum Exsterium de Simeone.

enectus Simeonis defectus veteris hominis, baulatio Christi pueri assumptio noui. Gaudium Simeonis, oblatio salvatoris, purificatio virginis, deuotio mentis, exhibitio operis, consummatio virtutis.

Decimus Quomodo sapientia parturiebatur.
ondum erant abyssi, et ego parturiebar. Concepserat deus sapientiam, in praesentia futuri. parturiebat in voluntate creandi. perficit in procreatō effectū.

Simpliciter est origo aspirationis, a Deo, a diabolo, a natura. Quae a natura sunt, precedentē habent causam necessitatis. que a deo sunt, aut a diabolo, subito auemunt et improvisa, a deo bona, a diabolo mala. Aliquando remunt que bona videntur, et non sunt. et hec similiter a diabolo sunt: quorum origo exitu probatur, hoc est, probate spiritu, si ex deo sunt.

Quinq; sunt iuga. Jugum iniquitatis, iugum mortalis, iugum legis, iugum propriei voluntatis, iugum caritatis.

Decimus De domino, et muliere, et diabolo.
ommus dixit: In quacunq; die comederis ex eo, morte morieris. Mulier dixit: Ne forte moriamur. Diabolus dixit: Nequaquam moriemini. Dominus affirmavit, mulier dubitauit, diabolus negauit. Qui ergo dubitauit, ab affirmanti recessit, et neganti appropinquauit. Si mulier non dubitasset, forte diabolus non negasset, sed dedit audaciam que inchoauit maliciam.

Sicut sit Babilon, et vnum et alterū in ea.
In Babilone non requirit vnum alterum, sed respondent vnlig sibi in delubris eius. Parum est, ut in celo ordinata sint omnia, sed hoc mirum est, quod etiam confusione mundanam mordinatam, non relinquit sapientia diuina. Respondent enim opera sibi etiam tenebrarum, et non est quod requirat alterum: quia iusta ordinatio nihil requirit mordinatum, et vnicuique quod suum est tribuit, et quod sibi confusum est, illi sine ordine et dispositione esse non potest. Sed et illa confusio in terrena cordium malorum, non effugit dispositio; illi, ut lucifuge cogitatrices, et desideria tenebrosa in occulta fluitatia, residet sibi: quod iustum iudicium sic per sapientiam cuncta intelligit, ita per equitatem nichil sine retributio; relinquit.

Non transmutatur deus, ex eo quod ipse est.
Non transmutatur deus, ex eo quod ipse est, non patitur vicissitudinem, qui in ipso est. Nam, quod ipse est, immutabile est, quod in ipso est, et non est non ergo transmutatur, ut alii sit, non patitur vicissitudines, ut alii sit. In patitur corroboramus ad spe. in nomine instruimus ad beatitudinem. in qui es in celis, erudimur ad petitionem.

Questerium de forma celo et terre.
Qualis era, tales tremunt, et quae celum tales celestes: superius cuncta equalia sunt, deorsum sunt montes et valles / et alta et profunda / et beatitia et excelsa / et dissimilitudo beatitatis cuncta. Mortalis quippe vita planum iter habere non potest, sed exaltat et beatificat / et nunc exactate ostendit / nunc abruptum perfert / et casum mutatur: propter hoc quod era, tales tremunt, superius vero non est, ubi offendas, vel precipiteris, aut iecliter abules, sed planum, et exalte, et desenties, et moderatum totum, et quale celum, tales celestes.

De serie temporum et affectu temporum, et quod sit maior artium.
Preredita punitia et fuga, qui unum corporis eternitatis perficiunt. posterita amare, si pietates, punitia stulti, fuga prudenteris. posteriorum ipsitas est, punitum cupiditas, fuga caritas, necessitas maior est artium.

De desiderio iusticie, et fructu eius.

Beatū qui esuriunt, et sitiunt iusticiam. Ergo non satiati, sed esurientes beati sunt: nec ideo tamen beati, quia esuriunt, sed ideo, quia saturabuntur. Si em̄ desiderium semper esset, et effectus nunq̄ esset, p̄gna potius et miseria, non beatitudo hoc esset. Sed misericordia dei nostri sanctis desiderijs indubitatum sp̄opondit esse: et ppter ea beati sūt qui desiderant, qm̄ hic primū bonum est: et q̄ solū vita mortalīs et p̄mis addicta/seq̄ possit velle bonū, qm̄ habet, et frui vita ventura sibi vendicavit. Ideo non iustos beatos dicit, sed esurientes et sitiētes iusticiam. Si em̄ solos iustos beatos diceret, quis sibi hoc arrogaret? Propt̄ hoc resperxit imperfectōz nrām, ut d̄clareretur infirmitatem nrām: quia, si hoc eē nō possum⁹, velle tñ hoc esse, ip̄o adiuuante, et desiderare valem⁹. Et hoc iterū, quia nō desiderantes gl̄iam, sed iusticiam, beati vocant: q̄ multi patriā se amare dicūt, s̄ viā tenere nolūt. H̄ia autē et b̄titudo patriā ē, iusticia aut̄ via: et n̄ p̄nt ad patriā vertere, q̄ viā nolūt tenere. H̄uis est qui d̄modum non appetat. Sed non omnes iusti esse volunt.

De sacramento corporis xp̄i.
Domīn⁹ ihūs xp̄s, vt on̄deret diuinitatē suā refectōz eē atāz nrāz, carnē suā i cibū nobis p̄posuit. Et rursum, ne humāna infirmitas hanc sumptionē horeret, consueti edulij specie illam velauit.

De duplii gloria regis salomonis.
Gredim⁹ fili⁹ syon, et videte regē salomonē i diademate, quo coronauit eū mater sua. Egredim⁹ fili⁹ syon. Egredim⁹ et igredim⁹, et videte regē salomonē. Egredim⁹ et videte i eo, q̄ mater dedit. Ingredim⁹ et videte in eo, q̄ pater dedit. H̄d em̄ m̄ dedit, foris ē: qd̄ p̄ dedit, iustus ē. Mater dedit infirmitatez, p̄ dedit maiestatē. Mater dedit substantiam carnis, pater dedit consortium deitatis. Mater dedit, in quo vicit: pater dedit, in quo regnauit.

Mater dedit, in quo victor coronatur: pater dedit, in quo regnans adoratur. In eo, quod a patre habet, de supermis prostravit superbum: in eo quod a matre habet, in inferis spoliavit auarum. Ibi victor ab angelis collaudatur, hic vincens et triumphans ab hominibus glorificatur. Egredimini ergo filii syon, et videte regem salomonem. Egredimini et videte quod foris est, et laudate: ingredimini et videte quod intus est, et adorate. Egredimini per compassionem: ingredimini per contemplationem. Egredimini visitantes pati entem: ingredimini ammirantes gloriantem. Egredimini et fouete in membris suis adhuc infirmum: ingredimini et videte in seipso excelsum. Si pios senserit humilis, pius exhibebit sublimis.

De gloria et pena corporis humani.

S

unta est dignitas animae christiani, si corporis gloria tanta est. Quantum enim spiritus hominis rebus omnibus, que videntur, excellentior esse probatur, cum cuncta corpora in obsequium condita sint corporis humani. Vnde merito, penalitate et miseria cunctis viuis factum est, quod conditione celsius et sublimius fuerat constitutum. Cum autem reparatum fuerit, sublata e medio corruptione, quod cunctis melius est corporibus suscipiet: et tunc, quoque sine miseria, subiectum erit spiritui ad gloriam, cui nunc in miseria est sociatum ad penam.

Quid significat, quod moyses inter deum et populum mediator fuit.

Mcriptum est: quia non potuit populus loqui cum deo, et petiit mediatorem moysen. Et tradidavit hoc dominus, et dixit, quia prophetam suscitaret, qui mediator foret, et per ipsum mandata daret ad populum.

Rue enim misibilia dei sunt, carnalia corda percipere non potuerunt, et contemperavit se nobis deus, per humanitatem filii sui, ut ipsa mediante, diuina percipiamus. **I**nfirmas autem mentes terror maiestatis opprimerebat, et splendidum lumen lippientes oculos obfuscaret, nisi nubes carnis intercedens, et contemplationem excipiens, corda tumida blandimento visionis demulceret.

Tunc est, quid est, ve soli.
Que soli, quia cum ceciderit/non habet subleuantem.
Duo sunt, qui fecit, et quod factum est. **N**on au-
xtez potest bene esse illi, quod factum est, sine eo, qui
fecit illum. **Q**uod factum est, per se cadere habet, surgere
non habet. **H**ui autem fecit quod factum est, cadere non
potest, sed quod cadit subleuare potest. **P**ropterea igitur
melius est, ducs simul esse, q̄ vnum solum.

Drum diuisit iniquitas/inter deum et hominem,
deinde diuisit ipsum hominem. Postea venit cari-
tas, et composuit atque confederauit, primum deum
et hominem, deinde ipsum hominem. Iniquitas bene vni-
ta/male diuisit, caritas male diuisit/bene vniuit. Similiter,
iniquitas bñ diuisit vniuit, et caritas male vniuit bene diuisit.
Iniquitas ergo diuidit et vniuit, et caritas diuidit et vniuit.
Nouissime sequitur mors, diuidens et ipsa, propter inqui-
tatem, vniuit autem per conditionem ad caritatem. Mors, di-
uidit corpus et animam, iniquitas, diuidit deum et animas:
caritas, diuidit spiritum et concupiscentiam. Mors, diui-
dit vnitatem conditionis, iniquitas, diuidit vnitatem recon-
ciliationis, caritas diuidit, vnitatem ab alienationis.

88

De triplici operatione philosophie.

Naturalis operatio philosophie per sensus agit, in res subiectas, et descendit ad singularia, sine experientia sensuum infirma, quibus quasi baculo sustentationis innititur, per se incedere non valens. Rationalis operatio philosophie, extra sensus est a gens in universalia, sola ratione vigens. Artificialis operatio, rationale instrumentum habet, et naturalem probat.

De triplici eruditione, et dupli operatione spiritus.

Solidam ab intus erudiuntur, quidam a foris sensum hauriunt. In illis stabilis est spiritus sapientie, in istis mobilis: ad illos pertinet meditatio, ad istos speculatio. Illi acumine sensus occulta penetrant, isti agilitate transvolant ad longinqua. Et qui non discernunt spiritus, putant motum meditationis pigritiam, et speculationis motum levitatem, cum corpus ab amino qualitate sumit. Sicut spiritus illuminat, sic accedit. Et quos illuminat, cognitione veritatis illuminat, et quos accedit, amore virtutis accedit. Et sepe non discernitur operatio eius in utroque, et dicuntur pigris stabiles, potentes amissimo, et comprehensione efficaces, leues, compuncti, tristes, lascivi, spiritu hilares, et fit sine spiritu iudicium spiritus: et errant homines in iudicio, cum quisque solum hoc bonum putat/quod amat. Similem vero demonstracionem habene meditatio et compunctionio: et similem pariter, speculatio et exultatio: quoniam ab animi qualitate motus corporis formatur, et constat in alio quidem grauitas/sine pondere. in alio levitas/sine instabilitate. Meditatio et compunctionio, ad Iohannem pertinent. Speculatio et exultatio, ad christum. Alius dixit, planximus vobis, et non plorastis. Alius dicit: Saltauimus vobis, et non risistis. Demit Iohannes non manducans/et non bibens, et dissipatis, demonium habet.

Venit filius hominis manducans et bibens, et dixistis, ecce homo potator vim, et peccatorum amicus; sic peruersis peruersa sunt omnia.

Scriba doctus in regno celorum, qui profert de thesatro suo noua et vetera, Noua sunt solationes, vetera increpationes. Vetus enim lex, penam proposuit, qua tereret, noua misericordiam qua soueret. Quare ergo prius noua, post vetera: Quia pietas loquitur, ideo prius palpat, postea percudit. Pusillamnes enim prius solatōe fouendi sunt, ut surgat, postea fratre confirmātione cadat. Cōtumaces et duri, prius increpāti sunt, ut timeant, postea solatione fōuendīne desperent. Cum ergo pietas loquitur, noua et vetera: cum seueritas loquitur, vetera et noua. Vel ideo secuntur vetera, non precedunt: quia ex adiecto et superhabundanti esse debet, quod durum est, et pena; huius caritas maior.

Deinde est, quod Joseph fratribus suis prohibuit, ne contendarent in via.

prohibet Joseph fratribus suis, oneratis asimis, ne contendant in via: quia Christus in huius virtutē itinere, si quoniam nobis abundantiam tribuit, pacem tamen et concordiam ad inuidem pro eadem frangere et violare non concedit.

Sicut virtus et veritas simul esse volunt.

Cum cum dictum esset de spiritu sapientiae, quoniam acutus est, subiunctū est statim, quoniam illi vetat benefacere. In philosophis gentium acumen spiritus erat, sed idipsum benefacere volebat: quod illoz intentio, quo magis per acumen mouebatur extranea querere, eo magis per occupatōe; impediebatur propria considerare. Vera autem sapientia spiritu virtutē habet comitez: quod hoc magis appetit scire, quod magis expedire esse. Unde adhuc de ipso dicitur: Certus suavis, amas bonum. Certus scilicet experientia, suavis gustu, amas bonum: quod non potest odire in ope, quod vel diligere in cognitōe.

De dupli amore.

Tria sunt genera hominum. **S**unt qui amāt solum deum, **H**uij edificant super fundamentū aurum, argētum, et lapides p̄ciosos, in amore virtutis aurum, in cognitione veritatis argentum, in icorruptōe boni operis/lapides p̄ciosos. **S**unt alij, qui amant aliud p̄ter deum, tñ nichil d̄tra deum, neq; aliud plusq; deū. **I**n his funda-
mentum qđem manet, qđ amor dei nō destruit, s; tñ ex affe-
ctu eoz q̄ pariter amātur, qđ qdaz corruptio d̄trahitur, lig-
na et fenum et stipula, supedificantur. **I**n ligno peccatu, illiciti opis, in feno sine ope peccatū prae delectationis,
in stipula illicite culpa cogitatōis. **S**unt alij, qui amāt que-
dam d̄tra deum: et i h̄is fūdamētū oīno destruit, qđ amor
dei oīmo esse non potest, vbi nō est vel solus/vel summ?.
Igitur, ad primos p̄tinet laudari et saluari, ad secundos
corripi et liberari, ad tercios argui et dannari.

De quatuor timoribus.

Quatūor sunt timores, mundanus, seruialis, initialis,
filialis. **M**undanus, pro evitanda imimenti pena, bo-
num dissimulatur, retenta volūtate boni. **S**erui-
lis, pro evitanda pena imminenti, bonum simulat, retenta
voluntate mali. **I**nitalis, pro evitanda pena ventura, etiā
malam voluntatem mutat. **F**ilialis, pro reuerentia creato-
ris, sponte bonam voluntatem confirmat. **I**nitalis, nec-
sitatem boni habet, filialis voluntatem. **T**res primi respo-
ctu p̄gn̄e sunt, et penā h̄nt: quartus nec respectu p̄gn̄e est,
nec penam habet.

De dupli voluntate in xp̄o.

Nxpo, carnis ifirmitas passionem horruit, sed erat sp̄ni-
tus, medius inter deum et carnem, qui voluntatem carnis,
patris voluntati subiecit. **C**um ergo christus dixit: pater,
si possibile est, transfer a me calicem istum, professus est,
quod sensit in carne. **C**um vero dixit: non mea voluntas,

sed tua fiat: professus ē, quod deliberauit in spiritu. Erat
volūtas patris, ut xp̄us moreretur, erat volūtas carnis, ut
a morte liberaretur: erat spiritus medi⁹ dñans carni, obe-
diens patri. Volūtas patris, dispensatio erat, volūtas car-
nis natura erat, voluntas sp̄us virtus erat. Ideo voluntas
patris honorabatur, voluntas carnis dirigebat, volun-
tas spiritus coronabatur.

Expo xp̄s in hoīe, mūdiciē et huīlitatis dat exemplum.

Dei sapia, p̄ quā hō factus fuerat, ut i illa beatus ess⁹,
lapsu hoīem p̄dere noluit. Et ē illa sursum esset
maiestate, ille deorsū iaceret iſfirmitate, descendit
ad eū ubi ceciderat, ut leuaret eū ad id, unde descenderat.
Sapia igitur, sursum pams erat, et versa ē deorsum in lac.
In diuīntate pams, in huāmitate lac. Et nutrit⁹ est pūl⁹
sensus lacte huāmatus, ut crescēt et dualescēt capere pos-
set cibum diuītatis. xp̄us ergo, in celo pams, et i terra lac.
xp̄us i celo, ex patre sine m̄re, deus: xp̄us in terra, ex m̄re si-
ne p̄re, hō. In celo, q̄lis pater/talis fili⁹: in terra, qualis ma-
ter/talis filius. In celo, cū patre eternus et imensus: in tra-
cum matre incorrupt⁹ et mansuet⁹. In celo, cum patre icor-
ruptus et sublimis: in terra, cū matre virgo et humili-
taem cōmendabat. Illa virgo humilitatem suam a deo re-
spectam asserebat: ille virgo, se humilem et mansuetū ostē-
debat. Talis ergo agnus/qualis mater, ex munda mund⁹,
ex virginē incorruptus, per virginem veniens ad nos, per
virginitatē p̄cedens nos. Per incorruptōnem ergo venit,
ut pctm tolleret; p̄ corruptō; p̄cessit, ut vītē demōstraret.
Venit icorruptus, ut p̄feret remediū: p̄cessit icorruptus, ut
daret exemplum. Si ergo venire non possumus qua venit,

sequamur qua pcessit, ut ad ipsi me reamur quod promisit:
ut cibum lactis in humanitate Christi sumam⁹ mundi corpe, ci-
bum vero panis in divinitate Christi sumam⁹ mundi corde. Mundus
corpe, per virginitatem, mundi corde, per humilitatem, ut qui vere-
quicunque corrupta habuit originem, in utique quam iuemat munda habitatoꝝ.

De tribus generibus hominum.

Sunt tria generia hominum: alijs stantes, alijs nutantes, alijs vagantes. Stantes sunt confirmati, nutentes radicati, vagantes dissipati. Stantes sunt qui vice sunt, nutentes qui pugnant, vagantes qui vici sunt. Stantes sunt in pace, de quibus dictum est, qui posuit fines tuos pacem, et ad ipsius factum: nutantes in luctam: vagantes in ab alienatione. Stantes possident, nutentes appetunt et secuntur, vagantes fugiunt et abstrahunt per misericordiam ad illicita opera, per

Quoniam Christus sol dixit pater meus. **F**ad turpia. **N**un ho dixit, propter me quoniam non dixisse, si plusquam ho non fuisse. In eo enim quoniam ho fuit fratres habuit, et deinceps habuit, propter non esse in eo quoniam supra hominem fuit. unicus fuit, et dicere potuit pater meus, Pater noster qui es in celis.

Caro iumentum sic spiritus.

Caro iumentum est, sessorum spiritus, cui calcaria adhibebit, quando pigrum excitat, frenum, quando impetuosa tam moderatur et cohabet.

Recordum sic fauus distillans
fauus distillans labia tua. Fauus, verbum caro factum
in virginem, distillans, redundantias signat. De hoc
solo quia plenus gratia fuit, dici non potuit, pluit super ci-
uitatem unam, et super alteras non pluit. pars una copulata
est, et pars, quae copulata non est, arruit. Ipse enim totus
redundans, et gratiam fundens: quia, quoniam dicit doctrina fuit,
quod fecit medicina: alterum exemplum. alterum remedium;
et de plenitudine eius omnes accepimus, ideo distillans,
et quia unusquis secundum mensuram.

De occultis et manifestis.

Quedam sunt manifesta hominis, et manifesta homini. quædam sunt occulta hominis, et manifesta homini. quædam sunt occulta hominis, et occulta homini. Debet igit homo primum erudiri, in his quæ manifesta sunt, et exerceri, ut ad cognitionem occulorum perueniat. Debet enim mala cognoscere, hoc est improbare/et scire quia mala sunt, nec dicere malum bonum, aut bonum malum estimare, et discerner inter tenebras et lucem, et noctem et diem, et inter diem et diem, et iudicare omnem diem.

De duplice vita, et morte.
Duo sunt, vita et mors. Et post hec sequuntur duo, gaudium et dolor. De vita/ gaudium, de morte/ dolor. Et est bona vita/ et mala vita, et gaudium bonus; et gaudium malum. Et est bona mors/ et mala mors, et bonus dolor/ et malus dolor. Corpus ex anima vivit, anima ex deo. Primum, utruncq; bene vivit, postea, anima mortua est in quietate, deinde, corpore pessimum mortalitate, dissolutum in morte. Postea, anima vivificata iustificatione, deinde corpus resurrectione. Nunc ergo, vetus homo, id est caro, in cruce est, nouus autem, id est anima, in resurrectione. In resurrectione ergo nostra, gaudium nostrum: in cruce nostra obedientia nostra, hic patientia, ibi leticia. Qui carne crucifixus non est, anima non resurrexit, et ibi sentit ubi vivit, et ubi sentit ibi sapit.

Dicitur, inter deum et diabolum.
Deus, pro hominem mundum redempturus, in mundum venit, et cum mundo diabolum dominantem inuenit. Deus, pro hominem mundum visitans, in propria venit: et homo pro deum mundum non amans, ubi caput reclinaret non habuit. Deus homo, in hoc mundo elementis impavit, et homo deus de hoc mundo regnum se non habere, dixit. Ergo ad aliquid/totum dei erat, et ad aliquid/totum diaboli. Totum dei erat, quod ipse fecerat, et totum diaboli, quod ipse possidebat. Ergo certamen

caritas, ut non erumpat et clamet in doloribus suis et in
 angustia tribulationis sue. Jam enim gladius peruenit usque
 ad animam, et venit mors fraudulenta, carni pcens, ut spiritum
 extinguat. Nostri frater, quid dicere velim? De anima tua
 causa agitur. Vide, quid facias. Christus tibi opponit mortem
 suam, Christianus redemptorem suam. Querit ille emptus, iste re-
 demptum. Ille se pretium pro te incassum dedisse querit,
 iste precio redemptum proditum lamentatur. sed dicas: Ego co-
 scientiam meam noui: nemo me terreat: Christianum non facit im-
 gua, sed conscientia. Ego Christum diligo, sufficit michi: non amplius
 ille querit. Quod potius meum est, illi dedi. Cor habet, illud
 possideat. Dicam huius quodlibet. Ipse dominus nouit, quia inuidet
 nego. Lingua hoc dicit, non conscientia. Ore quidem nego, sed
 corde confiteor. Audi frater. Scriptura dicit: Corde cre-
 ditur ad iusticiam, et ore confessio fit ad salutem. Quomodo
 ergo salutem brevi putas, si confessionem non habes? Christum ne-
 gas, et dicas te Christum sanctum habere. Quid est ergo, quod di-
 cit apostolus: Nemo in Christu dei loquens, dicit anathema Ihesu.
 Si dicas anathema Ihesu, Christum Christi quomodo habes? Si vero non
 habes Christum Christi, non es Christus. Qui non habet, inquit, scriptura, spir-
 ritum Christi, hic non est eius. Audi itaque: Qui, inquit, me erubue-
 rit, et meos sermones, hunc filium tuorum erubescet, cum vene-
 rit in maiestate sua. sed dicas: Bene, Qui pro erubescientia
 Christum negat, iuste damnatur, iuste a Christo non cognoscitur. Pa-
 rū enim est hoc, verecundiam Christi anteferre. Ego plus habeo, quod
 in excusatione pretendam, Non enim erubesco, sed timeo. Nam
 est, quod me terret. Ipse nouit, quod pati non valeo. Parcit ergo
 infirmitati, et descendit deuotum, non attendit ad vocem, sed
 ad caritatem respicit. Nemo carnem suam odio habuit, Ti-
 meo pro carne mea, quod odire non possum. O fallax deceptio,
 Ergo carnem amabis, et creatorem blasphemabis. Quid
 ergo sibi vult, quod ait: qui amat animam suam plus quam me,
 non est me dignus. Si animam recte plus amare non potest,

qua

carnem potest. sed dicas: Non plus carnem diligo. Plus et deum meum, quam carnem meam diligo. Videamus modo, quod plus diligis, potius eligis. Dicit deus tuus: Nolite timere eos, quia corpus occidunt, animae autem non habent quid faciant. Hoc ergo dicit deus: hic caro tradidit. Vide modo. Quod plus diligis, potius eligis: o qualis pastor. Quomodo animam tuam poneres pro oibus tuis, qui nec pro anima tua, anima tua poni. Tu pro anima tua, dare non vis carnem tuam, et pro oibus tuis dares animam tuam. O qualis pastor. Non sic fecit ille bonus pastor, qui animam suam posuit pro oibus suis, et pro grege suo mori dignatus est. Quid tibi videtur. Si sic ille, ut tu morte timueris, que putas ovis adhuc a morte liberata fuisset. Putauit ille bonum pastorem eligere oibus suis, qui vidente lupo non fugeret, neque sub trepidationis latebra, sed eorum periculo post habito, occultaret. Venit lupus, oves rapere non potuit, pastorem non solum rapuit, sed abstraxit. Mira res. Ovis audet, et pastor trepidat. o qualis pastor. Si talis futurus fuisti, quare curam eorum suscepisti? Si accepisti dignitatem, quare non impendis beatitudinem? Bonus pastor animam suam ponit pro oibus suis. sed dicas: Petrus ore negavit, tamen quia corde non negavit, respexit illum dominus, et vocatus est nomine suo, ad resurrectionis gaudium, cum aliis apostolis. Hoc, ut audio, maius est, quod ad excusationem tuam pretendis. Resperxit ergo dominus petrum negantem, quare faceret confitentem. Resperxit ad compunctionem, vocavit ad confessionem. Si ergo tu respectum Christi habes, ubi sunt lacrime? Si autem lacrimaris, quare non confiteris? Si sequeris petrum negantem, cur non imitaris confitentem? Postremo, frater, si Christianus es, ubi est signum regis tui? Ego alienum video caracterem in fronte tua. Scias, quid futurum sit super illos, qui characterem bestie portant. Serui dei nostri signati sunt in frontibus suis,

factum est deo, et certamen diabolo. Deus dixit, se qd suz
 erat debere recipere, diabolus dixit, se in suo nō debere ca-
 lumniam sustinere. Deus dixit, se post tam longam patien-
 tiā/digna satisfactione honorandū; diabolus dixit, se post
 tam longam negligentiam, sua possessione nō priuandum.
 Deus dixit, aliena eum fraudulenter abstulisse, violenter te-
 nuisse: diabolus dixit, eū nec cum abstulit contradixisse, nec
 cum tenuit, aliquā repetisse. Deus dixit, potentē se ad sua re-
 cipienda/si vellet viribus vti: diabolus dixit, eum atra iusti-
 ciā viribus nō debere abutī. Deus dixit, iustum nō esse, si
 quod pīc creauerat, pīc pmitteret: diabolus dixit, miūstū
 non esse, si quod sponte perierat, nō restauraret. Deo dixit,
 se velle miseri, p benignitatem appriam: diabolus dixit, se
 nolle dānum pati, p potestatem alienā. Deus dixit, iustum
 esse, vt de peccato pmitentes ad salutem reciperentur: dia-
 bolus dixit, iustum nō esse, vt in peccato pistentes, ad sa-
 lutem cogerentur. Deus dixit, sic se venisse, vt nolentes nō
 cogeret, sed volentes adiuāret: diabolus dixit, interim pro
 tempe eqmīmiter se passurū volentes pdere, si nolentes re-
 tineret. Deus dixit, se in aliena manū non mittere, si sua red-
 derentur: diabolus dixit, se aliena patum reddere, si sua nō
 auferrentur. Deus dixit, nullū se a misericordia posse repel-
 lere: diabolus dixit, si om̄es pderet, nō se posse eqmīmīt to-
 lerare. Deus dixit, se suadere, vt in toto ab alieno iure ce-
 deret: diabolus dixit, se postulare, vt saltim pro reuerentia
 pristinę dñationis aliqua in pte, requiem sibi nō negaret.
 Deus dixit, se cū prius potiora elegisset, post illi abiectio-
 ra concessurum: diabolus dixit, iure se, si electionē habere
 non posset, saltim pditionē facturū. Deo dixit, se privilegio
 dñationis vtriusq; potestatem vendicare: diabolus dixit, se
 qd iam amplius n̄ posset nichil ex iure/ sed ex pmissione po-
 stulare. Deus dixit, se tñ pmissurum, qd etiā; auari famem
 satiare nō possit: diabolus dixit, se nō tñ accepturum qm

amplius cupiat, si fieri posset. His dictis, iussit deus ten-
di fumculos in punctione, et muemit virentia et irrigua in val-
libus imis minoris spacio, maiora spacio, et hec precepit se po-
m ad partem alteram, deserta aut et arida, in rupibus et mo-
tibus altis, lata et aspectui patentia, magna spacio, vilia p-
cio, et hec iussit ad alteram ptem discerni. Tunc mandauit
diabolum adesse, et assistenti sic ait: Ne forte, aut violenti-
am iudicantis, aut avaritiam dantis, causari valeas: qcqd
oculus tuus videt, tibi dabo. Tunc diabolus, qui omne sub-
lime considerat, et humilia non valet intueri, leuans oculos
aspergit montes altos, et sara prominentia in rupibus, ac de-
sercta patentia, et quasi totum sibi cessisse glorias, desperit
quod deus elegerat. Cui deus increpitatis, ac cecitatem elati-
deridens, ait: Funes ceciderunt michi in pclaris: Tu lau-
das qd vides, et ego laudo qd video: Tu immo es, et apte-
rea oculis tuis, nisi alta et excellencia non patent. Ego desu-
per otemploz, quā habeant amplitatem humilia. Et eīm he-
reditas mea preclara est michi.

Duare idem deus et homo.
Deus homo factus est, ut idem esset redemptor, qui
creator, et ut de suo liberaret hominem, et ut familiaris
ab homine diligeretur deus, in similitudinem hominis apprens,
et ut veteris sensus in ipso beatificaret, et reficeret oculum cor-
dis in eius divinitate, et oculus corporis in eius humanita-
te, ut sine ingredere tur, siue egredere tur, in ipso pascua in-
ueniret natura ab ipso condita.

Iesus in via ambulantibus faciem suam abscondit, ostensus
rur eam in patria. Propterea in fine vie, cum discubere ce-
pissent, fregit Iesus panem, ut interior eius patescerent,
et ibi eum agnoverint, quod post huius vite cursum in regno celorum
cum abraham et ysaac et iacob discubentes, et sup men-
sam eius edentes et bibentes, in eterno uiuendo, ihu claritate

videbunt. Nunc autem interim, in via peregrinus apparet, ut exiliū nō agnoscamus, et quod alia est patria nostra. Et colloquendo corda ad amorē inflamat, sive oculos ad ostēplatō; adhuc nō reuelat. Qui ergo in via, ex sermōnibus ihū ignem amoris corde accipiūt, in fine vię claritatē eius videbūt. Sunt itaque lingue igneis quod veniūt ad nos, et verba flāmantia, quibus quotidie xp̄m nobis loquentē audimur: quod sp̄m xp̄i nō habet, qui verba xp̄i audiendo nō ardet. Sp̄us enim sanctus super discipulos xp̄i in linguis igneis apparuit, et ipse xp̄s ambulātum in via loquēdo corda inflāmant, quibus nō quasi a capite vię, sed quasi a latere vię se sociavit, quod eū nobis, non natura, sed gratia in huic vię via comitem dedit.

De duabus ciuitatibus, et duobus regibus.
Quae sunt ciuitates, iherlēm et Babilon, et duo populi, amatores dei/et ciues iherlēm, et amatores mudi ciuitatis babilonis, et duo reges, xp̄us rex iherlēm, et diabolus rex Babilonis. Inter has duas ciuitates, et duos populos, et duos reges, bellum est iugiter, et discordia, et pugna. Et signatur uterque milites suos, xp̄s suos, et diabolus suos, ut agnoscat qui quis regem suum, et agnoscant ab eo rege, et sequantur eum. Iherlēm enim ciuitas sursum est in celo, Babilon deorsum in terra. Similiter etiam, xp̄us sursum est, diabolus deorsum. Milites xp̄i, sequuntur regem suum, et milites diaboli sequuntur regem suum. xp̄us tribus exemplis, viam nobis ostendit, quae eum sequi debeamus. Similiter et diabolus tria posuit, quibus post eum precipitantur, qui eum sequuntur. Iter enim ad xp̄m, quia sursum est, arduum et artum est, et in longum sublimis. Item ad diabolum deorsum, latum et breve, in profundum et ad precipitum facile. Ideo exemplum paupertatis reliquit, ut exonerati sarcinā crenarē rex, leues ascendamus per arduum, exemplum humilitatis, ut modici sine difficultate transeamus partum, exemplum patientie, ne deficiamus in longum. Exemplum paupertatis dedit, cum dixit: vulpes

foueras habent, et volucres celi nidos, filii autem hominum non
habet ubi caput suum reclinet. Exemplum humilitatis de-
dit, cuius dixit: Discite a me, quia mitis sum, et humilis corde.
Exemplum patientie dedit, quoniam cum percuteretur, non repercu-
sit, cum occideretur, sustinuit. Exemplum paupertatis, quod in
hoc mundo diuitias habere noluit: exemplum humilitatis,
quod gloriam spreuit: exemplum patientie, quod mala sustinuit. Cum
laudaretur, non letabatur: cum male diceret, non tristabatur.
cum premeretur, non frangebat. Nisi illi quidam: Magister
bonae. et respondit: quid me dicas bonum. ecce humilitas.
Et alij dixerunt: Demoni habet, et dixit: ego demoni non
habeo, sed honorifico patrem meum. ecce patientia. Et cum
requireret plus eum, ut regem faceret, ille humilitatis ex-
emplum relinquens, fugit et gloriam spreuit. et multa alia ad
hunc pertinencia exempla. Prima est ergo paupertas, ut abici-
mus quod grauat, in quo est peccandi occasio: et quod pauperi-
tas despicitur, sequitur humilitas, qua ipsa etiam propter de-
um vilitas amat: et quia rursum, qui vialis est, sine re-
uerentia leditur, necessaria est post humilitatem patientia,
qua omnia aduersa propter deum fortiter tolerentur. Paup-
teras leue facit et expeditum, humilitas modicum, patientia for-
tem et robustum. Econtra diabolus suos, primum, diuitias
rum pondere, in amore et sollicitudine onerat, ut decerum
ruant. secundo, propter superbiam inflat, ut platum incedat. ter-
cio, propter impatientiam frangit, ut cito deficiant. Huius duo po-
puli duas ciuitates, ab initio suo edificauerunt. Babilon a
caim cepit, et iherusalem ab abel. Primus enim homo duos
filios genuit, divisionis principium, et divisionis signum:
quia illa massa naturae humanae, que in ipso primum pro conditione in tota condita erat ad gloriam, postea propter prevaricatio-
nem tota addicta erat ad penam, ut ostenderetur misericor-
dia et veritas, iam tunc mundi incepit, ipsa misericordia,
et invasa ira. Et abiectus est prorogenitus tre, sicut progenitus

celi corruerat, si tamen primogenitus erat, qui genitus non
 erat. De ipso enim dictum est: **I**pse est principium viarum dei.
Ec reprobata sunt prima, ut ostendatur / quia finis principio melior est: quia que in principio facta sunt a deo, bona
 quidem facta sunt, sed bona incipientia, que aut in fine fa-
 cienda erant, bona facienda erant, et bona consumata. **P**ropter hoc etiam in ipsa regn conditione, primū materiā fecit, postea formam superaddidit: ut ostenderet, quō similiter in ratio-
 nali creatura, primum esse factum erat, postea aut pulchrum
 esse, et formosum esse, et melius addendum erat: ut nō mi-
 mis gloriaretur, in eo quod primum bonum accepserat, sed ad
 illud potius festinaret, quod postea melius acceptura erat: s_z
 primogenitus primum dilexit, ut preferret nouissimum, et ideo
 reprobatus est, ut ille in celo, et iste in terra. **S**ed ille de ce-
 lo deiectus in terra, hominem per inuidiam supplantavit, iste
 in terra reprobis effectus, fratrem suum zelando occidit.
Ruia enim vita illius grauis fuit illi, ideo ad mortem illius
 festinavit. **C**ruciabatur enim nequam conscientia, quotidie ostra-
 se testimonium cernens vitas iusti, et quasi grauis ei ad vi-
 dendum fuit, ex cuius presentia condemnabatur sua malicia,
Idcirco auferre festinavit e medio ipsum, ne eum videret ad
 confusionem suam, quem videre noluit ad emendationem
 et correctionem suam: fortassis existimans postea non fore
 deum vindicem iniurias, si non supessellet homo iustus te-
 stis veritatis. **S**ic ergo quam interactor fratri, Babilonis
 fundamenta posuit, abel autem imperfectus, sanguine suo
 primordia iherusalem in terra consecravit. **S**ic hismauel re-
 probus primogenitus fuit, psaac vero electus, esau quoque
 ab hereditatis sorte, et dono benedictionis reprobatur, Ja-
 cob diligitur et eligitur: et reprobato elyab primo genito,
 dauid iumor ad regnum fastigium sublimatur. **S**emp autem
 milites diaboli furore pugnauerunt, et milites Christi patiētia
 vicerunt: regem suū paupertatis amore et humilitatis studio,

Sequentes, patientia autem ad ipsum puenentes.

De officio et potestate prælatorum.
Considerate, fratres, misericordem dispensationem dei. Solus ipse peccata tollere, et peccatores iustificare potest, tamen ut humanam conscientiam de sua pietate certam faceret, potestatem relaxandi peccata, et indulgendi arbitrium homini concessit, ut homo ad hominem, quasi ad consimilem suum, familiarius et fiducialius duemeret, quem et videre posset, veniam postulaturus et accepturus audire. Deus enim hominem orantem, videre potest, sed homo deum indulgentem, videre non potest. **I**ccirco volunt deus, ut homo homi loqueretur, et de sua salute cum illo tractaret, et veniam peteret, et indulgentiam acciperet. **S**ed ne forte ab hoc salus dubia esset, deus homo factus est, quod nec falleretur iudicando, nec falleret miserando. **S**ic omne iudicium datum est filio diuina potestate, in participatione hominis transuersa, ut homo peccata dimitteret, iurta diuinum tam iudicium, cum idem ipse homo deus esset. **I**pse autem Christus, sicut princeps factus fuerat naturae nostre, ita princeps vos esse volunt honoris sui, et iccirco dedit vobis prius de spiritu suo, ut prius essent principes veritatis, deinde sorte dignitatis. **V**ide te igitur ministerium vestrum, fratres, iudicium domini, quia positi estis iudices seculi. **A**udite quod dictum est: **D**omini iudicabit fines terrae. **P**opter hoc enim dominus iudicium suum in fine distulit, ut vos prius iudicetis ad correctionem, ne ipse, cum post iudicare ceperit, iudicet ad damnationem. **V**os enim estis, non quasi iudices criminum ad damnandum, sed quasi iudices morborum ad sanandum. **V**idete ergo languidum in manibus vestris, quem vobis misericors illus Samaritanus consumisit, pro quo precium iam ab eodem acceptum, ne de vestro consistat curatio illius. **H**abetis duos numeros in testamento dupli, veteris monete unum, et unum nouum. **D**e emantur veteri medicamina que mordent, nouo

autem medicamina que fouent. Prima ad purganda q̄ pur-
 trida sunt, secunda autem ad viua d̄firmando. Ista duo sūt
 debita, debitum p̄ceptu quo doctrina impenditur, debitum
 votisquo exemplum format. H̄i sūt etiā duo gladij, quos
 in xp̄i passione, ad defensionē petr⁹ pauerat, vñ sc̄z corpora,
 qui sc̄dm legem veterē penā peccātibus irrogat, alter v̄o,
 q̄ sc̄dm nouā legē sp̄aliter culpas feriēs hoīes sanat. Hic
 est gladius vester, quo vos ferire debetis vita hoīm, ip̄os
 hoīes amātes, quē vobis petr⁹ reliquit, si tñ feruoris illi⁹
 heredes facti estis, et imitatores esse vultis. Nondū adhuc
 xp̄us crucifigebatur, et tñ petrus feruorez suum cohibere
 nō potuit, sed exerto sc̄z gladio, p̄cussit pontificis seruum,
 nec multitūdinem timens, nec potestatem, et nisi xp̄s eū cohi-
 busset, forsitan maiora adhuc petrus fecisset: nec tñ tunc
 petrus dicere potuit, plures sunt q̄ nobiscū sunt, quā q̄ cū
 illis. Considerate ergo, videte quid faciatis, christ⁹ in oculis
 vestris crucifigitur, et vos adhuc gladium in vagina
 habetis, cum tamen multūdo maior vobiscum sit, quā cum
 illis. Quid vos in passiōe xp̄i fecissetis, q̄ ad mō p̄cutiendū
 pigri estis? Ecce xp̄s in oculis v̄ris occiditur. Quid em̄ est
 xp̄ianus, nisi corp⁹ xp̄i, ip̄e quippe dixit: Qd̄ v̄m ex minimis
 meis fecistis/michi fecistis: ergo in xp̄iano xp̄us occiditur,
 et in xp̄iano xp̄us tribulatur. Quid ergo facitis, quid pi-
 gri, quid timidi estis? Forte, quia non statis finees, idcirco
 iram placare non potestis, vt cessest quassatio. Forte quia di-
 scubuitis ad ollas pharaonis, et saginaz diligitis, pigrum
 vobis est surgere ad bellum. Forte, quia lanam diligitis et
 lac, non oues, idcirco pascitis vos metiōs, non oues: et fu-
 gitis, vemente lupo, quia de ouibus non curatis. Saltē
 si lac ouium comeditis, carnes comedere nolite. Si fru-
 ctum, pro custodia ouium queritis, ip̄as viuas seruate. Bo-
 nus pastor etiam carnem suam ouibus suis edenda in tri-
 buit, vt eas reficeret: sed vos nō solū mercenarij pastores,

precium/pro custodia queritis, sed ipsas etiam oves lupi
facti, ad vestram refectionem necatis. **D**e pastoribus malis,
qui pascunt semel ipsos, non oves. **V**tinam solum non pasceret,
si non etiam depascerentur, nunc autem mercenarii fugiunt,
et lupi occidunt. **M**ercenarii fugiunt, non mutando locum,
sed substrahendo auxilium: lupi occidunt, quia et visibiles
corpora lamant, et invisibiles animas necant. **S**i ergo pasto-
res es, vigilate super gregem vestrum, nec oves Christi lam-
ari permittatis in mambus vestris: ascendite ex aduerso, et
date vos murum pro domo domini, et quasi boii canes latrate cur-
ca caulas ecclesie, vocibus confidentie, ut timeant lamato-
res lupi, et oves secure permaneant, et vos pro bona custo-
dia premiuin acciperem mereamini, amen.

De tribus crucibus.

Sic autem absit gloriari, nisi in cruce dominus Ihesus
Christi. In cruce Christi gloriatio est: in cruce dextri latro-
nis consolatio: in cruce simistri confusio. In cruce
Christi pena sine culpa, et post penam glorificatio. In cruce
dextri latronis, pena pro culpa, et post penam remissio. In
cruce simistri latronis, pena pro culpa, et post penam dam-
natio. **D**icunt homines, quando penam sustinent, si merui-
semus, non erubesceremus: nunc autem inusti pati, et sine
culpa, ignominiosum nobis est. **O** oculi qui non vident, imo
si pro culpa patris erubesce, si sine culpa patris gloriare.
Latrus magis vis esse quam christus, et forte simister blasphe-
mator, non confessor. **T**u enim pro culpa patris, et culparum
non agnoscis, nec iudicem veneraris. **S**i saltem dexter fuis-
ses latro, culpam humiliter agnosceres, penam patienter
sustineres, veniam deuote implorantes, nec pro pena pre-
sumeres, nec pro culpa desperares: sicut quidam, qui sua
de sustinentia gloriabantur, de pena murmuravat, de culpa de-
sperant.

De dupli^o veteritate.

Do^o homines veteres erant in nobis, interior/p iniquitatem, exterior/p mortalitatem: Christus autem carnem cum mortalitate assumpsit, a iniustine iniquitate. Veteratum autem carnis sue, p crucem, hoc ordine depositum. Primum, ligatus est, postea crucifixus. Sic et nos, veteratatem interiorum hominis, hoc est, iniustatem hoc ordine destruere debemus, primum, eam foris p disciplinā ligando, ut operari nō possit, deinde intus omnino crucifigendo, et interficiendo, ut iam prorsus non sit. Sic prius studio nostro, cooperante gratia dei in nobis, destruenda est iniustitas, ut per eandem gratiam postea in nobis, sine nostra cooperazione, et ipsa destruatur mortalitas.

De dupli^o oleo.

Nabat oleum deus, habet oleum et mundus. No^o oleum dei, vasa deficiunt: oleum mundi i^o vasis deficit. Oleum dei, dulcedo eternorum: oleum mundi, delectatio presentium. Illa sufficit, ista deficit. Propterea, vasa stultarum virginum vacua fuerunt, vasa viduæ sapientis plena. Vasa corda sunt, oleum gaudium.

Quare Christus Ovis dicitur.

Christus, ovis post fuit, postea pastor factus est. Ovis animal mansuetum est et mundum. In mansuetudine humilitas, in munditia castitas figuratur. Humilitas duplex est, prima, qua preesse nō appetas: secunda, qua subesse diligas. Multi enim sunt, qui preesse nolunt fugientes laborem, non honorem, q^o tamē subesse dedignantur: qui quā in pcepto obedientie murmurant, quasi ad passionē ducti recalcitrant: hi profecto oves nō sūt, nec imitatores illorum qui sicut ovis ad occisionē ductus est, et nō apuit os suum. Similiter castitas duplex est, alia foris p munditiā corporis, alia intus p munditiam cordis. Munditia corporis est, abstinere a malo opere, munditia cordis sincerū esse a mala delectatione. Qui ergo

munditiam et mansuetudinem habet ovis est: et qui ovis
bona est, sic tandem pastor fieri potest, qui prius in sua sub-
iectione didicit, quomodo alijs preesse possit. Quidam enim sunt
pastores, quidam mercenarii, quidam lupi rapaces. Pastores
sunt, qui oves diligunt: mercenarii qui lanam et lac acci-
piunt: Lupi qui carnes comedunt. Pastores custodiunt in pro-
speritate, et defendunt in aduersitate: mercenarii custodi-
unt in prosperitate, sed non defendunt in aduersitate: Lupi
non custodiunt in prosperitate, et occidunt in aduersitate.
Pastores salutem querunt, mercenarii lucrum appetunt, lu-
pi peccati materialia vel licentia ouibus dantes occidunt. Pri-
mi sunt diligentibus, secundi negligentes, tercii pestilentes.

De duplice vita, et sensus anime.

Duplex est vita anime, alia qua vivit in deo, alia qua vivit in carne. Vbi vivit, ibi sentit, vbi sentit, ibi olet cum leditur, et gaudet cum fouetur: quia unus est locus gaudi et doloris: nec dolor est nisi ubi gaudi fuit et amor: quoniam dolor non est, nisi cum Iesus fuerit ubi gaudes, sublatto gaudio. Qui ergo in carne vivit, in carne sentiunt, et illis dolor carnis grauus est, quod suave erat gaudi illis. Dolores vero anime non sentiunt, quia mortui sunt intus, ubi viure debuerant in deo. Idecirco cum leditur caro, graue est sumatur ab illis, et fugiunt quantum possunt dolores eius. Vulnera autem anime ignorant prossus, et non querunt medicinam in illis, quod ibi sensum doloris non habent. Cum autem mortuus fuerit sensus aegri, quo vivit in carne, tunc vivificari incipiet ille sensus, quo sentiet semetipam: et tunc sciet sua vulnera, et sentire incipiet dolores suos, tanto quanto propter quia quo magis intimum est, magis malum nocet, magis proficit bonum. Vnde dicit: Arguam te, et statuam opera faciem tuam.

De duobus que in peccato sunt.
So peccato duo sunt, vitium et culpa. Vitiū naturam ledit,
culpa creatorē offendit. Vitiū ab puritate, culpa ab pietate.

De tribus que in penitentia sunt.

Non penitentia tria sunt, dolor p̄teriti, custodia futuri, satisfactio delicti. Dolor culpā placat, satisfactio viciū sanat, custodia sanitatem seruat. In his custodia futuri, primū locū tenet, dolor p̄teriti secundū, nouissimū satisfactio delicti. que quāntū proficit, tancū cetera afficit. Ideo saluator solam hanc, id ē custodiā futuri/ quasi p̄cipuā, et ī qua om̄is penitētie fructū cōstat, suis d̄fessoribū munxit: vade ēt amplius noli peccare, et vade ī pace, et iterū, vide neqđ tibi derīcū attingat. Hec tria sic p̄sanda sunt, ut sit dolor plenū, custodia p̄fecta, satisfactio d̄igna.

De conscientia et fama.

Duo sunt, conscientia et fama, conscientia oleum ī vase, fama lumen ī lampade. Propter conscientiam īgredimur, propter famam ēreditimur. Int̄ reficimur salute propria, foris reficimur ēdificatōe aliena, Intus, cupio dissoluī et ēē cum xp̄o, foris manere ī carne, necessarium ppter vos. Conscīa irziguū supiū, fama irziguū inferiū. Nō d̄sciām meditatio, ad famam pdicatio, ad d̄sciētiā silentium, ad famam verbum. Per silentium seminas agrum tuum, p verbum seminas agrum proximi tui. Cum in tua ēdificatōe profici, metis agrū tuū, cū de profectu alieno letaris, metis agrum proximi tui. In tpe oculi, primum, lectio cognoscendē veritatis, et exercendē virtutis materiam tribuit, deinde meditatio formam apponit. In tempore laboris, primum opus exemplum tribuit, postea verbum doctrinam propom̄it, sicut scriptum est: Quę cepit ihūs facere et docere. Ideo paus temp̄ oculi, postea tēpus laboris.

De spiritu dñi et spiritu mundi.

Ap̄s dñi repleuit orbē terrarū, qđ min, si sp̄s dñi imple potuit corda hominū q̄ ip̄let orbē terrarū. nūc ergo ip̄letū ē, qđ dñs ihūs xp̄s ī passiōe sua pdixerat, d̄sumatū ē: anteq̄ sp̄s venit ad corda hominū, n̄ potuit dici d̄sumatū est.

Propter hoc em̄ om̄ia facta sunt, quę facta sunt, vel in natu-
ritate, vel in passione, vel in resurrectōe, vel in ascēsione ihū
xpi, sive in ceteris om̄ibus, q̄ verbū icarnatum visibilē opa-
tum ē / ad repatoz hōm̄, vt hoc bonū suum recipet hō ad
qd̄ dōitus fuerat, sine quo nichil fuit, cū quo nichil defuit:
et ppter ea in hoc dōlumata sunt om̄ia, q̄ ppter hoc facta sunt
omnia. **B**otrus enim carnis portatus fuerat ad torcular
crucis, et exp̄ssiōe facta, fluere cepit in iustū diuinitatis, et
voluit, vt vasa cordium pparent, vt vīnū nouū in utres no-
uos ponere. **P**rimū mūdarent, ne ifusum pollueretur, post
ea ligarētur / ne effalus amitteret. **M**ūdarent a gaudio im-
q̄tatis, ligarent ḏtra gaudiū vanitatis. **N**on em̄ bonū gau-
diū remte potuit, m̄si p̄i recederet malū. **G**alū gaudiū
est / gaudium inq̄tatis, et malum gaudiū est / gaudium va-
nitatis. **G**audium inq̄tatis polluit, gaudiū vanitatis effū-
dit. **G**audium inq̄tatis ē, q̄n p̄ctū diligif, gaudiū vanita-
tis ē, q̄n trāsitoria amant. **G**audiū inq̄tatis reddit vas sor-
didum, gaudiū vanitatis facit vas rimosum. **E**cce ergo qđ
maluz ē, vt qđ bonuz ē p̄cipere possis. **E**ffunde amaritudi-
nē, vt dulcedime implaris. **S**pūs sancti gaudiū ē, et spūs
sancti amor ē. **E**cce spū m̄di, et spū diaboli, vt accipe pos-
sis spū dei. **S**pūs diaboli opat gaudiū inq̄taus, spū m̄-
di opatur gaudiū vanitatis: et sūt mala gaudia ista, qm̄ ali-
ud culpā hz, aliud occasionē culpe. **V**enit autē spūs dei,
cū electi fuerit spū malū et itat habitat in cordis, et capi-
tur gaudiū suū / et amore suū, **N**ō sicut spūs diaboli / neq̄
sicut spūs m̄di, s; gaudiū bonū et amore bonū. **P**rimū gau-
diū vītatis, i quo iusticia diligif, postea gaudiū felicita-
tis, ḏtra gaudiū inq̄taus, gaudiū felicitatis, ḏtra gau-
diū vanitatis. **E**t appellunt bona gaudia, gaudia mala.
Et cum ip̄a cor implere ceperint, tunc primū agnoscat hō,
qm̄ prima gaudia vera non fuerit: qm̄ nec plena ē p̄tuerit

in gaudio inquietatis, nec permanentia in gaudio vanitatis.
Nunc autem vera gaudia aduenierunt plena et eterna, sicut sal-
 uator promisit. **D**icit gaudium vestrum sit plenum, et gaudiū
 vestrum nemo tollat a vobis. **I**pm ergo gaudium amor est,
 et operatur spiritus idem, et gaudium et amorem. **A**morem
 quoniam querimus, gaudium quoniam possidemus. **T**amē ipm desiderium
 sine gaudio esse non potest, nec ipsa adeptio sine amore. **I**ta-
 q; gaudium ipm amor est, et ipse amor, gaudium: quoniam in eo
 quod amamus gaudemus, et id de quo gaudemus diligimus. **E**t
 est gaudiū bonum, et amor bonus, et gaudium malum et
 amor malus, simile. **E**st enim amor dei, et est amor mundi: qui-
 dam et solū deū amant, quodam aliud propter deū, cū deo amat,
 nichil tamen altra deū. **A**lij altra deum quodam amant, et hi deum
 non amant. **Q**ui solū deum amant, edificant super fundamentū
 aurum, argentū, lapides preciosos. **I**n auro intellectū, in ar-
 geto eloquiū, in lapidibus preciosis, opus incorruptū. **Q**ui
 propter deum aliud amant, et tamen deum plus amant, edificant super
 fundamentū, ligna fenum stipulā. **I**n lignis, affectū cognac-
 tiōnis, in feno, affectū possessionis, in stipula, affectū fami-
 liaritatis. **I**n quibus oībus, et si peccatum non est, occasio tamen
 peccati ostendit. **Q**ui altra deū aliquod amant, hic supra funda-
 mentū non edificant, sed destruunt fundamentū: quod amor dei in
 corde esse non potest, ubi non est, vel solus, sicut in his quod solum
 deū amat, vel sūmū, sicut in his quod cū deo aliud amat, nec tamen
 altra deū. **I**n eo amore, quo cū deo aliud amat, gaudiū est
 vanitatis, in eo amore, quo altra deū aliquod amat, gaudiū est
 inquietatis. **I**lluc amor mundi inficit, hic amor peccati polluit.
 Et insit mundus, et occupat ei, verbū autem domini manet in ete-
 nū. **E**t quod credit in verbo eius, hoc sp̄m eius, hic manet in eternū,
 sicut ipse manet in eternū. **Q**ui enim instabilis est per gaudiū inquietatis,
 vel qui instabili adharet, per gaudium vanitatis, hic
 non potest manere in eternum, nec gaudium verum habe-
 re, quod falsum est per iniquitatem, et transitorium per vanitatem.

Hui autem spiritum dei in se manentem habet, gaudium verum habet, et plenū et eternum: quod manente diligit, et stabili adharet, et possidet solum datum bonum. **H**oc enim totū bonum est homīs, agnoscere et amare creatorē suum. **P**ropterea lingue igne datē sūt, ut in linguis sit agnitione veritatis, in igne amor virtutis. **I**n lingua enim verbū est, in igne flama. **E**t verbū quidē ad agnitionē pertinet, ignis vero ad dilectionē. **E**t ideo verbū cum igne venit, sapiētia cum dilectōe. ut alter⁹ illuīaret, alter⁹ inflāmaret, alterū ignoratiā, alterū dēi pīsentia. **H**ec vero dona, nō misi in vnu aggregatis, et ad supiora subleuatis, venire potuerūt. **C**ōgregatis per consensum, subleuatis per desiderium. **C**ōgregatis per dilectionē proximi, subleuatis per dilectionem dei. **E**t nos ergo si talia dona percipere volumus/tales simus/amen.

Quid sit quod dictū ē ad abrahā, ex de tra tua. **R**ix de terza tua, et de agnatoe tua, et de domo pris tui, et veni in terrā quam mōstrauero tibi; quod frēs scientib⁹ legē dei loq̄mūr, sermo nō ad vos doctrina nō est, sed exhortatio. **V**os enim scripturas nostis, et virtute eāꝝ. **V**irtus enim verbi, expiētia ē rei, et efficacia h̄mōis exhibito opis. **V**os igit̄ nō erratis, nesciētis sc̄ptas, neq; virtute; eāꝝ. **S**c̄ptas enim nostis per studiū lectōis, virtute eāꝝ per disciplinā opis. Scripturas nostis, audiendo xp̄m loquē tem, virtute eāꝝ imitādo faciente. **I**n dictis ei⁹ inueniātis intelligentiā scripturāꝝ, in factis eius virtute eāꝝ. **N**ostis ergo xp̄m, nō solū audiēdo, sed etiā expiendo. **N**ostis nō solū h̄m carnē, sed etiā h̄m maiestatē. **E**t si agnouimus inquit apostolus, xp̄z h̄m carnē, iā nūc nō nouim⁹, iā utroq; exponi estis xp̄z, et nostis xp̄m. h̄m carnē/et h̄m maiestate. **O**li agnouistis xp̄z h̄m carnē/nō agnouistis xp̄z h̄m maiestatē, xp̄z in cruce exponi estis dpatētes, xp̄z in resurrectōe ēp̄ti estis d̄lurgētes. **V**os ei⁹ estis spōla illa, et dilecta illa, q̄dilectū nouerat, et expona dicebat. **M**āscicls mirē dilect⁹ me⁹ michi, hoc ē xp̄s h̄m carnē.

Et rursum, **B**otrus cypri dilectus meus michi, hoc est xp̄us
 secundū maiestatem. **F**asciculus mirrē xp̄s in passione, bo-
 trus cypri xp̄us in resurrectione. **F**asciculus mirrē multitu-
 do passionū, botr̄ cypri/habudantia gaudior̄. **I**llic ama-
 ricans hic mebrians. **T**amen vos fasciculū mirrē inter vbe-
 ra posuistis, q̄r passionē xp̄i, cū gaudio et dilectione susce-
 pistis. **V**os xp̄m patientem, nō solum in corpore, sed etiam
 in corde portatis: q̄r passionis ei⁹ imitationē animo dilecti-
 onis suscipitis. **R**ō ergo xp̄m/scdm carnē cognouistis, iā nō
 cognouistis, quia transitorum est/qđ est i passiōe, s; pmā =
 surum/qđ est i resurrectione. **C**ognouistis ergo, et iam non
 cognouistis: quia instat, vt transeat dolor passionis, quē su-
 scepit in carne cōpatiētes, et instat vt assūmetur gaudiū
 resurrectōis, qđ pcepistis animo resurgentē. **I**nstat vt trā-
 seat dolor passionis, sed nō instat ut trāseat dilectio patiē-
 tis. **T**ransit a carne passio, sed nō transit a corde dilectio.
Tō fascicls mirrē int̄ vbera amorabit. **I**bi eī est cor, et vbi
 ē cor, ibi dilectio ē, et vbi dilectō ē, ibi dilecti mālio ē. **V**os
 ergo, fr̄es, q̄ sponsa estis et dilecta, fasciculū mirrē habetis
 xp̄m patientē, et botrū cypri xp̄m resurgentē. **A**p̄terea opus
 nō habetis doceri de ip̄o, docti ab ip̄o, q̄r vnc̄to ei⁹ docet
 vos de om̄ibus, et verbū ip̄i⁹ qđ sonat in auribus vestris,
 et sapit i cordib⁹ v̄ris. **N**ō igit̄ v̄ba nr̄a ad doctrinā; v̄ra; suf-
 ficiunt, s; verbū ip̄i⁹ p̄ nos trāseat ad vos, vt ip̄i⁹ grā a vo-
 bis redūdet v̄l q̄ ad nos. **H**oc em̄ verbū ei⁹ ad vos, quod
 dictu; est ap̄ter vos, exi de terra tua z̄c. **J**am olim dictum
 erat, et voluit ip̄e vobis dici/ quod dictum erat, vt sciatis
 etiam hoc ad vos p̄tinere, quod dictum est. **E**rat quidē vn⁹
 tunc cui dictum est, sed ille ad vnam hanc pertinebat, in q̄
 vos vnum estis, de qua scriptum est. **V**na est amica mea,
 columba mea, perfecta mea. **E**t ille tunc alienus erat, quia
 in alieno erat, et vocatus est vt inde exiret, et proximus fi-
 eret, et dilectus amicus. **I**lle quidē iam tunc dilect⁹ erat:

quia diligebatur a quo vocabatur, sed amic⁹ nō erat, qz nō
diligebat, quem non cognoscebat, et ideo non diligebatur,
qd erat alienus, sed quod futurus erat proximus et amic⁹.
Erat em̄ tunc in huc caldeor, in igne videlicet, et in incen-
dio demonū, qd est occupiscentia et delectatio terrenor. Et
ipm incendium fuscauerat illū, et migrū fecerat, vt nō esset
amabilis, et ideo vocabatur, vt de incendio exiret, et remi-
ret in refrigerium, vbi deabari posset/et candidus fieri, ne
semp esset odibilis. ppter ea dixit: **E**xire de terra tua, et de ag-
natione tua, et de domo patris tui, et remi in terrā, quā mō-
strauero tibi. **D**e terra exire est, ea q̄ foris possidentē trena
bona relinque. **D**e agnatiōe exire ē, his q̄ i nobis et nobiscū
orta sūt, vicijs a brenūtiare. **D**e domo pris exire ē, sūptis oī-
bus p̄t deū, postremo semetipm abrenūtiare. **D**om⁹ ei pris
nři, ipz ē cor nřm, quā p̄t nř habitat i nobis. **P**ater nř prim⁹
diabol⁹ fuit, s̄m nativitatē/qua nati sumus: pater nř secū-
dus/de⁹ est, scdm nativitatē/qua renati sum⁹, et vult vter-
qz pater hitare in filijs suis. **D**iabol⁹ i filijs irē, deus i filijs
grē. **R**ū ergo i huc caldeor fui⁹, cor nřm domus diaboli
fuit: qm̄ ipē tūc in nobis hitauit, et fui⁹ vniuersi filij Be-
or, qd dī, habitantis in pelle. **N**on em̄ hitare p̄t/misi in pelle
p̄t iste: qz corda carnalia amat, et in eis solū requiescit qui
sapiūt ea q̄ sunt carnis, et ambulant secundū carnem. **H**ec
est pellis domus patris nostri primi, de qua iubemur exire,
ipm videlicet cor nostrum, et desideria ei⁹ mala relinque-
re. **H**oc est em̄ de corde exire, elongari a desiderijs eius,
et pegrinari ab ipis, vt non simus consensu, vbi illa sunt, s;
proposito sanctitatis, tendamus ad terram, quam monstra-
bit nobis deus, vt primum propter deum abiciamus nostra,
deinde relinquamus et nos. **S**ic em̄ de mun⁹ demonstrab-
tur nobis terra visionis a domino, in qua ipē videbitur do-
min⁹, q̄ in promissionē posuit filius, lacte et melle manatē.
Lacte, i atēplatōe hūamtus, melle, i atēplatōe diuinitatis.

Propterea enim deus homo factus est, ut totum hominem in se beatificaret, ut tota conuersio hominis esset ad ipsum, et tota dilectio hominis esset in ipso. Si enim creator bonus deus esset, et homo non esset, esset in ipso quod sensu mentis videretur, sed quod sensu corporis videretur non esset, et sustineret sensus carnis perpetuum opprobrium absentis creatoris, ut esset in abiectionem semper oberrans in creaturis, et non attingens ad creatorum suum. Ne igitur sensus carnis in homine/oppobrium istud impetu portaret, semperque illi merito diceretur, ubi est deus tuus, si nunquam ad creatoris sui contemplationem admitteret, assumpsit creatore carnem, quem a sensu carnis in ipso videretur per carnem: ut carnis cibus esset lac, in contemplatione carnis/mētis cibam, in diuitatis contemplatione. Et egrederef/ et igrēderef, et pascua iuemret, pascua foris in carne saluatoris, pascua int̄ in diuitate creatoris, ut saluator et creator unus, unus gaudium esset, in lacte carnis, et in melle diuitatis.

De eo quod scriptum est, ut vobis diuites quod habetis nunc solatōnem vestram.

Ve vobis diuites, qui habetis nunc consolationes vestras. Nime rōnali, si vere sapet, nichil hoc sapet, apter verum bonum. Non enim, est bonum eius aliud, quam verū bonum. Hoc igitur solum est, in quo gaudere debet, in abundantia sua, et in quo consolari deberet in egestate sua, et utique, siue habundans, siue e gens, bñ illo gauderet, et bene consolaretur, si illius neque in abundantia neque in egestate, egestatem pateretur. Nunc autem primum malum eius factum est, ut illo sublatum, egestatem illius patiatur, ut illud non habeat. Deinde secundum malum accessit, ut in alio bono consoletur, ut illud non requirat. Perditio ergo eo quod intus erat bono, egressa est anima ad ea que foris erant, bona aliena, et pactum fecit cum delectationibus seculi, et regressa induxit eas ad se, ut formicaretur.

cum illis intus in abscondito cordis sui, et requiesceret
super eas, et consolaretur in eis, et non respiceret ad senten-
tiam boni sui, eo quod habundantiam suam cerneret et solola-
tionem in bonis aliens. **N**unc igitur anima desolata a bono suo,
desolationem suam non agnoscit: quoniam secum habet societatem alienam,
delectationum huius mundi, ingreditur ad ipsam, per sensus
carmis ipsius, vel cum ipsa egreditur ad illas. **C**um autem clau-
di cepit portae iste sensuum carnalium, non patebit deinceps
via transeundi ad inuidem, et tunc separabitur societas vani-
tatis, et erit mundus foris exclusus, ne ingrediatur autem in-
clusa, ne egrediatur et veniet anima ad portas oculorum, et clau-
sas inueniet, ut non egrediatur per visum, et declinabit ad por-
tas aurium, et obstruas inueniet, ne egrediatur per auditum. **D**ein-
de effundet se per aditus sensuum reliquorum, et non erit transitus
illius: quoniam repugna mortis perpetuus inflexibili rigore et immobi-
libus seris, valvas sensuum, et aditum comertus antiquus sine fine
concludent. **T**unc anima misera, in hoc tristi discidio, sola se inueniet,
et duertens se, regredire incipiet socium illum, quemque, et ex-
cludi non potest, et non poterit habere societatem illius, in desolacione sua,
quod non requiri illum in desolacione sua. **T**unc illa infelix despa-
tione cadet ad se, et damnatione sub se, et apiet se profundum
in obscuram ruentem, et cum illam excepit, continuo claudet
sursum, et apietur deorsum, ut sine fine cadat, et ad finem non resurgat. **E**t tunc primum agnoscet verum esse quod
dictum fuerat: *vix soli, quoniam cum ceciderit, non habet sublevantem.* **P**ropterea dixit: **O**rare, ne fuga nostra hieme fiat, *propter sabbato.* **R**uid
em est hiems, nisi torpor metisse et quod est sabbatum, nisi per mortem
tempus perpetuus vacationis. **H**iems siquidem tollit am-
bulandi potentiam, sabbatum negat licentiam. **S**ic et immunitis
mortis corpore, astrictus homo a correctione preedit, per mortem
vix penitentia non recipit: hic grauatur ne bona opera exerceat,
ibi ligatur ne animete dianatos euadat, hic coacto gressu est, ibi
emendatio impossibilis. **P**ropterea bonum est fugere nostra vmetem,

prius quā sentire incipias imminentem, ne vel volūtas mīlē
sit efficax sine opere, vel dolor īutilis, sine correccione.
Cogitat ergo anima, in societate alienorū nunc posita, quia
nō poterit semp pmanere cum illis, et eligat interim sociū
illum, qui cum omnia subtracta fuerint, solus fidem seruat/
dilectoribus suis, nec recedit in tempe angustiæ. **E**t si du-
rum videatur pro ei amore nunc omnia mundi blādimenta
respuere, audiat ipm solantem et dicetem: **N**ōne ego me-
lior tibi sum, q̄ decem filij. **A**uid em. Dulcis est mundus,
et dulcis nō est deus. **N**bsit. Spūs em meus sup mel dul-
cis, et hereditas mea sup mel et fauum. **H**āc ergo fratres,
dulcedimē si gustare cuperitis, nec falsam dulcedimē dilu-
getis, nec veram amaritudinem sentietis/amen.

Quot modis fiat recordatio p̄teritorū malorū.
Qatuor modis fit recordatō p̄teritorū malorum, Pri-
ma est recordatio, que animū ad consensum prauis-
tatis inflectit. Secunda, que delectatione illicita memoriaz
afficitur. Tercia, que ad compunctionē et p̄mittentię contri-
tionem cor emollit. Quarta, que ex fiducia vīmē ad grati-
arum actionem mentem accendit. Prima, est malorū, secun-
da incipientium, tercia proficientium, quarta p̄fectorū. Pri-
mam deus pro culpa imputat, secundam odonat, terciam
remunerat, quartam glorificat. Prima est iniquitatis, secū-
da infirmitatis, tercia virtutis, quarta felicitatis.

Sime vitium, ex natura originem trahit, quia nō est
aliud vitium, q̄ affectus naturalis, p̄ter ordīnes,
et supra mensuram. Ordīmem transgrediens, quan-
do mouetur ad ea ad que non debet, mensurām transcen-
dens, quando mouetur plusq̄ debet. Illa appetens prop-
ter indigentiam, hoc effeuens propter vehementiam. Il-
le puerus, hic nimius, In dauid, p̄t idigētiā appetit moue-
bat ad ea q̄ nō debuit, qn̄ esuriēs panes sc̄tificatos dicipūt.

In amon eius filio, propter vehementiam eius, plus quam debuit
mouebatur, quoniam thamar sororis sua dilectionem, usque ad car-
nis libidinem relaxauit.

De tribus tyrannis.

Tres sunt tyranni, qui contra nos aries suas produ-
cunt, diabolus, mundus, et caro. In exercitu dia-
boli, militant vitia, in castris mundi, prospera et aduersa,
in societate carnis, desideria terrena. Ex his tribus, duo,
Tercio durauerunt, ad subversionem nostram, Mundus enim
et caro, diabolo auxilium ferunt, contra nos: unus est vicinus,
alter domesticus. Mundus enim iuxta nos est, caro nobiscum,
idecirco confidit diabolus magis in auxilio carnis, quia plu-
nocet domesticus hostis. diabolum vincimus, quoniam suggestio-
nibus eius resistimus: mundum vincimus, quando nec appe-
timus prospera, nec timemus aduersa: carnem vincimus,
quando eius desideria, nec extinguihimus in necessariis, nec
ad licita relaxamus.

De vijs hominis.

Sia vita, mandatum iusticie. Primo, homini aperta
fuit via ad vitam, brevis et leuis. Nunc autem redeutibus
ad vitam, vias demonstrant, pro una multe, pro brevi longe,
pro leui laboriose. Sic enim dignum fuit, ut homo adhuc unius
erat, haberet viam singularem, proximus breuem, iustus leu-
uem, nunc autem diversus multiplicem, remotus longam, pec-
cator grauem. Concupiscentia diuisit hominem, iniquitas ab-
alienauit, mortalitas debilitauit. Nunc ergo prima via est
ut ad semetipm redeat, et de multis unus fiat, deinde per-
gat ad ipsum, qui est super ipsum. Prima via est, de multis ad unum
multiplex, secunda via est, de uno ad unitatem simplex. Pri-
ma via est, de virtutis ad virtutem. secunda via est, de virtu-
te ad beatitudinem. In prima via, est homo fragilis relinque-
re amata. In secunda via, debilis apprehendere insolita. Pri-
mo homini vni, unum preceptum datum est, leue, factu, breve

effectu. Primum dictum est illi, ut ab uno quod foris erat abstinere, postea ut ea que foris erant vinceret, quod nec leue erat ad faciendum, nec breve ad perficiendum. Ibi unum faciendum erat, et facienti nichil detrari erat: hic multa facienda sunt, et facienti multa obseruantur. Obuiat superbia in via humilitatis, vexat inuidia in via pietatis, turbat iracundia in via mansuetudinis, libido in via castitatis, auaritia in via misericordie, gula in via continentie, contumacia in via obedientie. Quae vincere tam difficile est quam habere naturale. Augustinus: Naturale non esse peccatum, sed nature viciate id est ex natura viciata.

De penitentia dei/et cautela.

Si idens deus, quod multa malitia hominum esset in terra, et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore, permisit eum quod hominem fecisset in terra, et tactus dolore cordis intrinsecus, et perauens in futurum, delebo, inquit, hominem, quem creavi, a facie terrae. Primum considera, quia non facile pietas provocatur, nisi multa fuerit malitia nostra. Cum autem nos a bono, in quo ab illo facti sumus, mutari ceperimus, tunc ipsum permittet super nos ne ad bonum ad quod facti sumus perveniamus. Penitentia autem eius, non est mutatio intentionis a primo proposito, sed mutatio operis a primo instituto. Et nota, quod penitentia hominem deus dolore cordis intrinsecus tangi dicit. Ibi enim dolor fuit, ubi amor. Nam etiam deus universa quae fecit. Quia vero cetera omnia ab ipso amantur, sed ad ipsum possidendum non amantur: rationalis autem creatura, et quod facta est ab ipso diligitur, et ad quod facta est in ipso: penitus hominis dolor, creatorum intrinsecus tetigit in corde, ubi stantis et bene incidentis amor fuit. Sunt enim tria quedam genera rerum, unum a conditione lapson, aliud in conditione stantium, aliud supra conditionem prosectorum. Prima amantur quod facta sunt, sed quasi corde non amant, quod postea mala effecta sunt. sicut scriptum est;

Dispersit superbos mente cordis sui: secunda amantur, qd
facta sunt, et cor de amant qd bona sunt, sed tamen illorū
amor, quasi in corde foris est: qz amant qd sunt ab ipso bo-
na, sed non amantur, vt sine in ipso beata. Amor ergo hoīs
int̄ in corde creatori fuit, qz nō tantū homo ab ipso dilect⁹
est, vt et ab ipso ēēt bonus, sed esset etiam in ipso beatus.
Amor ergo hoīs intus fuit, et ibi dolor fuit, vbi amor fuit.
Sed quid est qd dicit: precauēs in futurum? Nūquid de
aliquā mcautus fuit, vt faceret que facienda non erant, vt
postea desiderans/que non bene fecerat, de factis peniteret,
et facienda caueret? Sed sciendum est. qd sicut penitētia
dei, non est mutata voluntas in appbatione faciendi, sed or-
do mutatus in institutione facti. sic cautela eius, non est p
sidentis circūscriptio, sed subiectorū correctio. Nam, in ma-
lo faciendo, tā cauet qui terret ne fiat, qz q timet ne faciat.

De corde et delectatione, et cogitationibus.

Sorolla est, delectatio sagimē, cogitationes, mu-
scæ. Propterea, vbi desideria abundant, abundant
et cogitationes. Sit tamen nō nunqz, vt postqz cor
a malis desiderijs emundatum fuerit, adhuc cogitationes
praug redeant, tam importunæ nūc, qz pruis immundæ. Ibi
maculantes, hic inquietantes. ibi lutū, hic puluis.

Sunt viæ. Una lata/ad pditionem, alia arta/ad
vitam. Illa, que lata est, multos habet incedentes
p se. illa, que arta est, paucos capit. In omni em
genere que p̄ciosa sunt, rara sunt, et que vilia sunt, nume-
ro abundat. Lata aut via est, ire quo libet, et facere quod
placet. Arta via est, pceptis regi, et desideriorū flura strin-
gere ad regulam equitatis. Duæ ergo viæ sunt, una mortis,
alia vite: et duo populi malorum et bonorum: et duos reges, di-
abolus et xp̄s, et p̄cedit uterqz exercituum suum, unus ad
mortem, et aliis ad vitam: cr̄stus humilitatem, diabolus

elatione: xp̄us pietate, diabolus impietate: xp̄us puritate,
diabolus impuritate: xp̄us obediēta, diabolus cōtumacia.
Et quē quis q; ducem sequit̄ in via, habebit regem i patria.

De sapientia mundi, et sapientia dei.

Scriptum est, q; mundus in sapiēta, p̄ sapientiā de-
um nō cognovit, placuit deo p̄ stulticiā p̄ dicatōis
saluos facere credētes. Mundus sapiām habuit, p̄ quā nō
deum potuit cognoscere/positum i sapientia sua. Sapien-
tia mundi fuit ratio humana, scđm visibiliū rerū naturā, et
elementa hui⁹ formata. Sapientia dei fuit eius ineffabilis
maiestas, et incomprehēibilis bontas. Erat et prudentia
mundi, circa cōmoda carnis diligens circumspetio. Sapi-
entia ergo mundi, quę humana ratione incedit, negat fidem.
Prudentia aut̄ mundi, quę carnis tantū cōmoda querere do-
cet, et vitare incommoda, destruit bonā opationem. Prop-
terea sapientiam stultam reputat deus, prudentia; iudicat
inimicam, quoniam illa veritati aduersatur, ista dilectionem.
Propterea, utrāq; destruxit deus, sapiām p̄ stulticiā, pru-
dentia p̄ insamiam. Quasi em̄ stulticia quedā dei funḡ, scđm
humanū sensum, qđ ad abiecta et indigna sibi, se humilia-
vit: insama aut̄ reputata/ q; sine necessitate dura sustinuit.
Et tñ, qui i sapientia sua cognosci nō potuit, quasi i stulti-
cia agnitus est: quoniam, qui i sua celsitudine manas, nō
potuit comprehend̄ i sua humiliatione cepit agnosc̄. Qua-
si em̄ i sua sapientia deus fuit, qñ i eo q; ip̄z decere vide-
batur pmansit: sed ibi agnitus nō est, donec' quasi desipuit/
et indigna suscepit. Ibi dum sapientiā mudi destruxit, ubi
se i eo/qđ stultum mundo videtur/demonstravit, vt disce-
ret homo, supra rationē mundi esse, qđ videbat i natura ho-
mīs deum apparere. Deinde aut̄, quasi p̄ insamiam deus pru-
dentia carnis evacuavit, quando contra eius estimationē
agens, carnem suā sine retratione ad penas et tormenta ex-
posuit, et sic eam ad incorruptionē resurrectionis eduxit,

8

ostendens quoniam nō parcendo, sed castigādo et psequēdo, carnem seruare oportet. Sic ergo, quia ī sapientia sua p sapientiam mundus nō cognovit deū, placuit d eo, p stulticiam p̄dicationis, saluos facere credentes. Stulta eīm vi-debantur quē dicebant, sed tñ per hēc demōstrata magis sūt stulta/q̄ probabant et amabant: q̄ probabant/rōe stulta, et q̄ amabant/dilectione insana. Illa sine veritate, ista sine utilitate. Stultum eīm fuit, supra carnis sensum, veritatē dei pertinaciter nō recipere, et īlāma fuit, propter carnis commodum, detrimentum anime patienter sustinere.

De eo qđ scriptū ē: Quae ē ista q̄ ascēdit rē.

Que est ista que ascendit per desertum, sicut virgula sumi, ex aromatibus mirrē et thuris, et vīuersi pulueris pigmentarii. Dormit et ascendit, qui foris requiescit et intus dormit. Desertum est mundus, ppter abundantiam malī, et inopiam bonī. Desertum est cor malum, quia cultum non est, et germinat noxia, et ī eo bestie habitant. Quia eīm ī eo agricula non est xp̄us, et pater eius non seminat ibi verbum suum, surgunt germīa viciorum, vrtice concupiscentiæ, et spine sollicitudinis, et alia talia, et requiescunt ibi demonia. būia n̄ ē qui extreat. Desertum est iterum, cor bonū, quia longe est a strepitu et tumultu, et non oculatur frequētia ērenax cogitationum, sed virens pmanet, et floridū, et germīa virtutū producit, et canit ibi turtur/spus sanctus, et non auditur ibi vox hominis, neque ad hominem pertinentis. Virgula recta est et gracilis, et ī longum porrecta. Quia tantū sursum tendit recta esse debet: et quia arta est via gracilis, et quia longa et porrecta. Iterum, non est vīgula ligni insensibilis et duri, sed sumi, qui speciem habet, et substantiam non habet. Cum enim certetur, aliquid esse videtur, Cum manus apponitur, nichil inuenitur. Sic bonus quisque hic esse vīdetur per carnis speciem, sed hic nō est per dilectionem.

glad de igne ascē
nō sumus. Et aro
sum pīmetari. P
nō patentes. Mirrā
pīueris pulue
fūcūrī vīnīcīta i
mējō. Exhortatō;
mīcūrī mūltudo i
mūltūrī cīrcūtūs. Sī g
pīuerī est vīnūrī fū
mīcūrī q̄ in pīgnā e
mīcūrī dīcīpīuī. Cī
mējō, q̄ post pīmā l
pīgnā dīceptā m
mīcūrī. Sic et ī vī
mīcūrī vītūrīs, e
mīcūrī vītūrīs ab hōi
mīcūrī sponē sub
mīcūrī et thūs, p
mīcūrī. De misērī
mīcūrī dīfīmerat, et bon
mīcūrī jūcīde deo, et
mīcūrī. Vībī ī misē
mīcūrī dīcīderat ī forte
mīcūrī vītūrīs scība
mīcūrī hīcītergo pīlī mī
mīcūrī vītūrī ad hominē ipa
mīcūrī vītūrī tempore, allūmpēa v
mīcūrī vītūrī cum bonīe. Qd
mīcūrī vītūrī alīlī, pīpītī in c
mīcūrī vītūrī addūcere. C
mīcūrī vītūrī, pīmū occī

Iterum fumus de igne ascendit, quod desiderium ex amore venit, et qualis fumus. Ex aromatibus mirre et thuris, et universi pulueris pigmentarij. Pigmentarium est xp̄us, pigmenta et aromata virtutes. Mirra, carnis mortificatio, thus, mentis deuotio, vniuersus pulvis pigmentarium/virtutum omnium multitudo. Sicut in virtus, ita in virtutibus etiam inuenitur. Dicitur in libro Job. Exhortatoꝝ ducum, et vñlatū exercitus. Habet enim vitiorum multitudine regem, habet et duces, habet et populos, et exercitus. **R**egina est supbia, duces vitia capitalia, exercitus est vniuersa mala subsequētia. Primū ergo duces vitiorum, qui in pugna exhortationē faciunt, quod hominem cum rōne faciendi decipiunt. Exercitus autem postea, quasi cum vñlatu irruit, quod post primā suggestionē suscepit, turba vitiorum sequens, in deceptam mentem, cum violentia et tumultu impetum facit. Sic et in virtutibus, regina est humilitas, duces, principales virtutes, exercitus bonorum vniuersitas. Et postquam p̄me virtutes ab homine/cum quādā rōne suscipiunt, mox vniuersitas bonorum sponte subsequitur. Ideo hic primum duces posuit, mirra et thus, post exercitū, vniuersum puluerem pigmentarium.

De misericordia et veritate.
Deus sursum erat, et homo deorsum. Veritas erat in celo, cum iudice deo, et misericordia in terra, cum homine iudicando. Vbi enim misericordia esset, si cum misero non esset. Descenderat enim forte nesciente veritate: quoniam illam ad hominem venturam sciebat, et de illius aduentu metuebat. Descedit ergo prius misericordia, ne si veritas preueniret, accessum ad hominem ipsa postea non inueniret. Neccepto igitur tempore, assumpta veritate, descendit deus, ut ratione poneret cum homine. Quod cum vidisset misericordia, non ignorara diuinū osilij, prexit in obuiā illi, deum cupiēs mitigare, et placatum adducere. Cernes autem veritatem obstatu vultu incedentem, primū occurrit illi rogans ut gradū

sisteret, nec minus prepararet, donec funderet orationē suā ad dñm. Ibi ergo misericordia et veritas obuiauerūt sibi. Tunc misericordia clemēti causatione querelā corā deo depositus, dicens, egre se ferre, qđ ad hoc negociū socia aduocata non fuerat, p̄fertim, cum nunq̄ deus sine vtraq; hac socia vel comite, iter aliqd facere cōsueuerat. Cū em̄ iquit, scriptū sit. Vmuersę vię dñi misericordia et veritas. quomō sola veritate content⁹, misericordiā domin⁹ me⁹ non vocavit, p̄cipue, cum nō solum equalē sed priorem etiam misericordiam esse debere, scripture vbiq; d̄memorat. Neq; em̄ scriptum est: Veritas et misericordia, s; misericordia et veritas vniuersę vię dñi. Quare ergo, quę prima esse debuit, nunc postrema: et qđ magis me grauat, si ad comitatū tuū nō vocata accedo; Ecōtrario, veritas respōdit; In hac via misericordiam, comitem dñi, nec esse posse nec debere: tum, qđ consiliū voluntati ei⁹ contrariū ordinatū sit, et idcirco in eius ope p̄sens ipa esse nō possit: tum etia⁹, qđ cum ipo dño egressa non sit. Dixit etiam, ipsam misericordiam magis optere rationem reddere, quare ipa egrediēt dño nō affuerit, et absentia ei⁹ magis l̄sum esse dñm, in tantū, vt uno comite iter carpe cōpulsus sit. Nō hęc omnia respondit, se nec mala intentionē egressam, nec malo ope cccupatam, s; magis se honori et utilitati dñi sui d̄sulere, quę nō pdere studiat, et destruere, sicut ipa veritas, sed saluare. Illaz esse notandam potius et accusandā, quę famulos et ministros dñi tantū velit īmīni, vt cum omnes abierint, nullum patiatur p̄ indulgentiā aliq̄ leuari et reuocari. Veritas aut̄ respondit: non esse decens, bonū dñm et iustum, malos seruos et iustos habere. Nīa dixit: tantū dñm sine ministris esse non debere. Veritas affirmauit, neq; hoīes merito debere damnari. Nīa respondit: eos vt bom fierent spontanea etiam pietate debere reuocari. Veritas dixit: se nolle nec posse tot scelera hoīm tollerare. Nīa respondit: grām dñi

ad indulgendum supabundare. **V**eritas dixit: **V**nusquisq;
 prout gessit in corpe accipiat. **A**nima dixit: **O**mnis homo
 magis conuertatur ad dñm, et viuat. **H**is ergo ita sibi obui-
 antibus, et ad diuersa voluntatem dei inclinare desideran-
 tibus, videns deus, tam diuersas sententias ad effectum si-
 mul procedere nō posse, ait, **S**criptū est: **M**isericordia et
 veritatem diligit deus. **R**uas ergo diligit, vult sibi semper
 p̄sto esse: et q̄ rursus dicitur de deo. In pace factus est lo-
 cus eius: nō potest illas discordes sustinere. **C**ōcordia aut̄
 esse non potest, vbi voluntas tam diuersa est. **V**eritas ēm
 vult, vt totū imputetur, misericordia vero, vt totū adonet,
 que simul fieri non possunt. **P**ropterea nego, qui amator pa-
 cis sum, compellar vestrā societatem relinquare, necesse est
 ut vos studeatis utrumq; vrās voluntates ad unum assentū
 inclinare. **N**o hęc veritas respondit: se minus laudabilem, si
 aliquid multum relinquatur. **M**isericordia dixit: se minus
 amabilem, si non totum gratiata pietate soluat. **T**unc deo
 interrogavit, si vellent amb̄ suas voluntates in eius arbitrio
 ponere, et quod ip̄e inde discerneret, sine contradicōne
 annuere. **R**uod utraq; inquit fieri posset, sine diminutōe
 nomis, et dignitatis sue cedente. **D**eus dixit: e quā sibi vi-
 deris, vt peccatū hoīs, et ex parte p̄ter veritatem puniatur,
 et p̄ter misericordiam ex parte dimittat. **I**n hoc ergo am-
 babus assentientibus, veritas adiecit dicens: vt sicut prius
 misericordia cum homine fuit, et ipsa in celo permanxit, ita
 nunc ipsa in terra cum homine permaneat, et misericordia cū deo
 celum ascendat. **S**criptū est em: **M**isericordia et veritas p̄-
 cedent faciem tuā. **S**i ergo paus misericordia p̄cessit, et veritas
 permaneat, iustum est, vt nunc mīa permaneat/et veritas p̄cedat.
Tunc misericordia rogas veritatem, memorē esse omnis pa-
 tri, sc̄z ne quicq; ultra concessum contra hominem emoliat,
 cum domino ascendit. **V**eritas aut̄ intrās in cor hominis
 inuenit ibi omnia mala, et digna penit, et clamare cepit, de

terra hominem accusans, misericordia vero non desistebat in
celo domum orare, pro homine postulans. Homo in terra per
veritatem stimulatus, peccasse se confitebatur, et de cœlo
per misericordiam flexus, dñi miserebatur. Homo confessione ad sa-
lute ore proprio faciebat, et misericordia suis dominum ad iustificati-
onem hominis opellebat. Veritas de terra orta, per confessionem hominis
oriebat, et iusticia de celo prospiciens, per misericordiam dei ad terram
mictebatur. Veritas dixit: prius pumendū, qui prius malū fe-
cerat, misericordia dixit: postea iustificandū et saluandū, quod ma-
lū dñi fecerat, per veritatem accusabat, et per misericordiam proprie-
terat iustificabatur, quod veritas de terra orta est, et iusticia
de celo prosperat. Quia ergo misericordia cum deo pro homine
erat, et iusticia et veritas a deo cum homine erat, iam inter
deum et hominem iusticia et pax erat, et ascendit iusticia ab
homine ad dominum pacem postulans, et descendit pax a deo ad
hominem iusticiam amplectens et osculans. Tunc ait iusticia
ad pacem: Nunquid optimo satis est mala dimittere, nisi eti-
am studeat bona offerre? Arauit peccata per indulgentiam,
nunc conferat dona virtutum per gratiam. Respondit pax
et dixit: Dominus dabit benignitatem, et terra nostra da-
bit fructum suum. Nunc autem interim iusticia ante eum am-
bulabit, et ponet in via gressus suos. Quod audiens iusti-
cia, precurrens reuersa est ad hominem, ut ab eo non disce-
dat, donec dominus ponat in via gressus suos, et veniam.

Non interest, inter virtutem et iustitiam, quod virtus
magis esse videtur affectus rationalis, voluntas bene for-
matus, vel recte ordinatus, iusticia autem forma vel ordi-
natio eius. Tunc bene ordinatur mentis affectus, quando
secundum dei voluntatem mouetur.

De iusticia.
Iusticia, alia est secundum debitum facientis, alia secundum meritum pa-
tientis. Iusticia secundum debitum facientis, est punitio; iusticia secun-

meritum patientis est equitatis. **J**usticia potestatis ē, quia sine iniustitia licet facienti si velit, qđ eius p̄tāti debetur. **J**usticia eq̄tatis est, qua retribuit patienti etiā si nolit, qđ eius merito debet. **C**ū ergo deus p̄mit p̄tōrem iuste facit, qđ eius p̄tāti debet, ut hoc possit si velit, et iuste patitur qđ patitur; qđ scđm meritū suum ei retribuitur, qđ eius merito debetur, et ē illic potestas iusta, qua deo iuste facit, et ip̄e iustus est: hic retributio equa, qua p̄tōrem iuste patit: qua tñ nō ip̄e ē iustus, s; pena ei⁹ iusta ē. **C**um v̄o deus iustificat p̄tōrem iuste agit, et iustus est iusticia p̄tatis, qua ei hoc licet: qđ vero iustificatur, iustus est iusticia, quā accepit, s; nō in eo/qđ otra meritū suum accipit: si tñ iniustus nō est, qđ nō facit ip̄e qđ accipit, qđ p̄ se nō accipit, sed patitur tñ qđ accipit: et est iustus qui facit, qđ facit iusticia quā facit, et ē iustus qui accipit, iusticia quā accipit, nō tamē qđ accipit, quia sine iusticia sua, p̄ sola gratiam iusticiam accipit.

De lectulo et ferculo salomonis.

Salomon est xp̄us, lectulus salomois cor atēplantis, ferculū salomois/cor p̄ bona; op̄ationē se circūfērētis/et exercentis. **A**uando de lectulo salomonis locuta est scriptura, nō dixit vñ factus sit: qđ ineffabiles sunt aspirationes atēplatiomis/que cor illuminat. **D**e ferculo autē salomonis dicit, vnde sit/et materiā eius describit, qđ enarrari possūt et dici, exercitia virtutū qđ vitā op̄antis edificat.

De natura, et gratia, et deo.

Qatuor modis noticia dei cordi humano manifestatur, duobus intus, duobus foris, duobus p̄ naturā, duobus p̄ gratiā. **I**ntus, p̄ rationem et aspirationem, foris, p̄ creaturā et p̄ doctrinā. **A**d naturam p̄tinet ratio creaturata, ad gratiā aspiratio et doctrina. **F**uerunt ergo duo simul, natura et gratia, nō sola natura, neq; sola gratia, ne si natura totū posset, grā nō q̄reref, aut si nihil posset, culpa excusaref. **I**n dei natura totum posse dixerūt, et grām nō

28

que siverunt, gentiles quidem naturam nichil posse existimauerunt, et culpā excusauerūt, et utriq; errauerūt. Inē quatuor prima est rō, scđa creatura, t̄cia doctrīa, q̄rata aspiratio. Ratio iuestigat, creatura appbat, doctrina explicat, aspiratio d̄fimat fidem. Tres sunt testes appbatōis, quoniam deus est, affectus, et defectus, et effectus. Affectus p̄cedit, sequitur defectus, occurrit effectus. Effectus querit, defectus exigit, effectus tribuit: quod nō esset, si prouidentia nō esset. Sunt alij testes tres in creatura, diuinitatē creatoris profitentes, magnitudo potētiae, pulcritudo sapientiae, benignitatis dulitas. Deinde scriptura explicat, quę creatura probat: primū deū esse, deinde vnu esse, deinde et trinū. et deestatur ip̄e deus fidei, ne testimonium hominis minus firmū foret. Ante legem dixit, se esse, sub lege vnum, sub grā triū, ut paulatim cresceret cognitio veritatis. Ante legem dixit, ego sum: et iterum, ego sum qui sum. Et rursum: Hęc dices filijs Israhel: qui est misit me ad vos. Sub lege dixit: Audi Israhel, deus tuus deus unus est, ipm adorabis, et ei soli seruies. Sub gratia dixit: Ite docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris/ et filii/ et spiritus sancti. Confirmationem aspirationis, nouit ille qui accipit.

De superbia et humilitate.

Deus hominē formās, et condens iudicio, posuit in eo quedam humilia/ quedam gloria. Vemit autē superbia, et muemt excellentia quidē et decora/pulchra ad concupiscentiā, humilia autem et infirma, turpia, ad confusōnem/ et ignominiam: et p̄mitur ubi tumet, et d̄funditur ubi gloriatur. Vemit autē humilitas, et considerat pulchra/sine cupiscētia, infirma/sine ignominia: et placet in utroq; oīdior. In altero qđem, qđ suā potentia probat, in altero vno, qđ nrāz p̄sumptionē tempat, ut in uno videamus, qđ tum de ipso p̄sume-re possumus, in altero aut, qđ humilia de nobis sētire debeamus.

De contemplatione.

Prima contemplatio ē in visibilibꝫ, sc̄da, de visibilibus
ad iuisibilia, tercia, in iuisibilibꝫ. Sic prima erudi-
tio ē in littera, sc̄da, de littera ad sensum, tercia, in sensu.

De tribus gradibus fidei.

Tres sūt ḡous fidei. Primꝫ ē ea q̄ dñr/p pietatē solā
elizere, sc̄d̄s ea q̄ electa sūt/p rōz appbare, terciꝫ q̄
appbata sūt/p puritatē apprehēdere. Quartū genꝫ hoīm ē,
qbꝫ solū credere ē/fidi n̄ dēdicere. q̄ tñ d̄suetudīe vniēdi ma-
gis, q̄ vitate credēdi/fideles noīant̄ fideles aut̄, primū, per
pietatē electōz faciūt, postea ex rōz/estūatōz ocipiūt, nouis
sime p puritatem/assertōz apprehendūt. Tribus itē ḡdibus
cḡmitio fidei crescit: alij audita sine discussiōe credenda su-
scipiūt; alij credēda rōe discutiūt et credunt: alij discussa
et credita/effectu apprehendūt. Primū, hūt fidei cḡmtōz, se-
cūdū, cḡmtōis rōz, terciū, rōms assertionē. Sic p tēpora cre-
vit fides: ante legē deus creator credebat, et ab eo salus
et redēptio expectabat: p quē vō/et quō eadē salū iplenda
ac pficiēda foret, exceptis paucis qbꝫ hoc scire singulariē
i munere datū erat, a cētis fidelibꝫ n̄ agnoscebāt. Sub le-
ge aut̄, psona redēptoris mittēda pdicabat, et vētura expe-
ctabat: q̄ autē ipa psona foret/hoc ē hō/vel anglus/vl de
vōdum manifestabat. Soli hoc agnouerūt, q̄ p sp̄m singu-
larit ad hoc illūiat̄ fuerāt. Sub grā autē maiestate ab dībꝫ
iā et pdicat et cōdit et modꝫ redēptōis/et q̄litas psonę re-
dēptoris. Semper p tñ in ecclia dei ab initio/fides fuit icar-
natōis, et passiōis xp̄i, qz nūq̄ ab initio defuerit, q̄ hoc agno-
ueit: alij saluabāt̄, qz hoc pfectōi fide simplici n̄ gebāt, et
eos bñ opādo seqbātur. Itē sciēduz, qm̄ alid ē affectō aī q̄
reditur, alid cḡmtō q̄ p̄cipitur qd̄ cōditur. In affectōe fides
ē/ cḡmtōe ea q̄ p̄tinēt ad fidē: alid ē ḡ fides, alid cḡmtō fidei:
et p̄t qd̄ ei2mōi cḡmtō sūt oī fide ē, fides at̄ sūt dḡtōe
ōtō n̄ p̄t, et tñ aliquā sup̄ cḡmtō; p̄t, qm̄ fides ē etiā de fidei.

De eo qd̄ scriptum ē: caritas nunq̄ excidit.

Dilecto frī. r. b. peccator. **C**aritas nunq̄ excedit. **N**u-
tieram hoc et scribā q̄ verum erat, **N**ūc autē fr̄ cha-
rissime experimentū accedit, et scio plane, q̄ caritas nunq̄
excedit: p̄ gre profect⁹ eram, et v̄em ad vos in terram alienam,
et quasi aliena nō erat, qm̄ iuēm amicos ibi, s; nescio
an prius fecerim/ an fact⁹ sim. **T**amē iuēm illuc cāritatē et
dilexi eas, et nō potui fastidire, q̄ dulcis michi erat, et ipse
in fāculū cordis mei, et qm̄ angust⁹ iuēnt⁹ ē/ et nō valuit
cape totām̄ ipse iuleui q̄tū potui, totū ipse iuleui qd̄ habui/ s; totū
cape nō valuit qd̄ m̄uēm. **A**ccepī ergo q̄tūm cape potui, et
onust⁹ p̄cō p̄eioso, pondus non sensi, quomāz sublevabat
me sarcina mea. **N**unc autē longo itinere effecto, adhuc sac-
culum meum plenum reperio, et nō excedit quicquam ex eo,
quomā caritas nūquā excedit. **I**lluc ergo frater carissim⁹
cetera memoria tui primū m̄uēta est, et signavi ex ea l̄ras
istas, cupiens et sanū esse, et saluū in dñō. **T**u ergo uicē re-
pende dilectōis, et ora pro me, dñs ihūs xp̄s tecū sit amen.
Igm̄s in fonte, acupiscentia ī carne, flat⁹ suggestio, flamma
operatio **D**e theophamā.

Teophamā ē apparitio diuina, ī qua apparet et ma-
nifestat̄ deus. **S**i q̄s om̄ez creaturā theophamā
dixerit, nō errabit. **T**eophamā potentia ē creatura
rū magnitudo, theophamā sapientia ē, creaturaz pulchritudo,
theophamā boitatis creaturaz utilitas, **P**rima similitudo
creature ad deū est/qd̄ est, sc̄d̄a/qd̄ vna ē, q̄ om̄e qd̄ est, ī
hoc ē qd̄ vnu ē, s; ex his q̄ sūt et vnu sūt, alia ex uno sūt ve-
nat alia simplicita, alia ex plurib⁹ vt d̄posita. **I**lla autē q̄ et
sūt/ et vnu sūt et ex uno sūt, magis dō similia sunt, p̄cipue si
vmitatem suā, quā ex pluribus nō colligunt, ad plura nō effū-
dunt. **T**ales sunt naturę spirituales, que magis ad similitu-
dimem dei accedunt, que nec ex pluribus sunt, q̄ sunt natā
simplicita, nec plura ex ip̄s, quia non possunt esse materia.
In his duo posuit deus ad naturā, duo ad formā. **N**itam

et sensum ad naturā, cognitionē et dilectionē ad formam,
ad vitāognitionē, ad sensū dilectōz. Hęc duo sup̄ma, et iō
propria sūt, et exp̄ssa īmago,ognitionē vitatis et amor v̄tutis.

Dropterea deus conscientias hōim in p̄senti vita ad in-
uicem manifestas esse noluit, ne videntes prouo-
carentur, et h̄ntes defunderent. Tanta etem mala, que ī cor-
de homīs versantur, si paterent, et videntib⁹ mutuo esent
incitamentū ad culpam, et habentib⁹ testimoniū ad igno-
mīnā. Propter hoc velata sunt occulta cordium, ut futu-
ro iuditio locus esset. Est aut̄ velamē cordis, habit⁹ cordis
habit⁹ corporis, siue manifest⁹, siue dubi⁹, et boni/et mali.

Quinq; septena ī sac̄ scriptura, fr̄, iuem̄, q̄ volo, si pos-
sū sicut postulas, pri⁹ sigillatū enumerādo, ab iuncē
distiguerē: postea v̄o, quā int̄ se habeāt duemētiā, eadē sibi
p̄ singla oferēdo/demōstra re Primo loco. vij. virtia ponūt.
Prima supbia, scđa iuīdia, ēcia, ira, quarta tristitia, v. aua-
ritia, sexta gula, viij. luxuria. Contra hęc scđo loco astituū-
cur. vij. petitōes, q̄ i dñica orōne d̄tinēt. Prima q̄ d̄r deo,
sanctificet no. t:ij. q̄ d̄r, adue. r, t:ij. q̄ d̄r fiat. v. t.s.m.c.
et. i.t:ij q̄ d̄r/panē n. q. d.n.b: v, q̄ d̄r/dimitte n.d.n.s. et
n.d.d.n:sexta. qua dicitur/ne nos mdu. i. t:septima, qua
dicit. libe. nos a.m. amē. Postea scđo loco sequnt. vij. do-
na sp̄s sancti. Primū/sp̄s timoris dñi: s̄m̄/sp̄s pietatis: ter-
ciū/sp̄s sc̄ie:iiij, sp̄s fortitudis: v, sp̄s osilij: vij, sp̄s mitelle-
ct⁹: vij. sp̄s sapie. Deniq; quarto loco/succedūt septē v̄tu-
tes. Prima paupertas sp̄s. i. huīitas:ij. māsuetudo siue be-
inḡitas:tercia compunctione siue dolor:iiij. esuries iusticie
siue desideriū bonū: q̄ita mīa:viij. cordis mūditia:viij. pax.
Quoniamque quinto loco, disponuntur septem beatitudines.
Prima regnum. c:ij. possessio terre viuentiū:ij. solatio:
iiij. iusticie facietatis: quīta misericordia: sexta visio dei:

septima filatio dei. **H**ec ita primo loco distingue, ut intel-
 ligas ipsa vita, quasi quodam esse animę languores, sine
 vulnera interioris hominis. **I**pm vero hociem, quasi egrotum,
 medicū deū, **D**ona spūs sancti antidotū, **V**irtutes sanctatē,
Beatitudines/felicitatis gaudium. **S**unt ergo septē virtus ca-
 pitalia sue principalia, et ex his vniuersa mala oriuntur. **H**ic
 sunt fontes abyssi tenebrosę, de quibz flumina Babilonis exerūt,
 et in omnē terrā deducta, stillicidia iniquitatū diffundunt.
De quibus flumibz p̄faltista, i. p̄sona p̄p̄li fidelis, cecinit, di-
 cens; **S**up̄ flumina babilonis illic sedimus et fleuim⁹, dum
 recordaremur sion. **I**n salicibz i.m.e.s.o.n. **D**e his ergo
 septē virtutibz vastatoribz, et vniuersaz naturę integritatē cor-
 rūpentibz simulqz malorum omnium germia producētibus,
 q̄ntū ad p̄ns negotiū explicandū sufficere putam⁹, loquar.
Septē ergo sūt, et ex his tria hōiez expoliāt, **Q**uartū expo-
 liatuz flagellat, **C**unctuz flagellatuz eicit, **S**extuz/eiectum
 seducit, **S**eptimū/seductū seruituti subicit, **S**upbia em̄, au-
 fert hōi deū, **I**nuidia/aufert ei proximū, **I**ra aufert ei seip̄z,
Trifitia/spoliaum flagellat, **Q**uaritia/flagellatum eicit,
Gula/eiectum seducit, **L**uxuria/seductū seruituti subicit.
Nunc reuertētes, singula p̄ ordinē explanem⁹. **D**iximus, qđ
 supbia aufert hōi deū, Supbia nā qz, ē amor p̄p̄ie excellētis,
 quando mens bonum quod habet, singularē diligēt, id ē si-
 ne eo a quo bonum accepit. **O**p̄stifera supbia qđ agis: cur
 suades ruuto, vt se a fonte diuidat? **C**ur suades radio, vt se
 a sole aueriat? tur m̄si, vt et ille dum fundi desinit, arescat.
 et iste duz ab illuiance se auerat, tenebrosus fiat: vt terqz hōz,
 dum accipe cessat, id qđ necdum hōz, atinuo illō etiā qđ hōz
 amittit. **H**oc profecto tu agis, euz doces donuz exē deum
 diligere, vt q̄ p̄tē boni, q̄ ab illo datū ē puerse sibi p̄dicat,
 totum bonum quod in illo est amittat. **S**icqz fiat, vt nec id
 qđ hōz, veliter hōre possit, dum illud i eo a quo hōz/n̄ diligit.
Sicuc em̄ om̄e bonuz veraciter a deo est, ita nullū bonum

extra domīnū ptiliter habeti potest: imo vero p hoc, id īpm
 qđ habet, amittit, qđ ī eo et cū eo/a quo habz, nō amat.
Nam quicūq; nō nouit, nisi hoc qđ hz ī semetip̄o, diligere,
 necesse est, vt dum ī altero bonū qđ nō hz aspererit, tanto
 amarius sua eum īpfactio torqueat, quanto eū, ī quo oīne
 bonū dīstīt, nō amat. **E**t idcirco, supbiā semp mīdia sequi-
 tur: qr qui illīc amorē nō figit, vbi oīne bonū est, quantum
 de suo puerse extollitur, tanto grauiſ de bono alieno tor-
 quetur. **S**ua igit̄ elationī iustissime pena deputata ē, īpa
 quā de se gignit īmīdia, q̄r om̄e omnū bonū diligere no-
 luit, recte nūc boni alterius luore tabescit. **R**uez profecto
 alienē felicitatis successus nō vreret, si illū, ī quo oīne bo-
 num, p amorem possideret. **N**ec ei alienū a se iudicaret bo-
 nū alteri, si suū ibi diligenter, vbi et suum et alteri bonū
 simul possideret. **N**unc ergo, quantū se p elationē atra cre-
 atorem extollit, tantū p luorem sub proximo cadit. **E**t qn-
 tum ibi fallacī erigīt, tantū hic veraciter p̄cipitatur. **S**ed
 neq; hic sistere potest, semel cepta corruptio. **M**ox ei, p de
 supbia nata fuerit īuidia, iram de seīpa parit: qr miser am-
 mus ppterēa iam sibipi de suā īmpfectōne irascit, qr de bo-
 no alteri p cāritatē nō letatur. **A**tz ideo, id etiā qđ habet,
 sibipi displicere incipit, quāmā ī alio id qđ h̄re nō p̄t agno-
 scit. **R**ui ergo p cāritatē ī dō totū h̄re potuit, id etiā qđ
 p elationē extra deum h̄re conabat, p īmīdia et iram amit-
 tit: qr postq; p supbiā deū amisit, p īuidia p̄dit proximū,
 et p iram semetip̄m. **R**uia ergo, oībus amissis, nichil supē
 vnde gaudeat infelix conscientia: p tristitiam ī semetipsa
 colliditur, et que de alieno bono pie letari noluit, de suo
 malo iuste cruciat: postq; supbiā ergo et īuidia et irā, q̄ ho-
 miez spoliāt, atinuo tristitia sequitur, que nudatū flagellat.
Cui deinde succedit auaritia, que flagellatū eicit: quia ī-
 terno gaudio amiso, foris consolationem querere compel-
 litur. **P**ostea accedit gula, que electum seducit, quia animū

exteriorib^z inbiante, hoc vitū in primis, quasi e vicino cēptans, p ipm naturale appetitum ad excessum illicit. Postremo supueme luxuria, que seductum violenter seruitu subicit: quia, postq̄ caro p crapulā inflammata est, ardorem libidinis supuementem emollitus, atz eneruiter resolutus amus, vincere non potest. Seruit ergo, sequissime Dominiacionis mens turpiter subacta, et nisi exorata subuemat saluatoris pietas, non erit iam vnde captiuo seruienti, amissa restituatur libertas. Sequuntur itaq; sepiē petitiones alia septē vicia, quib^z ille oratur vt subuemat, qui nos et orate docuit, et qd orantib^z spiritū bonum ad sananda vulnera nra, et ad soluentū iugum captiuitatis nostre daturus esset, repromisit. Sed nos, anteq̄ ad explanationem hanc veniamus, prius volumus alia adhuc similitudine demonstrare, quantam in nobis corruptionem supradicta vitia generent, vt quanto periculosior languor ostenditur, tantomagis necaria medicina dproberetur. Per supbiā igit̄ cor iflat, p iudicā arescit, p irā crepat, p tristia dterit, et q̄ i puluerē redigit, p auaritiā dispgit, p gulā inficit, et q̄si humectat, p luxuriā deulcat, et in luto redigit, ita vt iam miser dicere possit, infixus sum in limo profudi, et nō ē substāta. Cunq; huic limo profundi aīmus fuerit infixus, et luto coquinationis, et imunditiae obuoluc^z, euelli nequaq̄ potest, nisi ad illū clamet et eius auxiliū postulet, de quo psalmista loquit, dices: Expectas expectavi dñm, et mēdit. m. et exau. p. m. et. e. m. d. la. mī. et. d. lu. fe. Proptea igitur, ipse nos orare docuit, vt tecū bonū nr̄m ab ipso, et vt qd petum^z, et qd petētes accipim^z, ei^z donū, nō nr̄m ēē meritū intelligam^z. Prima igitur petitō dē supbiā ē: qz dō dicim^z, sanctificetur nōm tuū: hoc ei petim^z, vt det nobis timere et venerari nōm suū, quam^z ei per humilitatem subiecti simus, qui p supbiā rebelles et contumaces extimus. Hunc petitioni datur donum sp̄itus timoris domini, vt ille ad cor veniens, virtutem in eo,

creet humilitatis, que superbius morbum sanet, quia in ad regnum celorum, quod angelus superbus per elationem perdidit, homo humilis puenire possit. **Secunda petitio est**, contra inuidiam, quod dominus: Non duemus regnum tuum. Regnum siquidem domini est, salus hominum: quod tunc deus in hominibus regnare debet, quoniam ipsi homines dominus subiunguntur, et modo ei adhuc deo per fidem, et post iherusalem per speciem. **Qui ergo petit**, ut regnum dei aduemat, ille profecto salute querit hominem, ac per hoc dum pro communione omnis salute postulat, luonis virtutem se reprobare demonstrat. **Hunc petitum datur spiritus pietatis**, ut ipse ad cor venies ad benignitatem illud accedat, quatinus ad eandem honestatem hereditatis possessionem, ad quam alios puenire cupit, ipse pueniat. **Tertia petitio est** contra iram, qua dominus: fiat voluntas tua. sicut in cœlo. et in terra. **Non enim ostendere vult**, quod dicit: fiat uero tuum sicut in placere idicatur, quod voluntas dei, siue in se, siue in aliis, sed arbitriu suu dignatiois dispesat. **Hunc ergo petitionem**, datur spiritus scientie, ut ipse ad cor venies, eruditus illud, et salubriter opugnat, ut sciat homo, malum quod patitur ex sua culpa prouenire, si quod autem boni habuerit ex dei misericordia procedente, ac per hoc discat, siue in malis quod sustinet, siue in bonis quod non habet, a creatori non irasci, sed per omnia patientia exhibere. **Optime ergo**, per opunctos cordis, quod spiritu scientie opante, interius ex humiliitate nascitur, ira et indignatio autem mitigantur, et per ecclaves ostulti ira infernit, quoniam in aduersis per impatientię virtutem agitat, atque cecidat, vel malum quod patitur se meruisse, vel bonum quod habet per grazias accepisse, non agnoscit. **Hanc virtutem**, id est opunctionem, siue dolorem, premium desolatois sequitur, ut qui se hic sponte coram deo, per lamenta affligit, illic verum gaudium et leticiam inuenire mereatur. **Quarta petitio est**, contra tristitiam, qua dicitur: Panem nostrum quotidianum da nobis hunc. **Tristitia** namque tediū est, autem cum merore, quoniam mens quodammodo tabefacta, et virtus suo amaricata, invenia bona non appetit, atque omni vigore ex mortuo, nullo spiritu refectois desiderio hilarescit. **Appetit** ad sanandum hunc virtutem, depescari nos oportet miscerat.

18

Dñi, vt ipse solita pietate animq; tedium suo languenti interne
refectionis pabulum ammoveat, vt qd; ipa absens nescit appre-
tere, gustu presentis visitationis ad monita, incipiat amare.
Datur ergo huic petitioni, spiritus fortitudinis, ut fatigé-
tem anima erigat, quatinus illa pristini vigoris virtute re-
cepta, a defectu sui tedi, ad desiderium interni saporis duale-
scat. **C**reat ergo spiritus fortitudinis in corde, famem iusticie,
ut dum hic p. desiderium pietatis fortiter accenditur, illic
pro pmo plenam beatitudinis societatem. **E**quaf. **C**umta pe-
nitio est dtra auaritiam, qua dicitur: **D**imitte nobis debita no-
stra, s. et. n. d. d. n. **I**ustum enim, vt i reddendo debito, non de-
beat esse anxi, qui in erigendo noluerit esse auarus. **N**t; iō
cū a nobis p. dei grāz, pīnū auaritie tollit, qualiter a nostro
debito absolui debeamus, exposita salutis oditōe docetur.
Huic ergo peccōm, datur spūs osilij, qui doceat nos hī hoc
seculo libenter peccantibus in nos, misericordiam impende-
re, quatinus in futuro, cum pro peccatis nostris rationē redi-
bituri sumus, mereamur misericordiam inuenire. **S**exta pe-
nitio est contra gulam, qua dicitur: **N**e nos inducas, id ē p-
mittas induci in temptationē. **T**ec est temptation, qua nos
illecebra carnis, lepe p. naturalez appetitum, ad excessū tra-
bere mititur, et latenter voluptatez subicit, dum manifeste
nobis de necessitate blanditur. **I**n quā profecto temptati-
onem tunc nequaq; inducuntur, si sic studemus secundū mē-
suram necessitatis nature subsidium impendere, ut tamen
memimerimus, appetitum ab illecebra voluptatis coherere.
Ruod, vt implere valeamus, nobis potentibus spiritus
intelligentie tribuitur, vt interna refectio verbi dei appeti-
tum exteriorem exhibeat, et mentem cibo spirituali robo-
ratam, nec valeat corporalis egestas frangere, nec carnis
voluptas superare. **P**roptera namq; et ipse dominus, temp-
tatori suo, dum esuriens sibi, fraudulentaz de exterioris pa-
nis refactione suggestionem ficeret, respondit, dicens:

Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore dei: ut apte demonstraret, quod cum mens illo interiorius pane reficitur, non magnope curat, si foris ad tempus famem carnis patiatur. Datur ergo contra gulam, spiritus intelligentie, sed ille ad cor veniens emundat illud atque purificat, et illum interiorum oculum, agnitione verbi dei, quodammodo collirio sanans, eosque luminosus atque serenus efficit, ut ad ipsorum etiam deitatis claritate ostendatur, proprieatatem fiat. **C**ontra vicium igitur gule remedium opponitur, spiritus intelligentie: et spiritus autem intelligentie, misericordia cordis nascitur. **M**isericordia vero cordis, visione dei promeretur, sicut scriptum est: Beati misericordia cordis, qui in ipso deum videbunt. **S**eptima petitio, est contra luxurias, qua dominus libera nos a malo. **C**onuenienter sane seruilibus libertate petit, et idcirco huic petitioi datus spiritus sapientie. quod amissam captiuam libertatem restituat, et iugum iniustum damnatoris, quod suis viribus ille non valuit, per gram adiutus euadat. **S**apientia namque a sapore domini, cum mens gustu interiori dulcedis tacta, tota se per desiderium intus colligit, ne foris iam eneruit in carnis voluptate dissoluatur, quod totum intus possidet in quo delectatur. **C**ongrue igitur, contra exteriori voluptate, interior dulcedo opponitur, ut quanto illa plus sape et placere incepit, tanto liberior atque libetior ista ostendatur. **T**andemque in semetipsa mens pacificata, dum nichil est quod foris appetat, tota per amorem interiorum requiescat. **S**piritus ergo sapientie cor sua dulcedine tangens, et foris concupiscentię ardorem temperat, et sospita concupiscentia, interior pacem creat, quantum dum mens tota ad internum gaudium colligitur, plene ac perfecte homo ad imaginem dei reformatur. sicut scriptum est: Beati pacifici, qui in ipso filii dei. **v.**

Ecce, fratres, petitio tuā, non qualiter debui, sed quod potius explicans adimplevi. **R**eceipe munus culum, de quinque septem, quod postulasti, et cum illud respergeris memento mei. **G**ratis dei sit tecum/amen.

De trina refectione.

Terna refectione deus anima fideles pascit, p verbum,
p sacramentum, p spiritum. **N**on nos p verba sua, et
sacramenta reficit, fauum nobis edendum apponit,
quando vero m^ultus p spiritu suum nos reficit, mel nobis gu-
standum effundit.

Sed **Q**uid significat qd scriptu est: melior est ini-
quitas viri, qd bñ. f. m.

Melior est iniq^uitas viri, qd bñfaciens mulier. Si per
sensualitatem, mystice mulierē intelligere volumus, et p raz-
tionem, virum: contrariū fortassis erit, qd dicit scriptura.
qr primo homī recens plasmato, cum adiutoriū quereretur
in cibis ammātib^z, simile illi iuueniri nō potuit. Propter qd
et mulier ei postea facta est i adiutoriū, illi^z utiq^z similitu-
dim^s, que in ceteris oīibus iuuenta nō fuerat. Ut autē ean-
dem similitudinem haberet cum ipso, facta est de ipso: qr om̄is
similitudo, aut emulatio est/aut origo. **N**ua ppter queram^z
duo similia, prius vnum in uno, postea duo ex uno. **N**on so-
lus vir erat, et a dhuc in viro mulier erat, quasi duo in uno
erant, et duo vnum erant. **N**on autē mulier de viro facta est,
vnum quodāmodo duo factū ē, et diuisit se vmitas, vt una
similitudo in duobus constaret. Itaq^z queram^z duo i uno,
vel potius duo ex uno/i similitudine una, i quo uno, mascul-
lus et femina vnum sunt, in rpo ihū. **Q**uid ergo illud vnum
est, in quo et ex quo, duo sunt i similitudine una? **R**espici-
amus ad interiorem hōiem, illuc quid daz est ad c^olestia et
supna intendens, et hoc sapientia dicit. **E**t rursum quiddā
ad transitoria et caduca respiciens, et prudentia vocatur.
Et hec duo, ex ratione una sūt vel diuisunt, et diuidit se ra-
tio in duo, sursum/et deorsum: sursum i sapientia, deorsum
i prudentia: sursum in masculum, deorsum i feminam, vt ma-
scul^z superior sit/et regat, femina inferior/et regat. **C**aput
mulieris vir, caput viri xp̄us, caput xp̄i deus. **P**rudentiam
sapientia regit, sapientiam vero verbum dei, verbum autē

dei ab ipso est/cuius est Prudentia, quasi mulier est, curam
 domus agens, circa ea quod carnis sunt obstringit sapientia ve-
 ro, quasi vir, in longinqua sagacitate suā extendēs, per ampli-
 tudinem spiritualis contemplationis euagat. Hinc est quod mu-
 lier illa formicaria, quod propter absentiam viri, disciplinę simul et
 continentię modestiam postposuerat, virum suū pugre profe-
 ctum asserit, domumque ac cubile amatoribꝫ suis, pictis ca-
 pedibus in blandimenta voluptatis, se strauisse testat: quia
 nimis prudētia in terrenis et transitorijs passa, cum per presen-
 tiā sp̄ientię superioris non regit, desiderijs carnis sue, quasi
 quibusdam amatoribꝫ, per illecebrosas species rerū visibilium,
 ad illicitā dilectionē famulat. Fortis aut illa mulier, quod sa-
 pia omendat, quod bene domū disposuit, laudata ē a viro suo,
 fructū capiēs ex opibus manū suarū. Nec ē ergo bñfaciēs
 mulier, quod iniquitatū viri obpari non potest: ut in hoc manifeste demō-
 streat, quod tamen distet ab equitate illius malefaciēs, si nec bñfaciēs/
 iniquitatū illius potest cogredi. Considerate modū, quoniam mulier bñ facit,
 et in quo bñ facit, quoniam facit quod facere debet/bene facit, quod fa-
 cere debet. Prudētia dicitur, quod prouidere debet ea scilicet quod necessaria
 sūt, et cōmoda carni sue/quoniam ipsi omissa ē cura illius. Vir aut
 quoniam benefacit, et in quo bene facit, quādo sapientia sursū intendit,
 appetēs et desiderias ea solū quod bene placita sūt deo/tunc be-
 nefacit. Vir ergo benefacit, quādo sapientia ad superius suum
 amore et desiderio intendit. Mulier aut benefacit/quoniam prudē-
 tia inferiori suo iſfirmat, curā ac sollicitudinē impedit. Vidisti
 hoīez omoda carnis sue studiose ac callide p̄querētem, et pro
 ipso delectatōe obplēda, studio atque intentōe iſſistentē. Hic mu-
 lier erat benefaciēs. Vidisti rursus hoīez/gustu inēm lapsos
 ris roboratū, carne suā affligentez, et pro intentu supnē re-
 munera tōis/nō solū supflua/liter etiā necessaria subtrahentez,
 hic erat vir inique agēs. Si enim equestas est, cum carni quod suum
 est tribuis, nō in merito ieguntas vocat, quādo quod debitū ē illi
 nō ipendis. Sed tamen melior est iniquitas viri, quod benefaciens

mulier: qz melior est, qui p. celeste desideriu accēsus, carnē
suā, etiā nccāria subtrahēdo affligit, q̄ p. carnalē affectū
resolut⁹, desideri⁹ ipi⁹ q̄ dmoda sūt illi satissimacere p̄tēdit.
Mulier male facit, qn̄ prudētia, vel p. ignorantia ligata, car-
nē suā negligit, vlp sollicitudinē vanā distracta, ad supflua
qrēda se effudit. **N**n ergo benefacit mulier, vtus nō ē, s; qn̄
male facit, culpa. Inq̄tas aut̄ viri, desideriu ē iusticę, bo-
tas aut̄, p. cpiuo glorie. Si ergo vir iniqu⁹ ē ad iusticiā, mu-
lier aut̄ bona ad nat̄az: melior profecto ē inq̄tas viri, q̄ be-
nefaciēs mulier, qz si natura bona ē in dōtōe, iusticia meli-
or ē in retributōe.

De seruitute dei.

Fili, accedēs ad seruitutē sta ī iusticia et timore, et
ppa. a. t. a. t. Prmū hoc itēdite, q̄ lōge ē bō a dō,
q̄ accedere iubet, vt seru⁹ fiat, q̄ lōge ē ab eo, pbi fili⁹ ē, q̄
nec dū eē cupit, vbi seru⁹ ē: nec mirū, s̄ huus ēi quis seru⁹ tn̄
i domo ē et domestic⁹ et not⁹. q̄ uis nō pmāsur⁹, cn̄ iez⁹ ēst,
et dgnoscens et dgnit⁹. q̄ exē est/nō nouit ea q̄ int⁹ agūt.
foris canes et veneficiūt⁹ filij et hui, hui exituri, filij pmā-
suri. filij, accedens, adhuc foris/et fili⁹ dō. Nō dum seru⁹ et
iā fili⁹, sic jsl̄ i egypto positi⁹, fili⁹ pmōgeit⁹ vocat: grā ēi
meritū anticipat: ergo ad s̄ uitutez dī/sta ī timore: sta, n̄ ut
nō proficias, s; ne deficias: sta pmānens ī eo qđ c̄pisti, nō
rediens ad id qđ fuisti, sta ī timore. Timor dfigat lubrica
carmis, vt nō effluat ad culpā/dū prospicit ad penā, et ppā
ātām tuā ad teptatōz. Firma xposito, exerce vtutę, cautela
mūm, firma vt cedere nolit, exerce vt resistere possit, mu-
m, vt vbi nō potest vincere, sciat declinare.

De septem idrijs.

Oplete idrias aqua. Galilea interpretatur transmigratio.
Vita ergo presens galilea est /transmigrans de presenti-
bus ad futura. In galilea nuptię sunt, quia ī transitu tem-
poris, sanctificatur copula permanente dilectionis ecclesię
ad p̄pm̄am̄e ad deum. **S**ix idrie, sex sunt etates ī mundo.

Prima ab adā usq; ad noe. scđa, a noe usq; ad abrahā. ētia,
 ab abrahā usq; ad dauid. quarta, a dauid usq; ad trāsmigra-
 tō; babiloīs. quīta, a trāsmigratō; babiloīs usq; ad xp̄; ser-
 ta a xp̄o usq; ad finez scđi. **U**n vita hōis. prima ifātia. sedā
 pueritia. ētia adolescentia. qurta iuuentū. quinta virilē. ser-
 ta senectū. **P**rima. j. ifātia. q̄i quodā diluuiio lubrice obli-
 uiois obruit. vt nō videat ī posterū. nec vestigia sui vlla re-
 linquat. **S**cđa. j. pueritia. primū de diluuiio obliuionis eri-
 ens ad sensu, p̄ supbiā erigit. et p̄ occupiscētiam diuidit et
 dispergit. **T**ercia, id ē, adolescentia. primū p̄ colibitō; discu-
 pline circūcidit. deinde p̄ceptis iformatur. et dñlio regit.
Quartā, id ē, iuuentū. seruire iā cogitur. vt p̄ timore homis
 diuīmū discat. **Quīta**, id ē, virilis etas. post timorez hōis ad
 diuīmū venit. **S**exta, id ē, senectū. q̄i itura. occupiscētia futu-
 roz trahit. **S**ic hūanū genū. primū diluuiio obrutū ē. scđo, ī
 edificatōe turris elatū, ī diuīōe linguanz dispersū. **T**ercio, ī
 abrahā circūcisuz. si moyse. p̄ceptis iformatū. sub iudicibus
 dñlio gubernatū. quarto sub regibz dñatōi subiectū. quīm-
 to sub p̄tificibz religiom parēs. sexto, sub grā. vera boīa-
 te illustratū. **I**ste sex p̄drię. sive ī decursu seculi p̄ntis. sive
 ī vita hōis. om̄s aq̄s iplent̄. q̄i iudicio plenū ē mundū. Ju-
 dicia tua abyssus multa. **M**ulta opat̄ est deus ab initio se-
 culi. et opari nō desinit usq; ad finem ei. et circa hōiem a
 principio usq; ad finē ei. et om̄ia hec iudiciū sunt. et sine
 causa n̄ibil fit. **S**z q̄diu dicere nō p̄t hō. **J**udicia tua. iocun-
 da. nōdum aqua ī vimū duersa ē. **D**eficiēte veteri vino. idrię.
 aqua iplent̄: q̄i cū ī vita hōis carnales delectatōes defici-
 unt. diuīm̄ solatōes succedūt. **A**ue q̄dez imītiātibz minus
 saporis oferūt. proficiētibz dulcescūt. q̄i tunc aque ī vimū
 duertunt. q̄n ī mente homis. opus dei. qđ laborāti primum
 nō sapunt. p̄ spiritalē intelligentiam illūnato dulcescit.

Q **D**e eo qđ scriptū ē: quasi ortū voluptatis r̄c.
Vasi. ortus voluptatis terra. coram eo. et post eum

follicitudo deseru. **R**ex aq̄lōis diabol⁹, ortus voluptatis
rōalis et bon⁹ āī. **D**ui⁹ orti cultor et custos ē de⁹, vasta-
tor et desertor diabol⁹. **S**up hāc q̄ppe rōale; terrā cadēs
semē v̄bi dei, p̄ itelligētia; accipit̄/ad fomētū/ad d̄siliū, d̄c
piculū. **N**ō fomētū/vt pri⁹ radicet q̄i germit̄, pri⁹ deorsu; p̄
gat ad d̄firmato; q̄i sursu; ad oñsionem: pri⁹ radicet p̄ oc-
cultū p̄positū, post germit̄ p̄ mañfestū exēplū. **G**erm̄it sur-
sum p̄gēs ad fructū, radicet deorsu;, p̄gēs ad stabilim̄tū; sur-
su; cāritate, deorsu; huilitate: ad d̄siliū regit̄/vt nō pri⁹ pro-
ferat ad acto; /q̄i diriga ē p̄ circūs pecto;: pri⁹ d̄cipis, qd̄ fa-
ciend̄ ē, p̄ ea foues meditās/q̄lit faciend̄ sit: d̄tra pickm te-
git̄, vt tūc etiā nō pateat ad ostētato; cū exierit ad opato;. **S**ic itaqz v̄bū dei, sup bonā trā cadens, radicat et germiat
et fructū facit, et fit ort⁹ voluptatis, proferens om̄e lignuz
pulcrū visu, et ad v̄escend̄ suave, et spirās aromata redolen-
tia: ad hūc veniēs diabol⁹ rex aq̄lois plenū amenitatiue
int̄, ingrediēs āt et vastas et extiās, et deū discedēs, horre-
dū sollicitudie reliqt̄.

De d̄formitate xp̄i.

Duim̄ dñz ibm̄ xp̄i, formā sc̄i xp̄i/d̄silitudie; xp̄i. **D**āc idue,
hāc assume, d̄formare, d̄metire. sursu; et deorsu; p̄git sapiā, a
fine v̄sqz ad finē, sursu; maiestate/deorsu; huilitate. **S**i altitu-
dimē respicias/nemo xp̄o sublimior, si delectōe itendis/nemo
xp̄o huilior. vide q̄tū descēdit huilitate. fili⁹ erat, et fact⁹ ē
shu;, et accepit, n̄ solū shui d̄ditō; /vt subessz̄s; etiā mali shui,
vt vapularet: et āpli⁹, ut solueret p̄ pena, qd̄ nō rapuerat p̄
culpā. sic itaqz huiliat̄ est, quō? **E**qlis ad subiecto;, iustus
ad passionē/nec ad q̄libz; s̄ mortis, nec c̄libet/s̄ d̄fusiois,
Guis sic ḡliari pt̄, q̄s sic huiliari v̄sqz ad imuū humiliatus,
v̄sqz ad summū exaltat̄ De scēdēs, nō reliqt̄ v̄ltra, quo hu-
miliaret̄, ascendens, n̄ reliqt̄ v̄ltra exaltaret̄. **D**escende p̄
xp̄m humilitate, infima patiendo, ascende post xp̄m cārita-
te, summa appetendo. **P**erge cum xp̄o, vt crescas in ipso.
Imitari potest, non equari.

De psalmo. pluij.

Speciosus forma p̄ filiis homīm, rectitudo opis. Diffusa est grā i labijs tuis, puritas p̄ dicatōis: p̄ pteā benedixit te de2 i ēternū, felicitas retributōis. Primū bñ dixit ad hoc, poste ab hñ dixit p̄ pte hoc. Ad hoc in tpe, p̄ pte hoc i ēmitate: ad hoc bñ dixit, vt bonum p̄ ficeretur, ppter hoc benedixit, ut bonū remuneraret.

De spū mittēdo.

Disi ego abiero, paclit2 nō remet: xps discipul̄ corpale p̄ntiā subtractit, vt eū spiritualē amare discerēt. Erat q̄ppe et ipē pri2, scdm eandē corporalē p̄ntiā paclit2 id ē, solator: s; hec solatō, q̄i lac erat de carne manās puulis, ppter ea subtractū ē lac, vt ad pfectō spiritualē amoris dualescerēt. Nscēdit in celū, vt corda p̄ se traheret, et dilectō p̄ geret p̄ dīlectū. Vsqz hodie xps amicos suos, in scptā sac̄ et sacramētis eccligat; alijs visibilib2 v̄tutū exercitijs, q̄i quadā corporali p̄ntiā solabatur: quoꝝ v̄sum dū aliquā dispēsatorie subtractabit, q̄i quādā hūamitatē suā, ab oculis intuētiū subducit, vt spālis amoris dulcedimē tāto puri2 p̄cipiant, quo nihil foris habēt, etiā de opere v̄tutis, ad qđ mētē suā p̄ intentōz effundat.

De ognitōe veri.

Oesideriūz ognoscēdē v̄tatis, int̄n naturale amime ē, vt q̄tumlibz puersa, illo oīo carere nō possit. Quotidiane q̄ones indicāt: qr scire vex, om̄nes cupiunt. Tota vita hoīs in qđe ē h̄q̄diu viuit q̄ritur. Nemo falli vult, etiā si q̄s fallere velit. In hoc v̄o probat cor hūanū, nichil magis p̄p̄nū sibi ēē q̄ vex: s; puersi vex q̄rit, v̄bi salus nō ē. Vex, qr hoīes sūḡvbi sal2 nō ē. qr puersē sunt, vex nō ē bonuz, p̄ pteā nō iuemunt vex bonuz. Ali2 q̄rit ad imq̄tatem, ali2 q̄rit ad cupiditatem, ali2 q̄rit ad curiositatez: q̄rit alter quō lēdere possit illum quē odit, et forte iuemit/qđ q̄rit, et vex ē qr sic lēdi p̄t, s; vex hoc ad imq̄tatem ducit, nō ad boītatem: ali2 q̄rit, quō multiplicare possit pecunia, augere diuītias, lucra cumulare: et attingit aliquā, vt iuemat qđ q̄rit,

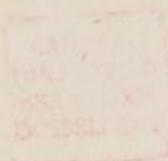
et verum est oīno, qz sic fieri p̄t, et sic agi: sed verum hoc bo-
num sibi iunctū nō hz. Vez qdem bonū est, s; cum vō bonū
nō est, qz cupiditas bonitas nō est. Alium curiositas trahit
ad qrendū vez, iste etat̄ rumores/noua captat/ secreta scruta-
tur, vt virtus suo pabuluz mīstret: et est hic similit̄ vez sū
socio bono, vt i oībus his, vez bonū, nō iuemāt. Alij vez q
runt, et amāt illud h̄re/qz vez ē: et hi recte qdem dirigūt,
qz veruz qrunt p̄t bonū, s; nō pducunt, qz nō qrunt p̄t sūr-
mum bonū. Tales sunt, qz scrutat̄ secreta nature, et desides-
tio magno ferunt, vt sciāt soluz qd̄ vez ē, in rebz aditis, et
est quidem etiam illuc, qz iure delectare debeat: ita tamen,
si cor hoīs, p id qd̄ infra diligite, ad amore illi⁹ qz sume bon⁹
est accēdat. p̄tea meli⁹ est illō, qd̄ doceſ hō primū semet
ipm dgnoscere, et qd̄ corrigendū est vt corrigit, et qd̄ ē de-
bet, vt esse studeat: postea creatorē suū vt agm̄tum querat,
et iuemens in illo requiescat.

Filius p̄m̄ rogat pro spū sc̄tō, mittēdo discipulis.
q̄ rogat deus/ quē rogat de⁹/pro quo rogat de⁹/
De⁹rogat de⁹pro dō, mira res, vnuz bonū ē, et iſinuat ſe
nobis, vt q̄rere diſcam⁹ illud. Vult em̄ deſiderari, et ap̄at
femeti⁹m ad nos, vt prouocet ad amorem querēdi. Rogat
docens, rogaſur app̄cians, promittit dſolans. Nisi rogaſet,
nō oñderetur idigētis nccitas, niſi rogaſetur/nō icellige-
tur muneris dīgtas, niſi promitteret/nō afirmaretur/expe-
ctatis carditas. De⁹ pro hoīe ſe iclmat ad prec̄m magna cha-
ritate, magna nccitate/magna utilitate. Magna caritate, q̄
tm̄ diligitur impi⁹, magna nccitate, q̄ alit n̄ ſaluatur pdit⁹,
magna utilitate, q̄ ſic reuocatūr auerſus: ego rogabo p̄m̄.
Huare rogaſat/q̄ dare h̄z, oſtendit quid de ipſo ſentias, hoc
eſt, vt intelligas bonum tuum, et ibi ſentias vnde queras.

Sanctum regale et omnia statuta et iuramenti unde que ras
Osterium cathedrae.
atbedra doctoris, sac̄ scriptura ē, in qua iugiter plo

presidere debet, et p auctoritatē pceptōis, et p exēplū cōuersatōis. Posterior ps cathedrē dēplatio ē, q latet in abscōdito, anterior ps pdicatō, q pominur i manifesto. Duo phistilia q in posteriori pte dīsistūt, timor et amor, qz dū p dēplatoz mētis ad ineffabilē dei maiestatē respicim⁹, timor nascitur, dū vō ienarrabile ei⁹ bomitatem dīsideram⁹, amor generatur, et subsistit dēplatio i his, q quasi retro sunt, et videri nō pnt, timori immixta et amori. Postea ex his duob⁹ q in occulto dētemplatōis sunt, duo alia ad manifestū pdicatōis exēut, uel procedūt, fror scz et blādimētu⁹, qī duo pistilia, anteriorē pte cathedrē typice portantia, vt scz ex timore fror prodeat, et ex amore blādimētu⁹ procedat. Et in similitudine qdē pte timor posteri⁹, et fror an dīstinetur: vt i dextera amor retro, et blādimētu⁹ an pponatur. Vnde et ea, que retrosum dīsistunt pistilia, in altum porrigitur, anteriora quasi gemb⁹ coaptant: qz timor et amor p dētemplatōz ampli⁹ in vtraqz pte dīcipiunt, terror vō et blandimētu⁹ i pdicatōe nō q̄tum ē sp, s; q̄tum expedit proferendo puulis, et q adhuc qī gemb⁹ ecclē m̄ris portātur, descendunt. Qd sedēti deorsum ē, trena significat. Sub ipso necessitas, in dextera prosperitas, in similitra aduersitas. Primū portat et premitur, secundū astat et dēmittur, tertium instat et supatur. Qd sedenti iuxta est, p̄sentis vitę est edificatio, qd supi⁹/futurę expectatio. Qd iuxta est, in dextera, boni opis cautelam significat. Qd in similitra, contra malum munimen circūspetionis designat. Qd sursum est, retro est, quia que futura sunt non videntur.

E Deo gratias

ed Thiel + Sch. 116

